Stack

302682366-

MITTHEILUNGEN

DER

Antiquarischen Gesellschaft

IN

ZÜRICH.

ZEHNTER BAND.

ZÜRICH,
in Commission bei Meyer und Zeller.
1854.

Druck von Zürcher und Furrer in Zürich.

Verzeichniss

der

sämmtlichen ordentlichen, Ehren- und korrespondirenden Mitglieder der zürcherischen antiquarischen Gesellschaft.

Ordentliche Mitglieder:

1. Herr Ferdinand Keller, Dr. philos., V. D. M., Präsident.
2. „ Georg v. Wyss, Vicepräsident.
3. „ Arnold Nüscheler, Rechenschreiber, Aktuar.
4. „ Konrad Escher, Quästor.
5. „ Emil Schulthess, Konservator.
6. „ Heinrich Meyer, Dr. Philos., Direktor der Münzsammlung.
7. „ Jakob Siegfrid, V. D. M., Bibliothekar.
8. „ Joh. G. Baiter, Dr. und Prof.
9. „ August Beck, Oberingenieur.
10. „ Joh. Heinrich Bruch, alt Seminardirektor.
11. „ Friedrich Bürkli.
12. „ Heinrich Caumont, Prof.
13. „ Alfred Ernst, Stadtrath, in Winterthur.
14. „ Georg v. Escher von Berg, Stabsmajor.
15. „ Arnold Escher von der Linth, Dr. und Prof.
16. „ Jakob Escher, Dr. Jur., Oberrichter.
17. „ Ludwig Ettmüller, Dr. und Prof.
18. „ Hs. Konrad Fäsi, Verwalter.
19. „ Johannes Frei, Dr. und Prof.
20. „ Heinrich Giesker, Dr. Med.
21. „ Heinrich Grob, Oberlehrer.

22. Herr Oswald Heer, Dr. und Prof.
23. „ Eduard Hirzel, Staatskassier.
24. „ Jakob Horner, Dr., Bibliothekar.
25. „ Joh. Heinrich Hotz, Substitut der Staatsanwaltschaft.
26. „ Hermann Köchly, Dr. und Prof.
27. „ Jakob Lauffer, Hauptmann, in Unterstrass.
28. „ Jakob Fried. Manz, Major.
29. „ Gerold v. Meyer von Knonau, Staatsarchivar.
30. „ Friedrich Meyer-Schulthess, Kunstmaler.
31. „ Karl Meyer, Buchhändler.
32. „ Theodor Mommsen, Dr. und Prof.
33. „ Joh. Laurenz Moser, alt Pfarrer.
34. „ Karl Heinrich Müller.
35. „ Friedrich Ott, Stadtrath.
36. „ Matthäus Pfau-Geilinger in Winterthur.
37. „ Joh. Jakob Reithard, Prof.
38. „ August Riedl, Dr.
39. „ Joseph Schauberg, Dr. Jur., Fürsprech.
40. „ August Scheuchzer, alt Stadtrath.
41. „ Kaspar Schinz.
42. „ Adolf Schmid, Dr. und Prof.
43. „ Otto Schulthess.
44. „ Paul Schulthess.
45. „ Heinrich Schweizer, Dr. und Prof.
46. „ Karl Sprüngli, Prokurator.
47. „ Bernhard Spyri, Prokurator.
48. „ Bernhard Stocker, alt Oberrichter.
49. „ Joh. Rudolf Tobler, Diakon.
50. „ Melchior Ulrich, Prof.
51. „ Salomon Vögelin, Dr. und Prof.
52. „ Heinrich Vögelin, Dr. und Prof.
53. „ Jakob Vogel, Stabshauptmann.
54. „ Ludwig Vogel, Kunstmaler.

55. Herr Gustav Volkmar, Dr.
56. „ Albert Wegmann, Architekt.
57. „ Otto Werdmüller-Stockar.
58. „ Johannes Wild, Ingenieur.
59. „ Theodor William.
60. „ Konrad Wirz, Lehrer.
61. „ Friedrich v. Wyss, Dr. Jur., Oberrichter.
62. „ August Zeller-Zundel, Spitalpfleger.
63. „ J. Melchior Ziegler im Palmengarten zu Winterthur.
64. „ Leonhard Ziegler.

Auswärtige Mitglieder:

1. Herr Kaspar Bluntschli, Dr. und Prof, in München.
2. „ Alexander Flegler, Professor, in Nürnberg.
3. „ Karl Ewald Hasse, Dr. und Prof., in Heidelberg.
4. „ Heinrich Hottinger, alt Staatsschreiber, in Vevey.
5. „ Albert Kölliker, Dr. und Prof., in Würzburg.
6. „ Eduard Merian in Basel.
7. „ J. Reischacher, Kanzler beim eidgenössischen Konsulat in Havre.
8. „ Theodor Vernaleken, Professor, in Wien.

Ehren- und korrespondirende Mitglieder:

1. Herr v. Alberti, Bergrath in Rottweil.
2. „ Bechstein, Bibliothekar in Meiningen.
3. „ Beck, Maler in Schaffhausen.
4. „ Joseph Bergmann, Hofrath, in Wien.
5. „ Biondelli, Director des Münzkabinets in Mailand.
6. „ Boccard, Chorherr in St. Maurice, Kanton Wallis.
7. „ Felix Bogaerts in Antwerpen.
8. „ Franscini, Bundesrath, in Bern.
9. „ Guillaume, Abbé, in Nancy.

10. Herr Hartmann, Kunstmaler in St. Gallen.
11. „ Hirzel, Pfarrer in Veltheim.
12. „ Hirzel, Konsul in Palermo.
13. „ Isak, Professor in Zurzach.
14. „ Jahn, Professor in Bern.
15. „ Theodor von Karajan in Wien.
16. „ v. Kayser in Antwerpen.
17. „ Graf v. Kerkhove von Exaerde in Antwerpen.
18. „ Eugen v. Kerkhove in Antwerpen.
19. „ Kopp, Professor in Luzern.
20. „ Lohner, Alt-Landammann in Thun.
21. „ Lutz, Dr Jur. in Bern.
22. „ v. Maienfisch in Sigmaringen.
23. „ Maienfisch, Capitular und Bibliothekar in Rheinau.
24. „ Mesmer, Strasseninspektor in Muttenz.
25. „ Meyer, Apotheker in St. Gallen.
26. „ Meyer, Pfarrer in Zürich.
27. „ Mörikofer, Pfarrer in Gottlieben.
28. „ v. Mohr, alt-Bundesstatthalter in Chur.
29. „ P. Gall-Morel, Bibliothekar und Archivar in Einsiedeln.
30. „ Müller, Notar in Nidau.
31. „ Näf, Rathsschreiber in St. Gallen.
32. „ Oeri, Kunstmaler in Zürich.
33. „ Passerini-Hardmeier in Zürich.
34. „ A. Perreau in Tongres.
35. „ J. G. Pfister, Numismatiker in London.
36. „ Pupikofer, Decan in Bischofzell.
37. „ Quiquerez, Präfekt in Delémont.
38. „ Rafn, Professor in Koppenhagen.
39. „ Rathgeber, Bibliotheksekretär in Gotha.
40. „ Reeves, William, D. D. und Pfarrer zu Ballymena in Irland.
41. „ Reischacher, Kaufmann in Basel.
42. „ Rion, Domherr in Sitten.

43. Herr Santerre, Professor und Chorherr in Beauvais.
44. „ Sarterup, Professor in Kopenhagen.
45. „ Schaufelbühl, Alt-Landammann, in Zurzach.
46. „ Schindler, Alt-Landammann, in Zürich.
47. „ Schinz, Pfarrer in Oberwinterthur.
48. „ Schlatter, Professor in Solothurn.
49. „ Schnars, Dr. von Hamburg.
50. „ Schreiber, Professor in Freiburg.
51. „ Schulthess-Rechberg in Zürich.
52. „ Se. Durchlaucht der Herzog di Serra di Falco in Palermo.
53. „ Henry Danby Seymour, Mitglied des Parlaments, in London.
54. „ Smith, Charles Roach, in London.
55. „ Soret, Alt-Staatsrath in Genf.
56. „ Dr. Stanz, Glasmaler in Bern.
57. „ Baron Xaver van den Steen von Jehay in Lüttich.
58. „ Troyon, Gutsbesitzer, zu Cheseaux bei Lausanne.
59. „ Vischer, Professor in Basel.
60. „ Wackernagel, Professor in Basel.
61. „ Weidmann, Dr. Med. in Niederweningen.
62. „ Wilhelmi, Stadtpfarrer in Sinsheim.

INSCRIPTIONES

CONFOEDERATIONIS HELVETICAE

LATINAE

EDIDIT

THEODORUS MOMMSEN

GULIELMO HENZENIO

BREMENSI

FRIDERICO RITSCHELIO

BONNENSI

IOHANNI BAPTISTAE ROSSIO

ROMANO

SOCIIS FUTURIS

Minimum inter tot ac tanta locum obtinent tituli et statuae, quae neque ipsa tamen negleguntur.

TACITVS.

Iussu societatis antiquariorum Turicensium quam edo syllogen inscriptionum Latinarum intra Helveticae confoederationis fines adhuc repertarum cum ad easdem leges pararim, quas secutus sum in inscriptionibus regni Neapolitani Latinis edendis, de operis huius instituto et ratione breviter monere magis videtur opus esse quam accurate praefari. Nam et factum id est cum illum librum emisi, et pleraque quid significent et cur ita proponantur, facile intellegent homines gnari rerum antiquarum et in titulis vetustis auctorumve antiquorum scriptis versandis et examinandis exercitati. Imperiti autem et plane rudes homines melius facient, ubi lapidibus abstinebunt neque perversa quadam diligentia primariis auctoribus perperam uti magis volent quam a secundariis doceri.

Inscriptiones antiquae in Helvetia coeperunt investigari ante annos fere trecentos, nam quae de Petrae pertusae titulo caecutivit monachus Colmariensis saeculi XIII (v. add. ad n. 181) quaeque de Constantiensi n. 239 narrat auctor Italus saeculi XV incipientis, aliaque similia artis huius quasi incunabula, casu magis quam consilio prolata esse apparet. Quae si mittimus, primus rem inchoavit syllogae Ingolstadii anno 1534 ab Apiano editae Helveticos titulos quinque (n. 154. 164. 178. 198. 239) qui inseruit, qui videtur fuisse *Beatus Rhenanus*. Hunc excepit longeque superavit *Iohannes Stumpfius* natione Germanus domo Bruchsaliensis, parochus Bubikoni, deinde Stammheimi in agro Turicensi. Zwinglianorum ille sectam relicta vita monastica secutus est et dignus fuit illa aetate, qua fervente libertate et vigente doctrina et virtus alebatur litteris et libertatis ardore litterae inflammabantur. Stumpfius Helvetiam universam ad rerum antiquarum memoriam investigandam peragravit et tanta diligentia rem peregit, quantam neque priorum ullus adhibuit neque post eum per ducentos fere annos quisquam aequavit. Unde chronica eius splendide anno 1548 edita et adhuc sunt et semper erunt epigraphicae Helveticae primarium fundamentum. Nam qui Stumpfium subsequuntur longe clariores auctores multoque saepius adhibiti Tschudius, Ios. Simlerus, Guillimannus, Plantinus, alii id egerunt ut illum verterent vel certe expilarent, alii ut interpolarent; quod fecit *Tschudius*, Stumpfii, quem non

amabat ut Zwinglianum et monasticae turpitudinis liberum accusatorem*), nomine ubique suppresso singulari vafritia et multo magis singulari fortuna. Iam quod in hac editione suum locum Stumpfio reddidi eumque vindicavi a tecta adversarii ira, ea re et iustitiae sero quidem sed tamen satis me fecisse existimo et permultum profecisse in titulis compluribus recte tractandis. — Post Stumpfium apud Helvetios dudum iacuerunt haec studia neque in Helvetia sola; nam ut in Italia Manutius et Smetius ingenti intervallo separantur a Maffeio et Marinio, ita ubivis fere per saeculum XVII inscriptiones neglegebantur. Omnino vera philologia et Scaligerorum Lipsiorumque et nostrae aetatis principum virorum semper quam maxime afuit ab inscriptionibus aspernandis; sed neglexerunt negleguntque eas qui extra bibliothecarum pulverem nihil viderunt videntque taediosi magis quam docti homines, quales fuerunt qui regnabant saeculo decimo septimo. Unus dignus est huius saeculi auctor hic qui nominetur *Iacobus Spon*, qui bene mèruit de Genavensibus titulis sylloge ea quam primum edidit anno 1680. — Saeculo XVIII extitit *Ioh. Gasparus Hagenbuchius* Turicensis vir doctus et indefessus, sed cui dii ultra modum indulserunt et scientiam et patientiam; ita enim scitus fuit ut per quadraginta annos continuos inter canonicale illud otium de Helveticis titulis commentatus tamen scribendi terminum et docendi initium inveniret nullum, ita autem patiens laboris, ut lectorem nisi fortasse sui similem caelibem aliquem adhuc nullum obtigisse ei certo spondere audeam. Sed tamen multa collegit, ut erat magni nominis vir et diligens titulorum recens retectorum investigator; multumque adiuverunt eum quae duo aequales Gallohelvetici, *Abauzitus* Genevensis et *Ruchatus* Lausannensis per ea tempora repererunt. Quorum hic multa protulit nova ex agro Valdensi, etsi pauca edidit; Abauzitus autem praeterea cura et sollertia qua valuit ita bene meruit de lapidibus patriis, ut primus ei locus inter Gallohelveticos auctores epigraphicos iure tribuatur. Sed tamen non satis profuerunt eruditis quae tres hi viri collegerant; Abauziti enim liber cum a Muratorio in inscriptionum thesauro conficiendo neglegeretur, Ruchatiana autem et Hagenbuchiana pleraque in schedis delitescerent, ad exteros certe ex horum penu non multum pervenit. Succrevit deinde titulorum nova messis fortunae beneficio et aucta sensim describentium copia; ita ut quosdam citem, Salodurі titulos anno 1762 repertos viri docti ibi degentes sedulo exceperunt, quamvis non ederent; *Exchaquetus* reperit Valdensia complura praesertim cippos miliarios aliquot; *Logii*, *Levadii*, maxime *Murithi* beneficio innotuerunt tabulae aheneae repertae in ruinis templi Poenini; denique *Ritterus* Aventicensia quaedam protulit, *Hallerus* Vindonissensia aliaque complura quamquam male

---

*) Tschudius catholicae sectae prudens, sed tamen acerrimus patronus extitit. Quam aegre tulerit quae contra monachos in chronicis dixerat Stumpfius homo mitis quidem, sed non ignavus, docet epistula eius, in qua sic est: 'Ich habe nächster Tagen, als mir Musse worden, vil in Her Iohan Stumpfen neuwer Chronik gelesen, worin er, als mich bedunkt, unnothwendig vil Ding geflickt. Was Noth ists z. E. dass er vil Pluderment macht von München, wie sie die Welt betrogen, von dem albernen Wesen der Bilder und dergleichen Sachen, die einem Historico nicht gebürlich, sondern höchstens einem Theologo. Besser wärs, er hätte seine Chronik dermassen geschrieben, dass all Partyen mit geduldigen Ohren mit Anmuth und Danksagung die hätten lesen mögen'.

tamen edidit. Nostra denique aetate Eburoduni, unde usque ad annum 1825 titulus nullus innotuerat, lapides scripti complures simul reperti sunt; item Augustanum tabularium admodum exiguum etsi non ita ut expectares tamen auctum est his annis proximis per effossiones praesertim Schmidianas, neque fere fuit vicus oppidumve antiquum intra fines Helvetios, unde non novi aliquid ad nos perveniret. Sed qua ratione tabularium nostrum lapidarium sensim increverit et quam ampla pars eius hoc demum saeculo accesserit, optime docebitur dinumeratis qui quo saeculo accesserint titulis. Quod si recte computavi in re satis dubia et ancipiti, titulorum lapidariorum quos ipse edo trecentos triginta octo

Stumpfius novit	43
accesserunt ad annum 1600	22
ad annum 1700	47
ad annum 1800	99
ad annum 1854	127
	338

Figlinas autem et omnino ex supellectile domestica exceptas auctores antiquiores fere omnes neglexerunt harumque colligendarum studium nostra demum aetate inferbuit. Quamquam in hac computatione non neglegendum est in inscriptionibus nostro saeculo repertis multo plura fragmenta satis inutilia connumerari, quae olim spernebantur, tamen nihilo minus satis apparet quam celeriter augeatur insigne hoc antiquitatis promptuarium, modo attendant homines animumque ad id advertant. Ita iure speramus fore ut posteris deferatur hereditas aucta semper et locupletior, qua adita multa nos errasse, quaedam recte divinasse olim praedicabunt. — Cui titulorum augmento cura respondit, quam eruditi Helvetii in patriis monumentis colligendis et expoliendis collocarunt, qua cura omissa monumentisque per ephemerides et huius generis libros disseminatis nemo ignorat fructum inde fere nullum in communes litteras redundare. Duo viri sunt, qui in hoc studio elaborarunt, *Ioh. Gasp. Orellius* Turicensis, qui inscriptionum Helveticarum syllogen ter edidit annis 1826. 1828. 1844, et *C. L. Rothius* Basileensis, qui Basileenses lapides a. 1843 collegit; quorum ille ampliora et pleniora praestitit, hic accuratiora et longe meliora. Nam Orellium quamquam in hoc labore diligentia Hagenbuchiana adiuvit, cuius ille Helveticam syllogen sibi sumpsit pro operis fundamento, tamen diligentia aliena probe uti cum nesciret, factum est, ut subitaria quadam subsecivaque opera magis quam ea qua par est ponderatione et sedulitate librum eum elaboraret. Omnino ut laudo elegantiam hominis et brevitatem et maxime vividum quendam aetatis Romanae sensum et ab umbraculis eruditorum ad ipsam rerum lucem libenter emergentem, ita desidero saepe iudicium, patientiam autem fere semper et ut quaedam bene eum video divinasse, ita longe plura temere fudisse, genuina inconsiderate corrupisse, vera pro falsis, falsa pro veris habuisse et omnino tam saepe offendisse, ut eius libro amplius standum esse nequaquam aequo animo patiamur. Ita factum est ut et amici Helvetii hortarentur me ad hunc laborem suscipiendum et ipse libenter hanc eis operam darem; fecique quod potui, ut optimis hospitibus eo quo possem munere advena ipse et incola satisfacerem.

De fontibus syllogae meae hoc tantum dicam, primum inspexisse me lapides qui extant reperirique potuerunt tantum non omnes; cuius rei causa biennio elapso Helvetiam peragravi. Deinde adhibui ut par erat libros codicesque quotquot mihi innotuerunt et investigari potuerunt; in quo negotio difficillimo ita me adiuvit cum amicorum humanitas tum bibliothecarum publicarum quae sunt in Helvetia administratio liberalis et sollers, ut vix quidquam quod sit alicuius momenti adhuc desiderem. Corpora inscriptionum, quae prodierunt usque ad Hagenbuchii aetatem, non excussi denuo tota, ut Helvetica inde exciperem, sed in hac re Hagenbuchiana opera stari posse mihi visus sum. Citavi auctores quam potui brevissime, indice librorum scriptorum et editorum quos adhibui praefationi subiecto; cui indici subinde inserui, si qua monenda videbantur de auctorum fide et sollertia. Quos citavi libros, eos usurpavi ipse, nisi si quibus additum est me non vidisse*). Ceterum rem ita institui, ut primum libros evolverem et variis lectionibus ad singulos titulos enotatis lapides conferrem; ut sperare liceat non multos errores commissos esse in lapidum a me collatorum lectione constituenda.

Recepi in hanc syllogen titulos omnes repertos intra fines qui nunc sunt confoederationis Helveticae; adsumpsi paucos (n. 239. 324) qui quamquam hodie extra fines servantur, tamen olim intra eos limites videntur stetisse, exclusi autem quos sine iusta causa Orellius (n. . . . = 54; . . . = 77; . . . = 78; 279 = 83) Helveticis inseruit Germanicos et Sabaudicos. Graeca non tam exclusi consulto quam reperi nulla; vix enim in censum veniunt quae leguntur n. 350, 16; 354, 6; app. 21; fals. 31. 34. 35. Etruscos vel certe Etruscis litteris scriptos lapides non recepi, cum nuper ediderim separato commentario**). Medii aevi titulos, id est scriptos post expulsos ex his partibus Romanos, praetermisi; in re dubia tamen melius visum est locum dare titulis, unde leguntur n. 307 et 308 elogia Baudo[li]lli et Radoarae, qui haud scio an fuerint liberi Alamanni. Praeterea appendici tres titulos Curienses n. 25. 26. 27 saeculi fortasse septimi vel octavi ideo inserui, quod ad quaestionem de fide Tschudii diiudicandam non minimum momentum afferre videbantur.

Dispositionis fundamentum est ordo geographicus, quem tamen ita temperavi, ut ad oppida vicosque maiores lapides digererem omnes et solitarios lapides ad proximum quemque vicum referrem. Publicam divisionem si sequi voluissem, civitatium monumenta coniungi debuerunt; quod consulto non feci (v. p. 27). In singulis capitibus tituli sacri incipiunt, sequuntur imperatorum et magistratuum populi Romani et militares, deinde qui pertinent ad rem municipalem; agmen claudunt privati. Hoc ordine propositis titulis reliquis (n. 1 – 308) sequuntur miliarii vel leugarii (n. 309—338), quos coniungere et ad vias redigere placuit, et supellectili domesticae intra Helveticos fines aut repertae aut certe adservatae, maxime instrumento cretaceo inscripta (n. 339—354). Absoluta sylloge inscriptionum Helveticarum subiicitur appendix, qua recensentur

*) Quod notare soleo sic: q(uem) n(on) v(idi).

**) *Die nordetruskischen Alphabete auf Inschriften und Münzen.* 1853. (*Mittheilungen der antiq. Gesellschaft in Zürich Bd. VII Heft* 8.) Pertinent huc n. 5. 6.

et lapides indicati non descripti, et tituli nunc in Helvetia extantes originis externae, et tituli externi male inter Helveticos a quibusdam auctoribus relati, et medii aevi Curienses tres, de quibus supra dictum est. Extremo loco collocantur inscriptiones falsae et suspectae, quarum ordo sincerarum ordinem imitatur. — Sequuntur indices de quibus quae monenda sunt, in conspectu ipsis indicibus praefixo explicatum est. — Mapparum duarum quas addidi altera sistit locos, in quibus tituli Latini reperti sunt exceptis tegulis castrorum Vindonissensium, altera has *ipsas* stationes Vindonissenses; quibus tabulis et Helveticis hominibus antiquum patriae statum quodammodo mihi videor repraesentasse et exteris non spernendum adiumentum suppeditavisse in titulis ad artis nostrae leges explicandis.

In singulis titulis tractandis quas leges secutus sim, usus facile lectores docebit. Titulos ita proposui ut quam proxime typi admittunt lapides imitarer; nexusque ut retinerentur sedulo curavi, interdum textu in margine denuo exhibito litteris minusculis, ubi elementorum ligatorum abundantia lectionem impediret. Quas minusculas litteras ipsi titulo deprehendes insertas, eas aut ex *supplemento* aut ex coniectura scito proficisci; ex correctione ubi oriuntur, semper ut *par est traditam* lectionem reperies in adnotatione. Maiusculis inclinatis quid significetur, ubivis *in* adnotatione explicatur; plerumque ita distinxi lapidis superstitis partem olim descriptam hodie deperditam. Maiusculis scalpro adrasis dubiam lectionem significari nemo nescit; virgulis elementisve ubi punctum suppositum vides ut e. c. n. 14, consulto litteram eam aut plane expunctam aut certe laesam esse teneto. Titulis quae adiecta sunt in margine, anni praesertim consulum imperatorumve, explicatione non indigent. Supra titulum ipsum legitur ubi repertus est locus; infra exhibentur auctoritates et si qua notanda erat lectio varia. In auctoribus recensendis si qua non statim intelleguntur, auctorum elenchus praefationi subiectus consulendus est. Auctores qui titulum ex libro edito repetiverunt plerumque silentio praetermisi exceptis tamen syllogis maioribus, quas semper citavi. Quantum fieri potuit, investigavi, unde quisque auctor titulum sumpserit; ubi vidit lapidem, plerumque indicavi addita nota *q(ui) v(idit)*. Ad variam lectionem quod attinet, plerumque omisi totam, cum ipse lapidem examinaram; quod ne quis superbius factum insimulet, meminerit plerumque exempla edita contulisse me cum ipsis lapidibus, ut ubi ab illis discesserim, non sine causa factum esse videatur. Contra quos titulos non vidi, iis apposui variam lectionem integram; integram autem dico non eam, quae omnes omnium errores exhibeat, sed quae exempla et primaria et ea secundaria quorum primaria latent vel interierunt, accurate exhibeat. Omnino totam hanc rem ita tractavi, ut tractare solent codices philologi; quorum nemo autographo reperto exempla curat, nemo archetypo amisso antigrapha spernit. Exemplorum inter se coniunctionem etiam, ubi necesse erat, exploravi; multum enim interest in titulo deperdito, utrum ab eodem exemplo reliqua pendeant omnia, an saepius lapis descriptus sit.

Haec habui, quae de huius syllogae legibus monerem. Iam tanquam exeunti ludio duo mihi restant, ut gratias agam iis, quorum opera factum est ut liber prodeat minus imperfectus, deinde ut nuntiem de opere continuando. Ad illam rem quod attinet, quam multa multis debeam, quaevis libri pagina monstrat; maxime autem de eo meruerunt tres viri Troyonus Lausannensis,

Rothius Basileensis, Kellerus Turicensis, qui singuli quae collegerant Troyonus Valdensia, Rothius Augustana, Kellerus cum alia tum Vallensia, singulari humanitate et liberalitate tota mihi patefecerunt, Kellerus praeterea quasi quodam laboris consortio nullam boni socii operam non mihi praestitit. Quibus adiungam optimos et indefessos operis adiutores Soretum Genevensem, G. Vischerum Basileensem, Meyerum et Hornerum et Baiterum Turicenses, quibus molestus saepe veni, nunquam cum repulsa abii. Omnino ea quae viget apud Helvetios antiquarum rerum cara recordatio et diligentissima investigatio permultum studia mea adiuvit; benigne enim accipiunt homines quamvis exteros et ignotos, ubi eos vident propter has res se adire, et mira quadam diligentia patrias antiquitates servant. Extant hodie musea lapidaria quibuscunque locis tituli paullo maiore numero prodeunt, et recte custodiuntur lapides ubique, excepta una Geneva, cuius musei turpem condicionem cives deplorant, exteri modo rident modo indignantur. Idem fere valet de codicibus scriptis. Vix ullam praeterea hodie provinciam esse puto, in qua sexti decimi saeculi scriptores graviores fere omnes ad autographa exigere liceat; ut mihi accidit in Helvetia, quae adhuc servat ipsa Stumpfii Tschudii Bonivardi manu scripta chronica. Ita factum est, ut quem mihi molestum repraesentaram laborem iucundus efficeretur notorum studio et ignotorum benevolentia, quibus omnibus hanc peregrini hominis operam probari vehementer cupio.

Restat nuntiatio. Titulos extra ordinem iacentes neque relatos in eam ad quam pertinent syllogen non multo minus eruditos latere quam qui sub terra adhuc latent supra iam monuimus; neque tamen fieri potest, ut eiusmodi sylloge singulis annis recudatur. Utrumque ut conciliaret, societas antiquariorum Turicensium constituit hanc syllogam ita continuare, ut supplementum eius paginarum numero continuato quotannis vel certe brevibus intervallis prodiret huic volumini adiungendum, donec additamentorum moles ita excrevisset, ut novam syllogen requireret. Hortamur igitur viros doctos et rerum patriarum curiosos, ut ipsi nobiscum communicent cum quae in hoc volumine emendanda esse apparuerit tum quae deinceps prodierint, item ut de hoc societatis decreto eos quorum interest deinceps commonefaciant et quantum quisque potest in eo nobiscum elaborent, ut habeant Helvetii duas res ad inscriptionum studium recte ordinatum necessarias, primum corpus inscriptionum absolutum, deinde sequelam eius et continuationem, ephemerides epigraphicas.

Scripsi Turici mense Februario MDCCCLIV.

AUCTORES PRAECIPVE ADHIBITI.

ABAVZIT (1679—1767) v. SPON. — Schedas eius ms. servat bibl. publica Genevensis, unde Nantuatium titulos exscripsit misitque qui studia nostra diligenter et docte adiuvit Bétant.

ALDINI gli antichi marmi Comensi. Pavia 1834. 8. — Adiuvare me debuit in Ticinensibus neque tamen adiuvit auctor hic, qui in lapidum origines non satis accurate inquisivit.

AMATI peregrinazione al San Bernardo Losana Friburgo Ginevra. Milano 1833. 8. pp. 479. — Multos titulos continet, sed vulgares.

AMORETTI viaggio da Milano ai tre laghi. Sesta ed. corredata di antichi monumenti dal dott. G. Labus. Milano 1824. 8. pp. 373.

ANTIQVARISCHE GESELLSCHAFT IN ZÜRICH, Mittheilungen Bd. I—VII. Zürich 1841—53. 4.
Praeterea usus sum epistulis picturis ectypis, quae in nostrae societatis tabulario adservantur, additis quibus utimur voluminum et paginarum numeris. Picturis autem dum haec scribuntur in alium ordinem redactis et diversa ratione compactis numeros meos ad novum ordinem exigere non potui.

APIANVS et Amantius, inscriptiones sacrosanctae vetustatis. Ingolstadii 1534 fol., ubi p. 454. 455 Helvetica quaedam exhibentur.

ARCHIV für schweizerische Geschichte herausg. von der allgemeinen geschichtsforschenden Gesellschaft der Schweiz. Zürich. 8. Bd. I—VIII. 1843—1851.

v. ARX (Ildefons) Geschichte der Landgrafschaft Buchsgau. St. Gallen 1819. 8. pp. 254.

BALTHASAR Helvetia vol. I—VIII. 8. 1823—1833.

BLAVIGNAC (J. D.) histoire de l'architecture sacrée du quatrième au dixième siècle dans les anciens évêchés de Genève, Lausanne et Sion. Paris, Leipsig, Londres 1853.

BOCCARD hist. du Valais. Genève 1844. 8. pp. 424.

BOCHAT (Loys, Lausannensis 1695—1754) epistolica diss. qua declaratur lapis antiquus in loco ubi quondam Lousonna fuit effossus. Lausannae 1741. 4. pp. 54.

— mém. critiques sur l'hist. ancienne de la Suisse. Lausanne 4. vol. I 1747 pp. 588. vol. II 1747 pp. 600. vol. III 1749—1751 pp. 626. Quaedam habet bona, pleraque ab amicis, ut Abauzitio, Ruchato.

BONIVARD (Franciscus, prior S. Victoris, c. 1496 — c. 1570) quas Genevae collegit inscriptiones et posuit in libro de antiquitatibus Genevensibus, quem ms. servat bibl. publ. Genevensis, eae et editae inde sunt in chronicorum Bonivardi ed. (les chroniques de Genève. T. I. 2 parties; T. II. 2 parties Genève 1831. 8.) I. 2 p. 115 et mea causa descriptas humanissime misit Bétant.

BRANCACCIANVS codex III, A, 6, quem Neapoli excussi, exhibet syllogen Iovii Comensem ab Apiano editam, sed eam paullo meliorem quam typi dederunt.

BREITINGER (Ioh. Iac.) commentatio in antiqua mon. in agro Tigurino eruta in Schelhorn amoen. litt. vol. VII (Francof. et Lips. 1727. 8.) p. 1—74.

— von dem Alterthum der Stadt Zürich und einer neuen Entdeckung merkw. Antiquitäten in der Herrschaft Knonau. Zürich 1741, 4. pp. 51.

BRVCKNER Versuch einer Beschr. hist. und nat. Merkwürdigkeiten der Landschaft Basel. Basel 1748—1763. St. 1—23. pp. 3077. Exemplum auctoris additamentis auctum servat bibl. publ. Basil., quod et Rothius excussit et mea causa Vischerus. — Diligentissimo rerum antiquarum investigatori una obstitit agri Rauracensis harum rerum sterilitas.

— Fortführung der Baselchronick von 1580—1600, addita volumini II Wurstiseni denuo editi: Bassler-Chronick. Basel 1772. fol.

BVXTORF Reise nach der Birsquelle. 1756. 8. pp. 50. Repetita in Bruckner hist. Merkw. St. XIV.

CALMET (Augustin.) diarium Helveticum. Einsiedl. 1756. 8. pp. 149.

le CITADIN de Genève ou response au cavalier de Savoye. Paris 1606. 8. pp. 383. Auctor est Ioh. Sarasin. — Descripsit titulos Genevenses optima fide neque spernenda diligentia.

CODEX C 220, scil. bibl. civ. Tur., complectitur inscr. Helveticas. Simillimus est Zolleriani et Ottiani et eiusdem fere aetatis, hoc est saec. XVIII incip.

DEYCKS antiquarische Alpenwanderung, in: Jahrb. des rheinl. Vereins vol. XI (Bonn 1847) p. 1—32.

DONATVS ad novum thes. vet. inscr. Muratorii supplementum. Lucae vol. I. II. 1765—1775. — Helvetica pleraque accepit a Sam. Schmid Bernensi, alia excerpsit ex schedii Gnocchii Brixiensis, qui nescio quem librum vulgarem expilavit, fortasse Ruchati délices de la Suisse. Gnocchiana pessime confusa, Schmidiana nobis supervacanea reperimus.

DVBOIS (Frid., Neuchatelensis). Schedas ms. eius servat mus. ant. Turic.

(DVNOD) lettres à M. l'abbé de B . . . sur les découvertes qu'on a faites sur le Rhin 1716. s. l. 1716. 12. pp. 50. — Repetita mutato indice: déc. faites sur le Rhin d'Amagétobrie et d'Augusta Rauracorum. Porrentruy 1796. pp. 131.

DVFFOVG-FAVRE (Eug.) guide de l'étranger à Vevey et dans les environs. Vevey 1843. 8. pp. 25 et 79.

EXCHAQVET dictionnaire des ponts et chaussées. Lausanne 1787. 8. pp. 278. — Quaedam satis diligenter collegit, maxime cippos miliarios agri Valdensis.

FESCH (Remigius) thesaurus inscr. antiquarum 1636. Codex ms. bibl. publ. Basil., qui non multa sed tamen aliqua dedit.

GERBERT (Martin.) iter Alemannicum; accedit Italicum et Gallicum. Typis San-Blasianis. 1765. 8. pp. 519 et 144 (ed. 2 auctam a. 1773 non vidi).

GERLACH, Hottinger, Wackernagel schweiz. Museum. Frauenfeld I—III. 8. 1837—1839.

GRILLET (Jean Louis) dict. hist. littéraire et statistique des départements du Mont-Blanc et du Léman. T. I—III. 8. Chambéry 1807.

GRVTERI inscriptiones antiquae. Heidelbergae 1603. — Adhibuit libros editos Apiani, Stumpfii, Symeonii, Lipsii, Guillimanni; accepit praeterea Genevenses et Aventicenses a compluribus: Boissardo, Commelino, Frehero, Guldinasto, Olympio, Scaligero, Vindonissenses nuper tum repertas a Io. Gulielmo Stuckio. Pleraque exempla satis emendata reperiuntur; Commelinus tamen tantum non omnia sua ex Stumpfii libro videtur descripsisse.

GVICHENON hist. genealogique de la maison royale de Savoye. Lyon 1660. 3 voll. fol. — Genevenses et Vallenses collegit solita inficeta neglegentia.

GVILLIMANNVS (Franciscus) de rebus Helvetiorum sive antiquitatum libri V. Friburgi Aventicorum 1598. 4. pp. 457. — Ipse lapidés non vidit nisi Nantuatium duos n. 18 et 21; totus pendet ex Tschudio, cuius librum ms. vidit quemque citat p. 67. Tschudiana per hunc primum exteris innotuerunt. Hunc librum intellege ubi Guillimannum simpliciter cito.

— Habsburgiaca. Mediolani 1605. 4. pp. 344. Vindonissensia quaedam ab auctore continet descripta.

GVLIELMIVS (PAVLVS) V. MERVLA.

HAGENBVCH (1700—1763) epistolarum epigraphicarum p. 473—620 s. τεσσεραχοστολογιον Turicense. Turici 1747. 4.

HAGENBVCH Helvetia Litterata seu sylloge inscr. antiquarum in Helvetia extantium. Voll. 4. Codd. bibl. civ. Turic. C, 283. 284. 285. 286. Colligere incepit a. 1726.

— epistolae ms. Codd. bibl. civ. Turic. C, 266 (usque ad a. 1720); 267 (1721—1730); 268 (1730—1736); 269 (1737—1742); 270 (1742—1744); 271 (1744—1747); 272 (1747—1749); 273 (1750—1751); 274 (1752—1754); 275 (1754—1759); 276 (1759—1763).

Sane si posset esse unquam pro virtute sola per se diligentia, nunquam satis praedicari posset Hagenbuchius ferreae vir patientiae et insignis eruditionis, quae neque ignoratur hodie neque facile potest praetervideri vel contemni. Mihi tamen, ut libere dicam, neque vere doctus fuisse videtur vir, quem omni laudis genere et vivum et mortuum celebrarunt et parum profecisse existimo artem hanc qualemcunque epigraphicam ratione illa Hagenbuchiana, quae per se non satis bona progeniem edidit editque indies vitiosiorem. Vere doctus enim non recte dicitur qui plurima quidem, sed pleraque scitu indigna quam plurimo suo taedio lectorumque ingenti ita congerit, ut cur quidque ponat neque ipse umquam quaerat et, si quaerit alter, indignetur. Denique titulum quis quem ediderit indicare, inanes repetitiones neglegentium editorum et levium hominum minimos errores perstringere, indices tessellataque ut ait opera in singulas syllogas sibi conficere, habent quidem ea omnia suis locis adhibita utilitatem, quam et Orellius saepe expertus est quamque nunc ego non raro experior; sed tamen tantum abest ut in his consistat rei epigraphicae doctrina, ut eius ne prima quidem haec stamina haberi debeant. Index accurate confectus merito laudatur, attamen ita ut vera investigatio minime eo contineatur, sed inde incipiat progressura ad ipsam rerum disquisitionem. Quod si quis inter eruditos postulat ut admittatur propter indices, talem hominem risisset puto Scaliger, a quo tamen hoc indicum epigraphicorum genus totum proficiscitur. At si quis hoc nomine et olim admissus est et adhuc praedicatur, non parum ea res huic nostrae arti officit. Pullulant enim continuo sectatores eius stupidi homines, qui cum ab aliis philologiae et historiae partibus repelli se sentiant, huc tandem appellunt et admissionem flagitant, otium neque cum dignitate neque cum iucunditate perdidisse se demonstrantes multaque se scripsisse, quae non facile neque scribat neque nisi vi quadam coactus legat sanae mentis homo. Sed tamen ne simus iniqui, habet aliquam excusationem Hagenbuchius, quae nostri temporis ματαιοπονίᾳ minime patrocinatur; dico incredibilem eius aetatis hominum Italorum levitatem, cui tum nostrates contrarium vitium quasi quodam iure opposuerunt. De Muratorio quid tum iudicarint, adscribam Reiskii verbis petitis ex censura epistolarum Hagenbuchianarum (zuverläss. Nachr. Th. CXVI Leipzig 1749 p. 597): 'Nach langen Hoffen und Verlangen kam endlich das Werck in 4 Folianten ziemlicher Grösse heraus; ein Werck, das einen eintzigen mässigen Band würde betragen haben, wenn man ... auf seine Pflicht und das Urtheil der gelehrten Welt ... hätte sehen ... wollen ....'. Num defendi posse 'beynahe den halben Gruterus unter einer neuen Aufschrift, und noch dazu viel schlimmer als er je gewesen, den Unwissenden aufzuheften? Reinesium, Sponium, Fabrettum hat er auch nicht geschont. Er hat sie nicht nur ausgeschrieben, sondern noch dazu verderbet, und nicht einmal angezeigt, wo er dieses hergenommen. Er bemerckt wohl die Quellen, aber solche, die man nicht aufsuchen kan. Es sind ent-

weder geschriebene Blätter, die sich in wenigen Händen befinden: oder zieht er ja gedruckte Bücher an, so thut er das weitläufig, und so unbestimmt, dass einem alle Lust vergeht die Spur zu verfolgen. —— Manche, ja sehr viel Inscriptionen führt er mehr als einmahl, ja zuweilen zehn biss zwölf mal an; manche auf einem und demselben Blatte zu 2 biss 3 mahlen, und zwar so jämmerlich zerstümmelt, so unkennbar, als ein Mensch seyn kan, dem man Nase und Ohren abgeschnitten. Insonderheit ist er darum mehr Zürnens als Mitleidens werth, weil er die griechischen Aufschriften so hesslich darstellt, und so erbärmlich ausleget, dass man auf den Gedancken kommen möchte, er sey im Griechischen gantz und gar unerfahren. — — Hat Herr Muratori sich nach den Kräften seiner Herren Lands-Leute gerichtet, so folgt natürlicher Weise daraus, dass sie schlechte Helden seyn müssen'. — Ipse Scipio Maffeius, qui quantum praestet Muratorio nemo ignorat, de se ad Hagenbuchium scribit: 'mi conviene far tutto in fretta', et vere sic scripsit. Omnino placet hic inserere quod vir supra suam aetatem libere sapiens Io. Iac. Reiskius de epigraphia quae tum erat iudicavit in censura libri Hagenbuchiani supra citata paucis iam vel nemini nota, sed digna quae hodie etiam manibus versetur; ita expressit cum severo tum aequo iudicio trium populorum Gallorum Germanorum Italorum ea aetate in hac arte et merita et defectus. 'Es wäre zu wünschen, dass unsere Gelehrten mehr Briefe von der Art dieser so genannten epigraphischen Schreiben durch den Druck bekannt machten. Man würde auf diese Weise viel beträchtliche Stücke der Gelehrsamkeit ausgearbeitet bekommen, und über dem das Neben-Vergnügen haben, eine jede Nation, ja jeden Gelehrten ins besondere, den man in seinen öffentlichen Schriften sonst nur öffentlich und von aussen in seiner völligen Kleidung siehet, auch daheim gleichsam in seinem negligé, in seiner wahren Gemüths-Gestalt zu sehen. Hier haben wir dreyerley Leute vor uns. Einen Frantzosen, einen Deutschen, und einen Italiäner. Sie zeigen sich alle in ihrem Charakter. Der Frantzose, der zugleich ein alter Mann, ein Präsident ist, redet mit dem Deutschen als ein Freund mit dem andern, und unterhält sein Ansehen. Er nimmt Lehre an, theilt aber auch welche mit, erinnert, was ihm nicht ansteht, und scheinet sich manches gefallen zu lassen, ob es ihm gleich nicht ums Hertz ist, nur ungestüme Weitläufigkeit zu vermeiden. Er ist freundlich, bescheiden, gefällig, gelehrt, deutlich, kurtz und oben hin. Seine Belesenheit, seine Vielwissenheit zieht er in die Kürtze zusammen, seine Meinung und deren Beweiss-Gründe trägt er mit wenig Worten in zusammenhangender Ordnung vor. Der Deutsche ist gelehrt, aber sehr mühsam, weitläufig, verworren, und hartnäckig gelehrt. Er weiss von kleinen Dingen eben so viel zu sagen, als von grossen und wichtigen. Er überschüttet und erstickt seine Leser mit Belesenheit, wie eine Lampe mit Oel, macht Perioden zu halben Ellen lang, springt von dem einen auf das andere, und endiget im folgenden Briefe das, was er im vorhergehenden angefangen. Er hält sich oft bei Kleinigkeiten auf, welche die Ausländer unser Spielwerk und Tändeley nennen.*) Er geht selten von der einmahl gefassten Meynung ab, ist dabey dreiste und unverhohlen, und bemühet sich gar nicht seine Erinnerungen in einem Säftgen einzugeben. Er zeigt auch, dass er sich seiner Gelehrsamkeit bewusst sey, dass er es leide, wenn man sie nach Verdiensten preiset, und dass er der gelehrten Welt nicht verbergen wolle, was verständige und aufrichtige Richter von derselben geurtheilet. Und darinne hat er Recht. Der Mensch, und insonderheit der gelehrte Mensch hat von aller seiner Mühe und Arbeit, die

*) Quam iuste reprehenderit Reiskius putidam hanc diligentiam, non videtur supervacaneum paucis exemplis docere, quae propter brevitatem magis quam immanitatem inter sexcenta similia elegi.

Epist. epigr. p. 253. — 'Quum variorum ἐκδόσεις, Gruteri, Reinesii, Gudii, Muratorii, inter se conferrem p. 26. 27. oblitus sum dicere, quod prior Grut. editio 110, 4 habet COCILIAE, posteriorem traiecta errore typographico litera habere COCILAIE'. — Quod si aliquando in doctorum forte paenitentiario componentur quae de erroribus typographicis scripsit Hagenbuchius, ingentis ponderis volumen sic conficietur.

Epist. epigr. p. 273. — 'Equidem quum in doctissimi LEICHII de Diptychis veterum diatriba p. (II) haec legerem verba: «Diptychorum, quae de pluribus adhuc supersunt vetustissi«mum est, quod STILICONIS a *Ducangio* [Gloss. Graec. v. «*Δίπτυχον*] aliisque creditur: quippe pars, nomen Consulis «insculptum praeferens, aut temporis culpa aut negligentia «hominum periit» in spem magnam veni a TE mihi missam CANGII *observationem in Diptychum Stiliconis* quo loco monstrasset diligentia Leichii, me inventurum esse: Nec mora: Cangii glossarium Graecum voce *Δίπτυχον* evolvi, *τὸν τόπον*, quem sperabam, non inveni. Quanta de spe decidi! Censen' hominem LEICHIVM esse? Erravit. Falsa eius monstratio quaerentem torquet. Quid agam? Quid comminiscar? Memor jambici octonarii:

Nihil tam difficile est, quin quaerendo investigari possit

pervestigare non desisto, usque adeo, donec ad abditum veri cubile pervenio, in Cangii Glossario Graeco, at minime voc. *Δίπτυχον*, sed Tom. II Append. p. 107 ad vocem *ΚΟΜΗΣ τοῦ σταύλου*'. — Paginam reperit canonicus; plaudite populi! Nonne Reiskius de his litteris quid sciti et urbani homines iudicaturi essent et recte et facete insinuavit, ubi de Blaurero, cui prima illarum epistolarum inscripta est, sic ait: 'Herr Hagenbuch streicht ihn hin und wieder als einen grossen Gelehrten und Mäcenaten heraus. Wäre er auch dieses nicht, so würde Herr H. ihm nicht einen 11 Bogen starcken, mit griechisch und lateinischen, gross und kleinen Buchstaben und vielen Ziffern bunt gemahlten Brief zugeschickt haben, ohne in Gefahr grosser Ungenade zu laufen, oder wohl gar sein Buch dem Vulcano aufgeopfert zu sehen'.

unter der Sonnen ist, nichts als das Vergnügen, zu wissen, dass andere Leute auch davon wissen, und würdige Begriffe haben; das Vergnügen seinen Ruhm, seinen wohlverdienten Ruhm aus dem Munde der Wahrheit zu hören. Der Italiäner hingegen stehet bey dem Deutschen, wie der Schüler bei dem Lehr-Meister, oder wie der Schatten in den Gemählden bey den hellen Farben. Er lobt so, dass er oft zum Schmeichler wird; und indem er andre erhebt, wirfft er sich selbst in den Staub darnieder. Seines Freundes Belehrungen nimmt er so gehorsam, mit solcher Selbst-Verläugnung an, wie ein Muhamedaner den Alcoran, indem er sich einbildet, es sey ihm nicht erlaubt, solche zu untersuchen, vielweniger aber ihnen zu widersprechen: weswegen er auch von seinem Freunde p. 432. mit einer anständigen Ehrbarkeit bestraft wird. Hätte Herr Gori anders nichts als diese Briefe geschrieben, und sollte man ihn aus denselben eintzig und allein beurtheilen, so würde man ihn gewiss nirgends anders als bey den diis minorum gentium unterbringen können. Denn es stehet in denselben wenig ungemeines, wenig das der Mühe sie aufmercksam zu lesen werth sey, ausgenommen die neuentdeckten Aufschriften beyder Sprachen, welche er hin und wieder mittheilet'.

Ad Helveticas inscriptiones quod attinet, earum syllogen instituisse Hagenbuchium et inchoasse in eas amplissimos commentarios notum est. Percurri ego diligentius quam fecerat Orellius haec non facilis lectionis volumina, adsumptis praeterea epistolarum ms. tomis undecim, et inde excerpsi quae facerent ad lectionem stabiliendam, id est cum exempla ab ipso Hagenbuchio ex lapidibus accurate magis quam perite (paucos enim lapidos litteratos videre potuit) excepta tum ab amicis undique cum illo communicata.

HALLER (Franz Ludw., von Königsfelden, 1755—1838) Geschichte der Helvetier unter den Römern. Zürich 1793. 8. pp. 316.

HALLER hist. und top. Darstellung von Helvetien unter der römischen Herrschaft. Zweite Aufl. 2 voll. Bern 1811—12. pp. 347. 566. — Vol. prius est praecedentis libri editio altera.
Hunc intellege ubi simpliciter Hallerum cito; cito autem ed. utramque, ut ubi singuli numeri scribantur, in priore titulum deesse intellegas. — Auctor sua undique imperite et neglegenter compilavit; quae non ex editis sumpsit, in iis nolim multum ei tribuas, nam etsi a dolo longe afuit, tamen socordiae reus iure fit.

v. HALLER (Gottlieb Eman.) Bibliothek der Schweizergeschichte. Bern 1785—1787. 8. I—VI u. Register. — Liber multo saepius mihi profuit quam ubi citatum invenies; ita diligenter indicavit libros quaerendos. Omnino ita singularis utilitatis et bonitatis est, ut mirer quanta levitate nuper nescio quis opinatus sit sibi datum esse ut Hallerum continuaret.
— sylloge inscriptionum Helveticarum ab eodem confecta extat in cod. bibl. publ. Bern. hist. Helv. VI, 30. Auctores quos adhibuerat ipse excussi omnes; quam ob rem omitti potuit.

HELVETIA v. BALTHASAR.

HENTZNERI (Pauli) itinerarium Germaniae Galliae Angliae Italiae. Ed. 2. Norib. 1629. — Genevae fuit a. 1597, scripsit a. 1612. Compilavit Lipsiana aliaque vulgaria neque citavi nisi ut demonstrarem nihil frugi apud eum reperiri.

HERRMANN (Frider. Iacob., Salodurensis 1717—1786) collegit titulos Salodurenses, quorum quosdam Hallero misit edendos non bene descriptos.

IAHN (Albert) der Kanton Bern deutschen Theils, antiq. topogr. beschrieben. Bern und Zürich 1850. 8. pp. 522. — Magnus liber — scis reliqua.

KOLB (Iac.) v. PARENT.

LABVS v. AMORETTI.

LEICHTLEN Trajan als Gründer von Baden, in: Schriften der Ges. zur Bef. der Geschichtskunde zu Freiburg im Breisgau vol. I (Freiburg 1828). 8.

LEVADE (1748—1839) recueil de quelques inscr. romaines trouvées dans le Pays-de-Vaud et le Vallais et qui n'ont pas été publiées, in: mém. de la soc. des sciences physiques de Lausanne t. III. Lausanne 1790. 4. hist. p. 64—76. Citavi sic: Levade mém.
— dictionnaire géogr. stat. et hist. du canton de Vaud. Lausanne 1824. 8. pp. 424. — Inscriptiones huius agri collegit omnes fere ex libris editis, quos tamen citare noluit.

LIPSIVS v. SMETIVS.

de LOGES (Chrétien, docteur de Montpellier) essais hist. sur le Mont St. Bernard. 1789. 8. pp. 229. — Auctor in Vallensibus minime neglegendus.

LVRATI (Carlo) Stabio, le sue sorgenti minerali ed i suoi dintorni. Lugano 1852. 8. pp. 86.

LVTZ (Markus, Pfarrer zu Läufelfingen) neue Merkwürdigkeiten der Landschaft Basel. Basel. 8. Abth. 1. 2. 1805. Abth. 3. 1816.

MEMOIRES et documents publiés par la soc. d'hist. et d'arch. de Genève. Genève vol. 1—6. 8.

MERCVRE SVISSE Neufchâtel 1733 sq.

MERIAN (Matth.) = Zeiller (Martin.) topographia Helvetiae Rhaetiae et Valesiae. 1642. fol.

MERVLA (Paulus Gulielmi filius, Dordracensis, 1558—1607), quem esse Paulum Gulielmium Lipsii perquam probabile est; Gulielmiana enim inter annos 1548 et 1588 Genevae a Lipsii amico conscripta esse apparet, Merula autem aliquot annis ante a. 1592 Genevae degebat et Lipsio fuit familiaris. Praeterea quae ipse Merula de n. 181 in cosmographia mentitus est, idem ingenium imperitum et fallax arguunt, quod dudum

deprehensum est in Gulielmianis. De quo ut facilius qui volet iudicet, adscribam quos titulos cum Lipsio communicarit: n. 91. 116. genuinos, quos ex ipsis lapidibus Merula videtur excepisse, n. 8. 12. 120. 121. 164. 175 (fraude adiuncto altero fragmento n. 204). 219. 239. 316. exscriptos ex Stumpfio adscitis subinde supplementis Stumpfianis, fals. 7. 8. 9. 10. 11. 15. 27 ab ipso confictos.

MEYER (Heinr.) Geschichte der XIten und XXIsten Legion, in: Mittheilungen der Ant. Gesellsch. in Zürich, Bd. VII (1853) p. 123—171. Tabulae quattuor musei nostri tegulas complures exhibent pictas.

MITTHEILVNGEN V. ANTIQ. GES.

MONTMOLLIN (chancelier, 1628—1703) mémoires sur le comté de Neufchâtel en Suisse. Neuchâtel 1831. 8. 2 voll. — De hoc vide in falsis n. 20—25.

MVRATORII novus thesaurus veterum inscriptionum Mediol. 1739—1742. 4 voll. — Genevenses Sponii, neque tamen Abauzitianas repetivit per Bimardum acceptas, deinde in appendice Vindonissensia quaedam ex libris dudum editis a Richtero descripta male iteravit, denique ut fit in eiusmodi sylloge subinde quaedam sublegit ex variis auctoribus.

MVRITH (Laurent Joseph, chan. du S. Bernard † 1816) médailles, inscriptions, statues et autres antiquités du Valais. Ex quo commentario ms. c. a. 1808 conscripto excerptae sunt inscriptiones in: mém. de la soc. des antiq. de France vol. III (Paris 1821) p. 502—533. — Auctor non satis bonus, tamen utpote inter mediocres omnes non neglegendus.

NOTICES d'utilité publique vol. I. II. 8. Lausanne 1805—1807.

ORELLIVS (Ioh. Casp., 1782–1849) in amplissimae collectionis (1828) n. 209—475 (coll. add. vol. II. n. 5025—5032. vol. I 5039. 5060—5068) composuit lapides scriptos Helveticos, qui separatim quoque prodierant a. 1826 ad indicendas gymnasii Carolini lectiones hoc indice: 'inscriptiones in Helvetia adhuc repertas omnes collegit breviterque illustravit I. C. O.' Turici 1826. 8. pp. 40. Hanc editionem, quae paucis innotuit et vix discedit a repetita post biennium, non citavi.

— Inscriptiones Helvetiae collectae et explicatae. Turici 1844. 4. pp. 100 (= Mitth. der ant. Ges. in Zürich vol. II). Eiusdem syllogae editio tertia. — Citavi editionem utramque a. 1828 et 1844 per totum hunc librum, nisi quod consulto non adscripsi numeros Orellianos ad figlinas Basileenses aliaque minora, quae Brucknerum vel Rothium secutus dedit n. 429 ed. 1, n. 306—310 ed. 2. Si qui titulus in alterutra editione deest, indicatur sic: . . . = 100 vel 100 = . . .

Copias manu scriptas, quae praesto fuerunt Orellio in alterutra editione paranda, plerasque ego quoque excussi; schedas has servant partim antiquarii Turicenses, partim civium bibliotheca.

Etsi tantum abest, ut Orellii detrectatoribus adsentiar, ut e contrario sagacem eius levitatem nostrae arti multo magis profuisse iudicem quam ponderosa hominum male sedulorum molimina, tamen aegre fero optimo viro non dedisse deos eam diligentiam, quam nulla nostra iniuria bene multis docti coetus hominibus adimere potuissent; quo factum est, ut reliqua sylloge, quae eleganti maxime iudicio nitatur, longe praestet Helveticae huic, in qua plerumque Hagenbuchiana incuriose expressit Hallerianis adiectis. Alteram editionem priore deteriorem etiam esse aequi iudices non negabunt.

OSANN sylloge inscriptionum antiquarum. Lips. 1834 fol. — Osannus has regiones peragravit lapidesque ibi descripsit, sed neglegenter.

OTT (I. Bapt. 1661—1742) muthmassliche Gedanken von denen MDCCXXIV zu Kloten entdeckten Antiquitäten. Zürich 4. pp. 36.

— Eiusdem codice ms., quo continebantur inscriptiones Romanae Helveticae CXLI, Ottii sororis filius Hagenbuchius usus est a. 1733 (v. Hagenbuchii codex C, 283 p. 32). Propria habet pauca. Conf. ZOLLER.

PARENT (Aubert) mémoire historique des fouilles faites au village d'Augst, canton de Basle en Suisse, sur le territoire de l'ancienne Augusta Rauracorum. Sous la direction de M. Aubert Parent, architecte, sculpteur et membre de l'Ac. Roy. de Berlin. Basle 1804. 8. pp. 37. Idem libellus Germanice versus legitur apud Lutzium neue Merkw. II, 283—310. — Ab eodem et Iacobo Kolb postea editus est libellus: recherches sur les antiquités d'Augst. Rheims 1823, quem non vidi.

— mém. sur les recherches des antiquités de l'Helvétie de 1800 à 1810. — Hunc librum manu scriptum servat bibliotheca civium Solothurnensis. Eiusdem auctoris 'mém. abrégé sur la continuation des recherches faites sur l'emplacement du temple d'Augusta Rauracorum a. 1809' servat societas artium Genevensis. Vidi utrumque; sed Salodurensis codex multo plenior solus citatur. Basileae denique extant codices Parentiani quattuor mihi non visi, quorum tres servat domus Forcartiana, quartum bibliotheca.

PATIN (Charles, médecin de Paris) quatre relations historiques Basle 1673. 8. — Pauca quae dedit omnia descripsit ex libris editis praeter Basileensia.

PAVLVS GVLIELMIVS V. MERVLA.

PITHOEVS (Petrus 1539—1596) descripsit a. 1570 inscriptiones quattuor n. 118. 122. 127. 181. Ios. Simleri causa, quocum praeterea alia quaedam de antiquis Helvetiorum rebus communicavit. Epistolae eius ad Simlerum extant in cod. bibl. civ. Turic. F 60, unde excerpta edidi in: Ber. der sächs. Ges. der Wiss. 1852 p. 278—282. Inter Amerbachiana quae extant vel extiterunt Pithoei de inscriptionibus Helveticis, a me rogatus diligenter sed frustra quaesivit in bibl. publ. Basileensi G. Vischer.

PLANTINVS (Io. Bapt., Lausannensis) Helvetia antiqua et nova. Bernae 1656. 8. pp. 357. — Pleraque sumpsit ex prioribus, auctoribus plerumque adscriptis; alia ex cod. ms. Simleri, i. e. ex Tschudio habuit; quaedam patria primus adiecit.

— abbregé de l'hist. de Suisse Genève 1666. 8. pp. 814. Pridem data quae repetivit, praetermisi, pauca quae accesserunt enotavi.

POCOCKE inscriptiones antiquae. 1752 fol. — In nostris hoc descriptore facile caremus.

RAVENEZ (L. W.) l'Alsace illustrée par Schoepflin. Traduction de L. W. R. Mulhouse vol. 1. 2. 3. (vol. 3 a. 1851). — Schoepflinianum librum editor auxit cum additamentis petitis ex libris editis, ut III, 200—219 Rothiana lapidum Augustanorum sylloge legitur repetita, tum aliis quibusdam accessionibus ineditis; quarum quae ad hanc syllogen pertinent, a Rothio mihi enotatas indicavi in addendis.

REINESIVS syntagma inscriptionum antiquarum, Lips. et Francof. 1682. — Helvetica quae dedit, ex editis libris sumpsit, praesertim ex Plantino.

RITTER mém. abrégé et recueil de quelques antiquités de la Suisse. Berne 1788. 4. pp. 39. — Tabulas manu auctoris delineatas aliquot servat mus. Bernense (v. Studer p. 82).

de RIVAZ (Pierre Joseph de S. Gingoulph, 1711—1772) éclaircissements sur le martyre de la légion Thébéenne et sur l'époque de la persécution des Gaules sous Dioclétien et Maximien. Paris 1779. 8. pp. 368.

ROTH (Karl Ludw.) die röm. Inschr. des Cantons Basel = Mitth. der Ges. für vat. Alt. in Basel I. 1843. fol. pp. 23. — Ipse auctor humanissime mihi obtulit suum egregii libelli exemplum passim emendatum multisque additamentis auctum.

RVCHAT (Abraham 1680—1750) les délices de la Suisse. Leide 1714. 12. — Adde censuram in: hist. crit. de la republique des lettres t. VI (Amst. 1714) p. 52—76, quam qui scripsit, et partes has peragravit ipse et ingenua quadam animi liberalitate immunis evasit vulgarium eius aetatis errorum.

— histoire générale de la Suisse depuis l'origine jusques à l'an 1516. Par A. Ruchat 1744 (continuavit opus usque ad mortem). Codex ms. bibl. publ. Bern. hist. Helv. IV, 83 sq. (b. Haller Bibl. 4, 485). — Pleraque sumpsit ab aliis, ut a Wildio Aventicensia, Genevensia a Sponio; tamen adiuvit me praesertim in Noviodunensibus.

Ab eodem Ruchato plura communicata sunt cum Abauzitio, Bochato, Hagenbuchio, aliis.

RVSSINGER de Hercule et laboribus eius. Basil. 1615. 4. pp. 40.

— de vetustate urbis Basileae. Basil. (1620) 4. pp. 39.

— periphrasis urbium veterum Helvetiorum et earum inscriptionum. Basil. 1628. 4.

SALVERTE (Eus.) notice sur quelques mon. anciens situés dans les environs de Genève. Genève et Paris 1819. 8. pp. 30.

SCHEVCHZER (Ioh. Iacob. 1672—1733) itinera per Helvetiae Alpinas regiones facta annis 1702—1711. Lugd. Bat. 1723. — Magna diligentia neque sine nostra quoque utilitate vir summus cum sua investigaret ad inscriptiones quoque attendit.

— Untersuchung des Bads zu Baden. Zürich 1732. 4. pp. 68.

de SCHMID (Sam. seigneur de Rossan 1737—1796) recueil d'antiquités trouvées à Avenches, à Culm et en d'autres lieux de la Suisse. Berne 1760. 4. pp. 118. — Autographum auctoris servat bibliotheca Bern. (v. Studer p. 42).

— recueil d'antiquités de la Suisse t. I. Francfort sur le Meyn 1771. 4. pp. 56. — Praecedentis libri nova recensio, quam citavi adiecto anno.

SCHOEPFLIN Alsatia illustrata Colmar 1751—1761. 2 voll. fol. — Rauracensia collegit diligenter et scite magis quam docte.

— de Verbigeno et Tigurino pagis ad aram Saloduri repertam, in actis acad. Theodoro-Palatinae vol. III (Mannh. 1773) 4.

der SCHWEIZERISCHE GESCHICHTSFORSCHER Bd. 1—11. Bern 1812—1840. 8.

SIMLER (Iosias 1530—1576) collectanea de rebus Helveticis, cod. bibl. civ. Tur. A 102. 103. 104, quibus adiunctum est volumen Tschudianorum Simlero missorum A 105 (v. TSCHVDI). Primum auctoris periculum continet cod. 104 scriptus ante quam Tschudiana acciperet; denuo rem aggressus perfecit 'antiquitatum Helveticarum vol. I continens l. I et II' (cod. 102) et earundem l. III (cod. 103). In inscriptionibus totus ex Tschudio pendet, paucissimis Vindonissensibus et Badensibus exceptis. Opus ineditum mansit per auctoris immaturam mortem; specimen edidit hoc:

— Vallesiae descriptio, libri duo. De Alpibus commentarius. Tiguri 1574. foll. 151. 8. — 'Stumpfium, auctor ait in praef., laudatissimum rerum Helveticarum scriptorem in plerisque secutus sum'; inscriptiones omnes ex illo sumpsit.

SINNER (Ioh. Rud.) voy. hist. et litt. dans la Suisse occidentale. Neuchâtel 1781. 2 voll. 8. — Ed. 2 (Genève 1787) non vidi neque priore multum profeci.

SMETII inscriptiones antiquae. Accessit auctarium a Iusto Lipsio. Lugd. Bat. 1588 fol. — A Lipsio primum edita sunt quae proficiscuntur a Paulo Gulielmio; v. MERVLA.

SOLOTHVRNER Wochenblatt herausg. von Freunden der vaterländischen Geschichte 1810, 33—40 Traugott (i. e. Glutz-Blotzheim) enarrat inscriptiones patrias.

— (neues) 1846, 49—128 I. B. B. collegit et explicavit inscriptiones Salodurenses.

SPON (1635—1682) histoire de la ville et de l'estat de Genève. Ed. 1 Lyon 1680. 2 voll. 12.; ed. 2 Lyon 1682. 2 voll. 12; ed. 3 ab Abauzitio edita et aucta Genève

1730. 2 voll. 4, cum supplemento inscriptionum post Sponium repertarum, — Cito Sponianas ad numeros, ut commode reperias in quavis trium editionum, quas adhibui omnes; Abauzitianas pagina adscripta.

— Miscellanea erud. antiq. Lugd. 1685 fol. — Primus liber sive p. 1—204 separatim prodiit a. 1679.

Bona fide neque sine diligentia titulos Genevenses dedit Sponius, quem tamen et iudicio et doctrina Abauzitius longe superavit.

STEINER codex inscriptionum Romanarum Rheni. Th. I. II. Darmstadt 1837. 8. — Vol. I p. 290—328 n. 511—582 septentrionalis Helvetiae titulos ita exhibuit, ut Hagenbuschio (sic homo semper audit apud Steinerum) Orellioque expilatis sibi satisfaceret. In libro meo cur citarem, causa nulla fuit, — Secunda Steinerianae syllogae editio quod sciam ad Helvetiam nondum pervenit.

— Sammlung und Erklärung altchristlicher Inschriften im Rheingebiete aus den Zeiten der römischen Herrschaft. Seligenstadt 1853. 8. pp. 62.

(STVDER) Verzeichniss der auf dem Museum zu Bern aufbewahrten antiken Vasen und röm. und kelt. Alterthümer. Bern 1846. 8. pp. 102.

STVMPFF (Iohann 1501—1566). Codex bibl. civ. Turic. L fol. 47 (de quo cf. Haller Bibl. IV, 397) syllogen inscriptionum Helveticarum Stumpfianam continet, c. a. 1544 (v. p. 108 in f.) ab ipso Stumpfio scriptam, item itineraria eiusdem aliaque chronicis parandis adhibita.

— Gemeiner loblicher Eydgnoschafft Stetten Landen und Völckeren Chronick. Zürych 1548. fol. 2 voll. ff. 332 et 467.

Diligentissimus auctor, quem neque praecessit in nostris colligendis dignus qui cum hoc memoretur, neque longo intervallo quisquam secutus est, plurima solus nobis servavit, ut codex ille autographus edito saepe emendatior et a correctionibus et supplementis et erroribus magis immunis, quantum quidem ad deperditas hodie attinet, huius syllogae pro fundamento fuerit. Fidus fuit Stumpfius, accuratus, modestus, in summa qualem qui his rebus student optant sibi contingere auctorem, ubi artis gnaro carendum est. Pleraque ipse videtur vidisse, quod constat de Vallensibus. In Aventicensibus codici praeter suam inseruit syllogen antiquiorem nescio cuius hominis, quae videtur esse ea de qua ad Simlerum Petrus Pithoeus a. 1570 (cod. bibl. civ. Turic. F, 60 ep. 582): 'Aventicas inscriptiones collegerat Hortinus in eo vico minister verbi easque ad Cercantem Bernam miserat. Hodie apud Musculum esse dicuntur. Eas vero ipsas esse puto quas Stumphius chronicis inseruit, quantum quidem ex autographo, quod mihi Lausannae videre contigit, intelligere potui.' Vide de his ad n. 175. A Tschudio Stumpfius potest accepisse n. 239 (vide ibi notam), non tamen n. 330. — Ceterum Stumpfio quae debentur plerumque sub aliis nominibus adhuc ferebantur; nam qui vertit eum Latine Simlerus quique eum interpolavit Tschudius modesti hominis famam obscuraverunt.

SVLZER ausführliche Beschreibung einer Entdeckung von Antiquitäten in Nider-Lunneren pp. 32. — Fortsetzung der Beschreibung. pp. 8 non num.

SYMEON (Gabriel, Florentin) les illustres observations antiques en son dernier voyage d'Italie l'an 1557. Lyon 1558. 4. pp. 134.

— Cesar renouvellé par les observations militaires du S. Gabriel Symeon. Paris 1558. 8. foll. 54.

TSCHVDI (Aegidius, Glaronensis 1505—1572). Praeter librum, qui vivo auctore prodiit:

— de prisca ac vera Alpina Rhaetia. Basil. 1538. 4. pp. 134.

cui tamen inscriptiones nullae insertae sunt, extremis vitae annis de rebus Helvetiorum antiquissimis commentarium adgressus est chronicis praemittendum. Quo libro quid in inscriptionibus praestiterit, exposui commentario quem de ea re edidi Ber. der sächs. Ges. der Wiss. 1852 p. 202—213; hoc loco capitulatim repetere sufficiet quae ibi explicavi, praesertim cum ad singulos titulos a Tschudio interpolatos de ea re monuerim. Rediguntur autem Tschudiana omnia ad quinque fere genera haec:

1) exscripsit simpliciter ex Stumpfio n. 8. 20. 25. 26. 28. 117 (lectionem priorem). 121. 124. 151. 154. 155. 164. 175. 178. 187. 190. 195. 198. 199. 200. 201. 202. 204. 219. 224. 226. 241. 262. 263. 272 (textum priorem). 330. 350, 3. app. 25. 27; in quibus si quae minora mutavit, id casu potius quam consilio factum est. Consulto praetermisit Stumpfianam recensionem n. 181 nactus meliorem, temere ut videtur n. 21. 89. Usum esse Tschudium codice Stumpfiano simili eius quem servat bibliotheca Turicensis, non libro edito, et monstrant n. 187. 195. 202. 263 rel. et folia Stumpfii manu scripta inserta codici Tschudiano Sangallensi.

2) interpolavit Stumpfiana exempla n. 12. 16. 120. 159. 168. 239. 257. 267. 316. app. 26, ubi vide in singulis adnotationem.

3) aliunde accepit a Pithoeo, fortasse per Simlerum, n. 118. 122. 127. 181 et fortasse n. 298; a Simlero fortasse (quem observa habere quaedam quae apud Tschudium non leguntur n. 264. 265) n. 115. 116. 117 (lectionem posteriorem). 240.

4) ipse videtur vidisse n. 237. 272, quarum illam foede interpolavit, hanc ita emendavit, ut vix litterulam corrigeret. Item n. 239 vidit fortasse Stumpfioque obtulit iam interpolatam, quamquam postea demum plane corrupit.

5) finxisse videtur frustula fals. 16. 17.

Auctorem nusquam citat ullum omniaque tamquam

ipse primus et solus norit solet proferre. — Codices chronici Tschudiani, saepe manu descripti ante quam ederetur, plures consulto omisi, ut autographum quem servat bibl. publ. Aargoviensis inter Zurlaubeniana, inscriptum 'vetustatis fragmenta' (Kurz und Weissenbach Beiträge zur Gesch. und Litt. des Cantons Aargau I, p. 111), item transscriptum a Werdmüllero bibl. civ. Turic. A, 48, quem post Hagenbuchium saepe citavit Orellius, et contentus fui his exemplis inter se compositis.

1. Inscriptiones Helvetiae, prout manu Tschudii scriptae leguntur in codice Sangallensi n. 1083 p. 65 sq., nisi quod p. 69—72 Stumpfii manu exaratae sunt. — Antiquissima haec inter Tschudianas sylloge quam proxime accedit ad Stumpfianam et nascentis interpolationis vestigia plurima et gravissima servavit. Excussi et citavi non totum librum sed ubi opus esse videbatur.

2. Pagorum Helvetiorum descriptio, quibus suis quaeque locis inscriptiones insertae sunt (cod. bibl. civ. Turic. A, 105 f. 1—35), quam Tschudius librarii manu scriptam, sed curis secundis a se emendatam auctamque misit Iosiae Simlero una cum epistula d. d. 14 Nov. 1565 (ibidem f. 36; edita est Archiv für Schweiz. Gesch. Zürich 1846 IV, 167). A praecedente non multum diversa est.

3. Eiusdem commentarii recensio secunda (cod. bibl. civ. Turic. A 105 f. 60—119, item numeris denuo a capite incipientibus f. 1—79, quam partem praemisso Vindeliciae lemmate cito), quam misit idem eidem Simlero describendam et Latine vertendam (ib. f. 48). Accepit a. 1572 paullo ante mortem auctoris, quae in hoc ipso opere occupatum eum oppressit; quae videtur causa esse, cur extrema desiderentur Inserti sunt tituli quidam post a. 1565 ad Turicenses adlati, maxime quos Pithoeus a. 1570 misit Simlero; qui non extant in priore editione.

4. Eiusdem *Beschreibung von Gallia Comata*. Costanz 1758. fol. Edita est ex autographo auctoris codice, qui in bibl. Sangallensi extat signatus n. 639, et consentit plane cum secunda recensione Simleriana, nisi quod in hac supplementa quaedam desunt postea a Tschudio adiecta. Editionem citavi; codicem vidi neque tamen causa fuit cur excuteretur.

Codicem item autographum Tschudii bibl. S. Gall. n. 1089 quo continetur inscriptionum praesertim Romanarum pro ea aetate ampla et docta sylloge, subinde adhibui.

VRSTISIVS epitome historiae Basiliensis. Basil. (1577) 8. pp. 308 et 30.

VILLARIANVM manuscriptum appello schedas scriptas ut videtur saec. XVIII incip., servatasque in castro Villariano, quae sistunt descriptas inscriptiones ibi servatas.

VIOT (Roland) miroir de toute saincteté en la vie du sainct merveilleux Bernard de Menton. Lyon 1627. 12. pp. 384. — Pii hominis fraudes ineptas vide fals. n. 5. 6.

VISCHER (Wilh.) über einige Gegenstände der Sammlung von Alterthümern des Museums zu Basel. Programm zur Eröffnung des Museums 26. Nov. 1849. 4.

— römische Niederlassung in Frick im Canton Aargau = Mitth. der Ges. f. vat. Alt. in Basel IV. Basel 1852 p. 28—47.

— Münzfund von Reichenstein = Mitth. der Ges. f. vat. Alt. in Basel V. Basel 1852.

VVLLIEMIN der Kanton Waat. St. Gallen und Bern 1847-49. 2 voll. 8.

WAGNER Mercurius Helveticus. Zürich ed. 1 a. 1684 (qua non sum usus nisi per excerpta Hagenbuchiana); ed. 2. 1688; ed. 3. 1701. — Pauca habet propria nuper tum reperta et repetitis editionibus addita.

WALLIER (Franc. Carol. de Wendelstorff, Salodurensis 1711—1772) quae paullo ante obitum collegit posterique eius Salodurenses patricii iusta sollicitudine ita servant, ut nobiscum communicare tamen non recusarint, in Salodurensibus titulis magnopere nos adiuverunt. Adstitit enim vel potius institit vir ille effossionibus a. 1762, quibus debentur plerique tituli Salodurenses; quaeque de his circumferuntur in libris scriptis editisve, ut Zurlaubeniana ab Hallero edita quaeque Hagenbuchio missa sunt Saloduro, proficiscuntur fere ex schedis Wallierianis. Qui eorum tituli hodie interierunt, eos habemus ex uno Wallierio. — Citavi voluminis paginas; fasciculo inscripto 'F. C. V. Muthmasungen von dem oppido maximo Solensium' suas paginas reliqui.

WANNER der Kanton Schaffhausen in seiner antiquar. Bedeutung. Schaffh. 1851. 12. pp. 40. — Auctor non bonus quidem sed unicus qui descripserit effossiones Schleitheimenses.

WILD (Marquard) apologie pour la vieille cité d'Avenche. Berne 1710. 8. pp. 266. — Titulos Aventicenses satis diligenter examinavit, motus inepto Dunodi libro, qui Aventicum ab altera Iurae montis parte fuisse statuerat. Usus est praeterea codd. Simlero-Tschudianis Turicensibus.

WOCHENBLATT V. SOLOTHVRNER Wochenblatt.

ZEILLER V. MERIAN.

ZOLLER (Hans Heinrich) Miscellanea von aller hand Alt Jüdischen und Römischen so wie auch von Ettwelchen in dem Schweizerland, insonderheit denen in dem Zürichgebieth hin und wieder sich befindenden Antiquiteten. Scripta c. a. 1725 (v. p. 265). — Cod. ms. bibl. publ. Lucern. (olim Halleri Koenigsfeldensis) fol. pp. 879. — Sylloge inscr. Helv. p. 589—623 ni fallor ipsa illa est quam composuit I. Bapt. Ott.

ZVR-LAVBEN le soleil adoré par les Taurisques sur le mont Gotthardt. Zuric 1782. 4. pp. 19.

ADDENDA ET EMENDANDA.

355 déc. à Genève en 1690, aujourd'hui perdu.

HIC REQVIESCIT
IN PACE BONE ME
MORIE L · E · QVI
VIXIT ANNVS XIII ·
M · M · M · M · M ·

Blavignac hist. de l'arch. p. 11 ex chronicis manu scriptis nescio cuius Genevensis hominis, qui v. 5 explicat: M(aria) m(ater) m(isericordiae) m(iserere) m(ei). — Aut recens aut falsa.

356 'Auf der Fläche eines kleinen Hügels, der etwa eine Viertelstunde von Solothurn gegen Süden liegt und nach drei Seiten sich gegen die Ebene absenkt, soll man früher eine Menge Thonscherben und Ziegel, auch Münzen gefunden haben; an der langen Nord- und Westseite erkennt man Spuren eines terrassenartigen Walles. Hier fand sich 1853 eine grosse, wohl 15 Mass haltende mit einem Ziegel bedeckte Urne, die zerbrochen ward; der Ziegel selbst zeigt Buchstaben auf der äusseren wie auf der inneren Fläche. Auf der ganzen Ebene wird seit langer Zeit Thon ausgebeutet' *Hugi*.

in facie exteriore: *in facie interiore:*

1' 7''

1' 2''

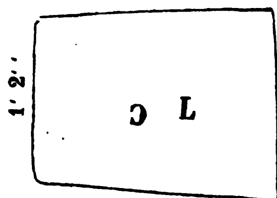

1' 3''

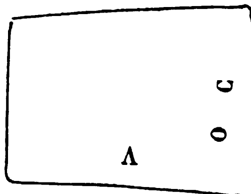

Misit Hugi museo Salodurensi praefectus gypso expressam addita accurata et plena descriptione, quam supra exhibui in compendium redactam; innotuerat ante ex ephemeridibus (Augsb. Allg. Zeit. 1853 n. 326 p. 5205 ex epistula data Bernae 17 Nov.). — Quid subsit in litteris his magnitudinis diversae et collocationis admodum variae, equidem non assequor; nisi quod Ɔ L potest explicari *sextarii quinquaginta* (v. supra n. 242 *c*).

n. 71 Blavignac hist. de l'arch. p. 326 pl. IV, n. 8. Reperta est in turris campanariae parte septentrionali.

n. 104 supple .. *v*ALERIO KANI *f.* *v*OL · KANO FILI*o*.

n. 111 Blavignac hist. de l'arch. p. 13. 323. pl. I, n. 3.

n. 119 ex parte repraesentat pictam Blavignac hist. de l'arch. p. 332 pl. X *bis* n. 7.

p. 27 l. 18 fere *l.* fore.

n. 160 inter v. 2 et 3 Rothius esse versum non scriptum notat.

n. 161 lapide expressam repraesentat Blavignac hist. de l'arch. p. 330 pl. IX n. 1.

n. 162 adde: de Wal mythologiae septentrionalis mon. epigraphica Latina (Traiecti ad Rhenum 1847) praef. p. X a Vereneto.

n. 163 adde: Orell. analecta epigraphica (ind. lect. acad. Turic. 1838 auct.) p. 53; de Wal myth. sept. praef. p. X a Vereneto, qui pessime descripsit.

n. 181 Nuperrime Rothius Basileensis (historische Zeitung der Schweizer geschichtsforschenden Ges. 1854 n. 1) ex annalibus, quos Colmariensis monachus ordinis Dominicanorum ad annum usque 1305 conscripsit, antiquissimum huius tituli typum edidit, quem ad annum 1274 auctor adnotavit: 'Titulus petre pertuse sive perforate que est in Dioc. Basil. in valle Sergawe:

Numinis Augusti vis (*sic*) ducta per ardua rupis
Indicet miligenis cuncta subire malis'.

Quem typum ad Stumpfium propagatum esse apparet, ita tamen ut pro versu secundo nescio quid aliud substitueretur; neque operae pretium est exquirere quid in singulis exemplis cogitarint vel potius desipuerint monachi illi petulantes.

n. 192 v. 8 FESTILIA *l.* FESTILLA.

n. 194 supple *prae*FECT*o* *o*PERVM *publicorum*.

n. 223 v. 4 fortasse PVBLI · PRIMVS · ET · SECCALVS.

n. 237 pro Russkilch *l.* Busskilch.

n. 253 instrumenta infra incisa haec sunt:

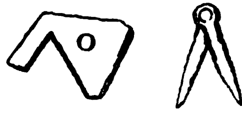

Praeterea restat tertii instrumenti, securis fortasse, tenue vestigium intuenti a sinistra. Secundum monuit me Kellerus instrumentum esse angulis excipiendis et delineandis aptum, cuius generis unum ex ferro servat museum antiquariorum Turicensium forma hac:

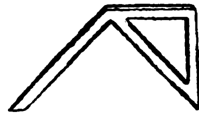

n. 288 Ravenez III p. 211, cui dedit Rothius.

n. 292 Ravenez III p. 210, cui dedit Rothius.

n. 303 Bruckn. apud Rothium sic: OT ‖ OEZ (non Z) ||

n. 307. 308 Quattuor lapides cruce insculptos ad vicum Kaiser-Augst a Schmidio repertos exhibuit Ravenez III, 211 sq. pl. XIX, f. 1. 2. 3. 4 delineatione a domino accepta. Scripti duo ibi a Ravenezio dantur eadem fere forma quae apud me dicitur Neustückiana; nisi quod 307, 4 errore typographico apud me PIAB legitur pro PIAIB et 308, 1 apud Ravenezium in tabula est REQVIISCT, in textu REQVIISCT. — Ceterum perscripsit ad me Rothius hodie Radoarae lapidem quidem adhuc extare, Baudolilli autem et duos reliquos lapides cruce signatos post Schmidii mortem investigari non potuisse. Basileenses antiquarios aliquoties inquisivisse diligenter, cum emptionis causa inventarium facerent, sed nihil tale reperisse, ut ipsum Schmidium alicubi lapides occuluisse vel defodisse existimarent.

n. 320 v. 3 FIO *l.* PIO.

n. 335 v. 5 rectius COS · IIII; cf. n. 322.

n. 344 p. 80 Multas tegulas numero XXI signatas Lenzburgi in loco dicto *Schwarzaecker* et ad curtem Wildenstein pagi Lenzburgensis repertas esse perscripsit ad nos d. 26 Febr. 1854 R. Bertschinger Lenzburgensis.

n. 344 p. 80 in capite de Rupperswyl pro Behlhofen *l.* Oehlhafen.

n. 352, 82 *c* adde: Parent ms. Sal. p. 58, ubi est OEIIOM.

I. AGRI COMENSIS PARS *(distretto di Mendrisio).*

1 trov. nell' oratorio di S. Stefano presso Pedrinate (vicino Chiasso, distretto di Mendrisio) nel 30 Marzo 1847, ora presso il sig. Consigliere Cesare Bernasconi di Chiasso.

IOVI
VOTVM
S·L·M
M · CALPVRNIVs
QVADRATVs

Misit Lud. Lavizzari Bellinzonensis.

---

2 in templo S. Michaelis 8 fere stadia a pago Ligurmetino *Ap.* Ligurmetini in Comensi agro in templo S. Michaelis in basi *Grut.* Nuper iterum rep. est 21 Mart. 1849 Stabii in eccl. paroch., in cuius atrio modo extat *Lur. Lav.*

MERCVRIO
V·S·L·M
C · CAPPELLINVS
SORA

Bened. Jovius in sylloge Comensium, quam c. a. 1495 composuit, ms. (a quo pendent hi: Apian. p. 84; cod. Brancacc. n. 59 Comensium; Zaccaria exc. I p. 96 n. 56; Grut. 52, 3 a Pighio; Labus ad Amoretti viagg. p. 171 ex Grut. et Oldelli *diz. degli uom. ill. del Ticino*; Aldini marmi Com. p. 89 n. 11 ex Jovio per Rovellum); Gazzetta Ticinese 11 Magg. 1849 q. n. v.; Lurati p. 12; misit Lavizzari.
4. CAPELLINVS Jov.

---

3 fragm. in pago qui vulgo Senatus dicitur agri Comensis *Ap.*, quod 'Senago vicino a Stabbio' interpretatur *Ald.* Nunc extat Mediolani in museo Archinti. — Num recte huc referatur dubium est; nihil enim rescivi de Senago illo.

T · ANNIO · T · F
QVIR · MAXIMO · POMPONIANO
FLAM · DIVI · AVG · AVGVRI · PRAEF
ALAE · MIL · PR · V *lp.* CONT · PRAEF · ALAE
PR · PRAETOR *tr. m* IL·LEG·PR·MINER

Bened. Jovius in syll. ms. (inde Apian. p. 84, quem male exscripsit Grut. 354, 6; cod. Brancacc. n. 56; Zaccaria exc. I p. 96 n. 49); Cardinali dipl. p. 228 n. 435, cui misit Labus ex archetypo descriptam; Aldini marmi Com. p. 118 n. 44.
4. 5 lac. dedi ad cod. Branc.; nullas notat Ald. — 5 PRAETO·ILLEG Ap. PRAET. *tr. mil.* LEG Card.
Propinqui titulum Castelseprii repertum ed. Seidl Chronik der arch. Funde II, 4.

---

4 in agro Comensi in pago Ligurmetino *Ap.* Ligornetti extare negat *Lurati* p. 16.

C · PETRONIO
C · F · OVF
CRESCENTI
IIII · VIR · A · P · IIII · VIR · I · D
DESIGNATO · ET
PVPAE · GERMANI · F
PETRONII
EXORATVS · ET
AQVILA
PARENTIB · OPTIM

Bened. Jovius in syll. ms., a quo pendent reliqui omnes: Apian. p. 85 (inde Grut. 449, 2); cod. Brancacc. n. 57; Zaccaria exc. I p. 96 n. 54; Labus ad Amorettium p. 171 ex Oldello, qui ex sylloge Joviana descripsit; Aldini marmi Com. p. 129 n. 57 ex Grutero.
10 PARENTIBVS Ap.

---

5 Stabii in angulo merid. eccl. S. Petri *Cast. Lab. Lur. Kell.* Male in pago Senatus agri Comensis in fano divi Petri *Ap. Grut.*; Mediolani *Mur.*; Cremonae in aedibus Caraffinorum *Donat.* male exscribens Zacc.

V · F
C · VIRIVS · VERVS
OVF · · MED
VI · VIR · IVN
PONTIF · ET · DECVR
ITEM · MANIBVS · FILIORV
SVORVM
C · VIRIO · VERIANO
ET
VIRIAE · C · F · VERAE
QVI·VIXERVNT · ANN
QVINOS·DENOS

in latere: vas unde emergit vitis cum avibus

Bened. Jovius (inde Apian. p. 84; cod. Brancacc. n. 60; Zaccaria exc. I. 98 n. 37, quem exscripsit Donat. 266, 7); Castillioneus de Gallis Insubr. p. 192 Graev.; Grut. 488, 11 ex Apiano et Castillioneo; Mur. 760, 3 e schedis Franc. Cicereii; Labus apud Amorett. viagg. p. 167 (inde Aldini marmi Com. n. 58 p. 130); Lurati p. 14; descripsit F. Keller.
Versus male dividit Cast. — 1 om. Ap. Branc. — 4 IVV Cast. — 5 PONTIFEX · DECVR Cast. — 6 FILIORVM Zacc. Cast. Mur. — 8 CVRIO Cast. — VERANO Zacc., VERXANO Lab., VIRIANO Mur. — 10 C · VIRIAE Lur.

II. *Siders.*

6 Siders (Sierre) au clocher de l'ancienne église, se trouve partagée en quatres pièces, qui servent de support à chacune des fenêtres de ce clocher *Murith.* Frustra quaesivi locis indicatis; nisi quod reperi in una fenestrarum illarum partem arae antiquae sculptam, sed non scriptam.

MERCVRIO
L·VALERIVS
OPTATVS
V · S · L · M

Murith n. 49. Haller II, 541 a de Rivaz Sedunensi. Orelli 251 = 53. Boccard p. 398.
2 L om. Hall. Bocc.

III. SEDVNORVM *CIVITAS (Sitten).*

7 Sitten gef. 1843 einen Steinwurf rechts vom Wege, hart an den ehemaligen Laufgräben, unmittelbar ehe man von Martigny kommend in die Stadt tritt, jetzt bei Hrn. Aimon am Marktplatz.

MÁTRI · MAGNÁE
Q · CAECIL · SECVNDVS
· T · L · H · F · C ·

Contuli. Ad Kelleri exemplum edidi Bull. dell' Inst. 1852 p. 104.
3 lege *testamento legavit heres faciendum curavit.*

8 Sitten ad portam eccl. cath.

P · CAESARI · DIVI F
VGVSTO · COS · XI
RIBVNICIA POTESTATE XVI
u. c. 746/748 ··/· PATRIAE
// ICI · MAXIMO
/ ITAS SEDVNORVM
/ ATRONO

Contuli. Auctor antiquus apud Stumpf. cod. 47 p. 107; Stumpf cod. 47 p. 108. 197. 207, ed. XI, 12; Tschudi cod. 105 Vind. f. 78, ed. p. 366; Simler descr. Vales. f. 24; Lips. p. 17 (a Paulo Gulielmio); Guillimann. p. 440; Grut. 226, 6 (e Simlero et schedis Commelini); Scheuchzer it. a. 1709 p. 488; Mur. 1080, 4 (e schedis Farnesiis et Pacediani); Ruchat hist. ms. 1, 3, 48; Murith n. 28; Orell. 248 = 50; Osann p. 560; Amati p. 439; descripsit F. Keller. Missis lectionum varietatibus et interpolatis exemplis (qualia sunt Lipsianum adscitis Stumpfii supplementis; Muratorianum, in quo pro CIVITAS est POSTERITAS; denique antiquissimum apud Stumpfium hoc: P · IVLIO · DIVI · AVGVSTI · XV · CONSVLI · XVIII · TRIBVNI · SEDVNORVM · PATRONO) hoc unum adnotabo 2 numerum XI certissimum esse neque 3 cogitari posse de numero XXI; ut iam constet Augustum ante acceptum a senatu patris patriae nomen in tr. pot. XXI, u. c. 752, iam in municipiis aliquoties sic dictum esse. Cf. I. N. 2222 et Dionis illa 55, 10, quae quam maxime huc pertinent: *ἡ ἐπωνυμία ἡ τοῦ πατρὸς ἀκριβῶς ἐδόθη* (u. c. 752)· *πρότερον γὰρ ἄλλως ἄνευ ψηφίσματος ἐπεφημίζετο.*

9 Sion découverte sur la fin du 17me siècle [1680 *Murith*] en creusant la cave de la chapelle de la Conception et placée sur le mur de l'église de S. Théodule *de Rivaz.* Extat in eccl. cath.

TITI · CAMPANI
PRISCI · MAXIMI
ANI VIRI CONS·
OMNIBVS · HON
ORIBVS · INVRBE
SACRA · FVNCTI QI sic
VIXIT · AN · XXxXIII ///
me N S S V N V M D I
///////I · / PENDA
VALERIANA · C · F · M
ATER · INFEL FILIO
CARISSIMO · FIERI
CVRAV SVB · ASCIA ·
D D
asciae duae

Contuli. de Rivaz p. 113 ex schedis Quartery, qui pleniorem dicitur vidisse male; Murith n. 38 ex de Rivaz puto; Orelli 249 = 51 per Hallerum ex eodem; Osann p. 560; descripserunt Rion (Corresp. der a. G. V, 232), Dubois (ib. IV, 37), Keller (unde edidi Bull. 1852 p. 104).
Lapidem lectu satis difficilem priores non satis recte exceperunt, omnium optime Kellerus, omnium pessime Osannus, non sine interpolatione (ut 2 pro PRISCI dedit PRAEFECTI) de Rivaz. — 3 extr. est vacuus. — 8 utrum legendum *menses unum di[em] I....* an *menses V Numidi[a ...]* ? Hoc praefero. — 11 post INFEL spatium quod adest in lapide propter marmoris vitium vacuum relictum videtur.

10 Seduni in curia *Rion*, ubi adhuc extat.

DEVOTIONE · VIGENS ·
AVGVSTAS · PONTIVS · AEDIS · ☧
RESTITVIT · PRAETOR ·
LONGE · PRAESTANTIVS · ILLIS ·
QVAE · PRISCAE · STETERANT ·
TALIS · RESPVBLICA · QVERE · sic
D·N·GRATIANO·AVG·IIII·ET MER·COS p. C. 377
PONTIVS · ASCLEPIODOTVS · V · P · P · D sic

Contuli. Scheuchzer it. 1709 p. 489 (inde ni fallor Merc. Suisse 1746 Apr. p. 309 et per Hagenbuchium Orell. 250 = 52); de Rivaz p. 116 (inde Haller I, 277 = 314; Murith n. 39); Osann p. 561; Amati p. 440; Boccard p. 400; delineavit accurate Keller.

De lectionis varietate non adnoto nisi apertam Rivazii interpolationem 1 RELIGIONE VIGENS. Monogramma v. 2 eodem tempore lapidi incisum est quo reliqua inscriptio ei inscribebatur.

Non facile reperies antiquiorem inscriptionem publicam, quae fidem Christianam aperte profiteatur. Quod miratus interrogavi de hac re amicum Iohannem Bapt. de' Rossi Romanum, qui haec rescripsit: 'Il monogramma cristiano nell' iscrizione di Ponzio è certamente il più antico esempio che io conosca in monumenti pubblici epigrafici. In Roma la croce fu generalmente adottata ne' pubblici monumenti circa l'età di Teoderico; i più antichi esempi del monogramma in iscrizioni non sacre sono per me la colonna Fabrettiana 584, 183 e l'iscrizione Vaticana trovata in Roma vecchia stampata dal Mai scr. vet. nova coll. V, 354, 1. Ma queste non sono iscrizioni pubbliche, e la loro età è incerta, benchè sembrino anteriori agli ultimi anni del secolo V. Non ne ricordo altri esempi in iscrizioni delle province che rimontino all' età della sua Elvetica, o che gli si avvicinino. Non parlo de' collari di servi fuggitivi, ed altri arnesi non sacri d'ogni materia, perchè in questi è notissimo che fino dall' età almeno di Gioviano, o forse anche di Costantino, communemente incidevasi dai cristiani il monogramma'.

11 Sitten gef. im Chor der Domkirche, jetzt eingemauert im Haus des Hrn. Christoph Courten, Saviesengasse.

V · F
M · FLOREIVS · IN
GENVVS · IIVIRAL
FLAMINICVS · ET
FLAMINICAE CO
NIVGI VINIAE FVSCAE

Contuli. Descripserunt ante Keller, Rion, Meyer; edidi inde Bull. dell' Inst. 1852 p. 104.

IV. FORVM CLAVDII A[VGVSTI?] sive VALLENSIVM *CIVITAS* sive OCTODVRVM *(Martigny)*.

12 Martinach in der kirchmaur bey der hindern thür *Stumpf*. an einem egk der pfarkilchen *Tsch*. Interiit.

*c. caesa*RI · AVGVSTI · F
*d i u*I NEPOT*i*
*princi*PI · IVENTVTI*s*
*pontifi*CI · COS · I*m p* † p. Chr. 4

Stumpf cod. 47 p. 197. 209, ed. XI, 20, a quo pendent reliqui: Tschudy cod. 105 Vind. f. 79, ed. p. 367; Simler descr. Vales. f. 30; Lips. p. 17 a Paulo Gulielmio; Grut. 235, 1 ex Lips. et Siml.; Ruchat hist. ms. I, 1, 92 ex Stumpfio ut videtur; Murith n. 29; Orelli 222 = 18.

2 NEPOTI Ruch. — IVETVTI Stumpf p. 209 Ruch. — 4 IA pro IM Stumpf Ruch. — Reliquorum prava supplementa peius pro certis et traditis accepta non recensebo, praeter Tschudianam interpolationem v. 4 COS · DES. Nescivit scilicet C. Caesarem paullo ante mortem imperatorem dictum esse (Dio 55, 10*a*. Berichte der sächs. Ges. der Wiss. 1850 p. 315).

13 Fully prope Martigny. Frustra quaesivit *Boccard*.

D · M
QVARTI*ni*
AE · VA*l*ERIAE
SENTIVS · SV*c*
CESSIANVS · CONIV*g*
*in*COM*p*A*rabili*

Guichenon I, 43, cui misit Quartery; ex hoc Hagenbuch cod. 284 p. 55 et Orell. 221 = 17.

2 QVARTIAE... Guich. — 3 VAIERIAE Guich. — 4 SVO Guich. — 5. 6 CONIVGES || COMIA Guich.; emendavit Hagenbuch.

V. NANTVATIVM *CIVITAS* sive TARNAIAE *(S. Maurice).*

14 rep. in fundo de la Pierre hora dimidia a S. Maurice ad pontem Romanum Rhodani *Haller.* tr. en 1820 à l'entrée du vill. de Massonger à demi-lieue de S. Maurice *Lev. Bocc.*, quod eodem redit. Nunc extat S. Maurice in theatri pariete.

*in h*ONOR D D
GENIO STA
*ti*ONIS VIRI
*u*S PROBVS
*m*ILES LEG XXII
ALEXANDR
sic *ia*NE P F IMP D N
*al*EXANDR*r*O — p. C. 222? 226? 229?
. . . .
cos

Contuli. Haller von Königsfelden in Schweiz. Geschichtsforscher IV (1821) p. 364; Orelli n. 5027 cf. 5065 ed. 1 a Levadio et Bridelio; Orelli n. 15 ed. 2 a Boccardo; Boccard p. 399; Meyer Gesch. der Leg. p. 151 n. 3 qui vidit; descripsit Lutz (Corr. der a. G. II, 67). Tractavit Borghesi Ann. dell' Inst. XI (1839) p. 169.
Inter exempla longe praestat Lutzianum; ex varia lectione adnotabo 2 S · P · AMB (nempe *sancto pagi Ambronici superioris ripae!*) Halleri. — 5 numerus XXII, quem voluit Borghesius, deprehendit Lutzius, clare et certe apparet. — 6. 8 Alexandri nomen ita erasum est, ut adhuc facile legatur.

15 S. Maurice dans la cour au devant de l'église *Guich.* in muro coemeterii *Scheuchz.* Extat in via ante turrim camp. a sinistra.

A P · C A E S A
DIVI · F · AVGVST*o*
*c*OS · XI · TRIBVN · POTEST — u. c. 742/8, ante Chr. 12/6
*p*ONTIFI*ci* MAXI
NANTV*ate*S PATRON

Contuli. Guichenon I, 45 q. v. (inde Spon misc. p. 192); Scheuchzer it. 1709 p. 491; Abauzit q. v. apud Bochat. I p. 305 et oeuvres II, 102; Ruchat hist. ms. I, 1, 48; de Loges p. 144; Murith n. 37 male et vv. male divisis; Orelli n. 209 = 1 ab aliis et a Boccardo; Boccard p. 398 male; Amati p. 106; descripsit Meyer. — Male Haller I, 53 ed. 2 acceptam refert Simlero.

16 S. Maurice. 'bey dem Weyer auff der mauren liegt ein sölich stuck, beynaach verblichen' *Stumpf.* Interiit.

l. CAESARI · AVGVSTI *f.*
*diui nep*OTI · PRINCIPI
iuu. auguri COS · DESIG — † p. Chr. 2

Stumpf cod. 47 p. 198. 222, ed. XI, 21; ex hoc reliqui: Simler descr. Valesiae f. 31; Tschudy ed. p. 369; Grut. 1022, 3; Orell. 210 = 3.
Dedi ex codice Stumpfii, nisi quod 1 tacitum eius supplementum IMP · CAESARI abieci. In ed. praeterea vv. in f. integros dedit et adscripsit 1 f. maiusculis F, 2 in. minusculis *divi i. nep.*, 3 in. *iuventut.* Unde effectus est typus Tschudianus:

L · CAESARI · AVGVSTI · F
DIVI · I · NEPOTI · PRINCIPI
IVVENTVT · COS · DESIG

Ceterum titulus post mortem positus videtur ut similes C. Caesaris n. 12 et Drusi iunioris n. 17 in his partibus reperti, quae causa fuit cur L. potius quam C. Caesari tribuerem.

17 S. Maurice au côté droit de l'église paroissiale.

*d*RVSO · CAESARI
ti AVGVSTI · F · DIVI · AVGVSTI
NEPOTI · DIVI · IVLII · PRONEP
AVGVRI · PONTIF · QVAESTORI
*f*LAMINI · AVGVSTALI · COS · II
*t*RIBVNICIA · POTESTATE · II — p. C. 23.
*ci*VITATES IIII VALLIS
POENINAE

Contuli. Abauzit q. v. apud Bochatum I, 296; Ruchat hist. ms. I, 3, 48; schedae canonici de Rivaz (unde misit Rion antiquariis Turicensibus Corr. V, 232); Haller I, 56 = 64; Murith n. 36; Orell. 211 = 4 ab his et a Boccardo; Boccard p. 396; descripsit Meyer.
Supplementa sunt ad spatia aptata. — 7 primum vocabulum recenti, ut puto, manu ita deletum est, ut pleraeque litterae adhuc appareant. — Ut diffidere discas, adscribam exempli Murithiani vv. 6. 7. 8.: et Rivazianum totum:

.... RIBVNICIA · POTESTATE · AN · II	DRVSO FILIO TIBERII
PROPRETORIA · IIII · VALLIS ·	AVG · CAES · FILII
POENINÆ ·	CIVITATES IIII VALLIS
	POENINAE

Ceterum titulus post mortem positus videtur.

18 **S. Maurice.**

'Nuper Agauni inscriptionem ipsi (Vespasiano) factam reperimus, sed quae praeter nomen et paucos characteres vix aliquid certi demonstrabat'.

Guillimannus p. 158, inde Orell. 212 = 5.

---

19 **S. Maurice sur le mur de l'égl. paroissiale.**

IVNI · MARINI
V · E · EXDVCENA
RIO · HIC · AB
HOSTIBVS · PV
gna occisus est

Contuli. De Loges p. 140; Murith n. 44, Orell. 5064 ed. 1 a Bridelo; Orell. 13 ed. 2 a Boccardo; descripsit Meyer.

Supplementum est Orellii.

---

20 **S. Maurice 'ausserthalb in der maur des chors in die sträbpfeyler versetzt' *St.* Interiit.**

V ∘ F
IVLIA DECVMFIL
DECVMINA
FLAMINICA

Stumpf cod. 47 p. 198. 222, ed. XI, 21, a quo pendent reliqui: Tschudy ed. p. 369; Simler cod. 102 f. 67, descr. Vales f. 31 (inde Grut. 325, 13); Murith n. 42; Orell. 216 = 9.

1 V ∘ E St p. 222. — 3 DECVMIINA St. p. 198.

---

21 **S. Maurice 'ausserthalb in der maur des chors in die sträbpfeyler versetzt' *St.* au clocher de l'abbaye.**

M · PANSIO · COR
NVT · FILIO · SEVERO
IIVIR · FLAMINI
IVLIA · DECVMINA
MARITO

Contuli. Stumpf cod. 47 p. 198. 222, ed. XI, 21; Simler cod. 102 f. 67, descr. Vales. f. 31 (inde Grut. 447, 8); Guillimann. p. 86 q. v.; Guichenon I, 42 q. v.; Scheuchzer it. 1709 p. 492; Bochat diss. epist. p. 32 et mém. III, 583 ab Abauzito; Ruchat hist. ms. I, 3, 48; Donat. 80, 9 e schedis Gnocchii; de Loges p. 142; Murith n. 40; Orelli 215 = 8 ab aliis et Boccardo; descripserunt Dubois et Meyer.

22 **S. Maurice au clocher de l'abbaye.**

D · M
L · TINCI · VERE
CVNDI OMNI
BVS HONORIBVS
FVNCTO
:ASSONIA M F
LVRCA CONIVGI
//\/ONIC KARISS

Contuli. Guichenon I, 43 q. v., vv. male divisis (inde Mur. 750, 2 et Beaumont I, 1, p. 137); Scheuchzer it. 1709 p. 491 (inde plane Murith n. 41); schedae de Rivaz (Corresp. der a. G. in Zürich V, 232); de Loges p. 144; Orell. 213 = 6 ab his et a Boccardo, qui tamen Logium potius exscripsit quam lapidem; Amati p. 107 ex Orellio omnino; descripserunt Dubois et Meyer.

Titulum valde evanidum varie admodum exceperunt docti indoctive viri; explicare vero neque aliis neque mihi successit vocabulum a quo versus octavus incipit, cum de reliquis iam constare videatur. Logii exemplum omnium optimum est, qui sic exhibet 7. 8: IVBOICOIC | VONI IARIS.

Denique notandum est lapidem a de Rivazio sic referri ut vix agnoscas:

NITOLA · IX ·
QVAE VIXIT.....
VAL · VICTORII
MARITVS COIII

si quidem eadem est inscriptio; et Beaumontum falsarium, qui vult vidisse, quamquam aperte ex Guichenonio sumpsit, v. 6 ita corrupisse:

PR....MAS.....NAN...

ut *praefectum provinciae Nantuatium* nobis sisteret.

---

23 **S. Maurice rep. 1816 m. Sept. 'dans une cave à 16 pieds de profondeur', postea theatri parieti inserta.**

/VLLI · F
|ONTIF
/ONO D

Contuli. Bridel sac. Veveyensis in Schweiz. Geschichtsforscher II (Bern. 1817) p. 160 (inde Orell. 209 et 5065 = 2); descripserunt Boccard (inde Orell. n. 14 ed. 2) et Meyer.

A primo editore collata n. 15 et '*en suppléant les formules d'usage* (!) *dans le style lapidaire*' effectam esse bellam hanc restitutionem:

IMP · AVG · IVLI · F
TRIB · POT · PONTIF · M
NANT · PATRONO · D · D

tacendum esset, nisi Orellius n. 2, ubi eam repetiit supplementis non distinctis, facile in errorem induceret non admonitos lectores.

24 à S. Maurice *Ruch.* 'déc. en 1694 en creusant les fondemens de l'abbaye' *Riv.* 'sous le clocher de l'abbaye' *Abauzit.* Interiit.

D M
ANTONI · VECETINI · ROME · DE
FVNCTI · QVI · VIXIT · ANNOS · XXV
MENSES · III · DIES · XXIIII · ANTONIVS
SEVERVS · PATER · INFELIX · CORPVS
EIVS · DEPORTATVM · HIC · CONDIDIT

Ruchat hist. ms. I, 3, 48; Rivaz p. 156 (ex hoc de Loges p. 141; Haller II, 534; Orelli 218 = 11); ex schedis Abauziti misit Bétant.

2 IMETONI Ruch., IMEIORI litteris fugientibus Abauzit. — VECETINI · ROME Ruch., VECENNI ROME litt. fug. Ab., SEVERI · NARBONAE Riv. — 3 IVNON (pro FVNCTI) Ab. — 4 DIEBVS · XXIV Riv. — 6 EIVS om. Riv. — CONDEDIT Riv.

---

25 S. Maurice 'ausserthalb in der maur des chors in die sträbpfeyler versetzt' *St.* au clocher de l'abbaye.

rosa
D · P A N S I O · M · F I
SEVERO · AN · XXXVI
IVL · DECVMINA · MATER
FIL · PIENTISSIMO

Contuli. Stumpf cod. 47 p. 198. 222, ed. XI, 21 (inde Grut. 699, 13); Simler descr. Vales. f. 31 (inde Grut. 325, 13): Tschudy ed. p. 370; Guichenon I, 42 q. v.; Ruchat hist. ms. 1, 3, 48; de Loges p. 143; Murith n. 43; Orell. 214 = 7 male; descripserunt Dubois et Meyer.

---

26 S. Maurice, 'ausserthalb in der maur des chors in die sträbpfeyler versetzt' *St.* Interiit.

SEX///F///L///
SEVERI//////
///////Ↄ////
////////////

Stumpf cod. 47 p. 210. 222, ed. XI, 21; inde Tschudy ed. p. 370 et Simler descr. Vales. f. 31; Orell. 217 = 10.

3 Ↄ om. St. p. 210 et ed.

27 Massonger à demi-lieue de S. Maurice, au coin du clocher. — Hunc vicum intellige; male alteri Massonger prope Genevam ad lacum Lemanum sito tribuit *Grut.*

S E X · V A R E N O
T · F I L · S E R G
PRISCO
$\overline{VI}$ VIRO · AN · LVII
V A R E N I · F R A T R I
OPTIMO

Grut. 481, 10 a Frehero; Guichenon I, 45 (inde Mur. 753, 9) cui misit Quartery canonicus Sedun. et Agaun.; ex schedis Abauziti misit Bétant; Levade mém. de Laus. III, 70 (inde Haller II, 538); Murith n. 45; Orell. 220 = 16 ab al. et Boccardo; Boccard p. 399; Duffoug guide aux env. de Vevey p. 70.

2 T · F · SERG Ab., T · FIL.... SERG... Guich. — 4 DVIVIRO Bocc. — LVI Grut., IVII Guich. Duff. — 5 VAREN · FRATRI Grut., VARENTI · MTRO Guich., VARENV FRATRI Ab., VARENI IRATRI Duff.

---

28 S. Maurice 'ausserthalb in der maur des chors in die sträbpfeyler versetzt' *Stumpf.* Interiit.

stella
luna dimidia
D M
/////M//SER//G/
/////M///////
///SE/F//R/O//
////AT///////

Stumpf cod. 47 p. 198. 222, ed XI, 21; Simler descr. Vales. f. 31; Tschudy ed. p. 369; Orell. 219 = 12.
Dedi ut legitur p. 222; v. 4 sic est p. 198: SEPRO, in ed.: SE///P///RO, apud Tsch.: SE////PRO.

---

29 S. Maurice au clocher de l'abbaye (a dextra ingredienti), grande pierre effacée.

Loges:		*ego:*	
	II	I	II
I			II
	O		I
			B I I · S

Contuli. De Loges p. 143.

VI. IN SVMMO POENINO *(grand St. Bernard)*.

30 **tab. aerea rep. in summo monte S. Bernhardi maioris a. 1812** ***Lamon.*** **Extat ibi in museo.**

IOVI · OP · M
POENINO
T · CL · SEVERVS
FR · LEG · III
5 ITALIC · V · S
L · M

Contuli. Lamon in mém. des ant. de France V (1823) p. LX; Orell. . . . . = 45 a Boccardo.

31 **tab. aerea rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.**

L · LICINIVS·S
RVS · EQVES·LE
IIII · MAC · PEOEN sic
V · S · L · M

Contuli. De Loges p. 47; Levade mém. de Laus. III, 74; Murith n. 3; Haller II, 515 q. v.; Orell. 232 = 28 ab al. et Boccardo.
Adscribam variam lectionem integram. — 1 LVCIVS Lev.; L· hodie deest. — LVCINIVS de Loges; . . ICINIVS hodie. — SEVERVS Log. Lev. Hall., SSEWS Bocc. — 2 LEG praeter Mur. omnes. — 3 III Lev. — MC Log., MAG Lev. — PEOEN Mur., PHOENINO Bocc., POENINO rel. — Fortasse nemo auctorum pleniorem vidit quam reperi ego.

32 **tabula aerea omnium quae ibi repertae sunt et maxima et optime scripta, rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.**

IOVI · POENINO
L · PACCIVS · L · F · PAL
NONIANVS
FVNDIS
5 7·LEG·VI·VICTRICIS·P·F
EX · VOTO

Contuli. De Loges p. 47; Levade mém. de Laus. III, 75; Murith n. 6; Haller I, 135 ed, 2 cf. p. 309 ed. 1; Orell. 5028 = 44 ab al. et Levadio et Boccardo; Cardinali dipl. p. 120 n. 161, cui misit Labus.

33 **tab. aerea litteris punctim scriptis; rep. in summo monte S. Bernhardi una cum n. 47 et aquila; extat Braunschweigi in museo ducis.**

FELICIO ·
ET · TERENTA
PRISCA · MIG M
EX · LEG · XIIII · GEM
5 POENINO · V · S · L · M

Descripsit Friedlaender. Hancarville antiq. étrusques de Naples 1766 fol. I p. XXV cf. p. 175 aere expr.
2 TERENA Hanc. — 3 IG videtur esse littera H corrupta; itaque MHM explico ***missus honesta missione*****, quod refer ad Felicionem.**

34 **tab. aerea rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.**

SEX · ED
MIL · LE
GEMINAE
V·S·L·L

Contuli. De Loges p. 47; Murith n. 18; Orell. . . . = 46 a Boccardo.
Dedi ut descripsi; varia lectio haec est. 1 E . . Log. Bocc. — 2 LEG . . Log. Mur., LEG · O . . . Bocc. — 3 GEMINA Log. — 4 V · S · L · M Bocc., V · L · S · M Log., V · S · L · Mur.

35 **tab. aerea litteris punctim scriptis rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.**

C · IVLIVS · AN
TVLLVS · PRAE
FECTVS · COHOR
sic IS · V · ASTVRVM
5 POENINO · V · SOL

Contuli. De Loges p. 46; Levade mém. de Laus. III, 74; Murith n. 4; Haller II, 514 q. v.; Orell. 229 = 25 ab al. et Boccardo.
4 IS pro TIS errore fabrili.

36 **tab. aerea rep. in summo monte S. Bernhardi, olim ibi in museo, ubi nunc non extat.**

CEN*turio coh*
XXII *volunt*

Murith n. 20; Orelli . . . . = 48 a Boccardo.
1 CEI Mur.

37 tab. aerea rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.

NIVS

coh L TRICENSIMAE

vo L VNTARIORVM

p OSVIT · EX · VOTO

Contuli. De Loges p. 48; Murith n. 15; Haller II, 521 q. v.; Orelli 244 = 40.

---

38 tab. aerea rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.

M · APISIVS · A

PRAEF · C

V · S L ·

Contuli. De Loges p. 49; Levade mém. de Laus. III, 74; Murith n. 14; Haller II, 515 q. v.; Orell. 238 = 34.

---

39 tabula aerea litt. punctim scriptis rep. in summo monte S. Bernhardi in ruinis aedis Iovis d. 21 Iul. 1790 *Mur.* Ipse reperit et deinde possedit *Haller.* Nunc Bernae in museo publico.

PAVLVS · VE

RESTITV

TRIB·MI

POEN

V

Murith n. 23; Haller II, 516 q. v.; ex hoc Orell. 242 = 38; Studer Verz. der Ant. des Mus. zu Bern p. 72 qui aere expressit; Deycks rheinl. Jahrb. XI, 21.
1 P · AVILVS VET ... Mur. — 2 RESTITV ... Mur. Deycks, RESTIT ... St., RISTITIV ... Hall. — 3 MIL .. Mur., MIL · L .. Hall. —

---

40 tab. aerea fracta et corrupta rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.

IOVI · POE

NINO · Q

CASSIVS

FACVNDVS

A · COM · COS

V · S · L·L · M

Contuli. De Loges p. 50; Levade mém. de Laus. III, 75; Murith n. 21; Haller II, 515 q. v.; Orell. 235 = 31 ab aliis et Boccardo.

41 tab. aerea rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.

I · O · M · POENINO

C · CATVLLINVS

CARINVS · VET ·

AVG · N · V · S · L · M ·

Contuli. De Loges p. 48; Levade mém. de Laus. III, 74; Murith n. 10; Haller II, 515 q. v.; Orell. 233 = 29 ab al. et Boccardo; Amati p. 77.

---

42 tab. aerea litteris bonis rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.

IOVI · POENINO

Q · SILVIVS · PEREN

NIS · TABELL · COLON

SEQVANOR

V S L M

Contuli. Saussure voy. dans les Alpes IV, 227; de Loges p. 47; Levade mém. de Laus. III, 72; Murith n. 9; Haller II, 514 q. v.; Orell. 230 = 26 ab al. et Boccardo; Amati p. 77; Deycks rheinl. Jahrb. XI, 20.

---

43 tab. aerea rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.

NVMINIB · AVGG

IOVI · POENINO

SABINEIIVS · CENSOR

AMBIANVS

V · S · L · M

Contuli. De Loges p. 46; Levade mém. de Laus. III, 74; Murith n. 7; Haller II, 515 q. v.; Orell. 236 = 32 ab al. et Boccardo; Amati p. 76.
Disseruit de hoc titulo proprio commentario, quem non vidi, I. de Wal (notice sur un autel élevé par un Amiénois en Suisse. Bull. de la soc. des ant. de Picardie. Amiens 1845). Equidem Censorem pro cognomine accipio, non pro honore.

---

44 tab. aerea litteris punctim scriptis in summo monte S. Bernhardi rep., extat ibi in museo.

T

ANNIVS

CISSVS

Contuli. De Loges p. 48; Murith n. 17 et 19; Haller II, 515 q. v.; Orell. 240 = 36.

45 tab. aerea rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.

I · O · M · POENI
NO · PRO SALVTE
HELI ET SVORVM
APRICLVS · EIVS
DEDIT DONVM
VOTO S L M

Contuli. Levade mém. de Laus. III, 72; Murith n. 16; Haller II, 516; Orell. 241 = 37 ab al. et Boccardo.

---

46 tab. aerea in summo monte S. Bernhardi rep., extat ibi in museo.

de Loges:	*ego:*
POENINO VOTVM	NO · VOTVM
LATINIVS SEQVED	SOVE · I

Contuli quod superest. De Loges p. 46; Murith n. 22; Orell.... = 47 a Boccardo.

Murith sic:	Boccard, ex Muritho puto:
NO · VOTVM /////////	... NO · VOTVM
R · IA /// OVE·D ////////	... R · IA · OVED

---

47 tab. aerea rep. in summo monte S. Bernhardi una cum n. 33.

POENINO SACRVM
P BLATTIVS CRETICVS

Hancarville ant. étr. de Naples I (1766) p. XXIV cf. p. 175.

---

48 tab. aerea rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.

FELICIO · ET
CRISPINVS · FRA
TRES · PVOENIN *sic*
O · VOTVM · SO
LVE RVNT
L · M

Contuli. De Loges p. 49; Levade mém. de Laus. III, 74; Murith n. 2; Haller II, 515 q. v.; Orelli 237 = 33 ab al. et Boccardo; Amati p. 77.

---

49 tab. aerea rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.

IOVI P*oenino*
Q · IV
A L T
P R O *itu et*
R E *ditu*
V · S *l. m*

Contuli. Haller II, 516 q. v.; ex hoc et a Boccardo Orell. 243 = 39.

---

50 tab. aerea rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.

POENINO
PRO ITV · ET · REDITV
C · IVLIVS · PRIMVS
V · S · L · M

Contuli. De Loges p. 43; Levade mém. de Laus. III, 72; Murith n. 1; Haller II, 514 q. v.; Orelli 228 = 24; Amati p. 78.

---

51 tabula aerea litteris punctim scriptis rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.

C IVL RVFVS POENINO · V · S · L · M
AT TVA · TEMPLA LVBENS VOTA SVSCEPTA PEREGI
ACCEPTA · VT TIBI SINT · NVMEN ADORO TVVM
INPENSIS · NON · MAGNA QVIDEM TE SANCTE PRECAMVR
MAIOREM SACVLO NOSTRVM ANIMVM ACCIPIAS

Contuli. De Loges p. 44; Levade mém. de Laus. III, 71; Murith n. 5; Haller II, 506 q. v.; Orell. 246 = 42 ab al. et Boccardo.
2 LVBENS (vel potius LYBENS errore fabrili) aes, ut voluit Orellius dederatque Murith: reliqui L · YBANS vel LIBANS. — 4 pro SANCTE Murith SNCE, reliqui LONGE.

---

52 tab. aerea litt. bonis rep. in summo monte S. Bernhardi, extat ibi in museo.

I · O · M · POENINO
T · MACRINIVS · DE
MOSTRATVS *sic*
V · S · L · M

Contuli. De Loges p. 45; Levade mém. de Laus. III, 74; Murith n. 8; Haller II, 514 q. v.; Orell. 231 = 27 ab al. et Boccardo; Amati p. 77; Deycks rheinl. Jahrb. XI, 20.
Demostratos qui quaeret, adeat Boeckhium C. I. G. n. 385.

53 tab. aerea in summo monte S. Bernhardi rep., extat ibi in museo.

M PAPIRIVS EV
NVS · EX VOTO

Contuli. De Loges p. 49; Levade mém. de Laus. III, 75; Murith n. 11; Haller II, 515 q. v.; Orelli 239 = 35; Amati p. 78.

54 tabula aerea rep. in summo monte S. Bernhardi in ruinis aedis Iovis a. 1808 *Mur.* Extat ibi in museo.

PHOEBVS · FVSCI
TI · CAESARIS
POENINO · V · S · L · M

Contuli. Murith n. 47; Haller II, 505; Orelli 245 = 41 ab al. et Boccardo; Amati p. 77.

55 tab. aerea in summo monte S. Bernhardi, olim ibi in museo, ubi hodie desideratur.

I O M
POENINO
M·SVLPIC MAR
CELLVS ACNIP
5 V S L M

De Loges p. 49; Levade mém. de Laus. III, 74; Murith n. 12; Haller II, 515 q. v.; Orell. 234 = 30 ab al. et Boccardo.
Vv. male ut solet divisit Lev. — 3 SVLPICIVS Lev. — 4 CELIVS Bocc. — ACNIP Log. Mur. Bocc., NIP Lev., ..AC.N..P Hall., explicans SAC·NEPTVNI. — Omnino emendare qui volet, proficiscatur necesse est a lectione ACNIP, quam confirmat horum titulorum accuratissimus descriptor Murith et qui proxime ad fidem eius accedit Logius; contra exemplorum Levadii, Halleri, Boccardi nulla ratio habenda est. Fuitne ACOMPP = a commentariis praesidis provinciae?

56 tab. aerea rep. in summo monte S. Bernhardi, olim ibi in museo, ubi hodie non extat.

iovi poen|INO
|VS
ped|ISSEQ
|· LIBONIS
5 |M · SER

De Loges p. 48; Murith n. 13; Orelli .... = 49 a Boccardo.
1 ..NO Mur. Bocc. — 3 ..SSEQ Mur. Bocc. — 4 ..LIBONI Loges, ..E · LIBONI Bocc. — 5 ..M · SER Log. Bocc.

57 tabula aerea in monte S. Bernhardi.

////'/////
///AM/////
SOLVIT·L M

Descripsi.

58 tabula aerea in monte S. Bernhardi.

D
ETI

Descripsi.

59 tabula aerea in monte S. Bernhardi.

NV

Descripsi.

60 bloc de pierre taillée, trouvé sur le plan de Jupiter à Mont-Joux.

A · V · P

De Loges p. 32.

VII. PENNELOCI (*Villeneuve*).

61 Villeneuve *Plant.* hors de la ville dans une promenade du côté du lac *dél.* similiterque *Ruch.* conservée dans les archives *Duff.* *Troyon.*

VICTORIA//
AVG
NITIOGENNAE
TVLLIA
/////NTI/////
//////////

Plantin. 1656 p. 320 ab Hermanno (inde per Guichenon. Mur. 91, 10); Scheuchzer it. 1709 p. 496; Ruchat hist. ms. I, 3, 45; délices de la Suisse p. 183; Orell. 335 = 140 ab aliis et Gaudino; Duffoug guide aux env. de Vevey p. 49; misit Troyon.
1 VICTORI Sch. Troy., VICTORIAE Ruch. — 2 AVG.... dél — 3 NATIO GEN · MA Sch., NITIO GEMINA... dél., N TIOGENNA Ruch., NITIOGENNA Troy. — 5 NT Troy., ...IT.... Sch., om. Ruch.

VIII. GENAVA *VICVS ALLOBROGVM (Genève).*

Genavam notum est fuisse vicum Allobrogum sive civitatis Viennensium (Caes. b. Gall. I, 6); quod lapides, demptis paucis qui Novioduno Genavam adlati esse videntur, ita confirmant, ut in Genavensibus et redeat eadem tribus Voltinia cui Viennenses adscriptos fuisse constat, cum Noviodunenses in Cornelia censos esse iure suspicere (n. 119. 120. 122); et redeant magistratus satis noti Viennenses II viri aerarii et III viri locorum publicorum persequendorum. Vide praeter n. 90 quaeque ibi notavi Viennenses lapides Grut. 458, 2. 479, 3. 898, 7.

62 Genevae devant une maison à la cité *Bon.*; in vico de la Jaërie *Gr.*; en une maison sur la rue de la cité au dessus du premier étage *Cit. de Gen.*; en la grande rue *Guich. Spon*; dans la maison de M. Piotet de Fernex *Ritter* ap. Hagenbuch. ms. 284 p. 163. Nunc in museo.

APOLLINI
M AVFVSTIVS
CATVSO

Descripsi et contuli. Bonivard chron. I, 116; Grut. 38, 12 a Boissardo; cit. de Genève p. 32; Guichenon I, 36 q. v.; Spon. n. 3; Mur. 22, 3 a Bimardo; Orell. 273 = 75.

---

63 Genevae in schola *Gr.* près de la porte de la quatrième classe *Cit. de Gen. Spon.*

APOLLINI
M · VERATiVS
MERCATOR

Grut. 38, 16 ex Scaligeri schedis; Cit. de Gen. p. 32 (ex hoc Guichenon I, 37, item ni fallor Spon. n. 4 et Mur. 23, 5 a Bimardo). Orell. 272 ed. 1; om. in ed. 2.

---

64 Genevae rep. in fundamentis eccl. cath. *Journ. helv.* Nunc in museo.

DEO · INVICTO
GENIO LOCI
FIRMIDIVS SE
VERINVS · MIL
LEG · VIII AVG · P · F
C · C · STIP · XXVI ARAM
EX VOTO PRo SALvTE
SVA V S L M·PoSITA//
MVCIANO ET FABIANO CoS p. Chr. 201.

Descripsi et contuli. Journ. helvétique 1753 Mars p. 257; Zaccaria stor. lett. XI, 227; Maffei ditt. Quirin. (Verona 1754) p. 28 (inde Donat. 176, 2); Haller Bibl. der S. G. IV, 124; Orell. 275 = 79 male; Amati p. 245.
8 POSITAM priores; recte fortasse, ut fuerit POSITAM.

65 Genève tr. en 1722 dans les fondements du cloitre *Sp.* Nunc in museo.

ex una parte:	*ex altera parte:*
I o M	I·O·M·ARCVM *cum suis*
ARCVM·C*m* SVIS·ORNAMENTIS	ORNAMENT*is t. vipius*
T·VIPIVS·CELsI·LIB VERECVNDVS	*ce*LSI·LIB·VERE*cundus*

Descripsi priorem et contuli. Ed. utramque Abauzit in ed. Spon. 1730 n. 2 II p. 372; Orelli 267. 268 = 71; priorem Pococke p. 79..

---

66 Genevae.

IOVI
ASSIGN
M · F
N

Grut. 13, 3 a Frehero (inde Guichenon I, 35; Spon. n. 2; Mur. 2, 5 ex Guich.; Orelli 270 = 73).

---

67 in basi superne cavata, Genevae rep. in fluvio Arva *Guich.* rep. c. a. 1645 in ripa Arvae post inundationem solito maiorem *Spon.* Nunc in museo.

IOVI · O · M
CiNGI DVC
STABVLO E
AVLVS

Descripsi et contuli. Guichenon I, 38. Spon. Gén. n. 1, misc. p. 72. Hagenbuch ep. ms. 1719 ep. 133. Pococke p. 79. Orelli 269 = 72. Amati p. 245.

---

68 Genevae 'à St. Victor sur une tombe' *Bon.*

MARTI · IOVI · MERCVRIO
M · CASSIVS · MERCATOR
SVO · ET
L · CASSII · ASPERI · FRATRiS
SVI · NOMINE
T · P

Bonivard chron. I, 117. Alibi non reperi.
Versuum divisio mea est. — 4 FRATRES Bon.

69 Genevae ad turrim ferream *Grut.* sur le puits du four de fer *Spon.* Nunc in museo.

ARTI · AVG
SACRVM
SENNIVS · SABINVS

Descripsi et contuli. Ed. Grut. 57, 9 a Boissardo; Spon. n. 5; Mur. 44, 1 a Bimardo, nimirum descriptam ex Sponio; Orell. 274 = 76.

---

70 Chougny prope Genevam in villa Fol.

MART CATVR
SACR
RO SALVT ET INCO
LVMITATE D VAL/
AMTI SEX CR//
PIN NIGRINVS
V S L M

Descripsi indicatam a Soreto.

---

71 Genevae rep. in eccl. cath. et in muris relicta.

MATR · AVG · //////V/

Blavignac mém. de Genève VIII, p. 4 pl. II n. 8. Prioris partis ectypon vidi apud Troyonum.

---

72 Genevae rep. in aede cath. reficienda in catacumba Christianorum *Journ. helv.*

MERCVRI
AVG
M ATTIVS BIRR
V · S

Journ. helvétique 1752 Sept. p. 305, inde per Hallerum Bibl. der Schw. Gesch. IV, 124 Orell. 271 = 74.
Fractam esse addidi ego.

---

73 tr: à Bonvard commune de Choulex (Genève), déposée dans le jardin du curé de Vandoeuvre.

MERCVRIO
AVG N
MARATHONIVS
V·S·L·M·

Contuli. Mém. de Genève VIII, 441; misit etiam Soret.

---

74 Genevae 'en la grande rue au carrefour dessus la pelisserie' *Guich.* et ita fere *Spon.*

NVMINIBVS
AVG
ET · DOM · DIV
VICTOR · AVG
LIB · P · P · S

Guichenon I, 35 q. v. (inde Mur. 105, 2), a quo videtur pendere Spon. n. 11 (inde per Bimardum Mur. 103, 8). Orelli 277 = 81.

---

75 Genevae tr. en 1678 au pied de la tour de l'île, se voit à présent chez le professeur Minutoli *Spon.* Nunc in museo.

DEO · SILVA
NO PRO SALV
TE RATIARIOR
SVPERIOR A
MICOR · SVOR ·
POSIT L · SANCT ·
MAR/VS CIVIS HEL
V S L M
//////// D D

Descripsi et contuli. Spon. Gen. n. 41, misc. p. 231; Fabrett. 756, 622 a Goetzio Lipsiensi; Mur. 67, 7 a Bimardo, qui Sponium exscripsit; Bochat I, 315 ex Sponio, indidem Ruchat hist. ms. 1, 1, 103; Pococke p. 80; Orelli 276 = 80.
Tres viri qui ante me descripserunt dederunt 6. 7 Sponius BASIM · SANCT || M · ARRIVS, Goetzius POS · S || M · ARRIVS, Pocockius POSVIT SANCT || MARCVS. Puto me verum invenisse: *posit L. Sanct(ius) Marcus.*

---

76 Genève en la tour de la maison de ville au dehors *Bon.* à la Treille ut *Gruteri* ita hoc tempore.

D
RVFIAE AQVILINAE · C · F · AT

Descripsi. Bonivard chron. I, 115; Grut. 921, 18 a Scaligero; Spon. n. 33 (inde per Bimardum Mur. 1738, 3); Hagenbuch cod. 284 p. 287 a Rittero et Heideggero; Orell. 292 = 95.

---

77 Genève dans la muraille d'une des tours de la maison Turrettin du côté de la Treille *Ab.*

BLANDIO · C · f
VOL · LATINO · 7 · LEg
I · ITAL · 7 · LEG · II · AVG · 7 · LEg
VIIII · HISPAN · 7 · LEG · XX
· · ONIS DONA

Abauzit in ed. Spon. a. 1730 n. 3 II p. 373; inde Orell. 264 = 68.
Supplementa sunt Abauziti.

78 'sur l'ancienne route, qui conduisait, avant 1564, de Pinchat à l'extrémité du chemin des philosophes, où était *l'ancien* pont d'Arve, on a découvert, au commencement de Mars 1805, à peu de distance du bureau de l'ancienne douane deux monuments romains [n. 78. 97]' *Grillet.* Affixa est ecclesiae catholicae vici Carouge prope Genevam *muro* exteriori, ubi adhuc prostat.

scutum et hasta

M · CARANTIVS · MACRINVS · CENTVRIO COH
PRIMAE VRBANAE
FACTVS · MILES · IN · EAD · COHORTE · DOMITIANO II · COS · p. C. 73.
BENEFICIAR · TETTIENI · SERENI · LEG · AVG · VESPAS · X · COS *sic* p. C. 77?
5 CORNICVLAR · CORNELI · GALLICANI · LEG · AVG · EQVESTRIB
STIPENDIS · DOMIT · VIIII · COS · ITEM · MINICI · RVFI LEGATI · AVG p. C. 83.
EVOCATVS · AVG · DOMIT · XIIII · COS · CENTVRIO IMP NERVA II COS · T · P · I p. C. 88.' p. C. 90.

Lege: *M. Carantius Macrinus, centurio coh(ortis) primae urbanae. Factus miles in ead(em) cohorte Domitiano II co(n)s(ule); beneficiar(ius) Tettieni Sereni leg(ati) Aug(usti) Vespas(iano) [II]X co(n)s(ule); cornicular(ius) Corneli Gallicani leg(ati) Aug(usti) equestrib(us) stipendis Domit(iano) VIIII co(n)s(ule), item Minici Rufi legati Aug(usti); evocatus Aug(usti) Domit(iano) XIIII co(n)s(ule); centurio imp(eratore) Nerva II co(n)s(ule). T(estamento) p(oni) i(ussit).*

Contuli. Grillet dict. hist. des dép. du Montblanc et du Léman (1807) II p. 4; Salverte not. sur quelques mon. (1819) p. 24; Orelli ed. 1 n. 5030 a Levadio, ed. 2 n. 66 a Ferruccio, qui item edidit Bull. dell' Inst. 1844 p. 127 (accessit utroque loco Borghesii commentarius); Bonivard chron. I, 523 inter additamenta editoris.
4 X a lapicidae errore proficiscatur necesse est; fuerit in exemplari IIX. — 7 hoc anno, qui notatur IMP · NERVA · II · COS, consules fuerunt Domitianus XV, Nerva adhuc privatus II; qui tamen honoris causa hic solus nominatur anticipato imperatoris titulo.

---

79 Genevae, à la porte de la rue Punaise *Bon.* au bas du perron *Grut. Spon.* Nunc in museo

ARVTIO CN F CELERI *sic*
EF COHORTIS
SITANORVM

Descripsi. Bonivardi chron. I, 116; Grut. 366, 5 (a Boissardo), 523, 1 (a Boissardo et Frehero); Guichenon I, 36; Spon. n. 10; Orell. 263 = 67; Osann p. 560.
Ex supplemento esse quae Boiss. apud Grut. addit:

CN
PRA
LV

testatur accuratius Freheri exemplum itemque Bonivardi qui ARVTIO CN FIL L FIL COHORTIS LVSITANOR, ut mihi descripsit Bétant; in ed. male desideratur L FIL.

80 Landecy à une lieue de Genève *Ab.*

P · DECIVS · TROVCETEI VEPI · F
VOLTIN · ESVNERTVS
C · MARCIO · CENSORINO u. c. 746, a. Chr. 8
COS

Abauzit in ed. Spon. a. 1730 n. 1 II, 371. Orell. 298 = 102.

81. 82 duorum lapidum similium, non eiusdem lapidis (litterarum enim mensurae satis inter se differunt) fragmenta. — Genevae, sur la porte du Bourg-de-Four *Sp.* Nunc in museo.

81

D
T FL EXON
TRI T FL RON
NIVGI T FL TIC
FECTVM PE

82

CSN PATRI T FL ASPRC
NIAE ROMVLAE MATR
S MIL LEG XXII ADIVTOR
SVMPTV SVO SIBI P
5 DICAT

Descripsi et contuli. Pessime confusa et corrupta ed. Spon n. 50, inde Orell. 266 = 70.

83 Genève en la cour de la maison Godefroy *Guich.* au coin de la rue des chanoines vis-à-vis la Pelisserie *Spon.* à la maison de ville *Abauzit.* Extat in museo.

L·IVL·P · F · VOL · BROCCHVS · VAL
BASSVS · PRAEF · FABR · BIS · TRIB
MIL · LEG · VIII · AVG · IIVIR · IVR · D·
IIIVIR · LOC·P·P·AVGVR · PONTIF·IIVIR
sic FELAMI/N/N·COL·EQVESTRE·VKANIS
GENAVENSIBVS LACVVS DAT

Descripsi et contuli. Guichenon I, 35 q. v.; Spon Gen. n. 24, misc. p. 167; Abauzit in Sponii ed. 2 p. 380; Pococke p. 79; Beaumont Alpes Cott. I, 1 p. 158; Orell. 253 = 56.
5 VTANIS Guich., VIANIS reliqui, unde Abauzit effecit SEXTANIS contra scribendi Romanorum leges. At est VIKANIS litteris ligatis. — 6 nunc desunt E et CVVS DA, LACCVS D · M Guich., LAC.... Poc.; quod dedi habent Spon et Abauzit.

84 Genevae 'rep. ante annum in praedio fratris mei dicto *le Vangeron* prope lacum II M. P ab urbe' *Vernet.* Videtur interiisse.

L·IVL · P · F · VOL · BROCCHVS · VAL ·
BASSVS · PRAEF · FAB · BIS · TRIB · MIL ·
LEG · VIII · AVG · IIVIR · IVR · DIC · IIIVIR · LOC ·
P·P·AVGVR·PONTIF·IIVIR·FLAMEN·INCOL·EQVESTR
VICANIS GENAVENSIBVS LACVVS D·

Iacob Vernet misit Hagenbuchio 12 Oct. 1758 (v. Hagenbuchii epist. ms. 1758, 151. 1759, 174 et Halleri Bibl. der Schweiz. Gesch. IV, 277); inde Orelli 254 = 57.
L. Iulius P. f. Vol. Brocchus Valer. Bassus hic, quem et Novioduni et Viennae honores gessisse titulus demonstrat, redit in Noviodunensi n. 116, ubi filius etiam nominatur *D.* Iulius L. f. Vol. Ripanus Capito Bassianus. Illius nepos ex filio modo dicto videtur fuisse D. Iul. D. f. Volt. *Capito* n. 90; cognati passim nominantur.

85 Genevae in collegio *Gr. Sp.*

..........RI....
.....IONI.....
LEGIONIS · X·
HERED · EX · TEST

Grut. 571, 11 a Frehero, ex hoc Guichenon I, 37 neque aliunde Spon n. 20, etsi in ed. 1682 (contra ed. 1. 3) v. 3 dat.... ION·VI. Orelli 265 = 69.

86 parvus lapis Genevae rep. in episcopio demoliendo *Ferr.* Nunc in museo.

L O C · E M P T
EX · D D
FACT · PRIVAT ·
IX · V · CONSAEP · EST
FLORVS · SCRIBIT

Descripsi et contuli. Ed. Ferrucci mém. de la soc. d'hist. de Genève I (1841) p. 213.

88 Genevae in collegio *Grut.* 385 *Spon*; in schola *Grut.* 368. Sponii tempore iam videtur interiisse.

SEXTO · ATTIO
CARPOPHORO
IIIIII · VIR · AVGV...
...IERIA · CASTV...

Tria exempla extant: Boissardi (apud Grut. 368, 4, a quo pendet Guichenon I, 36 et ni fallor etiam Spon n. 16, ex hoc per Bimardum Mur. 678, 8); Freheri (apud Grut. 385, 4); Hentzneri itin. p. 60. Ex his Orell. 261 = 64.
1 om. Freh.; SEXTO Boiss. Hentzn., SEX · Spon Mur. ex corr. — 3 IIIIII·VIR AVG Boiss., IIIVIR AVC Hentzn., IIIIIIVIRO · AVGV Freh., IIIIIVIRO · AVG Spon. — 4 IERIA CASTVLA Boiss. Spon, FRIA CASTV Freh., ERIA COSTV Hentzn.

87 Genevae rep. 1722 m. Apr. in fundamentis monasterii *Abauzit*, non Aventici, ut ex cod. Zolleri p. 272 notat *Haller* II, 272. Extat in museo.

G · ARS · MARCIANOP	*G(aio) Ars... Marciano op-*
TMO IVVEN TE PENTS	*timo iuveni et pientis-*
SMOFFCIO NTER CON	*simo, officio inter con-*
VICANOS SVOS FVC	*vicanos suos func-*
TO AEDL HVNC MHI	*to aedil(itatis). Hunc mihi*
INQVE NMCA MANVS AB	*inique inimica manus ab-*
TVLT CONIVGEM CARVM	*tulit coniugem carum*
TE PARENTBVS NFELCISSI	*et parentibus infelicissi-*
MS POST CETEROS VNI	*mis post ceteros uni-*
CVM NTVM·ATS·MARA COIVG AMN	*cum natum. Atis... Maria coiugi aman-*
TSSMO TE MRNTSSMO	*tissimo et merentissimo.*

Descripsi et contuli. Ed. Abauzit in ed. Sponii 1730 n. 8 p. 376; Pococke p. 80; Orelli 259 = 62.
Dabo integram v. l. diligentissimi et peritissimi Abauziti in lapide sane difficili, cuius angulis hodie paullum effractis v. 2. 5. 8. 10. 11 prima, 10 postremum elementum laesum effractumve est. — 1 AROS Ab. — 10 hodie est CV/NTVM. — ATISMARA COIVG Ab.

89 Genevae in pariete cathedrae [*l.* cathedralis eccl.] *Stumpf*; ad S. Petri *Grut. Spon.* Extat adhuc ibidem.

r ICCIO · T · FIL
v OL · FRONTONI
ii VIR · AERARI
R EX TESTAMENT

Descripsi et contuli. Stumpf cod. 47 p. 93, ed. VIII, 25; Guillimann. p. 87; Grut. 495, 8 e Scaligeri et Olympii schedis; Guichenon I, 36 a prioribus; Spon n 36; Mur. 768, 7 a Bimardo; Orell. 258 = 61.
Cum antiquissima quaeque exempla ut Stumpfianum (scriptum, non editum) et Gruterianum ne litteram quidem amplius habeant, apparet quae hic illic adduntur proficisci ex supplemento.

---

90 Genevae in foro olitorio in aed. publicis *Grut.* au Molard au pied de l'escalier de la maison des Halles *Cit. de Gen.* Vidit adhuc eodem loco *Abauzit* (oeuvres II, 107), qui notat errare Sponium cum periisse dicat. *Hodie* an extet, dubito.

D · IVL · D · F · VOLT · CAPITOI
AVGVRI · II · VIRO · AERAR
FLAMINI · MARTIS · TR
MILIT

Grut. 421, 6 e Boissardi et Commelini schedis; Cit. de Genève p. 27. A prioribus Guichenon I, 36; Spon n. 26; Orell. 257 = 60. Abauzit vidit (oeuvres II, 107), non edidit.
Grut. l. 2 extr. puncta posuit, Cit. nusquam. — 1 CAPITO... Gr.
Conferendus est titulus Viennae Allobrogum repertus, descriptus a Chiffleto (inde Gud. ms. 714, 1, quem codicem male expressit Gudii editor 128, 1) et Chorierio hist. Vienn. p. 496* (quem perperam exscripsit Spon misc. p. 203). Repetam duo exempla et adscribam quod mihi videtur in lapide fuisse.

Chifflet:	*Chorier:*	*lege:*
D · IVL · D · FVCI	D · IVL · D · FIL	D · IVL · D · F · VOL
CAPITONI	CAPITONI	CAPITONI
FLAMI VENT · III · VIR	FLAMI · VIEN · IIIVIR	FLAM · IVENT · IIIVIR
LOC · PVBLIC · PERSEQ	. . . PVBLIC · PER	LOC · PVBLIC · PERSEQ
III · VIR · AERAR....	. . . IVIR · AERA . . .	II VIR · AER · AVGVRI
PRAEF · FABR · TRIB	PRAEF · FABRV...TRIB	PRAEF · FABRVM · TRIB
MILIT..... DIV...	MILI · L	MILIT · LEG....ADIVTR
GEN.............	GEM	CENSITORI
FOEDERATAE	REMI FOEDERATA...	REMI · FOEDERAT
REMI · PVBLIC	D · D · D	PVBLICE
D · D · D		L · D · D · D

Eidem homini utrumque titulum positum esse apparet; posterior est Viennensis, in quo comparent honores qui desiderantur in Genevensi IIIviri l. p. p., praef. fabrum, censitoris. Flaminatus Martis sive iuventutis sic dictus est ut distingueretur ab altero Viennensi divi Augusti sive Augustali. — Ceterum confer quae notavi ad n. 83. 84.

91 litteris optimis (P aperta) et magnis. Genevae, en la muraille nouvelle auprès de la Corraterie en dedans *Bon.* extra portam monetalem *Gul. Grut.* dans les murailles de la ville en dehors vis-à-vis de la Corraterie *Spon.* Nunc in museo publico.

T · IVL T · FIL · CORN · VALERIANO
PATRONO · COLON · IIVIR · AER · IIIVIR
LOCOR P PERSEQVENDOR · TRIB · MILIT
LEG · VI · VICTR PRAEF FABR V · FLAM · AVG
PONTIFICI
IVLIA · T · F · VERA · PATRI OPTIMO

Descripsi et contuli. Bonivard chron. I, 116 pessime; Symeon obs. ant. p. 94; Lips. p. 51 a Paulo Gulielmio; Grut. 398, 6 a Gulielmio, Simeonio, Boissardo, Frehero; 425, 7 ex Simeonio et schedis Commelini et Boissardi; Cit. de Gen. p. 27; Hentzner p. 61; Guichenon I, 36 ex Lipsio; Spon n. 12; Abauzit in ed. Spon. 1730 p. 386; Orell. 256 = 59; Amati p. 246.
4 pro FABR V Gul. in exemplo ceteroquin optimo et longe meliore quam est Symeonianum posuit AER V ex interpolatione, quam recepit Hentznerus.

---

92 Genevae intra eccl. cathedralem *Grut. rel.* ibidemque adhuc extat.

Q · STARDIVS · MACER
C · STARDIVS · PACATVS
C · ALBVCIVS · PHILOGENES
C · STATIVS · ANCHIALVS
C · NOVELLIVS · AMPHIO
P CORNELIVS · AMPHIO
IIIIII VIRI

Descripsi et contuli. Grut. 194, 8 ab Olympio ac Boissardo (inde Guichenon I, 36, ex hoc rursus Mur. 746, 7); Spon n. 15; Orell. 260 = 63; Blavignac mém. de Genève VIII, 2 pl. 1 n. 5.
6 praenomen fractum omittunt omnes, excepto Blavignaco, qui dedit c.

---

93 Genevae in collegio *Gr.* ubi adhuc extat.

. . . .
. . . XTI · FILI
. . . . *RI*NAE
. . . *MIN*ICAE
. . . *M*ATERNAE

Contuli. Grut. 897, 19 a Frehero, a quo pendent reliqui: Guichenon I, 38 ex Grut.; Spon n. 17; Orell. 262 = 65.
Litterae inclinatae hodie evanuerunt.

94 Genevae ad turrim ferream *Grut.* sur le puits du four de fer *Spon.* Nunc in museo.

M · CONNÍ · SECVNDÍ
M · IVĹIVS · MÁRCIÁNVS
FRÁTRÍ

Descripsi et contuli. Grut. 847, 2 a Boissardo; Spon n. 6 (inde per Bimardum Mur. 1455, 4); Orell. 294 = 97.

---

95 Genevae rep. in episcopio demoliendo *Ferr.* Extat in museo.

C · CRAXSIO
VOLT · HILARO
ANNOR · XXV
VITALIO · PATER
FILIO · KARISSIMO

Descripsi et contuli. Ed. Ferrucci mém. de la soc. d'hist. de Genève I (1841) p. 213.

---

96 Genevae au bourg-de-Four chez M. Sarrazin *Spon.*

M · IVL · MARCIANVS
SIBI · VIVOS · POSTERISQ
SVIS · FECIT

Spon n. 7 (inde per Bimardum Mur. 1696, 10). Orell. 295 = 98.

---

97 rep. ad Carouge prope Genevam una cum n. 78 q. v.; extat ibi in eccl. catholica intus.

D M
D I V L I O D
IVLI FESTI
FIL VOLT MOD
ESTINO PATRONO
PIETISSIMO LIBRT
EIVS CRAVERVNT sic

Contuli. Grillet dict. II p. 4; Salverte notice p. 22; Orell. 5029 = 100 a Levadio; Bonivard chron. I, 523 inter additamenta editoris.

98 Genevae intra aedem cath. et *Gruteri* tempore extitit et nunc extat.

Q · IVLIO SERGIO
MEMORIAE
EIIVS FVLLON·
*I*VSTINVS ET · TE
*R*ENTIA · BELATVL
*L*A ET IVL · MACR
*I*NVS PATRONO
*H*ERED · FACIVN
*D*VM CVRAVER

Descripsi et contuli. Grut. 943, 3 e Scaligeri et Olympii schedis (ex Grut. Guichenon I, 38); Hentzner p. 60; Spon n. 9 (inde per Bimardum Mur. 1543, 2); Orell. 287 = *91*; Blavignac mém. de Genève VIII, 2 pl. I n. 4.
Primae quaeque litterae non perierunt, sed latent in *pavimento*; referuntur tamen a Grut. Hentzn. Spon. Blav. sine v. l.

---

99 Genevae in superiore parte templi S. Petri *Grut.* dans le mur de S. Pierre du côté des degrés de Poule *Spon.*

D · M
et qu|IETI · AETERNAE
ma|NSVETINIAE · IV
sti|NAE · LIBERTAE
ka|RISSIMAE · ET · CON
iug|I · INCOMPARA
bili|FEMINAE · SAN
cti|SSIMAE · C · MA·
ns|VETINIVS · PA
ter|NVS · PATRO
NVS

Grut. 957, 7 e Scaligeranis; Spon n. 35 (inde per Bimardum Mur. 1547, 13); Orell. 284 = 88.
2 ... I · ET · AETERNAE Grut. — 5. 6. 7. 8 supplementa quasi ex lap. dedit Grut.

---

100 Genevae supra portam quandam prope aedem maiorem S. Petri *Grut.* sous la halle de l'auditoire *Spon.* à la maison Pictet *Ritter.* Nunc in aed. Martin.

L · NAMMIO
NVMIDAE

Descripsi. Grut. 919, 2 a Frehero (inde Guichenon I, 38); Spon n. 34 (inde per Bimardum Mur. 1715, 10); Hagenbuch cod. 284 p. 289 a Rittero; Orell. 293 = 96.

101 basis magna. Genève tr. en 1700 *Spon.* Nunc in museo.

D M
PALLADIO
POLITICE · SOCERA · F · C
GENERO·PIENTISSIMO

Descripsi et contuli. Ed. Abauzit in ed. Spon. 1730 n. 6 II, 375; Pococke p. 79; Orelli 289 ed. 1; om. in ed. 2.

---

102 Genevae rep. 1711, postea in curia *Ab.* Nunc in museo.

C SEGELLIO TERRENO
HER
EX TESTAMENTO

Descripsi et contuli. Abauzit in ed. Spon. 1730 n. 7 II, 375; Pococke p. 79; Orelli 290 = 93.

---

103 Genevae rep. a. 1752 in eccl. cath. *Senebier*; ubi adhuc extat.

D M
VALENTINI
ASPRIA · VE
RECVNDA
MARITO · PI
ENTISSIMO
P · C

Descripsi et contuli. Ed. Senebier journal de Genève 11 juin 1791 q. n. v.; Blavignac mém. de Genève VIII, 3 pl. I n. 3.

---

104 Genevae, tr. dans les fondemens d'une vieille maison aux Rues-basses *Ab.*

ALERIO KANI
OLKANO FILI

Abauzit in ed. Sponii 1730 n. 4 II, 374. Orelli 288 = 92.

---

105 Genevae ad castellum S. Gervasii *Grut.* dans la muraille de la septième classe du collège *Ab.* Nunc in museo.

SEX · VCCIO
SECVNDO
ALBVS · FRATR *sic*
D S · D

Descripsi et contuli. Grut. 853, 4 a Boissardo; Hentzner p. 61; Abauzit (Sponius enim omiserat) in Sponii ed. 1730 n. 5 II, 374; Orelli 291 = 94.

---

106 Genevae prope templum Gervasii *Grut.* au collège *Sp.* Nunc in museo.

M EMORIA*E*
*AE*TERNAE
VERR VERVLA*E*
CO*LVS* A*ESTVRD*
CON*IVGI* INCO*M*
PARABILI · F · C
ET SVB ASC · DED

Descripsi et contuli. Grut. 839, 8 a Boissardo vv. male div.; Hentzner p. 60; Spon n. 18 (inde per Bimard. Mur. 1418, 6); Orelli 285 = 89.
Quae non vidi, dantur litteris inclinatis. — 3 om. H. — 4 COLVSAETVTVS Gr., COLVSASTVTVS H., COLVSAESTVRD (non COLVSSAESTVRD) Spon. — 5 CONIVG· H. — 6 PARABIL · P · C · Gr. — 7 ASCEDEO H.

---

107 Genevae ad S. Petri muro inclusa *Grut.* ibidemque adhuc extat.

CAL VERNAE
VER VERVLA
FIL PIENTISS
P C
S A D

Descripsi et contuli. Ed. Grut. 713, 11 a Scaligero; Spon n. 19; Orelli 286 = 90.
Litterae inclinatae hodie plus minus evanidae dantur a Grut. et Sponio sive ex lectione sive ex coniectura.

---

108 Genevae in collegio *Spon.*, ubi adhuc extant haec fragmenta.

a—d litteris pulchris et magnis.

a VLIV
b VLI
c IL RV
d RVM
e LICIV
f LAR
g LTOTRNICR

Descripsi. Ex his fluxerunt Sponiana n. 13 (inde Orelli 252 = 55) quae sic leguntur et supplentur: C·IVL... IVLIA — ARATRVM *circumduxerunt* MVRVM *aedificauerunt.*

109 Genevae, près de S. Germain *Spon.*

DIIS MANIB
SEX M.........
ATRO...VI.
SAGAR...NI..
5 NARCISSVS..AN..

Spon n. 37, inde per Bimardum Mur. 1771, 8. Orelli 283 = 87.

110 Genevae in museo, evanida tota.

D ꓠVII · ⁞T
ꓠ VRED/////IXTV

Vidi.

111 Genevae, fragm.

A X ω
SI

Blavignac mém. de Genève V p. 90 pl. II.

IX. COLONIA IVLIA EQVESTRIVM sive NOVIODVNVM *(Nyon).*

Inter fines Helvetiorum et Allobrogum, Caesar (b. G. I, 6) inquit, *Rhodanus fluit; extremum oppidum Allobrogum est proximumque Helvetiorum finibus Genava.* Postea sive ab ipso Caesare sive a IIIviris reipublicae constituendae sive ab imperatore Caesare Octaviano ante a. u. c. 727, quo Augusti nomen adsumpsit (nam ex tribus his ratiocinationibus aliquam hic locum habere arguit simplex coloniae appellatio Iuliae) inter fines Helvetiorum et Allobrogum interposita est colonia Iulia Equestrium nomine Romano sive Gallico Noviodunum, quam ad exemplum Lugudunensis coloniae eiusdem fere aetatis ita constitutam esse apparet, ut non insereretur vel praeponeretur alicui civitatium Gallicarum, sed ipsa per se territorium haberet ex illis exemptum et inter Helvetiorum et Allobrogum civitates medium. Quod longe secus observatur in coloniis postea deductis, ut in Aventicensi, cui attributa est Helvetiorum civitas universa. — Ad fines coloniae quod attinet, nullam Allobrogici agri partem Equestribus contributam esse et facile intelleget qui quae tum fuerit Allobrogum adversus Romanos condicio non ignorat, et probant lapides Genavenses, qui vicum hunc certissimis argumentis Viennensibus attribuunt. Contra Helvetii, postquam bis victi sunt a C. Caesare, recte agri parte extrema multari potuerunt, ibidemque constituta est nova haec colonia. Quare quidquid interiacet inter Rhodanum amnem et Noviodunum, et his argumentis ductus et propter ipsorum lapidum quaedam indicia cum Noviodunensibus coniunxi. Genavae lapides qui reperti sunt, separandi fuerunt; nisi quod antiquos redemptores nescio cuius aedificii unum certe lapidem scriptum n. 115 Novioduno arcessivisse constat, unde placuit alterum quoque n. 120, quem olim Novioduni stetisse minus certum quidem est sed tamen probabile, exemptum ex Genavensibus ad hoc caput referre. — Ab altera parte Eburodunum versus et Lousonnam quibus locis steterint termini inter Noviodunenses et Helvetios, equidem plane ignoro, sed ut in re incerta Noviodunum revocavi titulos singulos repertos in vicis Vincy et S. Prex,

112 trouvée à Vincy [près de Rolle] parmi les ruines du vieux château *Schoepfl.*

I · O · M
IVLIA · PV
SINNA
FLAM · AVG
5 V · S · L · M

Mur. (1742) 1991, 6 auct. non ind.; Schoepflin ad Hagenbuch. ep. ms. 1744, 32 ara delineata; Bochat II, 444. 491; Orelli 320 = 124.

113 piedestal de bronze de 2 pouces et 3 lignes mes. de Berne, rond, plat au-dessus. V. 1. 2. 3 in summa basi scripti sunt, 4. 5 in margine. — tr. dans une vigne de S. Prex. Extat hodie Genevae in museo.

LIBERO PATRI
COCLIENSI
P · SEVERIVS
LVCANVS
5 V·S·L·M

Descripsi. Mercure Suisse Sept. 1745 p. 284, Oct. 1745 p. 382; inde reliqui: Bochat II, 430; Haller I, 13 = 15; Donat. 24, 3 a Sam. Schmidt; Orelli 329 = 134. — Orellio suspecta visa est neque ego aliter iudicaram ante quam viderem. Est enim et ex genere eo, quod facile fingi potuit, et cur fingeretur intellegebatur et proficiscebatur ab auctore incerto, de cuius fide non constabat. Suspicio iusta, imo necessaria iam depulsa est.

114 sur le devant de la gaine d'un buste de Mercure haut 5 décim., de pierre calcaire assez ressemblante a l'albâtre, *trouvé* à Nyon en creusant les fondemens d'une maison au bord du lac.

MERCVR
V · S · L · M
OCCELLIO

Parent cod. Sol. p. 116.

---

115 Genevae *Sym. Tsch.* (certe in ed.) *Siml.* en la muraille nouvelle auprès de la corraterie en dedans *Bon.* ad portam monetalem muro insérta *Grut.* dans les murs de l'hôtel de ville du côté de la treille près la porte *Cit. de Gen.* proche de la porte de la Correrie *Guich.* in muro eccl. S. Petri vidit *Spon* ibidemque adhuc extat. — Novioduno allatam esse Genevam non dubium est; sed illo loco nemo auctorum vidit.

IMP CAES M
AVRELIO
ANTONINO
PIO·FELIC·AVG
PONTIF · MAX
TRIB · POTEST p. Chr. 218
COS
CIVITAS
EQVESTRIVM

Descripsi et contuli. Symeon César renouvellé f. 30 *b*; Bonivard chron. I, 115; Tschudy cod. 105 f. 102 ed. p. 173; Simler cod. 102 f. 36; Guillimann. p. 77 (inde Grut. 258, 10); Grut. 258, 9 e schedis Scaligeri, Olympii, Commelini; Cit. de Genève p. 25; Hentzner p. 60; Plantin p. 228; Guichenon I, p 35 q. v., sed praeterea ex Guill. et Plant. dedit; Spon n. 32 (inde per Bimardum Mur. 1045, 7); Orell. 306 = 110.

2 hodie E non videtur. — Lectio certa est. Interpolata lectio, quae proficiscitur a Guillimanno textus Tschudiani corruptore receptaque est a Plantino, Grutero 258, 10, Orellio, habet 6. 7 TRIB · POTEST · XVI · COS · III; scilicet non intellexerunt non M. Aurelii fratris L. Veri esse, sed Elagabali.

116 à Gnum [i. e. Nyon] village entre Losanne et Genève *Sym.* Novioduni *Lips. rel.*, 'in der statt zu Nevis ein inscriptio underobsich gekeret' *Tsch.* 'au quartier de Rive ou de la ville basse, attachée à la muraille d'une boutique et couverte en partie d'une massonnerie; ce qui en paroît est très bien conservé et d'un gros caractère d'une beauté admirable' *Ruch.*

*D · IVL · L · F · VOL · RIP*ANO
*CAPITON · BASSI*ANO
*EQVO · PVBLICO · H*ΘORATO
*PRAEFECT · FAB*RVM
TRIB · MIL · COH · I · GALL · I · HSP
L · IVL · BROCCHVS
VALER · BASSVS
FILIO

Symeon César renouvellé f. 47 *a*; Simler cod. 102 f. 37; Tschud. cod. 105 f. 101 ed. p. 171; Lips. p. 33 a Paulo Gulielmio. Ex his pendent posteriores: Guillimann p. 76 ex Tschudio aperte; Grut. 425, 6 ex Lips. et Guill.; Spon Gen. n. 25 misc. p. 258, acceptam referens Iacobo Flournoy Genevensi, qui tamen descripsisse putandus est ex libro Guillimanni; Orelli 313 = 117. Unus Ruchat hist. ms. I, 3, 40 accurate descripsit quae potuit videre; quae rectis litteris exprimi iussi.

Praeter Ruchatianum imperfectum tria exempla extant Simlerianum optimum, Gulielmianum, Symeonianum. — 1 sequor Siml. Tsch.; ..... RIPANO Sym., D · IVLI · F · VALERIANO Gul. — 2 CAPITON Gul., CAPITONI Siml. Tsch., CAPITON Sym. — 3 AEQVO PVBLICO COHONORATO Sym. — Nexum Θ servant Siml. Tsch. Ruch. — 4 T maiorem servant Siml. Tsch. Gul. — 5 GAL · IIıIBSP Siml., GAL Tsch., GAL || I///////I//////////ↄP Gul., GALLICANAE .... Sym. Quod dedi, factum est ad lectionem Simlerianam neque de numero ambigi potest, postquam tribunos militum in solis primis cohortibus auxiliariorum inveniri docuit nos Henzenius.

Confer patris titulos n. 83. 84, unde apparebit hunc et Novioduni gessisse honores et Viennae, cuius eum civem fuisse arguit tribus.

117 zwischend Versois und Genff an der rechten seyten des Sees an der Straassen *Stumpf* et qui Stumpf. sequuntur. Inde a. 1590 adlata Genevam *Spon* ad n. 23; ubi sub horologio Molardi viderunt *Cit. de Gen.* et *Sp.* Nunc in museo.

D M
L AVR REPERTO IVVEN/
ERVDITO CAVSIDICO
BIS CIVI VALLINSAE
ET EQVESTRI DEFVN/
TO ANNORVM XVIII/
FILIO PIENTISSIMC
AVREL RESPE/TVS
PATER PONENDVM
CVRAVIT

Descripsi et contuli. Ante me ter, quod sciam, ex lapide excepta est: a Stumpflo cod. 47 p. 94, ed. VIII, 24 (inde Tschudy cod. 105 f. 13 manu 1; Vind. f. 28. 75; ed. p. 172. 363; Simler cod. 102 f. 38. 76, descr. Vales. f. 1; Guillimann p. 439 aperte ex cod. Tschudiano; Boissard ant. IV — 1598 — p. 50; Grut. 652, 4 e Simlero et schedis Commelini; Guichenon I, 38 a prioribus); ab amico Simleri, fortasse Pithoeo, a quo proficiscuntur emendationes manu secunda scriptae in cod. Tschud. 105 f. 13; denique a cive Genevensi p. 26. Sponius n. 22 vidit lapidem, sed lectionem concinnavit ex priorum auctorum typis inter se collatis, donec simplicem Stumpflanam revocaret Abauzit. Orelli 312 = 116.

De varia lectione quaedam monere non inutile videtur. — 2 REPERTO ego certissime deprehendi idemque legit amicus Simleri; RESPECTO Stumpf; LIBERTO civ. Gen. — 2 IVVEN St., civ. Gen., ego; IVVENI amic. Siml. — 4 VALLENSAE civ. Gen., VMLINSAE am. Siml., VALINSAE St. — 5 IOVISTRI St. — DEFVN ego et civ. Gen., DEFVNC am. Siml., DEI · VNC St. — 8 AVRELIVS RESPE TVS, fere ut ego, civ. Gen.; L·AVREL RESPECTVS St., sed praenomen non adfuit umquam.

---

118 à Prangins (prope Nyon) sur un marbre blanc, enfoncé dans une muraille *Ritter*; vidi ante castrum muro immissam·

C · IVL · C · F · VOLT
SEDATO
$\overline{II}$VIR · ITERVM
FLAM AVG
L · IVL · CAPITO · AM[I]Co
OPTIMO

Contuli. Extabant ante duo exempla: Tschudianum cod. 105 f. 101, ed. p. 171 vel Simlerianum cod. 102 f. 37 (quod exceptum esse a Petro Pithoeo arguit epistola eius d. 14 kal. Sept. 1570 scripta ad Simlerum cod. Turic. F, 60 ep. 572, propagatum est ad Guillimannum p. 87; Grut. 424, 11 ex Guill.; Sponium n. 27; Mur. 167, 2 a Bimardo i. e. ex Sponio; Ruchatum hist. ms. I, 1, 78); item alterum ab I. Rittero medico Bernensi confectum missumque a. 1736 ad Hagenbuch. cod. 286 p. 86. Orelli 317 = 121.

Lapidem evanidum priorum exemplis adiutus perlegere et emendare potui, nisi quod 6 litterae IMO vix apparebant.

119 Novioduni, dans une muraille du cimetière *Plant.* hodie in ecclesia septentrionem versus.

protome viri
C · LVCCONI · CO*r*
TETRICI · PRAEFEC
ARCEND · LATROC
PRAEFECT · PRO IIVIR
IIVIR BIS FLAMINIS
. AVGVST

Contuli. Plantin. 1666 (deest in ed. 1656) p. 514. Spon n. 44 (inde per Bimardum Mur. 167, 4). Délices de la Suisse p. 216, ex his per Gnocchium Donat. 80, 7. Ruchat hist. ms. I, 3, 38 q. v. Levade p. 224. Orell. 311 = *115 ab* aliis et Troyono. Amati p. 232.

---

120 auprès du boulevart de Rive *Bon.* in Genf in der wand bey der porten genannt Riva *Stumpf* similiterque *Grut. Cit. de Gen. Spon.* Nunc est ibidem in aedibus Martin. — Novioduni nemo testium vidit et potest sane antiquitus etiam stetisse Genevae; sed tamen placuit coniungere cum Noviodunensibus.

ANNOR · XII
L · PLINIO
FAVSTI · FIL
SABINO

palma

C · PLINIO · M · F · C*or*
FAVSTO
AEDILI $\overline{II}$VIRO *col*
IVL · EQ · FLAMIN*i aug*
C · PLINIVS · FAV*stus*
VIVOS · P*on*
C

Descripsi. Bonivard chron. I, 116; Stumpf cod. 47 p. 93, ed. VIII, 25 (a quo pendent Tschudy cod. S. G. 1083 p. 74; cod. 105 f. 102; ed. p. 173; Simler cod. 102 f. 36 ex Tsch., f. 64 ex Stumpfio; Lips. p. 42 a Paulo Gulielmio i. e. ex Stumpfio; Guillimann p. 73, qui Tsch. male exscripsit; Haller I, 11 = 13. II, 210); Grut. 454, 4 e Scaligeri et Commelini schedis; Cit. de Gen. p. 27; Plantin. Helv. p. 229; Guichenon I, 36 ex Grut. et cive Genev.; Spon n. 23 (inde per Bimard. Mur. 1111, 2); Beaumont I, 1 p. 133 qui vult vidisse; Orell. 308 = 112.

Antiquissima quaeque exempla ut Bonivardi Stumpfii Gruteri civis Genev. in lacunis cum accurate consentiant cum eo quod ipse confeci, supplementa esse docent quae Tschudius addidit secundo titulo 1 COR (C·N· cod. S. Gall.), 3 COL, 4 FLAMINI, 5 FAVSTVS (FAVSTVS · F cod. S. G.); quae omnia in autographo S. G. extra lineam videntur adscripta. Ibidem ad v. 6 ONENDVM, ad 7 VRAVIT adscriptum est.

121 Versoix in porta *Tsch.* 1538 *Stumpf Sym.* anno 1590 allata est Genevam *Spon* ad n. 23, ubi viderunt 'vers l'horloge du Molard' *Cit. de Gen. Spon.* Nunc est in museo.

D · VALERIO · ASIATICI · LIBER
SISSI · IIIIII · VIRO · COL · EQ *sic omnia*
EX · T

Descripsi et contuli. Citat primus Tschudius in libro ed. 1538 f. 134. Referunt Stumpf cod. 47 p. 94 ed. VIII, 24 (ex hoc Tschudy cod. 105 f. 13. 112. Vind. f. 28 ed. p. 172. 228; Simler cod. 102 f. 38. 64; Lips. p. 22* a P. Gul.; Guillimann p. 87); Symeon obs. ant. p. 93; Grut. 478, 3 ex Lips. et Sym.; Cit. de Gen. p. 26; Spon n. 21; Orell. 309 = 113.

---

122 à Nyon en la ville dessous une banque de boutique *Pith. ap. Hub.*, item *Tsch. Siml.* à la muraille de la cour de M. Rochmondet ballival à Nyon *Ruchat* hist. ms.

. . . . DE . . . .
. . . . . . CORN . . . . .
. . . . . NTABRO . . . . .
CVR · C · R · CONVEN . . . . . .
HELVETIC · II · VIRO . . . . . .
IVLIAE · C · FIL · MARCEL . . .
CORNELIAE · Q · F . . . . . .
MARCELLAE

Extant duo exempla:

1) Petri Pithoei, qui dedit Basilio Bonifacii f. Amerbachio Basileensi, ex cuius schedis descriptum misit Hagenbuchio Huber (Hagenb. ep. ms. 1739, 14). Idem accepisse apparet Tschudium cod. 105 f. 101 ed. p. 171 (unde sumpsit male Guillimann p. 86, quem expressit Grut. 497, 5) et Simlerum cod. 102 f. 37, ad quem de ea re extat Pithoei epistola (cod. bibl. civ. Tur. F, 60 ep. 572). Ex hoc exemplo pendet Mur. app. 6, 2.
2) Ruchati q. v., quod acceperunt et auctor cod. C 220 et Hagenbuchius cod. 286 p. 33 (ex autographo Ruchati) et Bochatus III, 610, posuitque ipse in hist. ms. I, 3, 39. Bochatus tamen non expressit Ruchatianum exemplum, sed Pithoeano ex illo quaedam intulit. Ex Ruchati apographo fluxerunt Haller II, 206 cf. I, 12 = 14; Orell. 310 = 114.

Dabo v. l. Pithoei secundum Huberum et Simlerum plane consentientes, Ruchati secundum cod. 220 et Hag. et hist. — 1. 2 om. Pith.; . . . DE . . . . . CORN uno versu Ruch. (DE om. in hist.) — 3 NTABRO Pith., TARRO cod. 220 Hag., FABRO Ruch. hist. Boch. — 4 . . VR C · R Pith., CVR · GR Ruch. (in hist. est CVR*ato*R). — 6 C · FIL Ruch. hist., Q · FILIAE Hag., C · FILIAE cod. 220, GELL Pith. — MARCELLAE Ruch. — 7 Q · FILIAE Hag. Ruch. hist., FILIAE (om. Q) cod. 220. — In punctis ponendis meum arbitrium secutus sum.

123 Céligny prope Coppetum *Grut.* dans la muraille de l'église, ayant servi autrefois de benêtier *Sp.*

D · M
CORNELI
BILCAISIONIS
FIL
PVBLICIA
PERPETVA
CONIVGIS · IN
COMPARA
BILIS

Grut. 775, 6 a Guldinasto; Spon n. 46 qui videtur vidisse; Orell. 316 = 120.
2 CORNELIO Sp. — 3 BIICAISIONIS Gr.

---

124 Coppeti in pariete aedium privatarum *Stumpf Tsch. Grut. Spon.* Nunc est Genevae in museo.

D M
PHILETI BRIT
TAE ANNORV*M*
XXIIII DEFVNCT
DOSS CLAVDIA
NVS FILI VNICI
ET PIISSIMI
P · C
SVB · ASC · DED

Descripsi. Stumpf cod. 47 p. 94, ed. VIII, 24 (inde Tschudy cod. 105 f. 13. 101 ed. p. 171; Simler cod. 102 f. 38 qui emendavit ex coni.; Plantin. Helv. p. 241 ex Siml. et Stumpfio; Boissard. antiq. IV 1598 p. 50; Grut. 700, 10 a Commelino; Haller II, 211). Spon n. 45 qui descripsit (inde per Bimard. Mur. 1200, 4). Donat 372, 7 = 386, 8 ex schedis Gnocchii. Orell. 297 = 101. Amati p. 240.
Quae 1. 3. 8. 9 inclinantur litterae aut evanuerunt aut latent hodie. — 5 DOSS · mihi satis certum visum est; /OSS · St., O Spon. — 9 ASCIA St.

---

125 Novioduni *Maff. Schoepfl.* dans la maison de M. de Crassy *Ruch.*

P · SAEDIVS · HOSPES
SEX · IVL · PHILARGVRVS

Maffei M. V. 420, 6; Schoepflin apud Hagenbuchium epist. ms. 1744 ep. 32, cod. 286 p. 65; Ruchat hist. ms. I, 1, 61; Levade p. 225 ex Ruchato; Orelli 315 = 119.
2 PHILAGVRVS || . . . . Levade, non Ruch.

126 dans un mur de la ferme du château de Bon-Mont au-dessus de Nyon, marbre jurassique.

ANTIS
RPOFNTI
LGGIV..CA
INI-IOR.... D
CTNPDI.. N
C · ANTISD.....
RIFV..
FILIO VN.....
PA IDRINITI

Troyon misit 27 Mart. 1850 (Corr. der a. G. VII, 201). Pauca intellego ut in fine FILIO · VNICO · PATER · INFELICISS.

127 Noviodumi 'au château sur un portel' *Pith.*

NIC PRIMVS
ECENAOVIL//
ECENAMBILO
ERIEM

Pithoeus Amerbachio dedit (inde ex schedis Amerb. bibl. Basil. Huber misit Hagenbuchio ep. ms. 1739, 14). Idem exemplum acceptum ab ipso Pithoeo (v. eius epist. ad Simlerum a. 1570 cod. Tur. F, 60, ep. 572) expresserunt Simler cod. 102 f. 37 (ex hoc codice Plantin. 1656 p. 240) et Tschudy ed. p. 171. Orell. 314 = 118.
1 NIE Tsch. Siml. — 3 BIL (pro BILO) iidem. — 4 E'RIEM Siml., ETRIEM Tsch.

X. LOVSONNA *VICVS HELVETIORVM (Lausanne).*

Acc. Vevey et S. Saphorin.

128 gefunden am Toleure in der Gem. Bière, jetzt im Landgut le Jardin bei Lausanne *Vulliemin* Waat I, 73. nuper rep. *Lev. mém.*

CAESIA VEGE
TA · APOLLINI
sic V · V · S · L · M

Contuli. Levade mém. de Laus. III, 70 ab Exchaqueto; dict. p. 18. Orell. 322 = 126 ex Levadio et a Troyono.

129 'l'an 1719 comme on creusoit dans la campagne du Bois de Vaux [prope Vidy], on y déterra divers monumens fort curieux de l'antiquité, plusieurs médailles, et deux cercueils de pierre avec des inscriptions. On trouva dans l'un qui était le plus grand des deux, le corps d'un homme si bien conservé, qu'il avoit encore ses cheveux qui étaient rouges, et de fort belles dents. Il y avoit du côté du corps une lampe sépulcrale de terre cuite, rouge, fort proprement faite, avec quelques médailles. Elle porte l'empreinte de l'ouvrier et le nom FORTIS en beaux caractères qui paroissent du bon siècle, mais elle a été rompue en deux et je n'en ai pu voir qu'une pièce' *Ruchat*, a quo pendent reliqui.

IN HONOREM D *omus diuinae*
DEO APOLLINI CA
BELAIVLII CONIVX *rota*
NIS VRI SVI V·S·M

Ruchat hist. ms. I, l. 3, 10*b*; Bochat III, 544 (inde Haller II, 220) a Ruchato; Levade p. 344 eodem exemplo neque tamen ex Bochati libro descripto; Orell. 325 = 129.
1 I.. Lev. pro IN. — 3 BELAIVLII traditur. — 4 ...TIS Lev. — V · S · L · M Boch. Lev.

130 'marbre d'un pied de long, sur une égale hauteur, faisant partie d'une frise de corniche, assez bien conservé; trouvé au Bois-de-Vaud en 1804 et donné à la soc. d'émulation publique de Lausanne par M. Joseph' *Gély*. Hodie videtur interiisse.

C · IVLIVS · TOCCAE
F·RVFVS·A·Q·M

Gély notices d'utilité publique (Laus. 1805) I, 222. Inde videntur pendere Levade dict. p. 345 (cf. Vulliemin Waat I, 50) et Orell. 326 = 130.
2 Gély quas proposuit interpretationes A*quarum* M*agister*, A*quarum et viarum* M*agister* (ut V insit in M) A*quas* M*univit*, non facile quisquam defendet; sed quid subsit, non assequor, nisi forte cogitare licet de dedicatione in honorem Apollinis suscepta.

131 S. Saphorin rep. 1818/9 *Gill.* in ecclesia, in qua restauranda reperta est, adhuc servatur.

FORTVN · REDVCI
L · FL · POTITIANVS
V · S · L · M

Contuli. Gillieron prof. Vivisensis in Schweiz. Geschichtsforscher III (1820) p. 217; Levade dict. p. 285; Orell. 332 = 138 ab al. et Gaudino; Duffoug guide aux env. de Vevey p. 21.

132 tr. le 6 Oct. 1777 à Vevey dans la cour du collège devant l'église de Sainte-Claire *Lev. mém.* Deinde ibi apud Levadium *Lev. Hall.* aujourd'hui dans une des salles de l'hôtel de ville *Duffoug*, ubi adhuc extat.

DEO · SILVANO
L · SPER · VRSVLVS
BENEFIC · LEG · XX
· /· n r n

Contuli. Levade mém. de Laus. III, 68, dict. p. 333; Neues Schw. Mus. Zürich 1793 p. 782; Haller I, 22 = 25; Orell. 328. 333 = 123 ab al. et Troyono male; Duffoug guide à Vevey p. 25.
3 in fine nihil deest; puto fuisse LEG · XX || II · P · F.

133 'marbre des carrières d'Aigle, trouvé à Vidy près de Lausanne 7 Avr. 1739' *Bochat.* 'trouvé à la campagne du Bois de Vaux appartenante à M. le Bourgmaistre Seigneux, à la tête d'un cercueil en pierre' *Ruch.*

SOLI · GENIO · LVNAE
SACRVM · EX · VOTO
PRO SALVTE AVGvS
TORVM · P CLOD CORN
PRIMVS CVRAToR · VIKA
NOR · LOVSONNENSIVM · II
IIIIII · VIR · AVGVSTAL · C · C · R
CONVENTVS · HEL · D · S · D ·

134 rep. a. 1719 'au Bois de Vaux près de Vidy' sepulcro imposita una cum n. 129, ubi vide notam *Ruchati.* rep. Malley a. 1724 notatum est apud *Montf.* et in ipso lapide, qui extat Lausannae in museo.

BANIRA · ET · DONINDA · I'
DAEDALVS · ET · TATO · ICARI · FIL
I · SVLEIS SVIS QVI CVRAM ·
VESTRA AGVNT IDEN *sic*
CAPPO ICARI I

Descripsi; sincera omnino. Montfaucon antiq. Suppl. II (Par. 1724), 236 per Abauz. a Ruchato (inde Mur. 1443, 4 et per Martinum relig. des Gaulois II, 174, Montfauconii exscriptorem, Mur. 1987, 2); Hagenbuch cod. 285 p. 289 (cf. ep. 1739, 10) a Stadlero; Ruchat hist. ms. I, 46; Bochat II, 425 a Ruchato; Haller I, 14 = 16; Levade p. 173; Orell. 327 = 132 ab al. et Troyono.
1 I/ potest fuisse ET. — 3 SVLFIS priores; mihi visum est SVLEIS i. e. *Sulevis.* — 5 fin. I fuerit L potius quam quod priores habent F, quam litteram lapis non admittit.

135 rep. Lausannae au Couvalou; extat in museo Troyoni.

)IS
(N
CE

Contuli. Orelli .... = 135 a Troyono.

Descripsi. Mercure Suisse Juin 1739 p. 562, Janv. 1741 p. 12; Hagenbuch ep. ms. 1739, 7. 8. 9. 10. 12. 13. 14. 15, cod. 285 p. 113; Mur. 1054, 1 auct. non ind.; 2053, 6 a Lamio; Nov. Fior. 1740, 720 a Brukero; Bochat epistol. diss. qua declaratur lapis antiquus Laus. 1741. 4. et mém. III, 537 aere expr.; Ruchat hist. ms. I, 3, 9; Donat. 18, 8. 45, 4 auct. non ind. (sumpsit male ex N. F.); Sinner voy. II, 141; Orell. 324 = 128 ab al. et Troyono; Amati p. 168.

XI. EBVRODVNVM *VICVS HELVETIORVM (Yverdun).*

Acc. Valeyres et Cuarnens.

136 Yverdun rep. 1825 in coemeterio, quod est extra oppidum meridiem versus, extendendo *Corr.* Extat in curia.

MARTI
AVG
C · SENTIVS · DIAD
MENvS · MEDICvS
V S L M

Contuli. Correvon de Martines in Schweiz. Geschichtsf. VI (Bern. 1827) p. 96 sq. aere expr. (inde Amati p. 216); Orell. 346 = 152 ab Ed. Bibero et Troyono; descripsit F. Dubois.

137 in basi capri aerei rep. Valeyres (prope Yverdun) *Vull.* Extat Lausannae in museo.

DAEO
MERCVRIO
IVL · IVLIANA
V · S · L · M

Ectypon misit Troyon. Amati p. 164; Vulliemin Waat I, 70.

138 Yverdun rep. 1825 in coemeterio extendendo *Corr.* Extat in curia.

in antica:

M E R C · A V G
I · SILANIVS · CANDIDVS
N O M I N E · S V O · E T
M · SILANI · SABINI
5 E T · T · S I L V I · S I M I L I S
F R A T R V M · S V O R W
EX · HS · N IIII · T · P · I
M DOMITIVS MAGNVS
HERES · PONEND · CVRAVIT
10 ET · EO · AMPLIVS · DE · SVO
ADIECIT · HS N ∞ CCCC

a dextra intuentis:

DONA · VENIBVNT
AD ORNAMENTA · EIVS
ET · EX · STIPIBVS
PONENTVR

Contuli. Correvon de Martines in Schweiz. Geschichtsf. VI (Bern. 1827) p. 96 sq. aere expr. (inde Amati p. 217); Orell. 348 = 155 ab Ed. Bibero et Troyono; descripsit F. Dubois.

2 praenomen videtur fuisse L. — 5 SILVI omnino, non SILAVI.

139 Yverdun rep. 1825 in coemeterio extendendo *Corr.* Extat in curia.

M E R C V R I O
A P O L L I N I
M I N E R V A E
TOGIRIX · METIAE F lege: *Metiae f.*
5 V S L M

Contuli. Correvon de Martines in Schweiz. Geschichtsf. VI (Bern. 1827) p. 96 sq. aere expr. (inde Amati p. 217); Orell. 347 = 153 ab Ed. Bibero et Troyono; descripsit F. Dubois.

140 Yverdun in curia.

SVCELLO
IPADCO
V S L M

Contuli. Orell. ... = 154 a Troyono. Descripsit F. Dubois.
1 mihi satis certus visus est. — 2 lege aut IPADCO aut IRADCO.

141 Yverdun in curia.

VICTORIAE
IVST · VATTO
V S L M

Contuli. Correvon de Martines Schweiz. Geschichtsf. II (Bern. 1817) p. 166 aere expr., inde Levade p. 362; Orell. 349 = 156 a Troyono; descripsit F. Dubois.
2 VATTO potius quam VALLO.

142 Yverdun rep. 1825 in coemeterio extendendo *Corr.* Extat in curia.

C · F L A V I O · C A M I L L /
IIVIR · COL · HEL · FLAMN
AVGVSTI ·
Q V E M · O R D O P A T R O N V M
5 CIVITATIS · COOPTAVIT EIQ
OB MERITA EIVS ERGA REM
P V B L I C A M · S C H O L A M E T
S T A T V A S · D E C R E V I T
V I K A N I
10 E B V R O D V N E N S E S
A M I C O E T P A T R O N O
palmae duae

Contuli. Correvon de Martines in Schweiz. Geschichtsf. VI (Bern. 1827) p. 96 sq. aere expr.; Orell. 344 = 150 ab Ed. Bibero; Amati p. 219; descripsit F. Dubois.

143 Yverdun rep. 1825 in coemeterio extendendo *Corr.* Extat in curia.

IVLIAE C · IVLI CAMIL
LI FILIAE FESTILLAE
PRIMAE AVG
FLAMINICAE VICINAE
5 OPTIMAE OB EGREGIA
EIVS MERITA
VIKAN EBVRODVN

Contuli. Correvon de Martines in Schweiz. Geschichtsf. VI (Bern. 1827) p. 96 sq. aere expr.; Orell. 345 = 151 ab Ed. Bibero et Troyono; Amati p. 219; descripsit F. Dubois.
3 postea additus est; lege *flaminicae primae Aug(usti), vicinae optimae.*
Pater et filia redeunt n. 179. 192.

144 Yverdun. Videtur interiisse.

SVI IS
SIIS eX HS N III
N IVLIVS HERES
)NeND CVRAvit
5 et DeDIC ADIeCtIS
HS N CC AD

Orell. 350. 351 = 157. 158 ab Ed. Bibero, cuius schedas reperi in bibl. civ. Turic. Coniungenda esse Orellius non vidit.
2 IX, 4 NI et CVRA/TI, 5 IIDIDIC .. ADIICIIS Biber.

145 lapis longus ped. 7, largus poll. 15; Valeyres (Waat) in aed. Ioh. Petri Baudin *Vull.* sert de seuil de grange *Dub.*

TITI CAPITONII SVRDONIIDONI

Vulliemin Waat I, 90. Dubois Corr. der a. G. IV, 37.
TITIAPITONISVRDIIDONI Dub.

146 Cuarnens prope la Sarraz, dans la muraille du temple neuf.

protomae duae

D M
IVL DECVMIN
ET POMPEIE
REGINAE IVL
VALERIANVS
fEC

Bochat III, 625 a le Coultre, a quo pendent reliqui ut Donat. 366, 5; Orell. 341 = 147.
6 PEC Boch.

147 au milieu de la montée de la Cheire entre Yverdun et Payerne, petit fr. où il y avait joint à quelques autres lettres

CATO *vel* CATONI

Graffenried Villari dominus apud Wild p. 190, unde pendent reliqui, ut Orell. 353 = 160.

---

148 laminae aereae fragm., rep. Yverdun aux Jordils. Extat ibi in museo.

C C
C · TV

Descripsi.

XII. MINNODVNVM *VICVS HELVETIORVM (Moudon).*

Acc. Gruyère et Payerne.

149 rep. Moudoni in fundamentis aedium sitarum ad angulum vici pontis m. Iul. 1732 *Ruchat*. Extat in curia prope locum ubi rep. est. — Litterae non bonae sunt apparentque complura vestigia scripturae anterioris erasae.

PRO SALVTE DOMVS DIVIN
I · O · M · IVNON REGIN
ARAM · Q · AEL · AVNVS · IIIIII · AVG *sic*
DE SVO ITEM DONAVIT VICAN
MINNODVNENS X DCCL · EX
QVORVM VSSVR · GYMNA
SIVM INDE · RCI · TEMPOR *sic; emenda SIVM · INPER · C · ITEM · SPOR*
PER TRIDVM EISDEM
VICAN · DEDIT IN AEVM
QVOD SI IN ALIOS · VSSVS
TRANSFERR VOLVERINT *sic*
HANC · PECVN · INCOL · COL · AVEN
TICENSIVM · DARI VOLO ·
L · D · D · V · M

Contuli. Innotuit primum per Ruchatum, qui misit Bodmero 1 Aug. 1732, item Ottio (inde Hagenbuch cod. 286 p. 5. 8) deditque Maffeio (qui ed. Gall. ant. p. 20, inde Mur. 1102, 5, cf. M. V. p. 413) posuitque in hist. ms. I, 3, 10e (inde Schmidt 1771 p. 10). Praeterea legitur Mercure Suisse Janv. 1735 p. 80; Pococke p. 79; Ritter p. 6 pl. V (inde Haller II, 239); Levade p. 209; Orell. 339 = 145 ab aliis et Troyono; Osann p. 562.
7 quod dedi, certissime quidem in lapide reperitur (nisi quod fortasse pro utraque R legere quis possit P), neque tamen explicandum esse, sed emendandum mihi quidem constat. Nam ut omittam horum nullam adhuc probabilem interpretationem repertam esse (*intercisa* enim *tempora*, item *indercium* ferias nescio quas Minnodunensibus proprias infeliciter inventa esse nemo negabit), apparet duas donationes commemorari, quarum altera pertineat ad gymnasium tuendum, altera ad epulum nescio quod per triduum instituendum; quae tamen ita confunduntur, ut lectionem corruptam esse pateat. Facillima visa est supra adscripta emendatio una littera D in P mutata et altera S addita; ut sit: *Item donavit vicanis Minnodunensibus denarios DCCL, ex quorum usuris gymnasium in perpetuum curarent; item sportulas per triduum eisdem vicanis dedit in aevum.* Compendia scripturae non satis elegantia fortasse ferri poterunt in titulo provincialis et indocti hominis.

150 rep. Moudoni in fundamento aedium ad angulum septentrionalem pontis; id est eodem plane loco quo repertus est qui praecedit titulus. Servat Tissot notarius.

IOVI · O · M ·
TI · POMPO
X ∞ · EX · QVO *rum usuris*
SIVE · REDTV
HOC · TEMPLVM *antiquo splendori*
REDD · TRI / V /
A VICAN/// L
. S . I/I/N/

Descripsi indicatam a Troyono.
6 fortasse: *triduoque cenaretur a vicanis Minnodunensibus.*

---

151 Payerne iacens in templo *Stumpf.* ad pontem *Freher ap. Grut.*, ubi adhuc extat.

IOVI O M *ax*
ENIO LO*CI*
F ORTVNA*E*
REDVCI D A
PIVS AVGVS
TVS DEDICA *sic plane*

Descripsi. Stumpf cod. 47 p. 95 ed. VIII, 16; Tschudy cod. 105 f. 12. 97 ed. p. 162; Simler cod. 102 f. 32; Guillimann p. 124; Grut. 8, 4 a Frehero et Commelino, 78, 5 ex Fabricii Roma; Plantin p. 259, Patin p. 332 ex anterioribus auctoribus; Hagenbuch cod. 286 p. 73 qui descripsit a. 1727; Schoepflin Als. I, 472 q. v.; Bochat II, 439; Ruchat hist. ms. I, 3, 72; Pococke p. 79; Sinner voy. II, 274; Orell. 343 = 149 ab al. et Troyono.
Quae extra lineas dantur litterae maiores sic exhibentur in antiquissimis exemplis Stumpfii et Freheri; vereor tamen ne sint ex supplemento. Certe Hagenbuchius iam desideravit quas ipse non vidi.

152 Courtille prope Lucens (non Lovatens) non longe a Moudon rep., mox iterum sepulta.

DEAE MINERVAE
. . . .
. . . .
(reliqua non sunt descripta)

Vulliemin Waat I, 69.

---

153 fragmens tr. dans la plaine entre Riaz et Marsens dans la Gruyère. 'Il y a une quantité considérable de fragments d'inscr., mais en général fort inutiles'.

a
L · I I L
IL · SE
/IANVS
TVS · ET · F · M
ESSALLINVS
A ET AGRICO
ILIAN · F X L
VS · X L
VS X

b
X L
X LXXV
L

c
SEMP
SILV · I
FA

d
I I / A
NTIVS
N I

e
AR
MA
DAI

Iohannes Gremaud (curé d'Echarlens près de Bulle) misit Troyono, Troyonus mihi.
Omnia frusta undique effracta esse indicat Troyoni tabula. Enumerantur homines qui pecunias contulerunt ad templum aliudve quod aedificium extruendum. *a*, 6 fortasse scripti fuerunt consules a. 230 Clementinus et Agricola; cf. tamen *a*, 4 ubi pater nominatur cum filio.

XIII. COLONIA PIA FLAVIA CONSTANS EMERITA HELVETIORVM sive AVENTICVM *(Avenches).*

Acc. Cressier et Pierre-pertuis.

Helvetiorum civitatis caput fuisse Aventicum ante iam quam coloniae iure donaretur auctor est Tacitus (hist. I, 68 in rebus gestis a. p. Chr. 70); quocum optime convenit titulus n. 178 qui servum imperatoris tributis apud Helvetios exigendis praepositum nobis monstrat iam Caesare Augusto imperante Aventici degentem. Ex

quattuor autem qui Helvetiorum agrum efficiebant pagis Aventicum situm fuisse in pago Tigorino cum Caesar indicat, ubi (de b. G. I, 12) Tigorinum pagum in confinio Helvetiorum et Sequanorum situm esse non obscure innuit, tum aperte docet titulus n. 159. — Ab imperatoribus Aventicensium civitatem coloniae ius honoremque ita impetrasse, ut non ad exemplum coloniae Equestrium separatam rempublicam obtineret*), sed caput esse civitatis Helvetiorum minime desineret et reliquus Helvetiorum ager in pagos distributus Aventico attribueretur totus, lapides abunde docent; inter quos hoc loco non indicabo nisi unum n. 192, propterea quod raro exemplo meminit praeter publicum Helvetiorum decretum etiam decretorum 'pagatim' factorum. Quod ad tempus attinet coloniae ibi institutae, Romanum oppidi nomen hoc evenisse arguit sub Flaviis imperatoribus sive Vespasiano patre sive Tito filio sive denique Domitiano; fuitque sane illis vetusta cum Gallica hac civitate necessitudo, ubi et imperatoris pater fenus exercuerit diemque obierit (Suet. Vesp. 1) et quae a Vitellii ducibus propter fidem Galbae servatam crudelia multa perpessa sit. Neque sine causa eo *piae constantis* cognomina referemus, ut tertium *emeritae* pertinet procul dubio ad veteranos eo deductos. — Ceterum cum apud auctores aetatis Romanae, si exceperis lapides, altum silentium sit de colonia Aventicensi, miro casu succedit in eorum locum scriptor quicunque fuit saeculi septimi qui vulgo dicitur Fredegarius (Canisii lectt. ant. II, 154—226; cf. Pertz Archiv VII, 253—258 quaeque ipse dixi in libro 'über den Chronographen vom J. 354' Abh. der sächs. Ges. der Wiss. II. 587), qui cum Hieronymi chronica ita interpolarit ut insereret pauca additamenta eademque proprie Aventicensia, recte meo iudicio Hallero (Bibl. der Schweizergesch. V, 3) creditur scripsisse Aventici vel certe in monasterio aliquo non longe inde remoto. Putavi non iniucundum fere iis quibus haec scribuntur, si additamenta illa non ignota quidem, sed quae plerisque innotuerint ex solis Fredegarii compilatoribus, maxime Freculfo, hoc loco repetiero ut apud primarium auctorem leguntur.

II, 36 ad a. Chr. 75: '[*Vespasianus*] *Germanos rebellantes superat et Aventicum civitatem aedificari praecepit. A Tito filio suo postea expletur et nobilissima in Gallia Cisalpina efficitur*'.

II, 36 ad a. Chr. 82: '*Titus universam Galliam circuivit et Aventico civitatem quam pater inceperat explevit, gloriose eo quod eam diligebat ornavit*'.

II, 40 ad a. Chr. 264 Hieronymus sic: 'Alamanni vastatis Galliis in Italiam transiere'. Fredegarius: '*Alamanni vastatum Aventicum pervenerunt, inaestimabili nocumento plurimam partem Galliarum vastaverunt indeque in Italiam transierunt*'. Cf. Amm. Marc. XV, 11, 12: 'Alpes Graiae et Poeninae exceptis obscurioribus habent et Aventicum, desertam quidem civitatem, sed non ignobilem quondam, ut aedificia semiruta nunc quoque demonstrant'.

Quae in universum vera esse etsi non dubito, tamen non ex auctore antiquo, sed ex incolarum memoria excepta mihi videntur, ut non multum tribui velim iis quae narrantur hic de victoriis itineribusque imperatorum. — Ad nostram rem quod attinet, potuerunt quidem Helvetiorum lapides omnes hoc capite coniungi; sed melius visum est vicorum monumenta a coloniae titulis ita separare, ut hic non exhibeantur nisi Aventicenses proprii, additis iis qui reperti sunt in vico non multum inde remoto Cressier et ad Pertam Pertusam, ubi constat terminum olim fuisse inter territoria Rauricorum et Helvetiorum. Ceterum aliquot annis abhinc Aventicenses optimo consilio suum sibi museum instituerunt, in quo et servatur iam non exiguus lapidum scriptorum numerus et quotidie augetur. Innumerabilium frustulorum quae ibi extant ego quamquam pauca, tamen plura fortasse selegi quam par erat; haec enim custodienda quidem sunt, si forte aliquando emergant particulae quas hodie desideramus, sed edita frustra lectorem morarentur. Ex lapidibus ante museum constitutum repertis pars migravit ad castri propinqui Villari sive Münchweileri dominos, aliqui custodiuntur in museo vel aliis locis, plerique interierunt.

---

*) Sic tamen excusatur aliquatenus Ptolemaei error, qui II, 9, 20 in Helvetiis recenset Ganodurum (vel potius Salodurum, ut ΣΑΛΟ abierit in ΓΑΝΟ) et forum Tiberii, 21 in Sequanis Dittatium, Vesontionem, Equestrem, Aventicum. Scilicet colonias quibus civitatibus attribueret non multum interesse existimavit.

154 Münchweiler in vico in angulo casae rusticae *Stumpf.* Hodie in castro parieti inclusa.

DEAE AVENT
T · TERTIVS
SEVERVS
CVR · COLON
IDEMQVE · ALL
CVI · INCOLAE
AVENTICENS
PRIM · OMNIVM
OB EIVS ERGA
SE MERITA
TABVLAM ARG
P///L POSVERE
DONVM · D · S · P
EX HS VCC·L DDD

Contuli. Novit iam Rhenan. rer. Germ. l. 1531 p. 133. Habent Apian 454; antiquus apud Stumpf. cod. 47 p. 114; Stumpf cod. 47 p. 98, ed. VIII, 18; Tschudy cod. 105 f. 11. 96, ed. p. 161; Simler cod. 102 f. 32; Guillimann. p. 85; Grut. 110, 3 ex Apiano et schedis Commelini; Patin p. 331; Scheuchzer it. 1706 p. 419, it. 1709 p. 501; Wild p. 233; Hagenbuch cod. 286 p. 207 q. v. a. 1727; Bochat II, 497; Ruchat hist. ms. I, 1, 95; Donat. 58, 11 ex Sam. Schmidt et Gnocchio; Orelli 369 = 178; Osann p. 560.
12 P////L lapis (P · L Ap. Stumpf Wild Ruch.); PV////L cum deprehendisse sibi visus est Hagenbuch, decepit eum fractura; PVBL quod est in ectypo Turicensi, refingenti debetur. Fuit fortasse *pondo* sequente numero.

155 Münchweiler in coenobio *Stumpf* ibidemque adhuc extat in castro.

DEAE · AVENTIAE
ET · GEN · INCOLAR
T · IANVARIVS
FLORINVS
ET · P · DOMITIVS
DIDYMVS
CVRATORES · COL
EX · STIPE · ANNVA
ADIECTIS · DE · SVO
HS N ID

Contuli. Antiquus apud Stumpf. cod. 47 p. 114; Stumpf cod. 47 p. 99 ed. VIII, 18; Tschudy cod. 105 f. 10. 96, ed. p. 160; Simler cod. 102 f. 31; Urstis. epit. hist. Basil. add. p. 27; Guillimann. p. 85 e Tschud.; Grut. 110, 2 e schedis Commelini et Freheri; Patin p. 330 a prioribus; Scheuchzer it. 1709 p. 505; Wild p. 226; Hagenbuch cod. 286 p. 191 q. v. a. 1727; Bochat II, 438; Ruchat *hist.* ms. I, 1, 96; Donat. 58, 8 ex Schmidtio et Plantino *et* schedis Gnocchi; Orelli 368 = 177; Osann p. 560; descripsit G. Wyss.

156 Münchweiler dans l'écurie du château *Schm.* trouvée en 1751 dans les fondations des écuries, aujourd'hui dans la cour du château *Ritter*. Frustra quaesivi ibi. Troyonus postea ad me haec perscripsit: 'La pierre existe à Avenches dans l'intérieur de la ville, enchassée contre la façade de la maison Renaud, mais les caractères de l'inscription sont en fort mauvais état de conservation, aussi une partie des habitants d'Avenches prennent cette inscription pour celle de Iulia Alpinula'.

Schmidt:	*Ritter:*	*Troyon:*
DEAE AVENT	DEAE AVENT	I I A I A V E N
C · IVL · PRIMIT	///IVLI//PRIMA	(IVL PRI\ A O
TRIVMVIR	TRI\/MVIR	I V I I . .
CVR · COLIT · FA	// VI //// IIVIR	VI F . L T M
CVR · IIIIIIVIR	//VRUIIVIRA	A (I I \ I
D · D · SVTIMP	DE /// IVLAPE	) I \ / M
II\	///// II	T I I
L · D · D		

Sam. Schmidt misit Hagenbuchio ep. ms. 1751 p. 24 ediditque 1760 p. 16 (inde Donat. 58, 7) 1771 p. 12; Ritter mém. abrégé p. 5 pl. 3 aere inc.; Orelli 370 = 179 ab al. et Troyono, cuius schedas habui et ipse.
Dedi exemplum Ritterianum et Troyoni et ms. Schmidtii. Hic in ed. posuit 4 CVR · COL · IB · F · A; 6 DD · SV..IV (in ed. 1771 est D · D · SV .. V), 8 in ed. 1771 L · D · D · D.

157 Aventici rep. Extat ibi in museo.

BIVIS
TRIVIS
QVADRv
V I S·

Descripsi et contuli. Troyon rev. arch. VII, 452.

---

158 Aventici in agro rep. 1742; servat Oleyre Aventicensis *Beck.* rep. 1744; servat Lerber praefectus (baillif) Thorberg. *Boch.* tr. en 1744 entre Valamand et Salavaux à une lieue à N. O. d'Avenches *Lev.*, nescio unde.

B I V I S·
TRIBVIS·
Q VAꝹRVḂS

Hagenbuchio miserunt a. 1742 Beck (ep. ms. 1742, 17. 1743, 1. cod. 283 p. 225), a. 1744 Schoepflin (ep. ms. 1744, 32), a. 1752 Gruner accurate delineatam (ep. ms. 1752, 16). Bochat II, 429 aere expr. (inde per Schmidtium Donat. 52, 1 et ut puto Exchaquet p. 82). Levade p. 33. 283. Orell. 389 = 200.

3 BS pro ḂS Schoepfl.

---

159 Münchweiler in pariete templi *Stumpf*, ibidemque adhuc extat in pariete castri. — Alterum exemplum Klotae in pago Turicensi, quem olim male dicebant Tigurinum, a. 1601 erutum esse confinxit nescio quis, cuius commentarium ed. Io. Bapt. Ott: 'coniectura de columna marmorea antiqua Clotae a. 1601 eruta. Ex archivis ecclesiae Tigurinae'. Tigur. 1732. 4. Fraudem postea ipse Hagenbuchius (v. eius cod. 285 p. 59) agnovit: 'falsarius, inquit, illam epistolam scripsit nobisque imposuit'. Cf. de hac re Haller Bibl. der S. G. IV, 307.

GENIO
PAG·TIGOR
P·GRACCIVS
PATERNVS
T·P·I
SCRIBONIA
LVCANA
H·F·C

---

160 Aventici in museo.

GENI
CAMILL
CES/RT·
QVIBVS
IN H
ITEM·HER
NOMIN

Descripsi et contuli.

---

161 epistylium ingens ex marmore albo litteris maximis, quibus aes adhuc inhaeret, rep. Aventici 1844. Extat ibidem in museo.

LVGOVES

Descripsi et contuli. Courrier Suisse 12 Mart. 1844 q. n. v. (inde Vulliemin Waat I, 58); Orell. ... = 200 not.

---

162 autrefois à Cressier dans un autel de l'église de S. Rosaire; depuis 1828 dans les murailles de la dite église *Matile*, non Neuveville vel Landeron ad lacum Biennensem ut ait *Orell.* Haec et socia n. 163 in antica et postica eiusdem basis exhibentur.

M A R T I
S A C R V M
T·FRONTINIVS
GENIALIS
V S L M

Contuli ad ectypon gypsaceum musei Neufchatellensis. Parent ms. Salod. p. 106; Nouvelliste Vaudois 16 Dec. 1828 q. n. v. (inde Orell. 5032 ed. 1); Matile misit Orellio n. 167 ed. 2 et antiq. Turic. Corr. V, 170; Jahn Bern p. 71. — Antiqui nescio cuius codicis typum exhibent Parent ms. Salod. p. 106 et Bridel apud Orell. 5067 ed. I.

Antiqui codicis typus hic est:

FANVM·MARTIS·SACRVM·IVLIVS·CESAR

Contuli. Stumpf cod. 47 p. 100 ed. VIII, 18; Tschudy cod. S. Gall. 1083 p. 83 87, cod. 105 f. 10. 96 ed. p. 160; Simler cod. 102 f. 31; Guillimann. p. 39; Grut. 111, 4 ex schedis Freheri et Commelini; Scheuchzer it. 1709 p. 503; Wild p. 224; Hagenbuch cod. 286 p. 231 q. v. a. 1727; Bochat II, 437; Ruchat hist. ms. I, 3, 73; ms. Villar.; Donat. 43, 10 ex Sam. Schmidt; Haller II, 110 a prioribus; Orell. 366 = 175.

Praetermittendum non est quod hic lapis exhibet insigne documentum Tschudianae interpolationis et caecae posteriorum obedientiae. — 5 quod ipse deprehendi legerunt praeterea Gruteri auctor et qui confecit schedas Villarianas; contra Stumpfius versum reliquit punctis expletum. Quod exemplum cum Tschudius sumpsisset sibi tractandum, primum repetivit simpliciter in cod. Sangall. p. 87; deinde in eodem cod. p. 83 in fine versus posuit ET, in margine adscripsit '*forte* CVR·COL'; denique in exemplis posterioribus audacter posuit CVR·COL·ET. Quam lectionem aperte falsam nihilo minus quicunque postea lapidem contulerunt, Scheuchzer Wild Ruchat Bochat ipseque Hagenbuchius reliquerunt intactam. — 8 veram lectionem ante me unus ms. Villar. auctor reperit; reliqui consentiunt in V·FEC.

163 Cressier prope Landeron in eccl. S. M. rosarii una cum socia n. 162 q. v.

N A R I A E
N O V S A N
T I A E
T · FRONTIN
HIBERNVS
V S L M

Contuli ad ectypon gypsaceum musei Neufchatellensis. Parent ms. Salod. p. 106; Nouvelliste Vaudois 16 Dec. 1828 (inde Orell. 5031 ed. 1); Haller von Königsfelden Allg. Schweizerzeitung 22. Juni 1832; Matile qui misit Orellio 166 ed. 2 et Meyero; Bullett. dell' Inst. 1832 p. 167; Jahn Bern p. 71.

---

164 Aventici in exteriore pariete sacelli S. Mariae Magdalenae vidit *Stumpf* ibidemque adhuc extat.

N V M I N I B · A V G
E T · G E N I O · C O L · ⊣E L
A P O L L I N I · S A C R
Q · P O S T V M · H Y G I N V S
ET · POSTVM · HERMES · LIB ·
MEDICIS · ET · PROFESSORIB
D · S · D

Descripsi et contuli. Apian. p. 455 (inde Grut. 38, 14) ubi pars male adhaesit n. 198; antiquus auctor apud Stumpf. cod. 47 p. 113; Stumpf cod. 47 p. 95 ed. VIII, 17; Tschudy cod. 105 f. 11. 95 ed. p. 158; Simler cod. 102 f. 30. 76; Urstis. epit. hist. Basil. add. p. 27; Lipsius p. 35 a P. Gulielmio; Guillimann. p. 124 ex Tschudio; Grut. 112, 3 e Scaligeri schedis; Patin p. 330; Scheuchzer it. 1706 p. 421; Wild p. 214; Hagenbuch cod. 283 p. 179 q. v.; Bochat II, 179; Ruchat hist. ms. I, 1, 57. 3, 73; Donat. 347, 3 a Schmidtio; Orelli 367 = 176 ab al. et Troyono; Amati p. 212.

---

165 Münchweiler dans la cour du prieuré *Wild*. Extat adhuc in castro.

DEAE
VICTORIAE
M · IVNIVS
PRIMITIVS
EX · VOTO

Contuli. Scheuchzer it. 1709 p. 507; Wild p. 232; Io. Hofmann q. v. a. 1742 apud Hagenbuch. cod. 286 p. 260 et alio exemplo Hagenbuch ep. ms. 1744, 38 cf. 1745, 1; Bochat II, 421; Ruchat hist. ms. I, 1, 99; Donat. 50, 2 (misit S. Schmidt); Orell. 387 = 198; Osann p. 561.

166 Münchweiler dans la cour du prieuré *Wild* ibidemque adhuc extat.

D E A E · V I C T O R I
A E
SABIN · MARC∷/
L A

Contuli. Scheuchzer it. 1709 p. 505; Wild p. 232; Hagenbuch cod. 286 p. 243 q. v.; Io. Hofmann apud Hagenbuch. ep. ms. 1744, 38; Bochat II, 421; Ruchat hist. ms. I, 1, 99; Donat. 50, 1 (misit Sam. Schmidt); Orell. 388 = 199; Osann p. 563, 7; descripsit Georgius Wyss.
Adscribam exemplum Osannianum, ne quis id facili errore accipiat pro titulo diverso; sic enim hic homo describere solet:

INVICTO
AP.....
......
......
BINMARC

---

167 Avenches chez M. le Banderet Fornalla.

CAMILL ·
IVCVND)
V · S · L · M

Hagenbuch cod. 283 p. 211 q. v.; inde Orell. 397 = 208.

---

168 ante templum [id in quo tum fuit praeterea n. 175] quod est in civitate diruta Aventicensi *Stumpf*. 'in der gebrochnen stat uchten, vor der thür der kilchen, die im boden stund und Anno dni 1536 do ich diss abschreib noch gantz waz, und sidhar uf den grund geschlissen worden, lag diser Stein ganz, aber die underst linea waz unlässlich worden' *Tsch.* Dudum interiit.

IMP · CAESARI · VESPASIANO
////////// E //////
//// S ////////////
/////// L /////////

Stumpf cod. 47 p. 96 ed. IV, 21, unde Tschudius cod. S. Gall. 1083 p. 79; cod. 105 f. 11. 94 ed. p. 156 sumpsit interpolandam. Ex Tschudio pendent reliqui: Simler cod. 102 f. 30; Guillimannus p. 79 ex Tschudio; Grut. 243, 4 ex Guillim.; Plantin. p. 261; Donat. 137, 4 ex Schmidtio; Orell. 380 = 187.
Tschudiana recensio haec est:

IMP · CAESARI · VESPASIANO
AVG · PONTIF · MAX · TR · POT · III
IMP · VIII · COS · III · DESIG · IIII · P · P
///////////////////

Quae ex his Stumpfius omisit spatiis relictis, ea lacunis Stumpfianis superscripta leguntur in Tschudii codice Sangallensi, ut qui viderit non possit non agnoscere interpolationem.

169 Aventici in thermis rep. 1808 *Hall.* tr. en Mai 1808 sur un marbre de 9 pieds de hauteur sur 30 pouces de largeur en lettres romaines du plus grand caractère *Lev.* Extat Aventici in museo.

i u l i a e
DOMINaE AVG
MATRI cASTROЯ *sic* † 217 p. C.
HEL · PVBLIC///

Descripsi et contuli. Haller II, 253 ab Erlacho; Levade p. 31; Orelli 361 = 170.
Integra est à sinistra intuenti.

---

170 Aventici in museo.

C O h
AESAP

Descripsi.

---

171 Aventici in museo.

I A R
D I V

Descripsi.

---

172 fragmenta duo tabulae aereae, rep. Aventici d. XI kal. Oct. 1751 praesente *Schmid*. Extant Bernae in museo publico.

E N D I S
NT · QVIQVE · IN
NERE · ET · DENVME
TORVM
QVE · CLVS

RIDIER
QVAT · BROXV
DEBITO
cAVSSA EXTRA

Descripsi ad ectypa chartacea Meyeri. — Schmid misit Hagenbuchio ep. ms. 1751, 24 (inde Orell. 399 = 211); aere expr. optime dedit Studer p. 71.

I, 5 in ectypo vidi clus.

II, 1 DIFR St. — 2 non PROXV. — 4 bVSSA St.

---

173 tab. aerea rep. Aventici prope thermas *Grun.* rep. prope pulcherrimum ex musivo opere pavimentum cum aliis inscr. fractis *Sinner*. Nunc Bernae in bibl. publ.

I A
AD · EVM · Q
NCIAE · IMPEI
· MITTANTVR · /
ERIT · AVT · IS · CVI · I
AE IMPERATOR
SERI

Gruner misit Hagenbuchio ep. ms. 1752, 16. Sinner catalog. cod. ms. bibl. Bern. I (1760) tab. I cf. praef. p. XXXIII. Schmidt 1760 p. 18. Orell. 390 = 201.

---

174 tabulae aereae pars exigua. Extat Aventici in museo n. 550.

MNE · TEI
NDAT
RBA
V

Descripsi.

175 Aventici in pariete eiusdem templi [ubi fuit n. 168] fragmentum sine principio; sed is lapis iam semotus est a° dñi 1542 *Stumpf.* in der selben kilchen [ubi fuit n. 168] ussert an einem eck der kilchmur. Der Stein ist sidhar mit der kilchen gebrochen und von den Mureren oder Steinmezen zerstücket, doch von mir in obgemeltem Jar [1536] eigentlich abgeschriben als er noch am eck der kilchen stund *Tsch.* solito mendacio. Partem quae continet vv. extremos denuo reperit 'au bois du châtel dans un réservoir des eaux' *Wild*; haec nunc extat Aventici in muro ecclesiae.

LEGATO
IMPER · CAEs · NERVA | E · AVG · GERM · LEG · XVI
FLAVIAE · FIRMAE · E | T · LEGATO · IMP · NERVAE
TRAIANI · CAESARI | S · AVG · GERMAN · DACICI
LEG · VI · FeRratAE · SOD | ALI · FLAVIALI · PRAETORI
AERARI · MILITARI | S · LEGATO · IMP · NERVAE
TRAIANI · CAESARIS | · AVG · GERMANICI · DACICI
PROVINCIAE · LVGDV | 'NENSIS · CONSVLI · LEGATO
IMP · NERVAE · TRAIAN | I · CAESARIS · AVG · GERMANIC
DACICI · AD · CEN | SVS · ACCIPIENDOS
COLONIA · PIA · FLAVI | A · CONSTANS · EMERITA
helvETIOrVM | · FOEDERATA
PATR | ONO

Descripsi quod extat et contuli. Auctor antiquus apud Stumpfium cod. 47 p. 113; Stumpf cod. 47 p. 97 ed. IV, 21; Tschudy cod. S. Gall. 1083 f. 79, cod. 105 f. 11. 94, ed. p. 157; Simler cod. 102 f. 30. 63; Lips. p. 26 a P. Gulielmio; Guillimann. p. 77 ex Tschudianis; Grut. 427, 12 ex Lipsio et Guillim.; Patin p. 329; Wild p. 183. 216; Hagenbuch cod. 283 p. 173 qui descripsit a. 1727; Bochat I, 453 a Ruchato; Haller I, 144 = 164 q. v.; Orelli 364 = 173 ab al. et Troyono; Osann p. 560.

Ut mittam partem quae adhuc extat a me ipso aliisque plurimis exceptam ex lapide, partis deperditae editiones quotquot circumferuntur unico Stumpfiano exemplo inniti certissimum est, quidquid contra dicit Tschudy. Ipsum illud tamen si quid video compositum est ex fragmenti adhuc extantis comparatione cum antiquiore et inemendato exemplo continuo scripto, quod Stumpfius nescio unde accepit et ad quod respicit in nota ms. ad v. 12, quoque praeterea praeter Stumpfium usos esse reperio Simlerum Tschudiumque. Certe solitarium elementum I, quod v. 10 in. Stumpfius posuit, ex lapide nequaquam potuit excipere, sed scripsit sic fragmento suo applicans exemplum antiquum. Item qui viderit lapidem, mecum consentiet v. 12 partis deperditae spatium Stumpfianae lectioni non suffecisse sed requirere eam quo ducunt antiquioris auctoris vestigia. — V. l. dabo antiqui p. 113, Stumpfii cod. p. 97, Simleri f. 30, Tschudii. — 1 in CAIO LAELIO i. e. n. 204 attexuit P. Gulielmius, solita fraude. — ... LEGATO Stumpf indeque Siml. Tsch. rel., ... ATO Hag.; non vidit Antiquus neque vidi ego. — 2 IMPER · CAE · Ant.; IMP · CAES · reliqui. — GERMAN ego et Siml., GERAN Ant., GERMANICI St. Tsch. — 5 FIRMIAE Ant. Siml., FIRMAE St. Tsch. rel.; unde cum huiusmodi legionem nemo nosset, Cardinalius vel potius Marinius dipl. p. 303 n. 188 titulum suspectum dixit, neque immerito. At latet omnino in FIRMIAE notissimum FERRATAE. — PRAETOR Ant. — 8 PROVINTIAE St. (non Ant.). — 10 I DACICI St. Tsch., contra Ant. Siml. — 11 CONSTAS Ant. — 12 IMPIA AETIOPVM Ant. (cuius lectionis mentio etiam fit in cod. Tsch. Sangallensi), inepte puto cogitans de Iudaeorum illa si diis placet colonia Aventicensi; sed latet in monstro hoc, modo pro IMPIA AETIOPVM ponas IMP·AETIOPVM, omnino HELVETIORVM. Stumpfius inde quod effecit AVENTICVM HELVETIORVM, ad Siml. Tsch. et reliquos propagavit.

176 litteris optimis et magnis. Münchweiler nuper rep. a loci domino Morlot, extat in templo *Plant.* ubi adhuc servatur.

uii ui|RO EPVLON
leg. a|VGVST · PR · PR
gerN|AN · SVPERIOR
hel. p|VBL · PATRONO

Contuli. Plantin. 1656 p. 267; Wild p. 236; Ioh. Hofmannus q. v. a. 1742 apud Hagenbuch. cod. 286 p. 242; Bochat I, 458; Orell. 391 = 202; Osann. p. 560; descripsit G. Wyss.

Cf. Romana Grut. 457, 6: *C. Popilio C. f. Quir. Caro Pedoni cos. VIIvir. epulon. sodali Hadrianali legato imp. Caes. Antonini Aug. Pii pro pr. Germaniae super. et exercitus in ea tendentis* rel.

177 Aventici rep. ad aedificium columnis ornatum. Loci ubi reperta est formam delineatam habes in tabulis soc. ant. Turic. vol. VI tab. 55. Extat Aventici in museo.

IV *t*
QVAESTVRA · IN · A
ASIA · FVNCTV
INCOLAE · AVENT*i c*/ENS
OB · EGREG · EIVS · ERG · *s*/E · MR
PATRON · P · CVI · SINGVLI
ADQ · VNIVERS · OBLIGATOS
SE · ESSE · PRAEFERVNT · ADQ
ETIAM · PARVM · SIBI · VI
DENTVR · PRAEDICARE
CVRA T · NIGR · MODESTI
IIIIIIVIRI · AVGVSTALIS

Descripsi et contuli. Troyon rev. arch. VII (1850) p. 453. Beitr. zur vat. Gesch. herausg. von der vat. Ges. zu Basel IV (1850) p. 150. Bull. dell' Inst. 1852 p. 106.

178 in marmore rotundo, quod Villarii prope Aventicum in aedibus rusticis viderunt *Stumpf* et *Wild.* Extat adhuc ibidem in castro.

DONATO · CAESARIS · AV*g*
SALVIANO · EXACTOR*i*
TRIBVTORVM · IN · HEL*u*
COMMVNIS · VICARIV*s*

Contuli. Novit iam Rhenanus rer. Germ. 1531 p. 133. Habent Apian. 455 (inde Smet. 168, 18. Grut. 593, 9); auctor antiquus apud Stumpfium cod. 47 p. 114; Stumpf cod. 47 p. 98, ed. VIII, 18; Tschudy cod. 105 f. 11. 97 ed. p. 162; Simler cod. 102 f. 32; Guillim. p. 103 ex Tsch.; Patin p. 331 a prioribus; Scheuchzer it. 1709 f. 503; Wild p. 229 q. v.; Hagenbuch cod. 286 p. 215 qui exscripsit; Donat. 130, 5 a Schmidtio; Orell. 362 = 171; descripsit Georgius Wyss.

179 Aventici. Extat Villarii in castro.

c|IVL · C · F FAB · CAMILLO
s|AC · AVG · MAG · TRIB · MIL
l|EG · IIII · MACED · HAST · PVRA
e|T · CORONA · AVREA · DONATO
a|TI · CLAVDIO CAESARE · AVG
it|ER · CVM · AB · EO · EVOCATVS
i|N · BRITANNIA · MILITASSET
c|OL · PIA · FLAVIA · CONSTANS
EMERITA · HELVETIOR ·
EX · D D ·

Contuli. Scheuchzer it. 1709 p. 506 et apud Hagenbuch. cod. 286 p. 38; Wild p. 186. 239 a Scheuchzero; Hagenbuch cod. 286 p. 247 q. v.; Mur. 1102, 6 ex actis Lips. i. e. ex Wildio; Bochat I, 481 qui aere expressit acceptam a Bosseto (inde Donat. 345, 6); Orell. 363 = 172; Osann. p. 560; descripsit G. Wyss.

1 praenomen supplent filiae tituli n. 143 et 192. — 9 in spatio vacuo litteras AV reliquis minores Bochati auctor vidisse se asseverat; at neque ego tale quid reperi neque alius testium.

180 Aventici.

. . . .
. . . .
. . . .
. . . . . Ↄ . . . Y . .
. . . . . . ANIEN . . . . . .
. . . . . . IVS . . . .
. . . MIRO H · I · HC
C · R · S · SENECAE A
XL · STIP · XVIII · HI
SITVS EST TESTA
FIERI IVSSIT

Codex Remigii Fesch bibl. Basil. scriptus c. a. 1636, unde edidi Bull. dell' Inst. 1852 p. 106.

181 rupi incisa ad fauces Pierre-pertuis supra Biel opp., in ea parte portae quae Augustam Rauricorum respicit. — De via cf. Saussure voy. II, 11: 'Tous les indices extérieurs semblent concourir à prouver que l'ouverture a été formée par les eaux'.

N V M I N I A V G v S
T //// V M
V I A //ↄ Ç T A P E R M
DVI/IVM PATERɴM̈
IIVIR/I COL HELVEl//

Contuli scalis admotis. Stumpf qui accepit Basileae et Bieli ed. XII, 17 (in cod. 47 indicata est p. 102, non descripta, similiterque in cod. Tschud. 105 f. 10), a quo pendent Seb. Munsterus cosm. 1550 p. 415 et Paulus Gul. f. Merula cosm. p. II l. III. c. IV (p. 389 ed. 1605). Genuinum exemplum primus excepit Petr. Pithoeus quem audi ipsum scribentem ad Simlerum a. d. XIIII kal. Sept. 1570 (cod. Turic. F, 60, ep. 572): 'Remitto ad te, v. c., Helveticas inscriptiones, quas si cum lapidibus ipsis conferre licuisset, haberes fortasse emendatiores. Sed me negotia quaedam a recto itinere in ipso etiam reditu deflectere coegerunt. Adscripsi tamen quae diversa reperi in his quas Amerbachius noster habuit, qui et illam Augustae suae adiecit, quam utinam integram videre datum esset; adeo mihi placet non Biorigis modo sed etiam Vocrulli nomen, de quo non dubito quin aliquid Helvetiae tuae accessurum sit. Nevidunenses duas [n. 122. 127] aut potius, ut ex animi sententia dicam, Equestres, simul et Pranginensem [n. 118] tamdiu latuisse mirarer, nisi me ipsa locorum inspectio docuisset consulto ab hominibus rusticis occultatas aut potius obrutas, ne lucem aliquando acciperent. Illam vero Pirreportensem nisi ipsis oculis vigilans perlegissem, contra accolarum tamen omnium spem, qui ad hoc etiam scalas denegarunt, vix crederem eo tandem impudentiae perventum ut pro Romano elogio monachici versus calumniose supponerentur. Quo magis etiam doleo viros aliquot eruditos tam facile huiusmodi nugis fidem adhibuisse, quas vel Romanis literis prorsus indignas neminem esse puto qui non videat'. A Pithoeo pendent Urstis. epit. hist. Basil. p. 6 et chron. Basil. l. I c. II p. 5; Tschud. cod. 105 f. 99 (f. postea adiectum) ed. p. 167; Simler cod. 102 f. 33; Guillimann. p. 38; Grut. 151, 1 a Frehero; inter quos verum auctorem unus Urstisius citat. Postea exhibuerunt Dunod lettres sur les déc. faites sur le Rhin 1716 p. 48 exceptam scalis applicatis; I. I. Zindel a. 1734 (apud Hagenbuch. cod. 286 p. 82) item scala admota; Iselius aliique complures ex sodalitate Hagenbuchiana (cf. eius ep. ms. 1737, 39. 40. 1738, 6. 1747, 6. 1749, 39. 50. 51. 52); Schoepflinus Als. I, 578 qui edidit Seb. Faeschii a. 1667 exceptum et aere expr. alterum Mestrezatii accuratius exemplum; Buxtorf Reise nach der Birsquelle 1756 = Bruckner Merkw. St. XIV, ubi aere expr. est; Donat. 53, 2 = 348, 2 ex Buxtorfio; Exchaquet p. 110; Ritter p. 1 pl. 1 aere expr.; Haller I, 172 = 193 aere expr. a Soiroz acceptam; Orelli 401 = 214; denique miserunt Quiquerez et Roth.

Ex varia lectione pauca tantum selegi. — 2 TORVM Pith. — 3 FACTA Pith., sed certum litterae V vestigium deprehendi et repererunt ante me Dun. Zind. — 4 videtur fuisse DVRIVM vel DVNIVM; DVRMIVM spatium non admittit. Tertia littera r visa est Rittero, F Zind., R Faeschio et Pithoeo. — 5 quod dedi certum est similiterque ante me Buxtorfius legit; neque tamen facile explicatur.

Exempla Stumpfio tradita haec sunt:

numinis augusti via ducta per ardua montis
foeliciter petram scindens in margine fontis.

nimis augusti via ducta per ardua montis
fecit iter scindens petram in margine fontis.

Merula qui eam inscr. aliquando transgressus 'vere accurateque descriptam esse' testatur satisque clare legi dempta tantum prima voce exesa, secundum exemplum Stumpfianum paullo immutatum refert sic:

n . . . . angusti via ducta per ardua montis
fecit iter petram scindens in margine fontis.

182 Aventici trouvée au mois de Juin 1804 dans un pré de M. Guisan *Not*. rep. in amphitheatro a. 1804 *Hall*. tr. en Juillet 1804, pierre longue 10 pieds de roi et 2 pieds 3 pouces large *Lev*. Extat Aventici in museo.

IN HONOREM • DOMVS • DIVINAE
*na*VTAE • ARVRANCI • ARAMICI
SCHOLAM • DE • SVO • INSTRVXERVNT
l D D D

Descripsi et contuli. Etrennes helvétiques a. 1805 q. n. v.; notices d'util. publ. I, 255; Parent. cod. Sal. p. 94; Haller II, 250; Levade p. 32; Orell. 365 = 174.
Quae minores adduntur litterae Not. Par. Hall. Lev. tanquam ex lap. dederunt, male puto; nam Not. notant '*il n'y a que peu de lettres mutilées*'.

---

183 epistylium Aventici rep. 1851. Extat in museo.

SCHOL
VM REIP
VS

Descripsi et contuli. Troyon revue arch. VII, 452; ego Bullett. dell' Inst. di corresp. archeol. Roma 1852 p. 114; descripsit G. Wyss.

---

184 Aventici ad scholam Macriorum rep. 1851. Extat in museo.

Q · CLVVIO
QVIR · MACRO
OMNIBVS HONORIB
APVD SVOS FVNCT
CVI PRIMO · OMNIVM
IN DVMVIRATV ·
SCHOL · ET STATVAS
ORDO · DECREVIT
HELVETI PVBLICE ·
INPEND · REMISER
MACRIVS NIVALIS
ET MACRIVS MACER
LIBERI

Descripsi et contuli. Edidi Bullett. dell' Inst. 1852 p. 114.

185 Aventici ad scholam Macriorum rep. 1851. Extat in museo.

*cluvi m*ACRI V*xori*
NI PROFESSI
*p*RO NEPT QVI CVRIAM
DONAVIT
HELVETI · PVBLICE
INPENDIVM · REMISER
MACRIVS NIVALIS
ET MACRIVS MACER
LIBERI

Descripsi et contuli. Edidi Bull. dell' Inst. 1852 p. 114.

---

186 Aventici ad Macriorum scholam rep. 1851. Extat in museo.

Q · MACRIO
CLVVI MACR
FIL · QVIRIN
NIVALI
OMNIBVS · HO
NORIBVS · APVD
SV

Descripsi et contuli. Edidi Bull. dell' Inst. 1852 p. 114.

---

187 Münchweiler in praepositura in ara templi *Stumpf*. dans la cour du château vis-à-vis la fontaine à droite de la porte tendante au jardin *ms. Villar*. Frustra quaesivi.

D · M
L · CAMILLIVS
FAVSTVS
IIIII · VIR · AVG
VIVS · FECIT
IN · ANNO · LXX
VIXIT ANNIS
LXXXXII

Antiquus apud Stumpf. cod. 47 p. 114; Stumpf cod. 47 p. 99 ed. VIII, 18; Tschudy cod. 105 f. 10. 96, ed. p. 159; Simler cod. 102 f. 31; Guillimann. p. 129 ex Tschudio puto; Grut. 384, 6 a Commelino i. e. e Stumpfio; Scheuchzer it. 1709 p. 505; Wild p. 223; ms. Villar.; Hagenbuch cod. 286 p. 239 q. v.; Orell. 372 = 181.
2 LV · Ant. — CAMILIVS ms. Vill., CAMILLVS Tsch. uno loco, Scheuchzer. — 4 VIVVS Grut. — 8 LXXXXI St. ed. contra cod., Grut.

188 Aventici in museo.

M V ·
PLVRIB
Q IVLIVS
SC

Descripsi et contuli.

---

189 Aventici in museo.

TI · IV
IIVIR · M
FLAM ·
5 PRIM

A
VG·S

VC
EF · O

Descripsi et contuli.

---

190 Münchweiler in atrio praepositurae *Stumpf*, ibidemque posteriores collocant, ut 'à droite devant la porte de l'écurie aux chevaux, posée à rebours' *ms. Villar*. Ego frustra quaesivi.

D *M*
OTTACILIAE F*A*
VENTINAE V*XO*
RI · M · OTTACILI*VS*
5 IIIIII · VIR · A*VG*
.... B .. SA VIVA

Stumpf cod. 47 p. 99, ed. VIII, 18 (a quo pendent Tschudy cod. 105 f. 10. 96 ed. p. 160; Simler cod. 102 f. 32; Guillimann. p. 129; Grut. 446, 5 a Commelino); Wild p. 227; ms. Villar; Hagenbuch cod. 286 p. 201 qui vidit a. 1727; Orelli 373 = 182.
Dabo v. l. Stumpfii ms., Wildii, ms. Villar., Hagenbuchii. — Stumpf et Wild et ms. Villar. in vv. 1. 2. 3. 4. 5 extr. quae addunt, apud Hag. desunt. — 2 OTACILIAE St., OTACILLAE Hag. — 3 VENTANAE ms. Vill. — 4 RI · M · OTTACILIVS Wild ms. Vill., RI · M · OTACILIVS St., RIOTACILL Hag. — 5 VIR ante AVG om. Hag. — 6 ...... B .. SAVIVA ('si l'on examine de près l'inscription, on voit un espace entre B et S') ms. Vill., BSA St., IBSA Wild, IPSA VIVA Hag.

---

191 rep. a. 1631 Pavonii prope Aventicum in templo et translata in arcem Aventicensem *Fesch*; fractam vidit *Wild*; hodie interiit.

D · M
VALERIAE
SECCAE
QVAE · IVCVNDE
5 VIXIT · ANNIS · LXXV
L · SEVERIVS
MARTIVS · IIIIIVIR
AVG · MARITVS
F · C

Codex Remigii Fesch bibl. Basil. (a quo pendet Wagner ed. 2 p. 163 ed. p. 3 202 indeque reliqui) integram dat, notans: 'praefecto Im. Anton. Stetlero et mihi eiusdem copia facta a dno Sam. Hortino past. Bern.'; fractam dat inde a v. 6 Wild p. 236. Ex utroque Bochat II, 494; Donat. 264, 11 a Schmidtio; Orell. 374. 375 = 183. 184.
5 LXXV cod. Fesch., LXV Wagner et rel. — 6 ...L..SIV..RI... Wild, qui hic incipit. — 8. 9 om. Wagner et rel.; cod. Fesch habet, sed MARTIVS pro MARITVS. — Sine ulla causa de veritate Orellius dubitavit.

---

192 inscr. très bien conservée et gravée en belles lettres sur une plaque de marbre de 2 pieds 8 pouces de haut et de 2 pieds de large, tr. en 1809 à Avenches au lieu dit les conches avec les restes d'un aqueduc, recouverts de belles pierres plates, et les ruines d'un portail en marbre *Levade*. Portalstück gef. im Frühjahr 1810 in dem mausolée aux Conches dessus *Haller*. table de marbre intacte, retr. en Mai 1810 dans un grand édifice romain mis à decouvert par M. Fornala. Le marbre de l'inscr. est moins nuancé et plus blanc que celui employé au bâtiment; il n'a qu'un mètre en hauteur sur 8 déc. 6 cent. en largeur *Parent*. Ubinam extaret quaerenti mihi nescire se rescripsit harum rerum valde gnarus Troyon Lausannensis.

C · VALER · C · F · FAB · CA
MILLO · QVOI · PVBLICE
FVNVS · HAEDVORVM
CIVITAS · ET · HELVET · DECRE
5 VERVNT · ET · CIVITAS · HELVET
QVA · PAGATIM · QVA · PVBLICE
STATVAS · DECREVIT
IVLIA · C · IVLI · CAMILLI · F · FESTILIA
EX · TESTAMENTO

Parent ms. Salod. p. 87; Haller I, 69 ed. 2; Levade dict. p. 30; ex his Orelli 360 = 169.
2 PVBLICE Lev., PVBLIC Par., PVBLIC Hall. — 4 HELVE·V·ET· per dittographiam Par. — 7 DEOR·FVIT Par. — 8 C·IVL· Hall. Lev., CIVII Par. — CAMILI · F · FE · ESTILIA Par. — 9 FV pro EX Par.
Quamquam complura offendunt in hoc titulo, tamen collata altera Iuliae Festillae inscriptione n. 143 postea reperta, item lectionis varietate, neque de veritate neque de lectione licet dubitare.

193 pierre carrée de 16 pouces Bernois, au château de Chamblun; 'on croit que feu M. Wyss baillif d'Avenches, qui a fait amener plusieurs pierres d'Avenches, la fit amener lorsqu'il bâtit le château de Chamblun' *Grafenried*.

A G M
S A C · A V *g*
M A T R O *nae*
A L C ·
5 Z V

Cod. C, 220 ex litteris Francisci Ludovici Grafenried Villari domini scriptis d. 16 Iun. 1710. Ex eodem pendent Hagenbuch cod. 283 p. 223 (ex cod. Ott. cent. 1 n. 37) et cod. Zolleri p. 597. Edidit adhuc nemo.
3 MAT · AC traditur.

194 Aventici in museo.

prae F E C · PERV *ibriam et picenum ?*
· FLAMINI · A
· E T V O · P R I
· R O N O P
· A I · C

Descripsi et contuli.

195 Aventici. Accuratius locum non indicat *Ant.*; 'an einem Thurn der Stadt mit hohen grossen Buchstaben' *Tsch.*; 'sur le portail de la cour du baillif' *Schoepfl.*

B V L A R I A
B · C O I A E R
S V E R V N T
C T I · P R A E F

Antiquus apud Stumpf. cod. 47 p. 114 (unde repetiverunt Tschud. ed. p. 157 loco non suo; Simler cod. 102 f. 30; Plantin. 1656 p. 261; Orell. 393 = 205. Neque Stumpfius habet neque codex Tschudianus). Hagenbuch q. v. a. 1727 (cod. 283 p. 163) et habuit a Schoepflino q. v. ep. ms. 1744, 32. Bochat I, 406 (inde Haller I, 12 = 14). Orell. 394 = 206.
1. 2 om. Ant. — 2 in. I ante B a pictore recens add. esse notat Bochat videturque indicare etiam Hag. — 3 ..ERVNT Ant. — 4 ...TI · PRAEF Ant., ...CTI · PRAEF Hag., ...ECTI· PRAEF Sch. itemque Boch., qui notat E recens adpictam esse idemque indicat Hag. Non audeo emendare *praefecti* · PRAEt.

196 Aventici in museo.

IT · IIIIII V

Descripsi.

197 Aventici in museo.

II
C O L C
A E R E
· I V S E

Descripsi.

198 Aventici in exteriore pariete sacelli S. Mariae Magdalenae vidit *Stumpf* ibidemque adhuc extat.

*ae*LIAE · MODESTINAE ·
QVAE · VIXIT · ANNIS · II · M · VI
AELIVS · CLADAEVS · ET · CANI
NIA · MODESTINA · PARENTES
5 FILIAE · DVLCISSIMAE
POSVERVNT

Descripsi. Apian. p. 455, ubi huius pars male coniuncta est cum n. 164; Antiquus apud Stumpf. cod. 47 p. 113; Stumpf cod. 47 p. 95, ed. VIII, 17; Tschudy cod. 105 f. 11. 195 ed. p. 158; Simler cod. 102 f. 30; Grut. 665, 1 a Commelino; Plantin. p. 263 ex Simleri cod. et Stumpfio; Scheuchzer it. 1706 p. 421; Wild p. 213; Hagenbuch cod. 283 p. 201 qui exscripsit; Donat 352, 9; Orelli 376 = 185; Osann p. 560; Amati p. 213.
1 L · AELIAE Ap., quod prodit supplementum; AELIAE Ant. St. et plerique, ..LIAE Grut. Hag. ego. — 3 potest etiam legi CIADAEVS.

199 extra Murten in eccl. S. Mauritii *Stumpf*. Extare negat *Wild* p. 190; at vidit adhuc ingressuro templum ad sin. *Hagenb.*, etsi legere non potuit. Hodie non reperitur Murteni; Aventici hodie extare ait *Orell.*, male puto.

D · M ·
H I B E R N I A L
V A L E N T I N A

Stumpf cod. 47 p. 101 ed. VIII, 18 (inde Grut. 873, 6. 913, 15). Tschudy cod. 105 f. 10. 75 ed. p. 159. Simler cod. 102 f. 31 (ex hoc Plantin. 1656 p. 268). Scheuchzer it. 1709 p. 501. Hagenbuch cod. 286 f. 25. Levade p. 33. Orell. 355. 379 = 162.
A Stumpfio pendent omnes; Scheuchzerus enim nihil legere potuit nisi EN, Hag. nihil nisi D.

200 Münchweiler in atrio coenobii *Stumpf*, ibidemque adhuc extat in castro.

protome mul.

IVLIAE CEN
SORINAE
CN IVL CAV *sic*
PIVS PATER

Contuli. Antiquus apud Stumpf. cod. 47 p. 114; Stumpf cod. 47 p. 100, ed. VIII, 18; Tschudy cod. 105 f. 10. 96, ed. p. 161; Simler cod. 102 f. 32; Grut. 688, 7 ex schedis Commelini i. e. e Stumpfio; Wild p. 228; Hagenbuch cod. 286 p. 197 q. v. a. 1727; Bochat I, 482; Haller I, 11 = 13; Orelli 371 = 180; descripsit G. Wyss.

---

201 Murten in pariete parochialis templi extra oppidum S. Mauritio dicati *Stumpf*. Montillier prope Murten *Hag.*, quod idem est. Nunc extat Murteni intra moenia in eccl. Francogallica.

D · M ·
T · NIGRI
SATVRNIN
SATVRNINA
GANNICA
LIBERTA ET
CONIVNX
F · C ·

Contuli. Stumpf cod. 47 p. 101, ed. VIII, 18 (inde Grut. 948, 4); Tschudy cod. 105 f. 10. 95, ed. p. 159; Simler cod. 102 f. 31 (ex hoc cod. Plantin. 1656 p. 267); Scheuchzer it. 1709 p. 501; Hagenbuch cod. 286 p. 23 qui vidit a. 1727; Levade p. 33; Orell. 354. 378 = 161.

---

202 in Wifelsburg ligt ein gantze Saul auff der gassen *Stumpf* similiterque reliqui. Paullo post videtur interiisse; certe non extabat aetate *Wildii* p. 189. 216.

D M
SEVERIAE
MARTIOLE
SEVER · MAR
CIANVS
FRATER
F · C

Stumpf cod. 47 p. 96, ed. VIII, 17, a quo pendent reliqui: Tschudy cod. 105 f. 12. 95, ed. p. 158; Simler cod. 102 f. 30; Grut. 852, 1 e Stumpfio; Plantin. 1656 p. 263 ex Simlero ms. et Stumpfio; Wild p. 272; Orelli 377 = 186.

3 MARTIOLE St. cod. indeque Tsch. (nisi quod f. 95 est MARTIOLÆ) et Siml.; MARTIOLAE St. ed.

203 Aventici fragmenta tria eiusdem lapidis *Schmid.* rep. 30 Sept. 1746 *Bochat.*

a ... S I N
NAVT

b IATORIA
RVCTAN

c VM

Bochat I, 476 qui non habet nisi primum; Gruner ad Hagenb. ep. ms. 1752, 16; Schmid 1760 p. 15, 1771 p. 11; Orelli 381 n. = 189 per Levadium ex Bochato; 396 = 212 per Hallerum II, 250 ex Schmidio.

Primum do ad ectypon Grunerianum, ubi in marg. notatur 'al. ONAVT'. Inde Schmid NAVT emendans effecit ordinem (vel patronum) nautarum. Contra Bochatus inde excudit coloniam Aventicum sic:

. . . SIN
. OL AV F

Alterum do item ad ectypon Gruneri; Schmid sic quasi duo essent fragmenta:

ATORIA

TRVCTAN

---

204 Aventici in sacello S. Mariae Magdalenae *Stumpf Tsch. rel.* Extare negat *Wild* p. 189.

CAIO LAELIO ·

Stumpf cod. 47 p. 95, ed. VIII, 17, a quo pendent reliqui: Tschud. cod. 105 f. 11. 95, ed. p. 158; Simler cod. 102 f. 30; Lips. p. 26 a Paulo Gul., qui adiunxit ad n. 175; Grut. 427, 12 ex Lipsio; Plantin. 1656 p. 261; Orelli 395 = 207. Fuit ... *Philocalo*, *L. Aelio* ... vel eiusmodi quid, certe non *Gaio Laelio.*

---

205 Avenches chez M. le Banderet Fornalla.

NSA

Hagenbuch cod. 283 p. 211 q. v., inde Orell. 397 = 209.

---

206 Aventici in museo.

B SANCTI
ANCTIFI
TES

Descripsi.

207 Aventici in museo, fr. epistylii magni.

RIN

Dederunt G. Wyss et Troyon.

208 Aventici in museo.

BER
RAT
IVA·

Misit Troyon.

209 Aventici in museo litt. cub.

ICI
REI

Descripsi.

210 Aventici in museo.

EMORI.
PROC P
N

Descripsi.

XIV. *Allmendingen et Amsoldingen prope Thun.*

211 aeneae secures eius quam vides magnitudinis sex, rep. a. 1824/5 in ruinis templi detecti in vico Allmendingen prope Thun. Figura primae, secundae, quintae fere eadem est, tertiae paullo diversa. Primam, secundam, tertiam servat Bischof advocatus, quintam Lohner, Thunensis uterque. Quarta et sexta quo pervenerint, scire non potui.

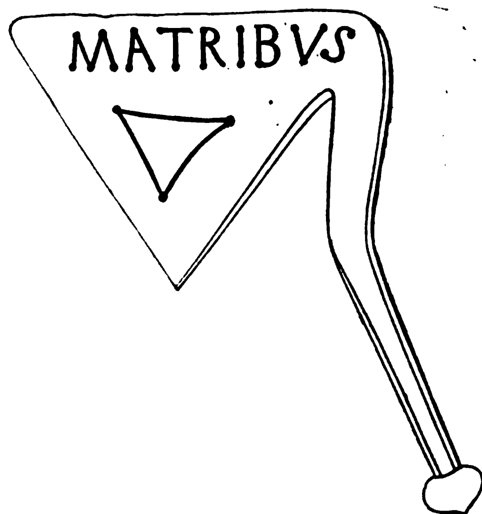

1. IOVI
2. MATRIBVS
3. MATRONIS
4. MERCVRIO
5. MINERVAE
6. NEPTVNI *sic*

Contuli 1. 2. 3. 5. Bibliotheca Thunensis inter Lohneriana exempla omnium servat accurate picta, ad quae n. 2. 5. ligno incidi iussi. Ed. Schweiz. Geschichtsforscher VIII p. 435 tab. 5 lap. expressas (inde Iahn Bern p. 156).

212 rep. bipertita a. 1816 in vico Amsoldingen prope Thun in crypta ecclesiae, ubi vidi partem inferiorem; superior num adhuc ibi extet, ignoro. Ceterum litterae incisae sunt non tectorio, ut ait Wagner, sed ipsi lapidi, quem calcareum esse et ex Stockhorni lapidicinis excisum harum rerum periti consulenti mihi rescripserunt.

? *q*AMILL POLYNICES
*n*ATIONE LYDVS ARTIS
*a*VRIFEX CORPORIS
*f*ABR TIGNVARIORVM
*a*PVD EOSDEM OMNIB
*h*ONORIBVS FVNCTVS

VX VIXIT ANN LX/I
*e*T Q AMILLIO TAVLO
*f*ILIO EIVSDEM ARTIS
*e*T CORPORIS QVI VIXIT
*a*NNOS AETATIS XXXIII

Contuli partem inferiorem. Ed Sigm. Wagner in Schweiz. Geschichtsforscher II (Bern. 1817) p. 156 (inde Orell. 417 = 230. Iahn Bern p. 265). — Inter 6 et 7 nomen uxoris intercidit.

213 litteris bonis, sed in versuum principiis valde detritis; Amsoldingen prope Thun rep. in crypta ecclesiae antiquissimae a. 1816 *Wagn.* Ibidem adhuc extat.

D · M
GAVIAE · PVSINNAE
VXORI KARISSIMA*e*
s PVDICAE · PIIS
SIMAE
*q*VAE · VIXIT · ANN · XVIII
DIEBVS IIII
T ACILIVS THESAEVS
*p*ERIND*e* KARISS · MARIT
F · C

Contuli. Ed. Sigm. Wagner in Schweiz. Geschichtsforscher II (Bern. 1817) p. 155 addita v. l. (inde Orell. 418 = 231); Antiq. Iahn Bern p. 264.
Dedi quod mihi visus sum deprehendisse; varia lectio haec est omissis tamen meris Wagneri erroribus. — 2 IVLIAE·PVSINNAE Wagner. ...... PVSINNAE eiusdem v. l. — 3 KARISSIMAE Wagner. — 4 pro *s* (quam hederam dubius deprehendi) AC Wagner, quae particula iure offendit Orellium. — 6 QVAE Wagner. — 9 PERINDE verum videtur, quamquam hodie non apparet nisi /II/IND/; ultima enim littera E quidem nunc est, sed aperte profecta a manu recenti.

214 Amsoldingen prope Thun rep. aestate a. 1809 in fundamentis aedium canonici cuiusdam *Hall.*; extat ibidem in castro hodie Tscharneriano.

D · M
MATI :IAE PV
/INNAE QVAE
VIXIT · AN · XXV/
MAT · PERVINC
VS · PATR · F · C

Contuli. Haller II, 296; Orell. 5066 ed. 1 a Bridelo; Orell. 232 ed. 2 a Carolo Lohner.
2 in spatio inter I et I, trium fere litterarum, prior pars numquam videtur scripta fuisse propter lapidis vitium; littera C valde incerta est. — 3 SINNAE Bridel solus.

XV. *Muri et Rapperswyl pagi Bernenses.*

215 in basi statuae aereae mulieris stantis vestitae, quae dextra pateram, sinistra fructus in sinu tenet; adstant ara fructibus onerata et quercus. Rep. 1832 d. 16 Maii Muri prope Bernam ad aedes parochi. Extat Bernae in museo.

DEAE · ARTIONI
LICINIA · SABINILLA

Allg. Schweizerzeitung ephemeris Bernensis die 8. Iun. 1832 (inde Bull. dell' Inst. 1832 p. 167 et Orelli ... = 236): Studer p. 51 tab. III n. 4; Deycks rheinl. Jahrb. XI, 3; Iahn Bern p. 392.

216 in basi statuae aeneae mulieris stantis vestitae, rep. 1832 d. 16 Maii Muri prope Bernam ad aedes parochi. Extat Bernae in museo.

DEAE
NARIAE
REG · ARVRE
CVR · FEROC · L

Allg. Schweizerz. ephemeris Bernensis die 22 Iun. 1832 (inde Bullett. dell' Inst. 1832 p. 167 et Orelli ... = 235); Studer p. 53 tab III n. 6; Deycks rheinl. Jahrb. XI, 3; Iahn Bern p. 392.

217 in basi lapidis calcarei ex monte Iurasso; superne visuntur foramina pedibus statuae apta. Extat Rapperswyl (in praefectura Aarberg, Bern), ubi denuo rep. est a. 1814 in ecclesiae porticu; nunc est in hortis sacerdotis.

ME| *r c* |VRIO · AVG
STA|.....|NINCANVS
EX·V|*oto pe*|CVNIA · SVA
| *feci*|T

Ectypon Grunerus misit Hagenbuchio ep. ms. 1752, 16 coll. 1760, 217; Schmid 1771 p. 52; Haller von Königsfelden Schweiz. Geschichtsforscher II (1817) p. 308; Iahn Bern p. 349; Orelli 419 = 234 ab al. et Lehmanno, cuius vidi ipse epistulam datam Rapperswyli 8 Nov. 1842.

Misso Iahnii exemplo pessimo reliquorum quattuor v. l. haec est: 1 ME.. Lehm., M.. Hall., om. Grun. Schm. — 2 SA.. Hall. — ..INCANVS Schm. — 4 om. Hall.

XVI. SALODVRVM *VICVS HELVETIORVM* (*Solothurn*).

Acc. Leuzingen.

218 Solothurni in fundamentis eccl. collegiatae rep. 30 Oct. 1762 ('bey der sogenannten schmiden Cappel bey dem Eingang zu dem Thurn') *Wall.* Deinde quo pervenerint titulus hic et simul reperti, *Glutz-Blotzheim* narrat his verbis: 'Mittlerweile lagen diese Inschriften zerstreut in Staats- und Privatgebäuden aller Art, und wurden zuletzt sogar auf dem Bollwerke, unter den Linden, den Zerstörungen der Witterung Preis gegeben. Erst vor ungefähr zwei Jahren [i. e. a. 1808] wurden sie alle eingemauert in die Wände der Hallen, auf denen das Rathhaus ruht'. Extat loco indicato in curia.

IN HONOR DOM
DIVIN APOLLINI
AVG T CR PATTV
SIVS TEMPLW
D S D DEDIT

Contuli. Cod. Wallier p. 247. 252. 276; Hagenbuchii amicus cod. 286 fasc. rep.; Haller II, 360 ex apographo Hermanniano misso a Zurlaubeno; Glutz-Blotzheim Soloth. Wochenbl. 1810 p. 38; Orell. 404 = 217; I. B. B. Soloth. Wochenbl. 1846 p. 66; descripserunt Schulthess (Zeichn. der a. G. I, 106) et Dubois.

3. 4 pro nomine et cognomine Wall. (inde Hall.) dedit DEMECENVS, quod petitum est ex n. 220.

219 Solothurn nit weyt von der Mezg an eines Burgers hauss *Stumpf.* in via scholastica [male pro *Schalgasse* vertit *Schulgasse*] ad parietem domus privatae *Lips.* Adhuc extat loco antiquo id est Schalgasse n. 15.

|DEAE · EPONAE · MA|
|ᴐILIVS · RESTIO · M|
l|EG · XXII · ANTONI|
ni|ANAE · P · P · F · IMMV|
ni|S · COS · CVRAS A|
ge|NS · VICO · SALOD|
d·d|XIII · KAL · SEPTEMB|
|D · N · ANTONINO| p. C. 219.
|II · ET · SACERDO|*te*
|II · COS
|V · S · L · M|

Contuli; sed colore albo obducta male legitur. Stumpf cod. 47 p. 102. 115 (hic adiectis supplementis Tschudianis), ed. VII, 25; Tschudy cod. 105 f. 9. 99, ed. p. 166; Simler cod. 102 f. 35; Lips. p. 28 adscitis neque discretis supplementis Stumpfianis (inde Grut. 87, 4); Guillimann. p. 376 similiter; Hagenbuch cod. 286 p. 109 q. v. a. 1727; Bochat II, 507; Schoepflin Als. I, 442 q. v.; Ruchat hist. ms. I, 1, 102; cod. Wallier p. 257. 275; Donat. 56, 2 e schedis Gnocchi qui corrupit textum Stumpfianum; Haller I, 185 = 211; Orell. 402 = 215; Soloth. Wochenbl. 1846 p. 12; I. B. B. ibidem p. 81.

1 MAX Schoepfl., MAT 'sic' Hall.; ex supplemento sine dubio uterque. — 5 CVRA · SA omnes, nisi quod CVRA SA · sine puncto ante S antiquissimum exemplum cod. 47 exhibet; neque ego data opera quaerens punctum vidi, ut iam mea mihi interpretatio satis certa esse videatur. Certe *Salenses*, *Salienses*, *salinae Sequanae* quae ex illa lectione effecta sunt non multis praeter cuiusvis opinionis auctores probabuntur.

220 **basis litteris non bonis, in cuius parte summa foramina duo olim videbantur pedibus statuae immittendis; Solothurn in fundamentis eccl. collegiatae rep. m. Iun. 1762 *Wall. Schoepfl. Hall.* Extat in curia.**

pedum vestigia

GEN'/// VBLIC
IN HONOREM
DOM DIVIN
ARAM CVM SI
GN·SVECCONI
DEMECENVS
DE SVO POSV
IMP D N ANTO|n ii p C. 219
ET SACERDOT|e ii
COS

Contuli. Cod. Wallier p. 246. 248. 267. 275. 289. 291. Muthm. p. 24; Hagenbuchii amicus cod. 286 fasc. sep.; Schoepflin in act. acad. Theod. Pal. III, 171 aere expr.; Haller I, 189 = 215 ab Hermanno canonico Salodurensi; Glutz-Blotzheim Soloth. Wochenbl. 1810 p. 38; Orell. 403 = 216 ab his et Luethio et Zeerledero; I. B. B. Soloth. Wochenbl. 1846 p. 69; descripserunt Schulthess (Zeichn. der a. G. I, 106) et Dubois.

1 sic (nempe *genio publico*) legendum esse conieceram ex typo eorum quos tum noram antiquissimo eodemque simplicissimo Hagenbuchiano GEN////VBRKC (quod ibi explicat descriptor Genio Ubiorum et coloniae), quo proxime accedunt qui postea mihi innotuerunt typi Wallierani p. 247 et alibi GEN VBIC, p. 248 GEN VBI::IC. Postea reperi in lapide quod supra dedi. GEN///C///VBRBIC// Schoepfl., GEN//P·VERBIG Hall., GENIO///VRBIG Gl. Bl. et amici Orellii, CEN///VRBI/// Schulth., GENI///VRBIC Dub., GENI///VRBIG I. B. B.; intruserunt scilicet ex Caes. b. G. I, 27 *pagum Verbigenum* vel deteriores aliquot Caesaris libros secuti *Urbigenum.*

---

221 Soloturri apud D. Surry *Spon Wagn. Ruch.* Frustra indagaverunt *Wall.* et nescio qui (Glutz-Blotzheim?) in *Soloth. Wochenbl.* 1810 p. 209.

MERCVR · AVG · VALER · HISPA
NVS · IIIIII · VIR · AVG · LVGVD
EXS · VOTO

Spon misc. (1685 vel potius 1679) p. 171, cui dedit Stoffel ducis Virtemberg. Neustad. consiliarius. Ex hoc pendent reliqui: Wagner (in ed. 1 deest) ed. 2 (1688) p. 147, ed. 3 p. 182; Ruchat hist. ms. I, 3, 13; cod. Wallier p. 276; Haller II, 360 (ex. cod. Zolleri p. 598, qui descripsit e Waguero); Orell. 405 = 218.

222 **litteris pulcherrimis, Solothurni in fundamentis eccl. colleg. rep. 1762 *Hag.* Videtur periisse.**

VIAMIC
DE RE PVBL RI
TVER·E ARaM Œ SVC·f.
D D

Cod. Wallier p. 246. 250. 271. 275. 289. 291. Muthm. p. 23; Hagenbuchii amicus cod. 286 fasc. sep.; Haller II, 363 a Zurlaubeno; ex his Orelli 415 = 228.

1 VF W. p. 275 m. 2, p. 291, Muthm. p. 23, praeterea VI (/VI p. 271); om. Hall. — MIC Hag. W. p. 271; VMIC W. Muthm. p. 23 m. 2 similiterque p. 275 m. 2, p. 291, MEL W. Muthm. p. 23 m. 1, p. 275 m. 1; ME W. p. 250; ME W. p. 246 Hall. — 2 DEREPVBLRI W. p. 250 m. 1, p. 271. Hag.; DEREPVPERI W. Muthm. p. 23, p. 275 m. 2, p. 291; DEREPVPER W. p. 275 m. 1; DEREPVBIC vel DEREPVBLIC W. p. 246 p. 250 m. 2; DEREPVBL Hall. — 3 sic Wall. fere et Hag., nisi quod ubique legitur ARM pro *aram*; CESVC est apud W. p. 271 et ita fere Hag., nisi quod hic dat SV/; CESVS, quod fere idem est, legitur Muthm. p. 23. Reliqua exempla ab his non differunt nisi levibus calami erroribus.

---

223 Solothurni in fundamentis eccl. colleg. rep. 1762 *Hag.* 'bey der Portten da man ehemalen auf den Thurm gestigen' *Wall.* de parte secunda; prior mox prodiit d. 26 Maii 1762. Extat in curia.

d M
L CR|ass|ICI COR
BVLON|i|S IIIIIIVR
AVGG·I////LI · PRIM
VS ET S|A|CCALVS
FILI · E|i|VS · PONE
D·M C|VRAVER
· VNT ·

Contuli. Cod. Wallier p. 247. 251. 273. 275. 289 Muthm. p. 23. 24; Hagenbuchii amicus cod. 286 fasc. sep.; Haller II, 363 a Zurlaubeno; Glutz-Blotzheim Soloth. Wochenbl. 1810 p. 36; Orell. 414 = 227; I. B. B. Soloth. Wochenblatt 1846 p. 61.

2 supplevi ex n. 224. — 3. 4 solve *sevirum Augustalium*; cuius generis exempla non valde rara sunt, ut I. N. 5373. — 4 I...BLI potius quam I...SLI.

224 Solothurni in limine portae maioris S. Ursi *Stumpf* rep. 1762 in templi pronao; ('bey dem Eindritt in der alten Kirchen vor beyden grosen portten gelegen'); haec prodiit prima *Wall.* Frustra quaesivit nescio qui (Glutz-Blotzheim?) *Soloth. Wochenbl.* 1810 p. 208; extare negat *I. B. B.*

T·CRASSIO
AVITO·F
AN XXXV

Stumpf cod. 47 p. 239 et aliter p. 102 ed. VII, 25 (ex hoc exemplo pendent Tschudy cod. 105 f. 9. 99. ed. p. 165; Simler cod. 102 f. 36; Grut. 868, 5 ex Stumpfio, 909, 3 a Commelino); cod. Wallier p. 246. 249. 270. 275 Muthm. p. 23; Hagenbuchii amicus cod. 286 fasc. sep.; Orell. 408 = 221; I. B. B. Soloth. Wochenbl. 1846 p. 62.
Stumpfii duo exempla et Walliero-Hagenbuchianum plane conveniunt, nisi quod hoc in fine non est fractum et 1 dat CRASSIO; Stumpf p. 239 CRASSI....

225 Solothurni inter lapides in fundamentis eccl. colleg. a. 1762 repertos.

C·DECIMÆ
DEC·DECIM
ANVS
FRATER

Cod. Wallier p. 253. 257. 276. Muthm. p. 25.
2. 3 DEC·DECIM || ANVS p. 253, DEC·DECIN || ANVS p. 257; DECIMIANVS Muthm. p. 25; DECIMIAN p. 276 (omisso DEC utroque loco).

226 Solothurni in eccl. S. Ursi ara maxima, in sarcophago in quo condita sunt ossa S. Ursi.

ascia D M
FL· SEVERIANAE

Stumpf cod. 47 p. 102 ed. VII, 25 (inde Tschudy cod. 105 f. 9. 98, ed. p. 165; Simler cod. 102 f. 36; Guillimann. p. 378; Grut. 912, 3 e Stumpfio); cod. Wallier p. 254. 257. 276 Muthm. p. 25; Orell. 409 = 222; I. B. B. Wochenbl. 1846 p. 58 ligno expressa.

227 Solothurni in fundamentis eccl. colleg. rep. 1762 (pars inferior m. Aug.) *Wall.* Pars superior extat in curia.

ascia
D M
S·IVN MA
I O R I N·I·P I
LI EIVS CV
R A V E R V N T

Contuli quod extat. Cod. Wallier p. 247. 251. 258. 272. 276. Muthm. p. 24; Hagenbuchii amicus cod. 286 fasc. sep.; Glutz-Blotzheim Soloth. Wochenbl. 1810 p. 36 omissa parte inf.; Orelli 413 = 226 ab al. et Schulthessio (Zeichn. der a. G. I, 106); I. B. B. Soloth. Wochenbl. 1846 p. 62 omissa parte inferiore.
3 IORI[…] Hag. et ita fere optima exempla apud Wall. — 4 […]CV Hag. Wall. p. 272.

228 Solothurni in fundamentis eccl. collegiatae rep. 15 Iun. 1762 *Wall.* Extat in curia.

D M
MEMORINÆ
SEVERIANVS
PATER
F C

Contuli. Cod. Wallier p. 246. 249. 268. 275. Muthm. p. 24; Hagenbuchii amicus cod. 286 fasc. sep.; Haller II, 363 a Zurlaubeno; Glutz-Blotzheim Soloth. Wochenbl. 1810 p. 35; Orelli 412 = 225 ab al. et Schulthessio (cuius typum v. Zeichn. der a. G. I, 106); I. B. B. Soloth. Wochenbl. 1846 p. 54.

229 Solothurni rep. in fundamentis eccl. colleg. 15 Iun. 1762 *Wall.* Extat in curia.

D
P A R D V*s fil*
RIPARI·P*atris*
Q·V·ANN·A
QVETA MATE*r*
PRINCIP·IIS·I
TER·ET PATE*r*·S·S·
F C

Contuli. Cod. Wallier p. 247. 252. 276. Muthm. p. 24; Glutz-Blotzheim Soloth. Wochenbl. 1810 p. 36; Schulthess Zeichn. der a. G. I, 106; ex utroque Orell. 416 = 229.
3 punctum post RIPARI dubium.

230 Solothurni in fundamentis ecclesiae collegiatae rep. aestate a. 1762 *Wall.* Extat in curia.

D · M
SEVERI CV
RAVERVNT
FRATRES
EIVS

Contuli. Cod. Wallier p. 246. 249. 269. 276. Muthm. p. 25; Hagenbuchii amicus cod. 286 fasc. sep.; Haller II, 363 a Zurlaubeno; Glutz-Blotzheim Soloth. Wochenbl. 1810 p. 35; Orelli 411 = 224 ab al. et Schulthessio; I. B. B. Soloth. Wochenbl. 1846 p. 54.

231 Solothurn zwischen Altiswyl und St. Catharinenkirch a. 1687 *Ott* ap. Zoll.; extat in aede S. Catharinae.

| D M VF
st/ATILI APRONI · MA
TVGENIAE MARCELLI
NAE·STATILI PATERNI

Contuli. Io. Bapt. Ott descripsit a. 1687 (inde cod. Zolleri p. 600; Hagenbuchii cod. 286 p. 135); Scheuchzer it. 1711 p. 592; Hagenbuch q. v. a. 1727 cod. 286 p. 137; Schoepflin q. v. Als. I, 581 et in Hagenbuch. ep. ms. 1744, 32; cod. Wallier p. 254. 258; Schmid 1760 p. 115 q. v. (inde Donat. 383, 5); Donat 432, 4 a Gnocchio; Glutz-Blotzheim Soloth. Wochenbl. 1810 p. 99; Orell. 410 = 223; I. B. B. Soloth. Wochenbl. 1846 p. 50.
1 VF postea adiectum est.

232 Leuzingen (Bern, non longe a Solothurn) in agro dicto *Türneren* rep. 1843. 'Jurakalkstein, 5' hoch, $1^1/_2$' breit, als Abweisstein beim Garten des Grundbesitzers aufgestellt'.

D · M
M · ANNOTIVS
. . . .
. . . .
. . . .
CONIVX

Iahn Bern p. 117, qui 2 incertum esse notat.

233 Solothurni 'an. 1770 den 6. mertzen under der alten Regin (?)' *Wallier.*

D M
. . . . ERES
. . . . C . . .

Cod. Wallier p. 256. 257. 276 Muthm. p. 25.
2 . . ETE W. p. 256.

XVII. *Olten.*

234 Olten cis pontem iuxta oppidum *Hall.*, quo loco collocatam esse et hanc et n. 235 eodem tempore quo certam sedem invenerint Salodurenses, narrat *Glutz-Blotzheim* (Soloth. Wochenbl. 1810 p. 34).

D M
E/T MEMORIAI/
CINNENI SECVN
DI VIXIT ANN(///
XXI · M · VIII
CINNENIVS
SECVNNVS · I// *sic*
ET CINN · SECV/
/DIN · FRATER · FA
cIEND · CVRAV/

Contuli. Haller II, 307 q. v. a. 1807; Arx Gesch. des Buchsgaus p. 11 (inde Orell. 5025 ed. 1); Orelli 435 = 238 ex his et a quodam amico.

235 Olten 'an der Brug thor zu der rechten Seitten in dem Gemeur überzwerch' *Wall.* 'posé en travers dans le mur de la ville en y entrant' *Zurl.*, qui rep. 9 Iul. 1778. Nunc extat ad pontem.

ET MEMORIAE R · I/
GATINI · ROMVLI
FRATRIS SENATI
ROMANI INTFI/
CEPTVS VIXIT AN
XXV SAI · AVENTINA
ET SAI·SENATVS PA·I
//RES POSVERVNT

Contuli. Cod. Wallier Muthm. p. 28. Zurlauben et apud Labordium (tableaux topograph. de la Suisse Paris 1780 fol. I, p. 11) et in libello: le soleil adoré par les Taurisques sur le Mont Gotthardt p. 15; Haller Schweiz. Mus. 1786 p. 225 Helv. I, 29 = 33 ab Hermanno Salodurensi; Ildeph. ab Arx Gesch. der Landgr. Buchsgau (St. Gallen 1819. 8) p. 11 ligno inc. (inde Orell. 5025 ed. 1); Fisch Helvetia IV, 427; Orelli 434 = 237 ed. 2 praeter hos a duobus qui viderunt.

Lapis lectu difficilis; I, E, T vix differunt. — 1 ne cogites de MEMORIAE AETERNAE litteris ligatis. — 4. 5 est *interceptus*. — Exempla Wallierii et Arcis satis accurate facta sunt; contra imperita fraude excepta Zurlaubenianum et Hallerianum, quae appono, quoniam quodammodo pro falsis haberi possunt:

	Zurlauben:	*Haller:*
vel IMPERATORI AV	II MEMORI AV	IMPERATORI TIB
vel GAII NERON VL	GAIO NERONI VL	CLAVD NERON QVI
	TRA IVR*assi* VALL	TRANSIVRASSI VALL
	ROMAN · INVII	ROMANIS INVIAM
i. e. SVPRA ARAM vel ARAM AMNEM	CEPTV SVP..AN	CORPIT SVPERARE
vel VICANI VLTINA	ISANI VLTINA	VICANI VLTINAT
	......NAV · STAN	ENSES · NAVIGANT
	TES POSVERVNT	ES POSVERVNT

XVIII. TVRICVM *VICVS HELVETIORVM (Zürich).*

Acc. Kempraten et Iona.

236 Turici in colle Lindenhof rep. a. d. XV kal. Iun. 1747 'in complanandis tilieti huius ambulacris occupati fossores arenarii dum terram egerebant qua loca aliquot depressiora replerent, incidunt in saxa quaedam grandiora varii artificii et prorsus diversae aetatis haud procul ab invicem nullo ordine iacentia, quae haud ita multis ante nostram aetatem seculis ad solum ibi tunc depressius cum reliquo solo altiore exaequandum ex locis haud longe dissitis eo comportata et confuse permixteque prout casus dederat terrae videntur fuisse mandata. Haec inter rudera lapis noster delitescebat; pars scripta prona sub terra iacebat' *Hagenbuch* p. 481. Extat Turici in bibl. civium.

D M	*D(iis) M(anibus)*
HIC SITVS EST	*hic situs est*
L AEL VRBICV	*L. Ael(ius) Urbicus*
QVI VIXT AN	*qui vixit an(no)*
VN · M V · D V ·	*uno m(ensibus) V d(iebus) V*
VNO · AVG LIB	*Unio Aug(usti) lib(ertus)*
P P · STA TVRCEN	*p(rae)p(ositus) sta(tionis) Turicen(sis)*
XL G E Æ SECVN:	*quadragesimae G(alliarum) et Ael(ia) Secundin(a)*
P DVLCISSIM · F	*p(arentes) dulcissim(o) f(ilio)*

Contuli. Hagenbuch τεσσεραχοστολόγιον Turicense s. epist. epigraph. (Turici 1747. 4.) p. 473—620, aere inc.; Gerbert p. 38 item aere expr.; Haller I, 15 = 17; Meyer in Gerlachii Schweiz. Mus. I, 128. II, 64—75; Orelli 459 = 266. Adscripsi Hagenbuchii interpretationem rectam eam quidem et defensam docto commentario, qui tamen ita longe lateque vagetur et divagetur, ut et facete et iuste Reiskius ad eum applicarit Plautina illa: 'Si ante lucem ire occipias' a primo epistolae titulo, 'Concubium sit noctis priusquam ad postremum perveneris'.

237 Ionae (prope Rapperschwyl ad lacum Turic.) ante portam ecclesiae *Tsch.* 'inscriptio non legitur parte scripta parieti templi applicata' *Scheuchzer* it. 1710 p. 528. Denuo ibidem (nempe ad angulum ecclesiae qui respicit Russkilch et lacum) a. 1722 reperit inversam et conversam reposuit *Hagenb.*; dudum frustra quaesita nuper tertio retecta est ibidem. Modo prostat in ecclesia.

C OC·PROVIN
CIALIS SIGN C
C VL/GIVS VIS
//// PRO SE S/
///// /N N I S

238 Kempraten prope Rapperschwyl ad ripam lacus Turic. (qui vicus Centoprata dicitur in instrumento saec. VIII Mitth. der a. G. in Zürich II p. 10) rep. m. Apr. 1829 in thermarum reliquiis *Or.* Videtur periisse.

. . . .
RO·HSVS
V S *l* L M

Orelli n. 5039 ed. 1 (in ed. 2 deest) a Neuhausio.
1 HS et VS ligatae fuerunt. Fuitne *Aphrodisius*? — 2 VSTLM Or.

Descripsi et ad lapidem et ad ectypon mus. Turic. gypsaceum. Tschud. cod. S. G. 1083 p. 68; cod. 105 p. 4. 74, ed. p. 110 (inde Simler cod. 102 f. 19; Guillimann. p. 37, ex hoc Grut. 444, 7; Haller I, 9), qui interpolavit. Hagenbuchius bis dedit diverse, et in epistolis a. 1722, 33 et in inscr. cod. 285 p. 2. Orell. 470 = 278, qui male Hagenbuchio tribuit lectionem Tschudianam.
Lectio in plerisque non satis certa est. — 2 SIGNO Hag. qui in hoc verbo desinit itaque visum est mihi etiam in lapide posito tamen in loco obscuro et incommodo; contra in ectypo videor mihi deprehendisse *signiferum cohortis*, quae lectio certe commodior est. — 3 valde incertae lectionis est; fortasse inest nomen *C. Valgii* vel *Ulagii Vestalis*. — 4 *pro se suisque* satis clare apparet. — Ceterum adscribam lectionem Tschudianam, quam interpolatam esse lapide sedulo collato testari possum:

C · OC · PROVIN
spatium
S · L · D · D · D

XIX. VITVDVRVM *VICVS HELVETIORVM (Oberwinterthur).*

239 'Constantiae tabulam inveni marmoream vetustas litteras continentem, ex quibus apparet a Constantio Constantini patre hanc urbem nomen cepisse, cum prius Vitudura nuncuparetur. Hanc tabulam nemo Constantiensium legere scit tenetque vulgus opinio esse sanctuarium quoddam praecipuae religionis. Itaque mulierculae et cetera imperita turba fricandis per eam manibus et ad faciem refricandis iam litteras paene totas ex tabula deleverunt, cum tamen ibi scripta sint non sanctorum Christi sed persecutorum fidei Christianae nomina' *Leon. Aretinus* (1414). Constantiae in sacello S. Blasii iuxta chorum cathedralis ecclesiae *Apian.* similiterque *Stumpf.* 'Zu Costanz findt man keine römische Antiquiteten, dan allein ein stein ist gebrochen, den habend die heidnischen keiser alda lassen machen, als sy die statt Winterthur, so von Alamannieren zerstört, wider buwen lassen, hat sich doselbshin sollen furen über der statt porten zu sezen, ist uss Hinlessigkeit oder vilicht durch andere Införe nit geschähen, und also zu Costanz bliben ligen. Das grösser stuck ist nochwerz innwendigen in Sant Blasius Cappel, so nechst bim thum ist, in die muren gesezt, da es noch stat. Das kleiner stuck ist noch Anno dni 1520 vor der Cappel uf der erden gelegen, und sidhar durch die steimezen oder murer hinweg kommen, vermuret und sonst ze grund, beide stuck hab ich des gemelten Jars in miner Jugend eigentlich abgeschriben' *Tschud.* suo mendacio. Loco eo quem Apianus indicat titulus fractus adhuc extat; errore enim inde extractum et ad nescio quod aedificium in hortis adhibitum cum hoc periisse narrat *Rappenegger* Inschr. von Baden p. 1. — Vituduri nemo testium vidit apparetque ex iis quae narrat Aretinus iam saec. XV incipiente titulum dudum prostitisse Constantiae. Vituduro tamen avectum esse Constantiam, quod coniecit iam Rhenanus et admiserunt reliqui omnes, et ipse verum puto; avexerit episcopus aliquis Vindonissensis Constantiensis dioeceseos, quae tractum Vitudurensem complectebatur, sive sacri cuiusdam usus causa male intellecti sive ut ex nomine Constantii v. 5 Constantiae suae antiquam originem comprobaret. Quare non dubitavi recipere, etsi titulus hodie Badensium est, non Helvetiorum.

im/P · CAES · G · AVRE · VAL · DIOCLETIAN|*us pont · max · ger max · ii*
p. C. 294 SAR · MAX · PERS · MAX · TRIB · POT · XI · IM|*p · x cos u p · p procos · et*
IMP · CAES · M · AVR · VAL · MAXSIIMIA|*nus pont · max · ger max · sar*
MAX · PERS · MAX · TRIB · POT · X · IMP · VIIII · CO|*s · iiii p p procos p · f · inu augg ·*
ET · VAL · CONStANTIVS · ET · GAL · VAL|*maximianus nobilissimi*
c AESS · MVRVM · VITVDVRENSEM · AS|*olo refecerunt*
AVRELIO PROCVLO V · I/ I/R|*aes. prou. dedic.*

Descripsi diligenter. Citant titulum Leon. Aretinus in epist. IV, 3 scripta Constantiae a. d. II kal. Ian. 1414 et B. Rhenanus rer. Germ. l. III (Basil. 1531 fol.) p. 128. Exhibent Apianus p. 454 (unde pendet interpolatio Panviniana Grut. 166, 9); Stumpf cod. 47 p. 106, ed. V, 10 (inde Simler cod. 102 f. 138. cod. 104 p. 18 et per Paul. Gul. Lips. p. 30), qui in cod. supplementa adscripta Tschudio refert accepta et fortasse exemplum quoque a Tschudio accepit; deinde auctam Tschudius cod. S. G. 1083 p. 68. 87. 155 (hoc loco ait se vidisse lap.); cod. S. Gall. 1089 p. 82; cod. 105 p. 82 cf. p. 4, ed. p. 134 (inde pendent Simler cod. 102 f. 13; Guillimannus p. 26; Grut. 166, 7 ex Guillimanno; Bochat I, 426 ex ms. Tschudii). Ex lapide postea exceperunt Calmet p. 90 et male Raiser Oberdonaukreis I (Augsb. 1830) p. 24. Orelli 467 = 275.

De lectione vix quidquam monendum est nisi quod antiqui tanquam ex lapide proferunt litteras hodie exesas I in. IM, 5 med. T, 6 in. C. In fine hodie magis imminutum esse lapidem quam fuit saec. XVI neque probabile est in titulo muro incluso neque unquam loco moto et refellitur collato exemplo quamvis corruptissimo Apiani; quare Stumpfio-Tschudio-Simlerianum apographum quas addit litteras 2 f. IMP, 3 f. MAXSIIMIAN, 4 f. COS, 5 f. VAL · M, non lectas sed additas esse arbitror. — 5 in. Ø VAL Ap., NVAL St., FL · VAL Tsch. (in cod. S. Gall. olim videtur fuisse . . . VAL); in lapide est ET · VAL. — 7 in. ante AVRELIO nihil unquam scriptum fuit neque habet ibi quidquam Ap.; CVR · vel CVRANTE AVRELIO Tsch. St. Siml.; vide quae mox dicentur. — in fine lege *viro perfectissimo praeside provinciae*; prior P etsi male legitur, tamen C non esse in lapide certum est. — Ad interpolationes quod attinet, missa Panviniana quae non multum nocuit, adscribam cum supplementa, quae, ut ait Stumpfius in cod., '*Aegidius Tschudi ex coniecturis literis minusculis adiecit*', tum partem tituli quam idem dicit minorem, cuius causa postea confinxit supra recitatam fabulam.

Tschudii supplementa:

|*aug · pont · max*
p.|*x cos u p p et*
n|*aug · pont · max · sar*
s|*iiii p p · et impp*
m|*a x i m i a n u s*
|*o l o r e s t a u r*
|*o c · in helvetiis*

Tschudii interpolatio:

|VS · AVG · PONT · MAX ·
P|· X · COS · V · P · P · ET
N|VS · AVG · PONT · MAX · SAR
S|· IIII · P · P · ET · IMPP
M|AXIMIANVS · FILII
|OLO · INSTAVRARVNT
|· PROV · MAX · SEQ

Falsa haec esse dudum intellexerunt Masson (hist. crit. de la rép. des lettres Amsterdam 1714 p. 65) et Schoepflin (Als. I, 131) et ego nuper data opera exposui (Berichte der sächs. Ges. der Wiss. 1852 p. 208—211), quem commentarium adeat qui dubitat. Addo nunc quod postea didici hanc inscr. a Tschudio in autogr. Sangallensi p. 68 ita exhiberi, ut sub titulo '*fragmentum*' referatur pars quae adhuc extat adscriptis supplementis primum iis quae exhibuit Stumpfius ('*curante*' etiam minusculis legitur in margine, in textu puncta sunt), deinde deletis verbis '*in Helvetiis*' rescriptum est '*prov. max. Seq.*' item minusculis. Ibidem p. 87 legitur cum similibus supplementis, nisi quod v. ultimo nullum adscriptum est. Denique in cod. 1089 p. 82 similia supplementa leguntur, ita tamen ut in fine v. ultimi in textu primum fuerit '*in Helvetiis*', quo deleto in margine scriptum est '*Rhaetiae primae*', hoc rursus deleto: '*melius prov. Seq. Max.*'

XX. AQVAE *VICVS HELVETIORVM* (*Baden prope Zürich*).

240 Aquis Helveticis in thermis maioribus in curia posteriori, lapis forma baptisterii fere, nuper ibidem inventus *Tsch. S. G.* 1083. 'ara, by den Bederen im hinderen hoff uss dem härd gegraben, die hat Graaf Ulrich von Montfort anno dni 1564 mit vergunstung der Eidtgnossen über den Bodenseeh hinuss in sin statt tettnang gefurt' *Tsch. cod. Tur. et ed.* anno ... prope vicum calidarum aquarum aram invenit Theodovirus a Monte hospes tum aulae ut vocant posterioris ad aquas, quam postea donavit Monfortio comiti, qui illam permissu Helvetiorum Tetnangam avexit *Siml.* Ulricus hic comes Montfortii († 1574) monetis etiam colligendis operam dedit (v. Vanotti Gesch. der Grafen von Montfort p. 156); sed quae collegit post mortem domini videntur dispersa esse vel pessumdata. Apud rerum Wirtembergicarum scriptores altum est de hoc titulo silentium neque hodie videtur extare Tettnangi.

DEO · INVICTO
TIB · CASSIVS
SANCTVS
ET · TIB · SANCTE
IVS · VALENS
I E V I · L ·

241 Wettingen prope Baden in turri ecclesiae parochialis *Stumpf* ibidemque adhuc extat.

DEAE ISIDI TEMPLVM A SOLO
L ANNVSIVS MAGIANVS
DE SVO POSVIT VIK AQVENSB
AD CVIVS TEMPLI ORNAMENTA
ALPINIA ALPINVLA CONIVNX
ET PEREGRINA FIL X C DEDE
RVNT · L · D · D · VICANORVM

Descripsi cum ad ectypon ex gypso factum musei Turicensis tum ad ipsum lapidem. Stumpf cod. 47 p. 105, ed. VI, 23; Tschudy cod. 105 f. 4. 83, ed. p. 137; Simler cod. 102 f. 22; Guillimann. p. 125; Grut. 82, 9 a Commelino i. e. e Stumpfio; Merian topogr. Helvet. ad p. 51; Altmann Altes und Neues aus der gel. Welt X (Zürich 1719) p. 683 sq.; Hagenbuch cod. 286 p. 295 q. v.; Orell. 457 = 264.
3 neque VIR AQVENSIS Stumpfii neque VIR AQVENS B Hagenbuchii (de cuius interpretatione praestat tacere) verum est, sed *vikanis Aquensibus* legendum. Quod si quem moveat scripturae inconstantia in eodem lapide, consulat Marinium Arv. p. 29 sq.

Tschudy cod. 105 f. 5. 87, ed. p. 144; cod. S. G. 1083 f. 67; Simler cod. 102 f. 25 cf. f. 68; Guillimann. p. 124 (inde Grut. 21, 10) nimirum ex Tschudio; Mur. app. 6, 3 ex iisdem; Orelli 450 = 257.
Tschudius a Simlero potius pendet quam Simlerus a Tschudio; quare noli dubitare de sinceritate. — 4 SANCTE Tsch. S. G. et cod. 105 f. 87 Siml. f. 25; SANCTÆ Tsch. f. 5 Siml. f. 68. — 6 IEVI om. Guill. Fuitne *posuerunt ex voto laeti lubentes*?

242 'Anno 1633 den 22 Augusti Alten Calenders ist ein Irrdiner Hafen voll silberreicher Pfenning (da die Marck 10½ Loth fein hält) zwar nicht von gantz feinem Silber, und auff solchen mehrertheils der alten Römischen Keyser Bildnuss gepräget, in der Erden vergraben, inn dem Höltzlein, nicht weit von dem besagten Kloster [Wettingen] und in der Graffschafft Baden (so selbiges mahl Herr Hans Jacob Fuesslin, dess Raths zu Zürich, verwaltet hat) gefunden worden, so an Gewicht 14 Marck 4½ Loth, dessen Geschirrs und der Müntzen [scilicet Sabinae Aug. et Gordiani III] hiebey zu sehen, nachdem dasselbige, wie man auss etwas Zahlen und andern gemerckten Zeichen gespüret, in die 1400 Jahr da gelegen' *Merian* 1642. — 'Jahr Rechnung [von Baden] 1633. — d. ult. Oct. Die im Wettinger Hölzlein fundenen Silbernen Antiquiteten haben 194 Loth 3 Q. gewogen, welche an acht Stucke under die acht Regierende Orth vertheilt worden, davon

Zürich	40	Loth	—	Quintli.
Bern	22	»	2	»
Lucern	18	»	2	»
Uri	58	»	—	»
Schweitz	15	»	—	»
Under Walden	7	«	1	»
Zug	17	»	—	»
Glarus	16	»	2	»

das Loth pro 12 Gutbazen angeschlagen'. Excerpsit haec Zollerus in cod. ms. p. 245; unde certe apparet quibus locis vasa quaerenda sint, quamquam quaerentem operam perditurum esse dudumque haec ad 'Gutbazen' redacta esse non dubito. I. B. Ottii (muthmassl. Ged. p. 8) errorem Vindobonae in museo Caesareo haec adservari, natum ex Lambecio negligenter lecto redarguit Zollerus; praeterea amicus data opera Vindobonae postquam supellectilem hanc investigavit, extare loco indicato negavit.

a in paterae maximae [quam Uranienses accepisse Zollerus coniicit] parte interiore et exteriore litteris bonis *pict.* Circulo scripta sunt ut nescias ubi incipiendum sit.

intra

DEO ❦ MARTI ❦ ❦ MIL ❦ ❦

Fuitne M·L·L, merito laetus libens?

extra

LEGENTI ❦ REGLY ❦ BENIGNES

'*Legentii*, *Reglii* [debuit saltem proponere *Regle* sive *Regulae*], *Benignes*' Hag., vix recte.

b in patera non profunda [quam ad Turicenses pervenisse Zollerus coniicit] stilo scripta *pict.* Circulo scripta non pleno, ut initium certum sit.

extra

RINIONIBOL†† VRI

intra

☩

c in paterae argenteae non admodum profundae parte inferiore stilo scripta *pict.* Hanc Zugenses accepisse coniicit Zollerus ex ponderis et tabulae comparatione coniectura ducta.

2 fortasse pro MANI scr. MATVT facillima emendatione, quae nititur titulo n. 243 quamvis et ipso lectionis non satis certae. — 3 conferendus est cum notis simillimis supellectilis argenteae Bernayi (Eure) repertae (v. Lenormant Bull. dell' Inst. 1830 p. 97 sq.), quae sunt hae:

1) MERCVRIO·AVGVSTO·Q·DOMITIVS·TVTVS·EX·VOTO; in medio PIS::SƆVIIIϛ

2) eadem inscriptio; in medio PII-ƆII

3) sine inscriptione P·ISϛϛ7X

item cum titulo Ferrariensi Marini Arv. p. 230, quem et ipse vidi Ferrariae: P·XXIIIS7VII

Horum omnium priorem partem facillime explicabit qui scit P esse *pondo*, - unciam, L semunciam, Ɔ sicilicum sive unciae partem quartam (Volus. Maec. § 27. 29. Marini Arv. p. 227); ut habeamus

in Bern. I	P IS==L	= pondo	$1^{21}/_{24}$
in Bern. II	P II-	= »	$2^{1}/_{12}$
in Bern. III (sic corrigenda)	P ISLƆ	= »	$1^{27}/_{48}$
in Ferr.	P XXIIIS	= »	$23^{1}/_{2}$
in nostra	P S=-L	= »	$^{19}/_{24}$

Sed quid faciemus de his quae restant?

in Bern. I	Ɔ VIIIS
in Bern. II	Ɔ II
in Bern. III	7 X
in Ferr.	7 VII
in nostra	Ɔ VII, ubi corrigo Ɔ VII.

cum reiiciendam esse Marinii interpretationem qui 7 habet pro scriptulo sive $^{1}/_{288}$ pondo mihi quidem constet; neque enim placet transitio eiusmodi a notis ad numeros et decem vel octo scriptula potuerunt notari ex parte certe solitis notis sicilicorum. Quare mihi visa est prima nota indicare *sextarium ad vinum*, quem Ɔ notari docet Vol. Maec. § 80 et exemplis confirmavi I. N. 5078. Certe aliqua liquoris mensura ex iis quas Maecianus ibi recenset hoc loco indicatur, quam si placuisset descriptoribus vasorum mensuram adnotare facillime erueremus. At periit vas cuius basis lapis Ferrariensis olim fuit et Bernayensium nostrique mensura non proditur.

Accurate delineata exhibentur haec vasa cum anaglyphis et inscriptionibus in fasciculo picturarum illius aetatis qua reperta sunt, qui ex bibliotheca civium Turicensium in eorundem antiquarium nuper transiit. Ex hoc fasciculo desumpta est et pictura Zolleriani cod. p. 247—264 (inde Haller II, 185 sq.) et Meriani (top. Helvet. p. 51) tabula, ex qua pendent reliqui omnes, ut Reines. I, 81 not.; Wagner Merc. ed. 2 p. 158, ed. 3 p. 196; Hagenbuch cod. 286 p. 321; Bochat II, 402; Orell. 458 = 265.

243 Badenae prope Turicum olim, unde bello Toggenburgico a. 1712 ablata est *cod. Zolleri* p. 604, ex quo tempore extat Turici in bibl. civium.

MERCVRIO
MA1/TNO
vir //I/IS *arbor*
EX VOTO
V L M

Descripsi. Scheuchzer Untersuchung des Bads zu Baden (Zürich 1732) p. 11; Ott muthm. Ged. p. 32; Zurlauben hist. de l'ac. roy. des inscr. vol. XXXVI (Paris 1774) p. 163 ex Ottio; Orell. 451 = 258.
2 mihi est MATVTINO; certe non est in lapide quod dederunt priores MARVNO.

244 gefunden 1846 in den kleinen Bädern zu Baden, im Haus von Grossrath Bucher; geschliffene dünne Platte, jetzt wieder vermauert.

\ E
· C
\ S P

Zeichnungen der ant. Ges. zu Zürich Bd. III Bl. 76 v.; descripsit praeterea Schaufelbühl Zurzacensis.
2 G Sch.

XXI. VINDONISSA *VICVS HELVETIORVM (Windisch).*

245 Brugg *Gundelf.* Brugg in pariete domus nobilium Efinger ad exteriorem portam *Stumpf* cod. 47 p. 103, ubi locum indicat, inscriptionem ipsam omisit (ita plane Tschud. cod. 105 f. 8. 87, ed. p. 143). Denuo a. 1779 rep. sunt fragmenta duo, quorum prius v. 1. 2, alterum 4. 5. 6. 7 complectitur, Brugg 'im Hallweilerhof' *Haller* vel 'im Effingerhof' *Fisch.* Nunc extant ibidem.

IMP · T · VESPASIANO
CAESAR · AVG · VII · COS p. Chr. 79.
MARTI · APOLLINI · MINERVAE
ARCVM
5 VICANI/ VINDONISSENSES
CVR · T · VRBANIO · MATTONI · T ·
VALER · ALBANO · L · VETVRIO · MELO · C · COTTIO
RVFO · q · SEXTIO ....

Descripsi quod superest. Integram vidit unus Henricus Gundelfinger ecclesiae Beronensis canonicus posuitque in libello de thermis Badensibus scripto a. 1489 (qui libellus sive editus est sive non editus, videtur periisse, sed excerpsit eum Conr. Gesnerus in tractatu de thermis inserto operi 'de balneis omnia quae extant apud Graecos, Latinos et Arabas scriptores' Venet. ap. Iunt. 1553 fol. f. 292 *a*); unde habuit Grut. 1068, 3 et Donat 212, 4 = 344, 3 ex schedis Gnocchii. Stumpfius de titulo audierat neque tamen descriptum accepit, unde factum est ut desit apud Tschudium (qui tamen 'praetereundo se vidisse' mentitur Stumpfii notam supra relatam exscribens) Simlerumque et reliquos Stumpfii asseclas. Denuo retecto lapide inscriptio edita est ab Hallero Schweiz. Mus. 1785 p. 703, Helv. I, 131 = 149; Fischio in Helvetia IV, 419; Orellio 437. 5026 = 240.
V. 1. dabo Gundelfingeri solam, qui versus non separat: 1 IMPERATOR · TITVS · VESPASIANVS, 2 CAESAR · AVGVSTVS · VII · CONS, 5 VINDONISSENSIS, 6. 7. 8 CVRIAE · TITO · VRBANIO · MATTONI · TITO || VALERIO · ALBANO · LVCIO · VETVRIO · MELLOCCOTIO || RVFFO · QVINTO · SEXTIO. — Vides non tam male descriptam quam compendia imperite soluta esse. — Ceterum cum totum titulum Hagenbuchius perperam iudicasset suspectum, Orellius v. 3 et 8 a Gundelfingero additos esse credidit, cuius tamen interpolationis neque ille causam ullam addidit et equidem hos versus ab interpolatore nequaquam proficisci probare me posse confido. Primum enim duos qui hodie supersunt lapides examinans prioris partem inferiorem et superiorem alterius ita resectas inveni ⌐ ⌐ ut medium lapidem deesse appareret; item secundi lapidis partem inferiorem non ita exasciatam esse quin effracta esse posset. Praeterea tanta cum simplicitate titulus profertur ab antiquo illo auctore, ut neque ratio neque consilium interpolationis intellegatur. Denique si fuit titulus positus in honorem imperatoris, cur solum consulatum adscripserint omissa tribunicia potestate aliisque solitis honoribus, non video; imo imperatoris nomen cum consulatu solo eam vim habet ut annum denotet, quamquam hoc singulare est et factum in honorem imperatoris, qui hoc ipso anno patre mortuo solus imperium susceperat, ut et collega omitteretur et consul in principio non in fine tituli collocaretur. Quam ob rem tertius versus tantum abest ut interpolatus iudicandus sit ut si eo carendum esset, titulus procederet sine dedicatione.

246 Vindonissae rep. 1852, nunc Turici in bibl. civium.

M E R C V R
////IN:////
/////////

Descripsi.

247 Vindonissae rep. m. Maio a. 1852. Nunc Turici in antiquario.

Q V A D R V I
S · PRO ·E · ET S
VIS · VOTVM SO·
LVIT ·//· IIICENN
·V/////VS V/I//////
AM///IFC/I/IIC/////
IIo/E · MER/IO//

Descripsi; evanida est. Edidi Bull. dell' Inst. 1852 p. 106.

---

248 'röthlich weisser harter Marmor, wie er in dieser Gegend nicht vorkommt (von gleichem Material wurde 1840 ein Stück von einem cannelirten Pilaster gefunden und zu einem Grabstein verwendet; ein ähnliches Stück ist in der Basis des Schwarzenthurms bei der Brücke vermauert, so dass die Schmalseite nach aussen steht; ein drittes in ähnlicher Weise in einem Privathaus). Der Stein ist 6 neue Schweizerschuh lang, 2' 9'' breit, 1' 5'' dick. Die wohlgeglättete Vorderseite ist von den Seitenwänden gegen die Mitte zu cylindrisch vertieft mit einer Einbiegung von etwa 2 Zoll in der Mitte; so dass der Stein Bruchstück einer in grossen Dimensionen gewölbten Nische zu sein scheint. Auf der dem Beschauer rechten Seite hat der Stein in der Richtung der Dicke einen Ausschnitt ⅂, so dass hier offenbar ein anderes Quaderstück eingefugt war; die linke Seite ist ganzwandig, doch finden sich auf dem obern Rande links wie rechts deutliche Spuren der Verbindung durch eiserne Klammern. Gefunden Anfangs Juni 1842 in Brugg in der Storchengasse an der südöstlichen Ecke des Effingerhofes zwischen diesem und der ehemaligen Landschreiberei, einen halben Schuh unter dem Strassenpflaster'. *Haec excerpsi ex epistolis eorum qui affuerunt cum titulus repertus est.* Optimis et plane Augusteis litteris scriptum epistylium extat Bruggi.

AVGVSTO·
VNDO · LEG · AV
LEGIO · /// ·

Descripsi. Orell. . . . . = 255 a Fischio Voegtlino Staeblio, quorum epistulas ego quoque excussi.
3 tres litterae, puto XXI, consulto erasae.

---

249 Königsfelden rep. 1809.

VESPASIANO

Haller II, 394.

250 Windisch, longa poll. 41, lata poll. 36.

G P O N
B POT III
LONIO PATR

Hagenbuch cod. 286 p. 281 a Schinzio Vindonissensi; inde Orell. 438 = 241.

251 Windisch rep. 21 Ian. 1794 *Hall.* Extat Königsfeldae in coenobio..

rosa

M·APRONIVS·
sic M·ΓVLVɪVS·SECV
NDVS·LVCO AVG
MɪlES·LEG·XI·C P f
7 VeLI FVsCI·ANNo
XXxVII sTIPENDIO
RV xVII H·S// EST
TESTAMENTO FIERI
IVSSIT HEREDES
sic FACIVNDV CVRAR
VNT

Descripsi. Haller I, 189 ed. 2 male; Leichtlen Schriften der Freiburger Ges. I, 36; Orell. 439 = 242; ego Bull. dell' Inst. 1852 p. 103.
2 quadratarius scribere debuit M·F·VOL sive M·F·VVL sive M·F·VL, quod male solvit in M·FVLVIVS. Lucus Augusti enim tribus est Voltiniae, v. Steiner (ed. 2) 508. 509. 546.

---

252 inventa a. 1698 ad confluentes Arolam et Ursam *cod. C* 220. Gebensdorfi rep. 1698 cum olla sepulcrali; extat ibi in aedibus parochi *Wagn.* ex duabus ollis sepulcralibus simul repertis alteram in bibl. Zofingensi extare auctor est *Altmann* in Hagenbuchii ep. ms. 1722, 34. — Videtur interiisse cum aedes parochi reficiebantur a. 1768.

Tɪ CLAVDIO HMN
MEDICO LEG·XXI
CLAVDIAE QVIETAE EIVS
ATTICVS PATRoNVS

Wagner ed. 3 p. 98; Scheuchzer it. 1705 p. 327; Ott muthmassl. Ged. p. 23 et codex eiusdem apud Hagenb. cod. 284 p. 79 (inde cod. Zolleri p. 597 et cod. C 220); Hagenbuch cod. 284 p. 76. 79 (cf. ep. ms. 1722, 33) qui descripsit a. 1727 (inde ed. Breitinger ap. Schelhorn. amoen. litt. VII, 25) et 1744; Schmid 1760 p. 97; Gerbert p. 19; Donat 280, 2 ex Schmidio; Ritter p. 6; Orell. 448 = 254.
Missis exemplis editis, quorum in nexibus nullus fere usus est, v. l. dabo Ottii et Hagenb. I. II. — 1 TKLAVDIOH Ott, ..CLAVDIOH Hag. I; quod supra dedi, habet Hag. II. nisi quod pro Tɪ dedit Iɪ. — 3 ƆIEIAE Ott.

253 Vindonissae rep. 1837 in sepulcro 'links an der Strasse von Königsfelden nach Windisch auf der sogenannten Breite' *sched. Orell.* Nunc Turici in bibl. civium.

m ? i V L I O MF
se R · MAXIM
a / G V S T O
nem I E T O MIL
leg X I · C · P · F
)VIII · STRV
////// V S
ve G E T V S MIL
le G · EIVSDEM
h _RES · EIVS · FECI *sic*

ascia et circinus

Descripsi. Stäbli in epistolis soc. Turic. d. 6 Dec. 1837 (I, 111); Orell. ... = 243, in cuius schedis praeterea reperi; Meyer Gesch. der Leg. p. 156.

---

254 Gebensdorf in angulo turris *Grut. Guill.* ibidemque adhuc extat, quamquam a sciolo nescio quo quibusdam locis corrupta.

M · MAGIVS · M · POB · MAC
sic CAVS·VERONA·MIL·LEG XI C P F
7 MARCI · MODESTI ANN XXXIII
EX TESTAMENTO H·F C
L ENNIVS SECVNDVS
Q ROMANIVS VERECVNDVS
H S E

Descripsi. Grut. 551, 10 a Stuckio; Guillimannus Habsburg. p. 35 et epistola eiusdem a. 1602 scr. apud Hagenbuch. ep. ms. 1738, 16; Scheuchzer it. 1705 p. 327 q. v.; Hagenbuch qui habuit ex cod. Ottiano et descripsit bis 1727 et 1744 cod. 284 p. 75 cf. ep. ms. 1722, 23 (ab Hagenbuchio Schelhorn amoen. VII, 47 et Schmid 1760 p. 94); Gerbert p. 17. 18; Donat. 291, 7 a Schmidio; Orell. 447 = 254; Meyer Gesch. der Leg. p. 156.

255 Königsfelden. Videtur interiisse.

L · TITENNIVS · L F ·
LEMONIA · VIC·
TORINVS BONo
MIL · LEG · XI C P F
7 VALERIANA ·
· ANNOR · XXV ·
STIPENDIOR · V ·
H · T · F · C

Breitinger in Schelhorn. amoen. litt. VII p. 49 a Scheuchzero (inde cod. Zolleri p. 608; Bochat I, 390; Gerbert p. 19); bis descripsit Hagenbuch a. 1727 et a. 1744 cod. 285 p. 85 (ab Hagenb. Schmid 1760 p. 94, cf. Hagenbuch ep. ms. 1759, 210; Donat. 303, 3 a Schmidio); Orell. 446 = 252.
1 TITINNIVS Hag. I. — 3 TROINVS BON · Breit. — 5 7 om. Breit. — 6 ANNORVM Hag. I. — LVI pro V Breit.

---

256 eruta 1599 Altenburgi in angulo Vindonissae ad Arulam *Grut.* 'hanc nuper apud Campum Regis ex Altenburgo haut multo ante adlatam, cum rusticus, qui ibi habet, hortum moliturus eruisset, exscripsimus. In ea qui characteres innovare conati sunt iam quaedam corruperant' *Guill.* Videtur interiisse.

C · V A L E R I
VS · C · F · VOL
C A M P A N V S
VIENNA · MIL
LEG · XI · C · P · F
...OLNI · ANNO...
STIP · XI · T · F · *i*
C · COMINIVS
NEMAVSVS *h*
F · C

Grut. 564, 4 a Io. Gulielmo Stuckio; Guillimann. Habsburg. p. 35; Donat. 307, 2 ex schedis Gnocchii pessime; Orell, 445 = 251.
3 CAMPANA Grut. — 5 G·P·F Grut. — 6 ... OLNI ... ANNO·XI Guill.; C//NI ANNO// Grut. — 7 STIP · XI · T · FE Guill., H·P·XV · /////// Grut.; emend. Hag. — 8 C//OMINIVS Grut. — 9 NEMAVSVS Grut., NEMAVSVS F Guill.; emend. Orell. — 10 /F · C Grut.

257 in castro diruto Vindonissensi ad Arolam prope Brugk sito Altenburg dicto, fragmentum *Stumpf.* Hanc requirens aedibus novis rusticis ibi factis nihil nisi ab interiore parte ostii supra limen hanc notam 7 deprehendit *Simler.* — Male Badensibus titulis hunc inseruit *Rappenegger* Inschr. von Baden p. 4. — De fragmento altero: 'Haec fragmenti pars seorsim iacebat anno dn̄i 1535, sed postea per lapicidas diruta, sicut et aliae ibidem plurimae inscriptiones cum villici domus conderetur' *Tschud.* cod. S. G. 1083.

L · V E C N A|*tio l. f.*
P O L · M A X I M|*o d*
FOR · COR · MIL · L|*eg*
XI · *c* · P · F · 7 GVSOR|*i*
ANN · XLVIII · STIP
H · S · E ·
G · ROSCIVS · OM|*ul*
LVS · HER · FAC · C|*ur*

Stumpf cod. 47 p. 104, ed. VII, 11 a quo pendent reliqui: Tschud. cod. S. G. 1083 p. 75, cod. 105 f. 8. 87, ed. p. 143; Simler cod. 102 f. 24; Guillimann. Helv. p. 25, Habsb. p. 34; Grut. 567, 2 e Stumpfio et Guill.; Plantin. 1656 p. 278; Mur. app. 6, 10; Gerbert p. 18; Orellius omisit.
4 G Stumpf. — Tschudiana supplementa quamvis tanquam ex lapide sumpta proferuntur, tamen falsa esse apparet; sunt autem haec: 1 TIO, 2 O DO, 3 EG, 4 I V · (voluit I VIXIT, quod proposuerat St.), 5 XX, 7 PHA, 8 VR. In cod. S. Gallensi eadem leguntur, reiectis iis quae primum proposuerat 1 TIVS vel L · F, 2 VS vel VS DOMO, 4 I VIXIT.

---

258 Vindonissae prope parochi aedes in aedibus privatis textoris cuiusdem supra ianuam. Secunda pars ibi pro limine est, sed iam detrita tota.

T V I 'E|
S E R · F E|
C L/A · M|*il leg xi*
C · P · F · Ↄ ·|
I/I · Q V I|*vixit*
A N N · X X|*x mil. a.*
X V I I I ·|*h. s. e.*

C · CRITT|
H · |*f c*

Descripsi indicatam a Kellero.

259 litteris pulchris, Windisch rep. in vetusto aedificio deiiciendo, mox iterum in muris abscondita *Hall.*

. . . .
MIL · LEG · XXI
RAPACIS
ANNOR · XLIII
STIPEND · XIIX
. . . .
H*e*REDES
FAC · CVR
H · S · E

Haller II, 380.
6 HAERREDES Hall.

---

260 Königsfelden rep. 1809.

LEGIONIS XI

Haller II, 394.

---

261 Vindonissae rep. 1852. Extat Turici in antiquario.

n GOTIA *tores*
? sals ARI · LEC *uminari ?*
ci VES · RO *mani*

Descripsi et edidi Bull. dell' Inst. 1852 p. 106.

---

262 Vindonissae in coemeterio *Stumpf.*

CLAVDI

Stumpf cod. 47 p. 103, ed. VII, 11; inde reliqui: Tschudy cod. 105 f. 8. 87, ed. p. 142; Simler cod. 102 f. 23; Orell. 444 = 248.

---

263 Vindonissae in pariete domus rusticae *Stumpf,* in coenobio Campiregio; apparet trophei fragmenta esse *Siml.*, de hoc et n. 264 et 265.

C A L O
VII C
O · I

Duo exempla extant: Stumpfii cod. 47 p. 103, ed. VII, 11 (inde Tschud. cod. 105 f. 9. 87, ed. p. 143; Simler cod. 102 f. 23; Orelli 444 = 250) ipsiusque Simleri l. c.

1 o om. St. — 2 c om. St. — 3 I · o St. ed. err. typ.

---

264 Königsfelden (v. n. 263).

I O M I I

Simler cod. 102 f. 23. — Fuitne Iovi optimo maximo?

---

265 Königsfelden (v. n. 263).

I M · I
FO · L E

Simler cod. 102 f. 23.

---

266 in lapide non laevigato, qui pro termino videtur fuisse, Vindonissae in campis.

/// R

Descripsi indicante Kellero. Ut reciperem fecit eiusmodi litterarum in saxis terminalibus insculptarum summa raritas, quam miramur gromaticos legentes.

XXII. *Zurzach.*

267 Zurzach fragm. in pariete templi parochialis *Stumpf.* 'Der stein ist enzwey gebrochen. Ist das grösser stuck ussert by der thür der pfarrkirchen in die Muren gesezt, daz kleiner teil lag Anno dn̄i 1535 als ich dero Zitt landtvogt zu Baden was, uff der erden by herr Jacob Edlibachs dero zit propst zu Zurzach hussthür, ist bald darnoch uss unachtung und unverstand des volcks vermuert oder zerschlagen worden. Von mir eigentlich abgeschriben'. *Tsch.* in Gall. com. similiterque in cod. S. Gall. solitis nugis. Fragmentum Stumpflo visum adhuc extat loco antiquo.

I · F · VOLT · CᴇRTo
IEN · VETERAN
XIII · GEMINAE
ET · AMIANTHVS
EREDES · FECER

Descripsi. Stumpf cod. 47 p. 104, ed. VI, 5 (inde Simler cod. 104 f. 34; Grut. 571, 10). Auctiorem exhibuit Tschudi cod. S. Gall. 1083 p. 76, cod. 105 p. 4. 83, ed. p. 137 (inde Simler. cod. 102 f. 15; Guillimann. p. 35; Grut. 548, 7 ex Guill.; Mur. app. 6, 9; Donat. 289, 1 ex schedis Gnocchii). Ex lapide rursus descripserunt Hagenbuch. a. 1728 (cod. 286 p. 326 cf. p. 339); Calmet p. 129; Orellii amicus 453 = 260; Meyer.
1 ex hoc cognomine Zurzacho oppido finxerunt nomen Certiaci. — 2 VIEN St. Calm. — Tschudiana supplementa pro veris vulgata haec sunt:

M · IVNIO
DOMO · V
MIL · LEG ·
CERTVS ·
PII · HA

In cod. Sangall. eadem minusculis scripta proferuntur ibidemque pro PII, quod deletum est, emendatum est EIVS.

268 reperit Ioh. Iac. Aklin praefectus (Stiftsamtmann) Zurzacensis († 1690) in hortis quos sibi fecit ad castrum Zurzacense quod dicebatur Sidelle, postea Mandach *sched. Aklini* et *anon. apud Hag. p.* 339. ibidem extat in hortis ad portam muro inclusa *Hag.* Nunc in hortis Schaufelbühlii.

Q · VALERIVS
Q · F · FAB · LII/
ENS · BRIXA *sic*
MIL · LEG · XI · C
P · F · 7 · ATTIENI
MAXIMI · /

Descripsi. Sched. Aklini apud Schaufelbühlium; Hagenbuch cod. 286 p. 337 qui et ex cod. Ott. habuit et vidit ipse a. 1728; Calmet p. 131; Leichtlen Schr. der Freiburger Ges. I, 57; Orell. 454 = 261. Descripsit Meyer.
2 LIB priores, ex coniectura.

269 rep. ante a. 1690 in hortis Aklinianis ad Zurzach una cum n. 268, quacum migravit ad Schaufelbühlium.

i V G I A C V S
F · POLIA · SVPER
LENTIA · MILES
XI · C · P · F · 7 · SAENI
IMI · ANNORV
XXXI

Descripsi. Schedae Aklinianae apud Schauf., quas expressit Calmet p. 131; cod. Ottianus apud Hagenb. cod. 286 p. 341; Hagenbuch qui vidit a. 1728 l. c.; Leichtlen Schr. der Freib. Ges. I, 37; Orell. 455 = 262; Meyer.
1 ..DVGIACVS Aklin male; ...VGIACVS reliqui. — 3 POTENTIA Aklin, POLENTIA Ott, PO_ENTIA Hag., reliqui om. PO. — 4 in. LEG addunt Aklin, Ott, Hag. — 5 in. MAX addunt iidem. — 6 XXXV Aklin, XXXV·TIB Ott, XXXV·STIP Hag., om. reliqui. — Antiquus descriptor quae addit, ex supplemento proficisci inde patet quod deficiunt in iis quae coniectura assequi non potuit cognominis initium et patris praenomen; idem probat v. 6 lectio sensim nescio quomodo aucta et lapidis vestigiis contraria.

270 in castro prope Zurzach et rep. et servata cum n. 268. 269 *Hag.*

. . . .
. . . . OR
PROC . . . . .
. . . .

Aklin memorat. Hagenbuch cod. 286 p. 343 et ex cod. Ott. et vidit a. 1728; Orelli 456 = 263.
1 OA Ott. — 2 IROC Hag.

XXIII. *Stein am Rhein.*

271 rep. Burg e regione Stein oppidi a. 1741 in coemeterio una cum fundamentis aedificii; statim fracta interiit.

fLvM RIENo
PRO SALVTE
Q · SPICI CRN

Servaverunt cod. Breitingerianus bibl. civ. Turic. S, 298 et Hagenbuchianus n. 283 p. 347 eodem exemplo, sed Hagenbuchianum paullo neglegentius scriptum est. Inde Orell. 469 = 277.
1 ILVM traditur.

---

272 Burg ad Rhenum e regione oppidi Stein in pavimento chori eccl. parochialis lapides duo olim iuncti pedum contactu valde attriti *Stumpf* similiterque posteriores. Nuper demum lapides translati sunt in castrum Steinegg (Thurgau) Zeerlederi.

IMP · CAES · GAIVS ·	/ / / / / /
MAX / TRIB · P · P ·)	/ / / / / /
/ / / / / / / / / / P · M	/ / / / / /
/ / / P · P · PROC	/ / / / / /
/ / / / / / / / / / A N	/ / / Q/V /// I S S
/ / / / / / / / / TASC	C · SVMTV SV
/ / / / / / ETIDE / /	/ · / / / / /

Contuli. Stumpf cod. 47 p. 107, ed. V, 14 (inde Tschud. cod. S. G. 1083 p. 68. manu Stumpfii, p. 69 manu sua, cod. 105 f. 4 manu priore, Simler cod. 104 f. 26, Grut. 1021, 5 e Stumpfio). Deinde cum Tschudius diligenter, ut ait, considerasset (v. epistolam eius ad Simlerum cod. 102 f. 36 editam Archiv f. schweiz. Gesch. Zürich 1846 IV p. 168), suum typum protulit, si quidem dignus fuit quem sibi vindicaret, cod. 105 f. 4 manu secunda, f. 82, ed. p. 135, unde pendet Guillim. p. 95 qui supplevit, ex hoc Grut. 188, 7 et Haller I, 58 = 66. Hagenbuchius et ipse descripsit a. 1727 (cod. 283 p. 340) et habuit a Schennisio (l. c. p. 341) et a Blaurero (l. c. p. 345); unde pendent Puppikofer Gesch. des Thurgaus (1828) I Nachw. p. 8 et Orell. 468 = 276. Donat. 96, 3. 211, 4, ex schedis Gnocchii dat solum v. 1. Typos priorum auctorum adscribam:

	Stumpf:	*Tschudy:*	*Hagenbuch:*	*Schennis:*	*Blaurer:*
I.	IMP · CAES · CAIVS	IMP · CAES · CAIVS	IMP · CAES · CAIVS	IMP · CAES CAIVS	IMP · CAES CAIVS ·
	MAX · /// TRIB · P · P	MAXI · TRIB · P · P	. . . . TRIB · P · P . . .	MAX TRIB · P · P ·)	RIB P P ·
	/ / / / / / / / / / A	. . . .	. . . .	R C · R 'N 'N	N
	/ / / D P · P · PROC	. . . . . . P · P · PROC	. . P · P . . . . OC . . .	D PP · PROC	O P OC
	/ / / / / / / / / / M	. . . . N	. . . .	D A N	N
	/ / / / / / / / / / SC	. . . . SC	. . . .	V A P · ASC	SC
	/ / / / / / / / / DE	. . . . NDE	. . . .	D IDE	DE
II.				V D	
	deest.	deest.		A	
				VIC	IC
			SS	O SS	SS
			TVS\	O VMTV · S\	VS\

Qui ad Caligulam referunt, ante si possunt doceant ea aetate praenomina in publica praesertim inscriptione omnibus litteris scripta inveniri. Cogitandum est potius de Diocletiano et Maximiano videturque titulus omnino simillimus fuisse Constantiensi n. 239, ut lateat fortasse v. 6. 7 *muros portasque* . . . *sumtu suo* . . . . *refecerunt* . . . *et idem* . . . . .; Steinii moenium Romanorum vestigia ampla extare notum est.

273 in tabula latericia olim, cum integra fuit, semicirculari. Crassa est metri Gallici centesimas 7; summa altitudo fuit olim cent. 37, cum radius circuli cuius segmentum repraesentat comprehendat cent. 48 ½, latitudo cent. 94, sed fracta ab operariis tabula atque adhibita ad aliud opus, ut demonstrant calcis vestigia quae tribus locis adhuc ei inhaerent, iam ad tria quae habemus fragmenta redintegranda desideratur et principium, quocum periit primi et secundi versus pars fere tertia, et ima pars tota. Elementa qui scripsit, virgula parum acuta ea exaravit in creta sicca iam neque scribendo satis apta. Reperta est Untereschenzi (Thurgau) in sepulcro, sed loco non suo; in quo sepulcro quae continebantur, delineata extant in tabulario nostro (Zeichn. der ant. Ges. I, 72—76) commemoravitque ea Keller Mitth. der a. G. III, 31. Lateres extant in castro Steinegg apud Zeerlederum, qui nobis misit ut ligno eos incidendos curaremus.

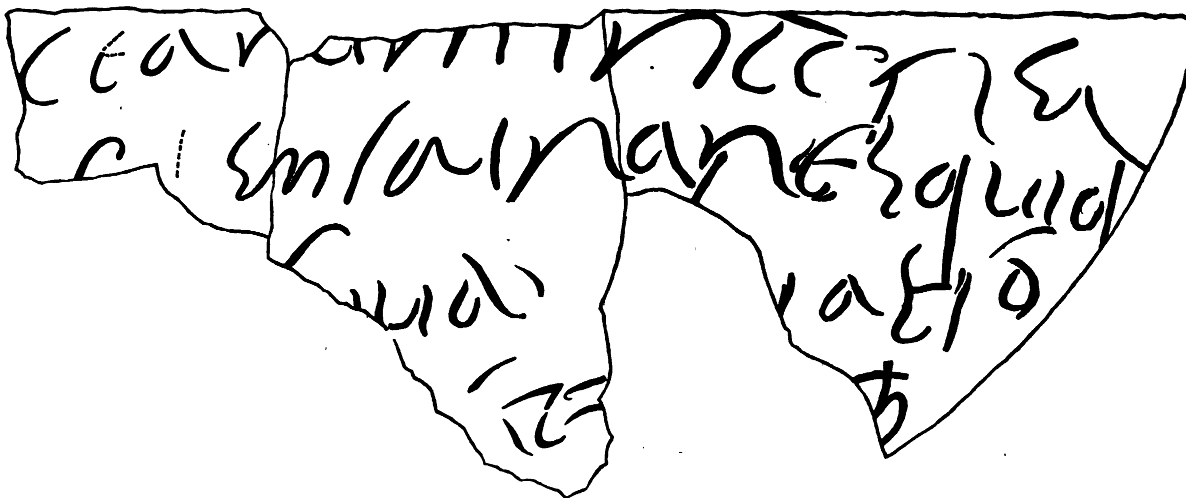

. . . . . . *c$\overset{?}{e}$anun$\overset{?}{t}$ inter$\overset{?}{e}$a*

. . . . . . *s..$\overset{?}{e}$msainareliquid*

. . . . *s.ua ..$\overset{?}{u}$aeso*

. . . . *$\overset{?}{l}$ . . . $\overset{?}{m}$*

. . . .

Diligenter expressi adiutus a Kelleri mei perita patientia. Edita est Schweiz. Geschichtsf. VII, 302.
1 litterae superne imminutae sunt creta in margine cultro resecta. — 3 post *ua* quod superest in tabula spatium nunquam videtur scriptum fuisse. — Quid subsit, non satis assequor. Litterae pleraeque satis clarae et certae sunt; cum tamen similis figurae similisque argumenti monumentum argillaceum adhuc nullum quod sciam prodierit, Eschenziani autem non exigua pars desit, coniecturis adhuc abstinendum esse apparet.

XXIV. *Schleitheim.*

274 Vorholz prope Schleitheim (Schaffhausen), destinata, ut ait Wanner, museo hist. nat. Schaffhausensi, sed videtur periisse ante quam ei inferretur. Ego et Schaffhausae et Schleitheimi diligenter, sed frustra quaesivi.

. . . . . C · I · S P I N T H E R

n A T I O N E M A C *e* D O N *u* M

HOMO CAR·CE*n*T... XXXIV..... *a*NNOS

D · IIII

Wanner p. 21, cuius inficeta supplementa consulto retinui. Sane latebit v. 2 M·LEG· V. (pro quo legit ATIONE) MACEDON, v. 3 fortasse DOMO · CAR*thagine*.

275 Hinter Mauern prope Schleitheim (Schaffhausen).

imago

V E . . S G . . .

Wanner p. 4 ex ore rustici qui reperit; cogitatque bonus homo de Venere Genetrice.

XXV. COLONIA AVGVSTA RAVRICA *(Basel-Augst).*

Acc. Basilia (Basel), Kaiser-Augst, Liestal, Waldenburg.

276 parva basis aerea, cui olim sigillum infixum fuit, rep. Wallenburg sive Waldenburg (Baselland) a. 1788. 'Schreiben von Wallenburg zeigt an, dass unlängst in der Griengrube bei Waldenburg, das Anrisslin genannt, bei Herunterschaffung des Griens an dasiger jäher Halden in verschiedenen Malen einige antique Bilder von Erz als ein Mercurius, zwei Minerven gefunden worden seien, und zwar eines mit Inschrift — welche anmit eingesandt werden' *acta publ. Basil.* 28 Mai. 1788 apud Vischerum p. 9.

TAVRICVS
CARATI
DE SVO·D·D·

Contuli. Lutz neue Merkw. II, 114; Vischer über einige Gegenst. p. 9 sq.; aere expressit idem Mitth. der Ges. f. vat. Alt. von Basel V tab. 2.

---

277 intra moenia Rauricae rep. auctumno a. 1837, deinde illata museo Ioh. Iac. Schmid (nat. 1794, ob. 1849).

. . . . *mer* CVR
.. *minuci* . . *mi* NVCI·ATTI
ani . . . . . *f* ILI·QVIR·MES
salla . . ELO·EX·VOTO
quod p ATER · EORVM
s / SCEPERAT

Descripsi. Roth n. 19; Orell. ... = 299 et schedae eius; Zeichn. der a. Ges. II, 95. IV, 18.

---

278 Augst rep. 1742; mox Basil. apud Huberum *Bruckn.*

A N//////
A X//⌣/⌣/I//
R E G A L I//
ARAM CV///
M ⁹//E//EXV//

Bruckner p. 3073 aere expr. (inde Roth n. 6; Orell. 424 = 287).

279 Augst mus. Schmid.

e T DIENS X A
VETAERANVS
MILITAVIT IN
L · P M · SIC

Descripsi. Roth n. 15; Orell. ... = 295 et sched. eiusdem; Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19.
1 xxv Roth, xxns Hardm., xx ... sched. Orell. et ego.

---

280 Kaiser-Augst, mus. Schmid.

NO
MIL
coh ORT I
STISII

Roth n. 27; Orell. ... = 305. Descripsit etiam Meyer.

---

281 'an der Stadtmauer in Augst, an derjenigen Stelle welche Bruckner mit B bezeichnet ist auf meine Kosten gegraben und eines der kleinen Eingangthore in die Stadt gefunden worden. Das Gewölb liegt zertrümmert im Thorweg und unter diesen Trümmern eine Marmorschrift, aber noch nicht vollständig; ungefähr so': *Schmid.*

Schmid:	*Roth:*
REIPVBL	//REIPVBL
P ' ᴰ N A T	//PIP///NAI///
	(E) (PC)

Schmid 1 Febr. 1843 (Corr. der a. G. III, 124); Roth n. 26.

---

282 Aug. Raur. nuper a rustico rep. et ad Faeschium adlata *Patin*; in museo Faeschiano *Huber Hagenb. Bruckn.*; inde ab a. 1823 in bibl. publ.

TIO · QV *ir*
met? ΣLLO·FLA *mini*
VIRO · CC *lon*
p ATRON *o*

Descripsi. Patin p. 141 aere expr. (inde Schoepflin Als. I, 585); Huber in epist. ms. Hagenbuchianis 1737, 32; Hagenbuch cod. 283 p. 289 q. v.; Bruckner p. 3071 q. v.; Roth n. 5 q. v.; Orell. 423 = 286.

283 epistylii fr. duo, Basel-Augst apud Io. Iac. Schmid.

Descripsi. Roth n. 13; Orell. . . . = 293 et schedae eiusdem; Trouillot mon. de l'hist. de l'évêché de Bâle (Porrentruy 1852) p. XXXIII n. inde citat ROM · ET · AVG.

---

284 Aug. Raur. rep. et a Theodoro Zwingero domus suae interiori parieti affixa *Zwingeri* ep. (1616) et *Russinger* (1620). Ibidem — in aed. Harder *Hag.*, in aed. Preisswerk *Bruckner* — mansit, donec a. 1818 illata est in bibl. publ. Basil.

protome *protome rupta*

D · M
ADIANTONI TOVƖC *n f*
ET · MARVLIN ARV
li f · CONIVGI ADLED
us et A D N A M T V S
fili *E O R V M P · C*

Descripsi. Th. Zwingeri exemplum a. 1616 confectum ex epistola eius apud Andr. Zwingerum diac. Leonhardinum accepit Hagenbuch cod. 283 p. 295 autographum; idem fere exemplum edidit Russinger de vet. Bas. (1620) p. 36 et periphr. (1628) in fine. Postea descripserunt Hagenbuch cod. 283 p. 295; Bruckner p. 3069 aere expr.; Roth n. 4· Orelli 422. 5060 = 285.

Dabo integram v. l. Zwingeri ms. — 2 TOVƖ/// Zw. — 3 MARVLLAE MARV Zw. Videtur fuisse MARVLIN MARV; plura supplere vetat spatium. — 4 LI CONIVGI Zwinger; puto fuisse ƖF. — 5 ADNAMITVS Zw. — 6 ET EORVM P · C · Zw.; hodie non apparet nisi 'M. — Lege: *Dis Manibus Adiantoni Toutionis filio, et Marulinae Maruli filiae coniugi, Adledus et Adnamtus fili eorum ponendum curaverunt.* Nisi praestat utroque loco *filio* et *filiae* Graeca ratione supplere cogitatione, ut legitur infra n. 290 *Blandus Vindaluconis.*

---

285 Basileae 'gef. Oct. 1838 beim Abbrechen des Spahlenschwibbogens' *Gerl.*; extat in bibl. publica.

pate ꞄNO · DEC *omn. hon.*
ap VD · SVOS *functo*
P

Descripsi. Gerlach Schweiz. Mus. II, 335; Roth n. 24; Orell. . . . = 303.

---

286 litteris barbaris et evanidis; Augst mus. Schmid.

ᗡ M
⅄ETERE
⅄E MM
E//////
:: OMVS

Descripsi. Roth n. 18; Orell. . . . = 298 et sched. Orell.

---

287 Basileae 'hinter der Münsterkirche gef. 25. Juni 1837' *Gerl.*; extat in bibl. publ.

D M
M · A T T O
N I O A P
R O N I A
N O · L · C A
R A S S O V
NIVS · PAN
TVRO FRAT

Descripsi. Gerlach Schweiz. Mus. II, 334; Roth n. 23; Orell. . . . = 302.

---

288 rep. Aug. Raur. 1843/4, extat ibi in hortis Schmidii.

D M
P AVLIO MEMVSO
PRITTVSA LIBERI *sic*
FRATRI PIENTIS
SIMO
P C

Descripsi. — 3 PRITTVSA potius quam PRETTVSA. — LIBERT lapis non admittit.

---

289 litteris pessimis Basileae 'hinter der Münsterkirche gef. 25. Juni 1837' *Gerl.*; extat in bibl. publ.

laterculus non scriptus.	*laterculus non scriptus.*	D M BELLINVS DIVIXT FILIO

Descripsi. Gerlach Schweiz. Mus. II, 334; Roth n. 21; Orell. . . . = 300.

290 Basel-Augst, rep. 1803 ad introitum vici in via publica e regione hortorum Ehingerianorum *Parent*, in quibus adhuc prostat; protome viri quae sub titulo conspicitur, antiquitus ad eum nulla ratione videtur pertinuisse. — Rapperswyli (Aarberg, Bern) ad ingressum aedium parochi a sin. olim extitisse, deinde ingressu clauso sub tectorio delituisse neque postea reperiri potuisse longa nugarum serie narrat *Iahn*, quam unde petierit ipse videat.

BLANDVS · VIN
DALVCON · HIC · S · E ·
FILI · PRO · PIETATE · POSIER

Descripsi. Parent (1804) p. 37 et ms. Sal. p. 55; Roth n. 10; Orell. 5061 = 290; Iahn Bern p. 352. — Hic sic edidit: BLANDVS VINDELICIVS VIR CONSVLARIS HIC SITVS EST FILII SVI PIETATE POSVERVNT. Nempe ita fere interpretatus est apud Parentum d'Annone Basileensis.

---

291 in lapide Aug. Raur. rep. 1843/4; extat apud Schmidium.

[illegible]

Clarkius qui descripsit dedit Rothio, Rothius mihi. — Lectio non satis certa est; temptavi CIIROLIINSIS OSS, id est *Ceroliensis ossa.*

---

292 rep. ad Basel-Augst 1800, deinde Basileae apud Burckhardt-Wild, nunc in museo.

D · M ·
COCVSIAE
MASVCIAE
COCVSIA EV
TYCHIS
LIB · PIISS

Descripsi. Miserunt Ritschl et Th. Burckhardt.

293 rep. 1768 prope Liestal, deinde Basil. apud Brucknerum *Schm.* In mus. publ. Basil. tamen haec non videtur pervenisse, cum a. 1778 Bruckneriana ei inferebantur.

D · M
C · INDVTI SA*l*
LVSTIANI C*l*
VICTORINI *a*
CONIVNX

Schmid 1771 p. 56; Lutz neue Merkw. II, 6 ex Schmidio fortasse; ex his Roth n. 9; Orell. 431 = 289. Lacunae notam apposui. — 3 VICTORIN Lutz.

---

294 Basel-Augst ad introitum oppidi Basileam versus in fundo Langendorf rep. 29 Mart. 1842, extat in museo antiquariorum Basil.

MARINI
COSSI
FIIIO ATIIII

Descripsi. Roth n. 25; Orell. . . . = 304. 3 lege AV IIII.

---

295 Basileae 'hinter der Münsterkirche gef. 25. Juni 1837 *Gerl.*; extat in bibl. publ.

D M
MASVCO ·
NILIB FRAT

Contuli. Gerlach Schweiz. Mus. II, 334; Roth n. 22; Orell. . . . = 301.

---

296 rep. 1767 Munzach prope Liestal in aede S. Laurentii deiicienda *Bruckn.* *Wall.*; deinde apud Brucknerum; inde ab a. 1778 in bibl. publ. Basil.

PRIMA · C · COTEI
LIB · ANN · XVI · ET
SOROR · ILLAEVS
ARAVRICA · ANNIC
ET · MENS · VI · H · S · S
PATRONVS PO

Contuli. Cod. Wallier p. 287; Schmid 1771 p. 55 q. v.; Bruckner Forts. der wurstisenschen Chronick Basel 1772 Vorr. p. 4 et tab.; Lutz neue Merkw. II, 6 a prioribus; Gerlach Schweiz. Mus. II, 342; Roth n. 8; Orell. 432 = 288. Mihi est *Araurica* (cognomen, minime *a Raurica*) *soror illius.*

297 Augst mus. Schmid.

/Ↄ M
ETERNA
MEMOR
SABINV
VIX ANN
LXV

Descripsi. Roth n. 16; Orell. . . . = 296 et sched. Orell.

---

298 'lapidem 5 pedum altitudinis latitudine duorum sequenti inscr. signatam Aug. Raur. paullo antequam appelleremus ab hospite Lutzellmanno ex profunda terra erutum reperi d. 1565 Mart. 10 ex comitiis Helveticis Badenam rediens' *Brand.* Eadem narrant, diem eundem easdemque mensuras indicantes *Simler* et *Tschud.*, addunt lapidem undique fractum fuisse et Tettnangum eum abstulisse comitem Ulricum Montfort. Wurtembergicorum tamen scriptorum nullus de hoc titulo verba facit; vide quae diximus ad n. 240.

IIIIONIS ·
OMVIII · F ·
OCCISSI IN
VOCRVLLO
VISVRIX
MA*t*ER P·C·

Bernardus Brand senator Basil. descripsit; non tam primus, ut recte iudicat Huber, quam solus. Ex schedis eius autographis servatis in bibl. publ. Basil. Huber misit Hagenbuchio ep. ms. 1739, 17. Memorat Petrus Pithoeus in epist. ad Ios. Simlerum Basilea scripta XIIII kal. Sept. 1570 (vide supra ad n. 181), ut tamen non liqueat utrum a Simlero Amerbachius habuerit an ab Amerbachio Simlerus. Exhibent exemplum Brandianum praeterea Simler cod. 102 f. 42 (inde Plantin. 1656 p. 309, ex hoc Schoepflin Als. I, 460); Tschud. cod. 105 p. 109, ed. p. 223; Urstis. app. p. 28 (inde Reines. 12, 65; Roth n. 1; Orell. 422 n. = 284). Pendent ex iisdem Russinger de vet. urbis Bas. p. 35; Wagner ed. 1 p. 24; qui a Theodoro Zwingero descriptam ait, male exscribens Russingerum.

V. l. afferre non iuvat, cum Brandii exempla Huberianum et Simlerianum plane consentiant, nisi quod 1 IIITONIS Siml. — 5 BIORIX Pithoeus in epist. supra citata, errore memoriae ut videtur. — 6 MALER Brand; emend. Siml. — Ceterum vix fracta est; fuerit fere: *Tettonis Omulli f(ilii) occissi in Vocrullo; Visurix mater p(onendum) c(uravit).* Vocrullus mihi nomen est montis.

299 Augst mus. Schmid.

*mem*ↄRIAE
*aeter*NAE
IVS
TALE
A^V IB *sic videtur*
AE
IIX

Contuli. Roth n. 17; Orell . . . = 297 et sched. Orell.

---

300 Augst gefunden 1803 beim Tempel auf der Grünmatte, jetzt zu Basel bei Dietrich Forkart-Merian.

Roth:

L · FIL · Q
FA · ET

Parent:

· L · FIL · QV*ir*
TA · ET

Parent ms. Salod. p. 30; Roth n. 12; Orell. . . . = 292.

---

301 Augst rep. cum n. 300.

M · I
VAS

Parent ms. Salod. p. 30.

---

302 Augst mus. Schmid, duo fr. eiusdem tituli.

	M
CA	STI · O
PERE	SPINO
CAS	M
COIV	

Contuli partem quae incipit CA. Roth n. 14; Orell. . . . = 294 et sched. Orell.

In parte altera post 2 v. vac. habent sched. Orell. — 3 . . PINO sch. Or. — 4 om. sch. Or.

303 columna evanida rep. prope Basileam a. 1751 im Hardtwalde dicht am Rhein Krenznach gegenüber', postea Basileae in hortis Bruckneri *Bruckn.* In museo publ. non reperitur.

. . . .
. . . . .
. . . . . .
. . . . . .
ƆEZ
ƆNVN
ƆSSƖS

Bruckner in schedis apud Hagenbuch. cod. 283 p. 333, ep. ms. 1751, 21 et apud Rothium n. 7, item in libro ed. p. 2845. Orell. 430 ed. 1 male; in ed. 2 deest.
Ed. sic, ex geminatione typorumque inopia:

OT
OE
ONVN
OSSTS 'OSSƖS vel OSSIS vel OSSTS' Bruckn. ap. Roth.

---

304 fragmenta Augustae Rauricae reperta.

1 beim Heidenloch 1803 gef.

QV
ꝩRA

Parent p. 30 (cod. Sal. p. 55), inde et ex schedis eiusdem Roth n. 11 cf. n. 2 f.; Orell. . . . = 291.
·RA Par. ed.

2 in Schönenbühel 1850.

III AI

Descripsit Roth.

3 fragm. marm., extat Basil. in museo.

DVS D
POI

Descripsi.

4 in theatro rep. *Amerbach.*

M O

Ex schedis Amerbachii Schoepflin Als. I, 167; Bruckner p. 2801; Roth n. 2; Orell. 420 ed. 1 (in ed. 2 deest).

5 in theatro rep. *Amerbach.*

M IVLI

Ex schedis Amerbachii (c. 1585) Patin p. 141 aere expr.; Schoepflin Als. I, 167; Bruckner p. 2801; Roth n. 2; Orell. 420 ed. 1 (in ed. 2 deest).

6 rep. 1803.

IVLI

Parent p. 9 (cod. Salod. p. 55), inde et ex schedis eiusdem Roth n. 11; Orell. , . . = 291.

7 in hortis Schmidii, litteris cubitalibus, olim aereis, duo fragmenta.

I | VG

Descripsi.

8 in museo Schmid.

L
CISA

Dedit Meyer.

9 in museo Schmid.

RIL
CC

Dedit Meyer.

10 in hortis Schmid.

AD VL

Dedit Roth.

---

305 Kaiser-Augst in lapide magno.

VAL

Roth n. 27.

306 Basileae rep. 1851, extat in museo.

VIR

Descripsi.

307 Kaiser-Augst rep. 1840 adhibita ad sepulcrum aetatis recentioris. Extat apud Schmidium.

Neustück:	*Vischer:*
Ↄ M ✝	D · M · ✝
III HOC TᵛMOLO	IN HOC TVMOLO
RE ᵛIISCITBOŒ	REQVIISCIT BONE
ŗ PIABNDO	FAEDNDO
‿ʟVS OVI VIXIT	QVI VIXIT
ı ? ʌ I ı NVS · LV ·	ANNVS · LV
ᵔT ıITQVᴵNTODE	ET TQVINTO DE
ıɴ L OCTOᴰıIS	OCTOBRIS

Duo exempla habui, Neustücki (quod pessime edidit Steiner altchr. Inschr. im Rheingebiete. Seligenstadt 1853 n. 86) et G. Vischeri. Lege: *D. M. ✝. In hoc tumolo requiiscit bone memoriae Baudo . . llus qui vixit pl. m. annus LV. Deposit. quinto decimo kl. Octobris.*

---

308 in lapide quo sepulcrum tegebatur, reperto Kaiser-Augst auctumno a. 1840. Extat apud Schmidium.

HIC REQVIISCT
RAᗡᵒARA
I · NOX

Tria exempla habui G. Vischeri, Neustücki, Rothii; hoc more suo, id est indiligenter edidit Steiner altchr. Inschr. im Rheingebiet n. 87. — 1 REQVIISCT Neust., REQVIISC/T Vischer. — 3 tertium elementum Neust. C visum est, Rothio O vel Q, Vischero O vel C. Lege *inoxia.*

XXVI. LAPIDES MILIARII.

Lapidum miliariorum intra fines Helveticos repertorum etsi non multi a magistratibus populi Romani positi videntur esse, scilicet ii soli qui primo casu scripti sunt Claudii n. 311, Caracallae n. 322. 335, Severi Alexandri n. 323, Maximini et Maximi n. 324. 325, Gordiani n. 326. 327, tamen reliquos quoque quamvis impensis civitatium et coloniarum tamen iussu populi Romani collocatos esse arbitror, quippe qui in provinciis plerumque ita vias publicas stravisse videatur, ut pro aerario sumptus facerent provincialium per quorum agros via ducebatur res publicae. Placuit itaque hoc capite coniungere quoscunque adhuc terra edidit intra foederis Helvetici fines miliarios vel leugarios titulos, quos ad quinque vias maiores referri posse existimo. Prima est via quae a Seduno ferebat Aventicum; leugae (milia enim nulla hic habemus) videntur numerari ab Aventico; sed tamen numeri adhuc explicari non potuerunt. Altera via a summo Poenino per Octodurum et lacus Lemani ripam septentrionalem Lousonnam usque pergit; milia utroque versus numerantur ab Octoduro. Tertia radit ripam meridionalem lacus Lemani; milia numerantur Genava. Quarta complectitur agrum Noviodunensem numeranturque ut par est lapides a Novioduno. Quinta denique similiter agrum Helvetiorum secat medium a lacu Lemano pertingens ad Vindonissam et sine dubio ultra pergens ad Rhenum usque lacumque Brigantinum; milia vel leugae (utrumque enim genus occurrit) procedunt ab Aventico. — In agro Rauracensi quamquam Augusta tres certe viae exibant Argentoratum Vindonissam Salodurum, adhuc miliarii scripti nulli inventi sunt et fortasse nulli unquam ibi steterunt. Item in via vel potius in viis quae Como et Mediolano ferebant Brigantiam, nullus adhuc lapis miliarius scriptus prodiit, ut eiusmodi impensae accolarum mediocritas non suffecisse videatur. — Iam praemisso brevi itinerario ordinato, quantum fieri potuit, ad Antoninianum librum et tabulam Peutingerianam, unde sumpti sunt si qui praescripti sunt numeri, proponentur tituli ita dispositi, ut unius cuiusque viae tituli coniungantur, singularum viarum lapides temporis habita ratione se excipiant. Hodiernae mensurae, quas Kellero acceptas feres, computatae sunt ad horas Helveticas (*Schweizerstunden*) pedum 16000 sive metrorum Gallicorum 4800. Romanorum passus mille efficiunt metra Gallica 1478; leuga Gallica efficit passus mille quingentos sive metra Gallica 2217.

A. AVENTICO SEDVNVM.

In itinerariis altum silentium est de hac via, quae ipsum summarum Alpium Bernensium iugum aliquo loco transierit necesse est. Probabiliter tamen iungitur cum hac via Sedunensi via vetusta Simplouiana, de qua certiores nos fecit titulus rupi incisus prope Vogognam (val d'Ossola) repertus et a Labusio (antica via del Sempione. 1840) editus; similis eius qui extat ad Petram pertusam (supra n. 181):

VIA FACTA EX *dcc dcc* HS XIIII DC — p. Chr. 196
C DOMITIO DEXTRO II P ...... FVSCO COSS

M VALERIO ....
CVRATORIB .... O
VENVSTI COS .... CT
MARMOR ....

A. 196 consules ordinarios habuit C. Domitium Dextrum II L. Valerium Messallam Thrasiam Priscum (I. N. 2624); cui anno titulum hunc Labus ita attribuit, ut pro Prisco Fuscum suffectum iudicaret, collato titulo Orell. n. 1404, in quo item legitur *Dextro II et Fusco cos.* Q litteram quam ante VIA vidisse sibi visus est Labus, abiiciendam esse apparet. — Numeri leugarum VII et XVII quo pertineant, adhuc plane ignoratur; mensurae enim viae quae nunc ducit Seduno Aventicum per transitum Sanetschii et Amsoldingen et Bernam sunt hae:

Sitten ad	*Gsteig*	hor.	Helv.	8
	Saanen	»	»	3
	Zweisimmen	»	»	2 7/8
	Daerstetten	»	»	3 6/8
	Amsoldingen	»	»	4
	Thun	»	»	1
	Münsingen	»	»	2 7/8
	Bern	»	»	2 5/8
	Gümmenen	»	»	3 4/8
	Murten	»	»	2 1/8
	Avenches	»	»	1 6/8

Quare cum Aventicum distet Amsoldingeno leugis c. XXIX (hor. Helv. 13 7/8), Seduno leugis c. LXXVII (hor. Helv. 35 4/8), numeri columnis inscripti AVENT LEVG VII et AVENT LEVG XVII nullo modo admittunt eam quam primo intuitu indicare videntur interpretationem, sed alio pertineant necesse est. Mihi tamen non succurrit quod probabiliter proponi posse videatur.

309 col. mil., Amsoldingen in crypta ecclesiae.

1 IMPP · D D
GALLO · ET · V
SIANO · P · I — p. Chr. 251/4
COS

5 AVENT
LEVG
VII

Reperi et descripsi mense Iulio 1853. — Inscriptio integra est, sed pars versus extremos complexa in muro latet neque perficere potui ut lapis extraheretur. Numerus tamen integer est et facile supplentur quae desideramus.

310 'trouvée a Sion dans l'ancien ossuaire le 15 Juillet 1817' *Bridel.* Nunc Seduni in curia.

IIMMPP · CCAA
EESS · GALLO T *sic*
VOLVSIANO — p. Chr. 251/4
P·F· AVGG AVEN
LEVG
XVII

Contuli. Orelli n. 5063 (in ed. 2 deest), cui descripsit Bridel; Osann syll. p. 560, qui vidit; descripserunt praeterea F. Dubois (Corresp. der a. G. IV, 37) et reliquis accuratius F. Keller.

4 fortasse fuit AVENT; Bridelii coniectura AGAVN nullo modo admitti potest. Omnino ut lectio certa est, ita interpretatio desperata. Ceterum hic est unicus lapis leugarius, qui extra Galliarum fines adhuc repertus sit; quo magis certum est in eo indicari Aventicum Helvetiorum, ita enim facile intellegitur qui factum sit, ut in via, cuius caput in Gallia esset, ea quoque parte quae fuit extra fines Gallicos spatia leugis non milibus passuum numerarentur.

B. OCTODVRO AD SVMMVM POENINVM. / OCTODVRO LOVSONNAM.

Reperitur in itinerario p. 351 iter a Poenino Viviscum, in tabula totum.

I. a summo Poenino Octodurum — *M. P. XXV.*

Huc pertinet titulus n. 315 notatus n. XXIIII, qui tamen difficultatem facit. Repertus est enim in vico S. Pierre, qui medius fere est inter summum Poeninum et Octodurum; numerantur autem hodie a Martigny ad S. Pierre hor. Helv. 6, inde ad hospitium hor. 3, quae horae 9 aequiparantur M. P. XXIX. Fortasse cum ibi ubi nunc est S. Petri vicus finirent cum via strata et rhedis apta lapides miliarii, visum est ad summum montem usque spatium computare. Quae explicatio eo commendatur, quod in miliariis his Constantinianis numerus plane deesse solet et ex quattuor exemplis, quae ad nos pervenerunt, hoc solum quod ad S. Pierre prodiit numerum monstrat. Quod si ponimus hunc lapidem ultimum fuisse, potuit in eo universus milium numerus notari.

Item titulus n. 316 Martinachi repertus numero carens.

Item titulus n. 312 item Martinachi repertus notatus n. II, qui Martinachiani duo aut Poeninum aut Lemanum versus steterunt.

II. *Octoduro Tarnaias* — *M. P. XII.*

Huc pertinet titulus n. 317 ad S. Maurice rep. numero carens.

Tarnaiis Pennelocos — *M. P. XIIII (XIII); ab Octoduro M. P. XXVI (XXV).*

Huc pertinet titulus n. 314 Olloni rep. notatus n. XVII.
Item titulus n. 319 ad S. Tryphon rep. numero carens.
Item titulus n. 313 Villeneuve rep. notatus n. XXVI.

Pennelocis Viviscum — *M. P. VIIII; ab Octoduro M. P. XXXV (XXXIV).*

Vivisco Lousonnam ● — *M. P. XIII; ab Octoduro M. p. XLVIII (XLVII).*

Huc pertinet titulus n. 311 ad S. Saphorin rep. notatus n. XXXVII.
Item titulus n. 318 prope Cully rep. numero carens.

Ceterum in hoc tractu Vivisco Lousonnam alii lapides videntur stetisse viae Octodurensis, alii viae Aventicensis; ex illo genere est Cullyensis n. 318, ex hoc Paudexensis n. 332.

311 litteris permagnis et optimis; col. mil. S. Symphoriani (= S. Saphorin prope Vevey) in templo prope portam minorem *Plant. Spon*; vicino vico Glerolles qui attribuunt, coniecturam, non auctoritatem sequuntur.

TI · CLAVDIVS · DRVSI · F
CAESAR · AVG · GERM
PONTIF·MAX·TRIB·POT·VII
IMP·XII·P·P·COS·IIII — p. Chr. 47
5 F A
XXXVII

Contuli. Plantin. 1656 p. 257 (inde Reines. II, 5); Spon n. 42; Bochat I, p. 386 (inde puto Exchaquet p. 80); Ruchat hist. ms. I, 1, 98; Rag. Bavier a. 1757 qui vidit apud Hagenbuch. cod. 286 p. 144 vv. male divisis; Murith n. 35; Levade mém. de Laus. III, 68; Donat. 211, 8 ex schedis Gnocchii; Orell. 331 = 137 ex edd. et a Gaudino; Duffoug guide aux env. de Vevey p. 21.

5 F · A Pl. Sp. Boch. Ruch. Mur.; F · C · A Bavier Levade ('l'F s'y voit distinctement et le C, quoiqu'un peu effacé, est encore très reconnoissable') Gaudin Duff. Res est incerta; sed tamen potius abesse visa mihi est C quam adesse. Mihi F · A significat *forum Augusti*, Claudiique nomen recte omissum est in titulo ab ipso Claudio profecto.

312 colonne de 6 pieds de hauteur sur 2 de diam. *Murith*, qui soutient la voûte de la cave de M. le Baron de Stockalper à Martigny *de Riv.*; quae domus nunc est *l'hôtel de l'Aigle*.

D D N N *diocleti* A N O E T
M A X I M I *ano piis fel* I N V I C T *i* S A V G G
ET CONSTAN*tio et gal.* M A X I M I *ano*
sic N O B I L I · C C A *aeess. bono r. p.* N A T I S — p. C. 292/304
ET INVIC*tis principibus*
F · C L ////
M P II

Contuli summo labore. Descripserunt de Rivaz (inde Haller I, 248 = 280; Boccard p. 397; pessime denique Orelli 223 = 19); Murith (a quo habuit de Loges p. 165, item est in sylloge Murithiana n. 30. 31; ex Logio sumpsit Haller I, 281, ex hoc Orell. 224 = 20); Levade mém. III, 66 qui ined. ait; denique F. Keller. Versus extremos non habent nisi de Rivaz, Loges, Murith.
Ad spatium quod attinet, in v. 2 inter MI et VI desunt fere litterae decem. — 1 DDNNIIN et VIIO ET ego; pro hoc V · M · OP · L de Riv. Mur. — 2 extr. IC · P · AV Riv., IC IN AVGG Log. Mur. — 3 extr. MAXIMINO ego, errore puto; F·MAXIMI Riv., F·MAXIMIA Log. Mur. — 5 in. ET · MVETX Log., unde dedit Hallerus VOT · V · MVLT · X — extr. IX · NATA de Loges Mur., qui soli habent. — 6 F CL V Kell., F·CL·V Lev. de Log. Mur., F CL·VAL de Rivaz. — Haec videbantur notanda; alia praetermisi.

313 Villeneuve trouvée au bord du lac *Duff.* au vestibule de l'église.

D D N N CONSTANT*io inv aug*
ET MAXIMI*ano* INVICT AVG
severo ET MAXIMINO — p. Chr. 305/6
sic NOBIIILISSIMIS CAESS
F C A M XXVI

Contuli. Levade mém. III p. 67 (inde Haller I, 181), dict. p. 347; Orelli 334 = 139 ex hoc et a Gaudino q. v.; Duffoug guide p. 49.
2 MAXIMINO ego. — 3. 4 litteris maioribus scripti sunt. — 5 FCA certissimum est et habent omnes praeter Lev. dict., qui ex interpolatione dedit F · C · V. Mihi est *forum Claudii Augusti*.

314 locum non notavit qui primus ed. *Bochat*. Ollon in eccl. *Maff. de Riv. Exch. rel.*, ubi adhuc extat clausa; 'déterrée à S. Tryphon' *Exch.*, haud scio an de coniectura ex numeris ducta.

IMP · CAES · VAL
LICINIANO · LICINIO
P · F · INVICTO · AVG — p. Chr. 307/323
F · C · L · VALL · OCT
M · P · XVII

Contuli. Ed. Bochat (1747) I, 142 ab amico acceptam; Maffei M. V. 420, 1; de Rivaz p. 114 (inde Haller I, 246 = 279; Murith n. 32; Boccard p. 395; Orell. 337 = 143); Exchaquet p. 79 (inde puto Levade p. 228); Duffoug guide p. 57.
4 lectio certa est; male Maff. F · CL · VAL · P....

315 in burgo S. Pierre 6 horis a Martigny sub ipso monte S. Bernhardi.

IMP CAES VAL CONSTANTINO
PF INVICTO AVG DIVI
CONSTANTI PII AVG FILIO BONO — p. Chr. 308/337
sic REIPVBVLICE NATO
F C VAL
XXIIII

Contuli. Ed. Saussure voy. IV (1786) p. 229 (inde sumpsisse apparet Exchaquetum 1787 p. 78, a quo rursus pendet omnino Haller I, 252 cf. 313 = 285, quamquam dare se ait ex cod. ms., fortasse commentario ms. Zurlaubenii quem citat Haller Bibl. der Schw. G. IV, 284); de Loges (1789) p. 186; Levade (1790) mém. III, 67 = 75 (cf. Orell. 5027 ed. 1 in not.), notans se descripsisse accurate a. 1788; Murith n. 26, qui ait ante male lectam esse. Descripsit etiam Haller II, 512 neque tamen suum exemplum edidit. Orelli 226 = 22.
Omnia certa sunt; inter exempla anteriora optimum est Murithianum. — 6 XIIII 'sic, non XXIIII', Levade; pessime. Numerus evidentissimus est.

316 ein Marmelsteinine Saul im dorff Martinach auff dem kirchhof bey der hinderen grossen kirchthür under das tach des vorschopffs aufgericht *Stumpf* neque quisquam postea neque alium locum neque accuratius indicatum adscripsit.

Stumpfii manus prima:	*Stumpfii em.:*	
IMP · CAES////// VAL ·	IMP · CAESARI · VAL	
CONSTANTORIO	CONSTANTIO · PIO	*scribe:* CONSTANTINO
FEL · INVICTO AVG	FEL · INVICTO · AVG	
DIVI · CONSTANT · P · P · II · AVG	DIVI · CONSTANTI · PII · AVG	
FILIO · FOR · CL · VAL · BONO	FILIO · FOR · CL · VAL · BONO	
REIPVB · C · E · NATO	REIPVBLICE · NATO	

Descripsit Stumpf cod. 47 p. 197. 209, ed. XI, 21, a quo videntur pendere sequentes omnes: Munster cosmogr. 1550 p. 340 qui pauca verba tantum citat; Tschudy ed. p. 368 (in cod. 105 deest, sed extat Stumpfii exemplum manuscriptum in Sangall. 1083 p. 69); Simler descr. Vales. f. 30 (inde Grut. 284, 5; Boccard p. 397); Lips. auct. p. 30 a Paulo Gulielmio; Guillim. p. 176; Patin p. 313; Donat. 150, 2 ex schedis Gnocchii; Amati p. 101; denique de Loges p. 165, qui duos cippos miliarios Martiniacenses refert, sed si accurate examinaris, reperies eundem esse duabus formis relatum. Logium secutus Orellius item male duplicavit, altero relato inter Martiniacenses n. 225 = 21 ex Tschudio (cuius cod. Werdmüllerianum p. 413 male expressit), altero n. 227 = 23 errore (cuius erroris originem aperiet quaerenti Haller I, 286) ad vicum S. Pierre relato.
Stumpfii exemplum ita repraesentavi ut in cod. 47 manu prima bis aequaliter scriptum deprehendi a quo non multum recedit tertium Stumpfii item manu scriptum in Tschudii cod. Sangall., ubi est 1 CAE..., 2 CONST.....ORIO, 6 REIPVP·GENATO. Quod ipse postea emendavit in codice utroque loco (2 in cod. bis est CONSTANTO, in ed. CONSTANTIO; 4 p. 209 est CONSTANTII, p. 197 et in ed. CONSTANTI) itaque emendatum edidit, item adscripsi. Cum Stumpfiano edito plane consentit Lipsii (nisi quod in fine vv. fractam dedit) et Simlerianum (nisi quod 4 CONSTANTII legit). Tschudius emendavit 1 FL · VAL, 4 CONSTANTIN · AVG (om. PII), 6 REIPVBLICAE. Logii varia lectio haec est: 1 CAES · FL · VAL I, CAES · VAL II. — 2 CONSTANTINO I. II. — 2. 3 P · F · II — 3 AVG om. I — 4 CONSTANTII · PII I, CONSTANTINI · P · II — 5 F · II. — 6 REIPVBLICAE I. II. — Vides in hac farragine plane nihil frugi inesse standumque est illo ipso Stumpfiano exemplo, quod inemendatum quidem sed tamen a sua aliorumque interpolatione adhuc immune solum ad nos pervenit, et facile corrigitur adsumpto altero titulo simili n. 315.

317 col. mill. dans la bibl. de l'abbaye de S. Maurice *Rivaz*, *de Loges*. Frustra ibi quaesivi.

Murith:	*de Loges:*	*Rivaz d'une part:*	*Rivaz de l'autre:*
IMP · CAES · FL · VAL	R · E · VAL ·	IMP · CAES ·	
CONSTANTINO · PIO	IONO	...... TANTIO	P · F ...... TANTI ....
FEL · INVICTO · AVG	AVG	F · CL · VAL	A · F VAL
DIVI · CONSTANTI · PII · AVG	NTINI ·	VBLICAE	BONO ....
FILI · FOR · CL · VAL · BONO ·	F · C · VAL ·		.....TO
REIPVBLICAE · NATO	VBLICE ·		

Duo exempla extant, alterum de Loges p. 155 (qui monet supplendam esse ad exempla Martigny et S. Pierre servata; unde suppletam recepit Murith n. 27), alterum I. A. de Rivaz (misit Rion antiquariis Turicensibus Corr. V, 232). Illud imperfectum est, hoc corruptissimum; imo anticam et posticam describere se opinatus eadem elementa temere iteravit; ut TANTIO — TANTI et VAL — VAL. Murithianus textus restitutus est sumpto fortasse Logii pro fundamento; sed tamen veram fere emendationem indicavit (excepto v. 1, in quo pro R·E reposuerim VAL, non FL) ideoque adscripsi.

318 fr. de col. tr. à Villette (dans le district de Lavaux, au couchant de Cully, sur la route de Lausanne à Vevey) et conservé à Bel-Air par M. Troyon.

VL
DIVI CONSTAN
TII PII FILIO
numerus infra nullus unquam fuit.

Descripsi.

319 S. Tryphon. Frustra ibi quaesivi; fortasse delata Lausannam ad Constantem Rebecq.

Lev. mem.:	*Lev. dict.:*
C A E S A R	. . C A E S A R . .
M A N I C O	. . . M A N I C O
A X I M O	. . . A X I M O
O T E S T A T I	. . O T E S T A T . .
I I I	. . . I I I .
A I	A . . I

Levade mém. III p. 65, dict. p. 314; inde Haller I, 67. Orell. 338 = 144.
Cuius imperatoris sit, ignoro; certe non Caligulae, cum titulus tertio casu conceptus sit, quod in miliariis non reperi ante Traianum, et *maximus* princeps dicatur. Potius est Traiani.

C. GENAVA SECVNDVM LACVS RIPAM MERIDIONALEM.

In itinerariis siletur de hac via; sed extat praeter hunc alter huius viae lapis miliarius Severi et Caracallae anni 201 (Orelli ampl. coll. n. 279), repertus Messeri in ripa lacus Lemani Sabaudica e regione Nyoni.

320 tr. aux environs d'Hermance probablement sur l'emplacement ancien, car la distance de Genève est bien d'environ 7 milles romains *Soret*. Extat Genevae in museo publico.

IMP CAES FLAVIO
VAL CONSTANTIO
FIO FEL IN AVG · ET   p. Chr. 305/6
SEVERO NOB CAES
VII

Descripsi edidique Bull. dell' Instituto 1852 p. 112 non sine errore, quem lapide denuo inspecto emendavi. Soret misit Meyero 1840.

D. EQVESTRI GENAVAM. EQVESTRI LOVSONNAM.

I. Equestri Genavam. *M. P. XVI (itin.; M. P. XII Peut.).*

Computantur hodie Geneva Nyonum hor. Helv. 4⅝, id est M. P. XV.

Huc pertinet titulus n. 324, Prevessini prope Versoix repertus notatus n. III.

Item titulus n. 321 Versoixi repertus notatus n. VIII.

Huc relati sunt praeterea tituli n. 323. 328, Genevae reperti sine numero uterque; qui quo vere pertineant, ambiguum est.

II. Equestri Lousonnam ad lacum. *M. P. XX (itin.; M. P. XII Peut.).*

Computantur hodie Nyono ad Rolles hor. 2⅜, ad Morges hor. 3, ad Lausanne hor. 2⅜, quae horae 7⅝ efficiunt M. P. XXV.

Aut huius aut praecedentis viae est titulus n. 327 Novioduni rep. notatus n. XI vel potius I.

Huc pertinet titulus n. 325 ad fluvium Dully repertus notatus n. VII.

Item titulus n. 329 inter Vich et Begnins rep. numero carens.

Item titulus n. 326 ad S. Livre prope Aubonne rep. notatus n. XII. Qui cum non sit nisi alterum exemplum eius quem modo citavimus Noviodunensis, probat territorium huius coloniae certe ad Aubonnam usque pertinuisse, de qua re supra p. 18 non recte dubitavi.

Item titulus n. 322 ad St. Prex rep. numero carens; cui plane geminus redit in via Helvetica n. 335. Cuius rei ratio inde videtur petenda quod uterque titulus primo scilicet casu scriptus pertinet ad viae refectionem extra ordinem ab ipso imperatore susceptam sumptibus aerarii publici, non civitatium. Quare non mirum est tractum aliquem viae Equestris et alterum qui hunc exciperet viae Helveticae simul esse munitos. Simillimum exemplum suppeditant tituli duo n. 324. 325 item primo casu concepti itidemque viarum diversarum.

321 Versoix reperit Revilliod attulitque Genevam ubi extat 'sous l'horloge du Molard du costé du lac' *Spon.* Ubi nunc extet, ignoro.

IMP·CAES·NERV
VLP·TRAIAN·AVG
GERM·PONT·MAX
TRIBVN·POT·COS·II
M·P·VIII

Spon n. 30 ex apographo Revilliodi, addens 'on n'en peut à présent justifier que quelques traits, parceque la pluye en a presque effacé tous les caractères'. Pendent ex hoc exemplo reliqui, ut Orelli 278 = 82; Beaumontius etiam Alpes Gr. I, 127, quamquam simulat vidisse se titulum et descripsisse homo nugacissimus.

Traditam lectionem interpolatam esse nemo non intellegit; certe pro NERV·VLP debuit esse NERVAE, item addendum est P·P· Sed vide ne multo gravior interpolatio subsit ut fere accidit in titulis evanidis ex antiquo auctoris incerti apographo suppletis.

322 mil. de St. Prex, transporté sur le pont de Boiron près de Morges *Exch.*, ubi adhuc extat.

M·AVR
PIVS FEL[...]M MAX BRIT
MAX PONT MAX TRIB POT XVI p. Chr. 213
IMP II COS IIII PROCOS
*FORTIS*SIMVS I*NV*ICTISSIMVS
MA*g*NVS I//// PACATOR
ORBIS VIAS ET PONTES VETVSTATE
COLLABS RESTITV . .

Contuli. Exchaquet p. 69, quem male exscripserunt reliqui: Levade mém. de Laus. III, 69, dict. p. 52; Haller I, 209; Orell. 323 = 127.

Exchaqueti exemplum diligenter exceptum lectio mea confirmavit, nisi quod hodie plures litterae plane perierunt, quas inclinatis dedi. Solo v. 6 pro MAVG...INV Exchaqueti deprehendi MAGNVS I///. — 8 vestigia a me excepta indicabant potius CONLABSAS. — Ceterum confer geminum titulum Salodurensem n. 335.

323 col. mil. à Genève sur la treille *Sp.*, nunc in museo.

Abauzit:	*Spon.:*	*ego:*
IMP·CAES	IMP · CAES	IM
DIVI·MAGN·ANTONI	DIVI · MAGNI · ANTONI	DIVI MAGN AN//ON
NI·PII·F·D....ER·NE	NI · PII · D . . . *NE*	NI PII PNE
POS.	POS.	POS ///// POM
. . . .	. . . . IA	////ɪ ɪ ▲
TRIB.	TRIB · POT	TRIB/OTII
	MIL · P	

p. C. 222/235

Descripsi; sed lapide ita collocato ut recte et plene legi nequiret. Spon n. 31; melius Abauzit in Sponii ed. sec. II, 330 (inde Schoepflin I, 559); Mur. 1045, 8 (misit Bimardus, qui sumpsit ab Abauz.). Ex his Orelli 280 = 84. 3 repraesentavi Sponii ed. 1; ed. 2 pro *NE* habet ER.

---

324 à Prevessin (qui vicus quamquam Gallicus potius est quam Helveticus, tamen lapis praetermitti non debuit) aux environs de Versoix à la porte d'une église.

IMP CAE*s. c. iul*
MAXIM*inus p. f. au*
G ET C·IV*l. maxi*
MV*s* NO*bilissimus*
*c*AES · PONTES ET — p. Chr. 235/8
VIAS VETVSTAT
CONLABS REST
COL · EQ·M·P·III

Mallet descripsit, lacunis nullis indicatis. — Idem titulus statim redit in lapide ad Dullyum fluvium reperto; quod notandum est, cum alter ad viam Equestri Genavam pertineat, alter ad viam Equestri Lousonnam.

325 déterré en 1782 près de l'ancien pont de la Dully *Exch.* Nunc in ponte rivi eius in via inter Rolle et Nyon.

I*mp caes c iul*
*m*A*ximinus p f a* E*t*
*c i*VL*ius* MAX*imu*S
NOBILISS CAES PON — p. Chr. 235/8
TES · ET · VIAS VETVST
CONLABS · RESTIT
COL · EQ · M · P · VII

Contuli. Duo exempla ante extabant, Exchaqueti p. 67 (inde Levade mém. de Laus. III, 67. dict. p. 112) et Halleri I, 156 = 200 qui vidit; inde Orell. 319 = 123. Neuter bene legit, Exchaquetus male retulit ad Septimium Severum.

326 'pierre ronde de 3 pieds 3 pouces de hauteur et d'environ 5 pieds de circonférence' *le Coultre*. 'in aed. priv. M. P. ultra amnem Aubonne' *Ruchat in cod.* 220. 'dans la cuisine de la maison du capitaine Grivel à S. Livre' *le Coultre*. 'tr. au chemin de l'Etraz près de Lavigny, transportée dans la maison Morsier à S. Livre' *Exchaquet* not. d'ut. I, 127 et *Levade*. Hodie Aubonne in castro.

IMP CAES
M ANTONIVS
GORDIANVS
PIVS FELIX AVG
5 PONTIF MAX *tr*
POTEST III CO*s pp* — p. Chr. 240
VIAS ET PON*tes ve*
TVST CONLA*ps rest*
M P XII

Centuli Duo extabant tituli exempla: Ruchati (hist. ms. I, 4, 56; apud Bochatum I, 80 ex Ruchati libro non sine supplementis; Hagenbuch cod. 283 p. 140 et cod. 286 p. 32 a Ruchato; item in cod. Turic. c, 220 citato C. D. Iselii commentario ms.; denique in cod. Zolleri p. 590) et ex le Coultrii litteris scriptis 1 Sept. 1750 apud Bochatum III, 619. Ex his pendent Levade p. 185; Orelli 321 = 125.
Hic est titulus cui intrusit Ruchatus coloniam suam Alponensem; scilicet legit in fine VIA ET PONT . . ‖ TVT · COL· ‖ ALPON.

327 col. autrefois ronde de 5 pieds 8 pouces de hauteur, sert d'auge dans la cour de M. de Vignes secrétaire baillival de Nion *le Coultre* col. mil. à Nyon *Ruch.* Exchaquetus (not. d'ut. I, 127) videtur frustra quaesivisse.

le Coultre:	*Ruchat:*
. . . .	. . . . . . I . . ATO . .
. . . ONI . . .	NTONIVS
. . . AN . . .	R · RANV ·
. . . .	TENV · V · C ·
5 . . . IIIIC . . .	ON · MAX · TRIB ·
. . . . . CIEC	TEST · III · C · I
	M · SE · I · NS VIAS E
	IL · RENV FEC
	XI

Viderunt Ruchat hist. ms. I, 3, 38 et le Coultre, cuius apographum ab ipso suppletum edidit Bochat III, 621; Bochatum exscripserunt accurate Exchaquet p. 66, male Levade mém. de Laus. III, 69; Haller I, 226; Orelli 307 = 111.
Est tituli Aubonnensis alterum exemplum, ut vidit qui utrumque tractavit le Coultre. Inde restitue.

---

328 col. Genevae à la Pelisserie *Spon.*

	scribe:
IMP · CAES	
C · VIBIO · TREBONIA	
NO · GALLO · PIO · FELICI	
AVG PONTIFICI · MAX	
5 TRIB · POTES · COS · II · P · P	
252/4 IMP · CAES	ET · IMP · CAES
C · VIBIO · ANNIO · GALLO	C · VIBIO · AFINIO · GALLO
. . . . IANO · VOLVSIANO	VELDVMNIANO · VOLVSIANO
. . . .	
. . . .	

Spon n. 38; inde Donat. 181, 4 et Orell. 281 = 85.
Post 8 in ed. 2 Sponii additur versus omissus in ed. 1 et 3: PIO·FEL·AVG·PONTIF . . ., qui haud scio an sit ex supplemento.

329 fr. de col. mill. tr. en 1811 entre Vich et Begnins sur la voie romaine (Estraz) placé dans le château de Begnins *Lev.* Frustra ibi quaesivi.

	Levade supplet:
. . . . RA	*imp e*RA*t*
P · LIC	P · LIC*inio*
. . . .	*valeriano*
. . C · GALI . . .	*li*C · GALL*ieno*
5 . . C	*et* C*orneliae*
. . LON	*sa*LON*inae*
. . . .	
. . . .	

Levade p. 42 cui descripsit Rigot; inde Orell. 318 = 122.
Restitutio certo falsa est, non facile enim imperatorum uxores in cippis miliariis nominantur; cui restitutioni cum lectio aptata videatur esse, hanc suspectam iudico. Vide ne sit 2 in. FELICI.

E. AVENTICO LOVSONNAM. AVENTICO VINDONISSAM.

Aventico per Minnodunum et Viromagum quae Viviscum pervenit via miliarios si habuit, certe adhuc nullos dedit. Contra habemus complures eius viae, quae Aventico Eburodunum, inde Lousonnam pergebat, quam etiam ex parte pictam dat tabula itineraria.

I. Aventico Eburodunum *LEVG. XVII.*

Numerantur hodie hor. Helv. 7⁵/₈, id est M. P. XXV sive L. XVII.

Aut ad hanc aut ad septentrionalem Aventico Peteniscam pertinet titulus n. 338 Aventici rep., numero carens.

Eburoduno Lousonnam

Numerantur hodie breviore compendio per Echallens euntibus hor. 6⅓, id est M. P. XXI, ut ab Aventico Lousonna distet M. P. XLVI. Via antiqua aliquanto longior fuit circuitu facto per Chavornay et Penthaz.

Huc pertinet titulus n. 333 Treycovagnes rep., notatus n. leug. XXI.

Item titulus n. 334 Chavornay rep., notatus n. leug. XXIII.

Item titulus n. 331 Entreroches rep., notatus n. mil. XXXXI.

Item columna miliaria ex marmore albo, quam prope Penthaz (inter Cossonay et Lausanne) vidit Exchaquet (not. d'util. publ. I, 126), in qua tribus locis scripturae vestigia deprehendit neque tamen legere potuit.

II. Alterius viae Aventico Lousonnam per Minnodunum videtur fuisse lapis miliarius n. 332, qui rep. est Paudexi prope Lausanne numeratque inde Aventico milia tantum XXXVIII; qui numerus minor est quam ut referri possit ad viam de qua diximus Eburodunensem. Contra iter Aventico Minnodunum computant hodie horis 6⅘ sive M. P. XXI (sive leug. XIIII, ut est in itinerario), Minnoduno Lousonnam horis 5 sive M. P. XVI; a Lousonna Paudex abest hora dimidia, ut optime sic quadret lapis XXXVIII ibi repertus.

III. Aventico Peteniscam *LEVG. XIV (XIII itin.).*

Numerantur hodie hor. Helv. 7⅓, id est M. P. XXIII sive L. XV.

Petenisca Salodurum *LEVG. X; ab Aventico LEVG. XXIV (XXIII).*

Numerantur hodie hor. Helv. 4⅓, id est M. P. XIII sive L. IX.

Saloduro Aquas

Numerantur hodie hor. Helv. 13, id est M. P. XLII sive L. XXVIII.

Huc pertinent tituli n. 335. 336 Saloduri reperti, numeris notati XXVI et XXVIII (?), leugarii potius quam miliarii Item tituli n. 330. 337 Badenae reperti, numeris notati leug. LVI (= mil. LXXXIV) et mil. LXXXV. Hodie numerantur Aventico ad Aquas paullo plus M. P. LXXVIII sive L. LII.

330 'Dise Sul ward Anno Dni. 1535, als ich Gilg Schude von Glarus Landtvogt zu Baden was, in einem Acker by dem dörffle *Wylen*, so im Ergöuwischen teil gemelter Graafschafft — ligt, funden und haruss graben, die liess ich zu der Eydtgenossen Schloss zu Baden an der Limmagt im turgöuwischen teil furen. — — Diser straassen fint man noch ein ufgeworfnen tamm, so man von Wildeck gen Arowe ritet imm eichwald. Item so man von Kilchdorf under Baden gen Clingnouw ritet.' *Tsch.* Bade à l'entrée de la porte *Sym.* 'a. 1712 im Toggenburger Krieg gen Zürich geführt' *cod. Zolleri*; ubi nunc extat in bibl. publ. Lapis est ex topho eo qui reperitur Wyli prope Badenam saepeque usurpatus est ab antiquis aedificiorum redemptoribus.

I M P · C A E S A R I
D I V I · N E R V A E · F
N E R V A E · T R A I A
N O · A V G · G E R M
P O N T · M A X · T R I B
POT · COS · $\overline{II}$ · P · P · DES   p. Chr. 99
$\overline{III}$ · M · P · L X X X V

Descripsi. — Symeon Cesar renouvellé f. 33 *b.* Tschudy cod. 105 f. 5. 88; ed. p. 144. Simler cod. 102 f. 25. Stumpf cod. 47 p. 105, ed. IV, 21; cuius manu exemplum scriptum cum nota 'inv. Thermis a. 1534' extat in Fenestellae libro ed. 1532 olim Stumpfii nunc bibl. civ. Turic. Guillimann. p. 159. Grut. 155, 5 e St. et Sym. Mur. app. 5, 6 a Richtero. Schoepflin I, 548. Bochat I, 496. Hagenbuch cod. 283 p. 311. Exchaquet p. 118. Gerbert p. 28. Haller I, 141 = 161. Orell. 449 = 256.

6 nunc est cos · $\overline{I/}$; antiquiores $\overline{II}$. — Notae numerales confusae sunt vel certe non conveniunt canoni Borghesiano, qui sic ordinat (ann. XVIII, 330):

Oct. extr. 97 — 28 Ian. 98: Caesar, imp., tr. p., cos., [des. II].
28 Ian. 98 — 27 Ian. 99: Aug., tr. p. II, cos. II, [des. III].

Quare aut omissa est tribuniciae potestatis nota, quod fieri potuit in titulo provinciali, aut non statim nuntius in Gallias allatus est Traianum inde ab obitu Nervae iterasse potestatem tribuniciam; cui favet, quod DES · III item extra ordinem adiectum est in lapide. — Cf. Epamanduodurensem columnam simillimam Mur. 1093, 6.

331 rep. 1640 in fossa inter Albonam et Eburodunum conficienda inter rupes praescissas Serratae quasi a medio earum qua patet transitus *Plant.* Entreroche in saxo 2 p. longo, 1½ p. alto *cod. C* 220. Nunc Orny ante castrum.

IMP
CAES · TRAIANO
H A D R I A N O
AVG · P · M · TRIB
POT · COS · III · P · P p. C. 128/138
A V E N T I C V M
M · P · X X X X I

Contuli partem superiorem. Plantin. 1656 p. 253 (inde Fesch cod. ms.; Reines. II, 8 ex Plant.; Guichenon p. 41, cui misit Verace-Budé). Spon n. 43 (inde puto Délices de la Suisse p. 238) qui vide ne ex coniectura emendaverit. Hist. crit. de la rép. des lettres t. 6 (Amst. 1714) p. 73, quae qui scripsit, lapidem accurate examinavit a. 1708. Ruchat hist. ms. I, 4, 10 qui bis descripsit; Bochat I p. 500 a Ruchato qui vidit; ex Bochato, ni fallor, Exchaquet p. 106. Cod. C 220. Mur. 1030, 6 (misit Bimardus). Dunod déc. de la ville d'Antre p. 164, cui miserunt Roy et Dufour. Donat. 333, 2 e schedis Gnocchii. Orell. 342 = 148.

2 CAES · TR · P · AILIO Pl. (unde pendet Ruchati et Exchaqueti CAES · TR · F · AILIO, item prava Sponii restitutio CAES · TIT · AELIO); sed CAES · TRAIANO hist. crit., cod. C, Mur., Dunod. — 4 TIB Dunod. — 5 POT.... COS · III · P · P Ruchat, POT · COS · IIII · P · P Exch. — 6 AV.. NTIC cod. C; ADVN · HIIC · M Dunod; AV..... hist. crit. — 7 om. hist. crit., cod. C, Dunod, nititurque numerus, ni fallor, solo Plantino.

332 rep. a. 1768 Paudex prope Lausannam, nunc Lausannae in aedibus sacerdotis Levade *Lev. mém.* et *dict.*; *Exchaquet not. d'ut. publ.* I, 127. — St. Saphorin rep. ait *Haller ed.* 1; idem Paudex *ed.* 2. Extat adhuc in dictis aedibus, hodie Dufourneti, ad eccl. cath.

I M P
C A E S T A E L I O
A N T O N A V G
PIO P · M · TRIB PoT
C O S I I I P P p. Chr. 140/4
A V E N T M P
XXXVIII

Contuli. Levade mém. de Laus. III, 68; dict. p. 173. Exchaquet p. 102. Haller I, 154 = 176. Orelli 330 = 136 a Troyono.

333 in vico Treycovagnes rep. testantur multi. Extat Eburoduni in muro aed. privatarum *Plant.* dans la cave de M. le secrétaire Bourgeois *cod. C. Scheuchz.* dans la muraille d'une maison rue de Four *Ruch.* Nunc in curia.

IMP · CAES
L · SEPT · SEVERO · P
PRT · AVG · ARAB · A
PARHC · MAX · P · P · C
T · IMP · CAES · M · AVR
I/ ANTONNO · PO · EL ·
COS · E · L · SEPT · GE/ p. Chr. 202/5
C A E S AVENTIC · EVg
X X I

Contuli. Plantin. 1656 p. 252 (inde Reines. III, 33); 1666 p. 521. Scheuchzer it. Alp. 1709 p. 499. Cod. C 220. Hagenbuch cod. 284 p. 37 qui vidit (inde Orelli 352 ed. 1). Ruchat hist. ms. I, 4, 31; Bochat I, 537 a Ruchato. Donat. 145, 2 ex schedis Gnocchii. Exchaquet p. 94. Haller I, 171 = 192. Amati p. 216. Nuper descripserunt Dubois Corr. der a. G. IV, 37 et Troyon, qui dedit Orellio n. 159 ed. 2.

334 Chavornay à une lieue d'Orbe, enchassée dans une muraille le long du grand chemin d'Yverdun *Ruch.* Nunc loci dominus Laurent e muro extraxit et effecit partem inferiorem ut addere possem. Nuperrime transiit in museum Lausannense.

IM/ CAES · L · SEP
TMIO SEVR Po PRT
NACI AVG ARABCo
ADABNC/ PARTHI
Co MAXIM P P CoS · III p. Chr. 202/205
ET IMP CAES M · A
ToNNo PIo

/ / / / / / / / / / / / /
AVENTC /////I
XVIII

Contuli. Extabat unicum exemplum non accuratum Ruchati, qui a. 1710 dedit Hottingero (inde Hagenbuch cod. 286 p. 34; Orell. 340 = 146), item Bochato qui ed. I, 539 (inde Exchaquet p. 107; Haller I p. 171 = 192; Levade dict. p. 73 cum supplementis Bochati male factis) posuitque in hist. ms. I, 4, 32.

335 Solothurn in curia.

IM*p caes m aur* AN
TON*inus pius f*EL · A
VG I//////// BRI*t*
MA*x po*NT MAX TRIB
POT XVI IMP II COS III — p. Chr. 213
PROCOS PRINC IVVE*nt*
FORTIS//M//////ISIM///
VSQM/////NII///////IF
PACAT*or* ORB VIAS ET
PONT VETVSTATE CO//
LAPS RESTITVIT
AVENT
XXVI

Contuli. Haller II, 364 a Zurlaubenio (inde Orell. 406 = 219); Dubois in schedis ms.; Schulthess Zeichn. der ant. Ges. I, 106. — Confer geminum titulum ad St. Prex repertum n. 322.

6 lectio in dubium vocari nequit; cf. Orelli syll. 930. — 13 numeri laesi sunt superne. — In cod. Wallierii scripto c. a. 1762—1770 tribus locis exhibentur columnae miliariae: p. 252. 253 tres, quarum una scripta est; p. 257 item tres, quarum una scripta est; p. 277 duae scriptae. Harum ex picturis inter se comparatis eandem esse constat, quae sic exhibetur:

p. 253. 257	p. 277
TONIN	ANTON
MAX	
POT XVI	
PROCON	XXV
SACER	
M· (M *p.* 257)	
XXP (XX *Hall.*)	

quod exemplum per Zurlaubenium pervenit ad Hallerum II, 364, unde repetiit Orellius 407 = 220, videturque exceptum ex ipsa illa quae adhuc extat columna miliaria Salodurensi lectu sane difficillima. — Alteram scriptam vide n. 336. — Ceterum Glutz-Blotzheim etiam (Soloth. Wochenbl. 1810 p. 35) memorat tres columnas miliarias extare Saloduri in curia, testatus non scriptas eas esse ex ea parte qua muro immissae sint seque eas legere posse negans. Ibidem (p. 209) narrat nescio quis, usque ad a. certe 1794 lapidem miliarium propemodum integrum Traiani ('ni memoria fallit') stetisse Saloduri 'auf dem Schützenmattglacis vor dem Eichthor', qui quo postea pervenerit, cupit doceri, imo aureum promittit ei qui investigarit. Potest fuisse ipse ille lapis qui nunc extat in curia.

336 Solothurn.

reliqua evanida:

XXVIII

Cod. Wallierii p. 277 (inde per Zurlaubenium Haller II, 365); ibidem videtur repetita in alterutra ex binis non scriptis columnis quae dantur pictae p. 252. 253 et p. 257. Vide ad n. 335.

---

337 columna dimidiata diametri poll. 18, alta hodie ped. 3, ex topho eodem de quo dixi ad n. 330; prope Baden Aargov. oppidum 'in einer Kiesgrube in der Nähe der Bäder' rep. m. Maio a. 1851 *Eidg. Zeit.*; extat ibi in diversorio *zum Schiff* in hortis.

IMP · C · M
CL · TACITO
INvIC AVG — p. Chr. 275/6
P M T P CO
PROCOS
/AV L LVI

Descripsi. Eidgenöss. Zeitung (Zürich) 1851 d. 4. Iun.; Bull. 1852 p. 106 ex apographo Meyeri.

6 numerus clare scriptus est et integer.

---

338 parva columna lapidea, Aventici rep. 1746 *Boch.*

NOBILISSI
MO CAES
C GALERIO — p. Chr. 292/304
MAXIMIA
N AVG F

Bochat I, 556, cui misit Bosset sacerdos Aventicensis. Ex hoc pendent reliqui, ut Donat. 147, 10, cui misit Schmid, et Orell. 382 = 190.

3 c suspecta mihi; fuerit D·N·GALERIO vel GAL·VALERIO. — 5 'on voit des traits qui ne permettent pas de douter, qu'ils ne soient les restes de ces lettres N · AVG' *Boch.*

XXVII. INSTRVMENTI DOMESTICI INSCRIPTIONES.

Pavimentis, parietibus, supellectili denique domesticae inscripta vel impressa et omnino minora varia hoc capite ita composui, ut ubicunque inventa capitulatim recenserentur; ne iis quidem exclusis quae extra Helveticos fines reperta sunt esseve videntur. Nisi quod ex hoc genere quaedam plane ex hac sylloge eliminanda esse duxi, ut tegulam legionis XXI rapacis a Bonnensibus antiquariis museo Turicensi donatam et similia, quae ab huius operis instituto aliena esse neque facile cum supellectile vere Helvetica unquam confundi posse viderentur. A locorum ordine in hac operis parte quod discessi, factum est duabus ex causis. Primum enim si qui harum quisquiliarum usus fructusve esse potest, ad eam vix quisquam perveniet nisi generibus classibusque coniunctis et singulis universisque inter se collatis; cuius operae utilitas maxime cernitur in tegulis militaribus. Deinde cum loci ubi reperta haec sint persaepe ignorentur, ii quoque quorum memoria extat vix nobis indicant veram harum rerum originem; vasorum cretaceorum maxime et lucernarum quam late patuerit olim commercium, hodie peritos non fugit. Ceterum ut fit, extiterunt tituli quidam, quos utrum huic classi insererem an in ordine locorum collocarem dubius haesi; ut fuerunt tituli vasis Wettingensibus inscripti n. 242, qui tamen anathematum potius indolem prae se ferre visi sunt, item Eschenzianus latericius n. 273, de cuius argumento non constat. Quam inconstantiam ne quis accuset, provocabo in his ut in aliis similibus huiusmodi operae quasi necessariis noxis ad lectorum benevolam aequitatem, qua carere non possumus qui cupimus in ordinem redigere naturae opes profusas hominumque sensus varios artesque diversas. — 'Denique brevitati consulens locorum indicationes, ubi singulae res adservantur, plerumque ita tantum indicavi, ut uncis quadratis circumscriberentur.

339 *in pavimentis tessellatis inscripta.*

1 Aventici rep. 1676 *Zoll.* (male 1674 *Wagn.*, 1679 *Wild*). Simul fere et erutum et pessumdatum esse oppidani Aventicenses narraverunt *Sponio.*

POMPEIANO ET
AVITO CONSV — p. Chr. 209
LIBVS KAK
AVG·

Pictum pavimentum exhibent cod. Zolleri p. 492 (inde Haller II, 273), ubi subscr. est 'Iohan Conrad Schwytzer fecit d. 10 Iun. 1676' eodemque anno dicitur repertum, et ex cod. Ottiano cent. I, n. 20 Hagenbuchius cod. 283 p. 204, ubi datur ex litteris Ioh. Henri Othonis d. 16 Mart. 1677. Ediderunt Spon 1685 (vel potius 1679, quo anno primus liber misc. separatim prodiit) p. 40; Wagner ed. (1688) p. 163, ed. 3 p. 202; Wild (1710) p. 178; Donat. 177, 3 a Schmidio et Gnocchio. Orellius 383 = 191. 192 male geminavit.
Exempla adscribam:

cod. Hagenb.:	*cod. Zolleri:*	*Spon. Wagn.:*	*Wild:*
POMPEIANO ET	POMPEIANO ET.AVITO	POMPEIANO ET AVITO	AVITO ET POMPEIANO COS
AVITO CONSV	CONSVLIBVS KAL	COSS · KAL · IAN	KAL IAN
LIB·VS KAIV	AVG		
AVG ·			

Si quid video, sequendus est codex Hagenbuchianus, nisi quod pro KAIV in pavimento videtur fuisse KAK i. e. KAL. Sponius qui non vidit videtur notasse titulum ex ore Aventicensis cuiusdam; Wildius, cuius aetate dudum perierat, male excepit sive ex Wagnero sive aliunde. Causa igitur nulla est cur propter exemplorum diversitatem cum Orellio duas similes inscriptiones Aventici repertas esse statuamus.

---

2 Aventici rep. 1689 *Wild*, non 1704, ut ait *Hall.*

PROSTHASIVS FECIT

Wild p. 179, a quo pendent reliqui, ut Parent ms. Salod. p. 88 (qui PROSTATIVS); Haller II, 274; Orell. 384 = 193.

3 Bümplitz prope Bernam urbem rep.

MAX . . . . . .

Schmid 1760 p. 118, quem exscribens Haller I, 244 = 276 errore dat MAXIMIANVS.

340 *in ponderibus.*

1 pondus aereum quod app. 75. 345 gramm. = 1418 1/2 grana Paris. = 3 unc. Rom. [Basil. olim mus. Faesch, nunc bibl. publ.].

supra ° ₒ ° *punctis argento incrustatis*

in latere III

infra EX·A·CAS *litteris olim argento incrustatis*

Bruckner p. 2914, tab. XVII n. 5. Roth p. 19. Orell.... = 313. — Lege: *ex(actum) a(d) Cas(toris)*; cf. Fabrett. 526, 372. 527, 374.

---

341 *in parietibus stilo scripta vel picta.*

1 in opere tectorio Aug. [mus. Schmid].

SoRTIᴗ

Roth p. 20 (inde Orelli ... = 321).

2 in creta pictis litteris [mus. Bas.].

M F V E

Descripsi.

---

342 *diptycha.*

1 circulo scriptus titulus inter utramque paginam; extabat in seminario Gerundae prope Siders. Num adhuc ibi sit, ignoro.

RVTIVS	PATRICIVS
ACHILIVS	ITERVM
SIVIDIVS V̄C̄	PRAEF VRBIS
ET INL EX PRAEF	CONSVL ORDI p. Chr. 488
5 VRBIS	NARIVS

Eugen. de Levis de Rutii Achilii Sividii praefectura et consulatu epistola (Taurin 1809. 4.), quem librum mihi non visum excerpsit Gazzera dittico di Aosta (mem. di Torino vol. XXXVIII) p. 228; Murith n. 33. 34.
I, 1 RVTILIVS Murith; RVFIVS emendat, recte opinor, Rossi annali dell' Inst. 1849 p. 345 ex titulo Romano in quo est †† RVFI ACHIL || EX QVAES. — 4 INI Murith. — Anni 488 esse dixi auctore Borghesio (sull' ultima parte de' censori p. 50).

342 2 diptychon Turici olim apud Io. Henr. Hottingerum († 1667), qui unde habuerit ignoratur; tamen ut pleraque alia hoc quoque diptychon medio aevo in monasterio aliquo ecclesiasticis usibus destinatum fuisse docet inscriptio, quam minusculis scriptam in postica deprehendit F. Keller, sacerdotis cuiusdam plebi diem paschae futuri nuntiantis. I. H. Hottingero mortuo tabulam priorem accepit alter filius Conradus, posteriorem alter Iohannes Iacobus, a quo pervenit ad heredem huius Iohannem Iacobum Gesnerum. Ex a. 1787 utraque tabula denuo coniunctae extant Turici in antiquario. — Norimbergae sinistram tabulam collocat *Gori* et hunc secutus *Gerb.*, qui videntur cum Turicensi diptycho consulis Areobindi Norimbergense Clementini consulis confudisse.

in pagina priore:

FL · AREOB · DAGAL · AREOBINDVS · V̄ I · p. Chr. 506

in pagina posteriore:

EXC · SAC · STA ET M̄ M̄· P OR·EXC·C·OR

Contuli. Reperit et edidit Hagenbuch primum tabulam posteriorem solam cod. 286 p. 175, ep. epigraph. p. 46. 272 sq., deinde utramque de diptycho Brixiano epist. epigraph. (Turici 1749. fol.) p. 232 sq. aere incisam. Inde pendent Gori diptych. (Flor. 1759) I, 208; Gerbert p. 43; Donat. 198, 3. Lege: *Flavius Areobindus Dagalaiphus, Areobindus, vir illustris, excomes sacri stabuli et magister militiae per Orientem, exconsul, consul ordinarius*; quae interpretatio est Hagenbuchii demonstrantis praeterea ad hunc consulem referendum esse, non ad Areobindum anni 434. Ceterum ad Areobindi nomen geminatum quod attinet, similes geminationes frequenter reperiuntur in diptychis, ut in Norimbergensi a. 513 *Fl. Taurus Clementinus Armonius Clementinus* (Gori I, 229), in Bituricensi et Leodiensi a. 517 *Fl. Anastasius Paulus Probus Sabinianus Pompeius Anastasius* (Gori I, 263), in Compendiensi a. 525 *Fl. Theodorus Filoxenus Sotericus Filoxenus* (Gori II, 19). Apparet nomen primarium in fine repetitum esse, similiter ut in titulis aetatis paullo melioris idem nomen in summo lapide collocari solet solitarium. — Praeterea notandum est ex eiusdem Areobindi consularibus diptychis aetatem tulisse quattuor, quorum duo integra sunt, Turicense hoc et Lucense (Gori I, 219); tertii Vesontini extat tabula prior (Millin mag. encycl. a. VIII. 1802. t. IV, p. 444), quarti Divionensis, quod olim male tribuebatur Stilichoni, tabula posterior (Gori I, 121). Caelatura varia est, inscriptio fere eadem.

---

343 *instrumentum ex argento aere plumbo ferro vitro.*

1 clipeus argenteus 34 1/4 unc. pondo, rep. anno 1721 in Arva fl. prope Genevam; extat in mus. publ. Genevensi.

LARGItA· D · N · VALENTINIANI AVGVSTI

Contuli. Abauzit apud Montfauconium ant. expl. suppl. t. IV (Paris 1724) p. 51 qui aere expressit; idem Mercure Suisse 1743 Juillet p. 21 (cf. Haller Bibl. IV, 271); idem oeuvres II, 63. Sinner voy. II, 79. Orelli 282 = 86 — LARGITAS priores.

2 cochlear arg. Aug. rep. [Basil. olim in mus. Faesch, nunc in bibl. publ.].

VTERE FELEX

Huber ad Hagenbuchium ep. 1737, 32. Hagenbuch cod. 283 p. 297 q. v. Schmid 1760 p. 56 1771 p. 29. Bruckner p. 2916 tab. XVII n. 15. Roth p. 20. Orelli 428 = 314.
FELIX Schmid 1771, Br.; SEIR Huber.

343 3 in trullae argenteae fundo stilo scriptum. Rep. in vico Prigny [Genevae in museo].

litteris leviter incisis bis repetitum VITXLIS

litteris altius sculptis XI

Descripsi.

4 Aventici in museo, lamina aerea litteris quasi ad ornamenti speciem adornatis, ut si laminam corio exempli gratia adsueris, inter litteras corium appareat.

HEC · GEMELLIANVS F

Descripsi.

5 urna aerea rep. a. 1566 Locarni, si fides *Wagnero*.

LENTVLVS

Wagner ed. 2 p. 105; ed. 3 p. 133 (inde Orelli 472 = 280), qui unde haec habuerit, frustra quaesivi. Cf. 343, 12.

6 trulla aerea, Muraz prope Villeneuve.

MERCVRI

Levade p. 214, inde Orelli 336 = 141.

7 trulla aerea, Muraz prope Villeneuve.

HERMINALIS

Levade p. 214, inde Orelli 336 = 142.

8 in globo aereo rep. Aug. 1772 [Basil. bibl. publ.].

DAM

Roth p. 20 (inde Orell. . . . = 317).

9 fr. de cadre en bronze auquel est lié par un clou un fr. de plaque aussi en bronze, sur lequel est gravée la lettre A [mus. d'Avenches n. 549].

Misit Troyon.

10 'im J. 1653 den 4. Nov. ist in dem minderen Basel in dem Garten des Klosters Klingenthal ein langer Bleyklumpen herfürgegraben worden mit dieser Ueberschrift' *Wagner*, item *Fesch*. Nunc extat in antiquario Basil. massa bipertita, cuius pars prior app. 32¼, pars posterior 34¾ libras ponderis eius quo Basileae ferrum appendere solent.

| SOCIETAT | | S·T·LVC·RETI |

Descripsi. Wagner ed. 2 p. 45, ed. 3 p. 62; Fesch ms.; Bruckner p. 2891 aere expr.; Roth p. 19; Orell. 426. 427 = 312. — Partes hodie iunctas olim unam massam effecisse et testantur antiquiores et demonstravit Rothius; inscriptiones duobus sigillis altera iuxta alteram impressae sunt spatio inter utramque interposito. Puncta complura apparent in superficie casu sparsa, ut nihil impediat quominus in altera legatur *societatis Titi Lucretii*.

343 11 in calamistro ferreo Aug. [mus. Schmid].

litt. inversis CARISEI

Roth p. 21 (inde Orell. . . . = 318); item schedae Rothii; Hardmeier Zeichn. der ant. Ges. IV, 19.
CARISEI Rothii ed., CARISEL Hardm.; in schedis Rothii est CARVXSAI.

12 in urnae vitreae fundo; Romae *Lang.* apud Strozium *Gud.* Locarni in Ticinensi pago *Wagner*, quo iure nescio sed haud scio an nullo.

L · AEMILI
BLASTI

Reines. XVII, 177. Gud. ms. 382, 2, ind. p. LXXVII. Wagner ed. 2 p. 105, ed. 3 p. 133. Orelli 473 = 281.
1 L om. Gud. — AMILII Wagner.

13 in fundo ampullae vitreae quadratae, rep. 1849 Martigny aux Morasses.

I ✝ A

Zeichnungen der ant. Ges. IV, 106.

344 *tegulae castrorum Vindonissensium.*

Quibus quaeque locis repertae sint tegulae, infra accurate indicabitur; hic notavisse sufficiet typos primum secundum tertium sextum coniunctos ubivis reperiri, ut ubicunque paullo maiore numero hae tegulae prodeant, ex his quattuor typis non facile ullus desideretur. Quintus paullo rarior adhuc non repertus est nisi Vindonissae et Kloteni et ad Confluentes, id est in stationibus et ruderum amplitudine et tegularum numero maxime conspicuis. Quartum ne eum quidem vulgarem habuimus a Confluentibus et Kloteno et Seebio; Vindonissae adhuc eum non prodiisse notatu dignum est, cuius rei causam fortasse effossiones futurae explicabunt. Septimi plane singularem rationem infra interpretabimur. — Cohortium tegulae n. 8—12 rarae sunt omnes neque facile inveniuntur extra Vindonissam; nisi quod decimi typi exemplum ad Confluentes etiam videtur prodiisse et duodecimi prope vicum Badensem Thiengen repertum est.

1	*litteris incusis*	L · XXI	Idem bis repetitur in massa cretacea Dällikonensi.
2	*litteris incusis*	L · XXI G (*potius quam* C).	
3	*litteris incusis*	L · XXI · S · C · VI	
4	*litteris extantibus*	L · XXI · L	
5	*litteris incusis*	LEG · XXI	
6	*litteris extantibus*	LEG · XI · C · P · F	
7	*litteris extantibus*	LEG · XXI	
8	*litteris incusis*	C · VI · RAETO	
9		C VI R	
10	*litteris incusis*	C · VII R C · VII · R	
11	*litteris incusis*	C · XXVI	
12	*litteris incusis*	C · III · HI	

Vidi omnes excepta nona, quam suppeditaverunt schedae Rothii. Septimae unicum exemplum intra fines Helveticos adhuc repertum erutum est Schleitheimi in dextra Rheni ripa, ubi cum statio militum esset extrema dum castra legati adhuc erant Vindonissae, potuit remanere postea quoque castris a sinistra Rheni ripa ad dextram translatis. Unde placuit hanc tegulam non legioni XXI tribuere, cui non satis convenit scribendi ratio, sed XXII, cuius tot extant monumenta in agro inter Rhenum Moenumque interiecto. — Duodecimae adhuc non innotuerunt nisi duo exempla, quorum alterum prodiit prope Thiengen agri Badensis in loco dicto *Heidenschlösschen* editumque est a Leichtleno (Schriften der Freib. Ges. I, 37), Wilhelmio (Sinsheimer Jahresber. 1831 p. 56) aliisque scriptoribus Badensibus, alterum nuperrime repertum est Vindonissae. In illo sollertissimus Leichtlenus legit C · III · H · I ·, in hoc deprehendi ipse quod supra dedi; ut iam plane certum sit hanc tegulam esse cohortis III non Helvetiorum, sed Hispanorum. — Reliquarum tegularum ut lectio certa, ita facilis est interpretatio; nisi quod de litterarum extremarum, G in secunda, S·C·VI in tertia, L in quarta, significatione non constat. Qua de re dixi Bull. dell' Inst. 1852 p. 100 videri his notata esse nomina non legionis sed centurionum vel principalium operi tegulario propositorum; cuius usus exempla ubivis prostant. Elementis C·VI tamen significari existimo c(astra) Vi(ndonissensia); quod non abhorrere a consuetudine Romana docebunt tegulae Vindobonenses inscriptae *Ant. Tib. Vindob.* (Arneth Beschr. der zum k. k. Münz- und Ant.-Cab. geh. Statuen. 4. Aufl. p. 43); Karnuntinae inscriptae *C. Val. Const. Kar.* (Arneth l. c.); Londiniensis inscripta *p. p. Bri. Lon.* (id est puto *primipilares Britannici Londini*; Archaeological journal n. 37); in Hungaria reperta prope Quadriburgium inscripta *Quadribur. a. s.* (id est *ala sagittariorum*; Schoenvisner comm. geogr. II, 240).

Auctores commodius infra scribentur, cum quibus locis tegulae inventae sint recensebimus. Ipse examinavi tegulas musei nostri Turicensis et Schaffhausensis et Schaufelbühliani quod est Zurzachi; si quas alias inspexi, infra adnotabitur. Praeterea hoc loco addam edidisse me n. 1. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 10. 11 in Bull. dell' Inst. 1852 p. 100. 101; a Meyero autem in historia legionum XXI et XI, ubi harum tegularum complures lapide expressit, dari primam in tabulis n. 1—7. 9, secundam n. 10, tertiam n. 11—15, quartam n. 16, quintam fractam n. 8, sextam n. 22—28, octavam n. 19. 21, decimam n. 18. 20. Meyeri librum ubi citavi auctore eius non adiecto, Meyerum ab iisdem auctoribus monumentisve pendere scito, quibus ipse usus sum. Denique incertorum locorum tegulas exhibere placuit una cum iis quae repertae sunt ad ipsam Vindonissam.

Male lectas tegulas quamquam ex instituti mei rationibus silentio praetermittere oportebat, tamen placuit hoc loco indicare quasdam, quae vel fefellerint iam vel fallere possint. Quo vix pertinet tegula edita ab Ottio muthmassl. Ged. p. 21:

LEG · XI · S · C · VI

quam Hagenbuchius iam cod. 285 p. 49 recte reiecit, neque Hallerianas II, 395 (Orell. 441 = 245) L · XI · C · P · F et LEG · XI · G · P · F cuiquam probatas esse existimo iudicum acriorum. — Sed non melioris notae est quam idem Hagenbuchius (ad Huberum ep. ms. 1725, 4; cod. 285 p. 19) et hunc secuti Breitinger apud Schelhornum VII, 51 et Orelli 463 = 271 recensent inter octodecim tegulas Kloteni c. a. 1724 repertas:

L · XXI · S

cuius similem postea reperisse sibi visus est idem inter tegulas a. 1759 Buchsii retectas (cod. l. c.). — At Buchsiana in tabula picta separatim tum edita recte ita pingitur L·XXI·S·| ; ad Klotenianam autem quod attinet, neque Ottius eam habet alter eorundem laterum descriptor neque ipse Hagenbuchius in priore epistola neque extat hodie inter tegulas musei Turicensis, cui Klotenianae illae illatae sunt. Quam ob rem mihi non dubium est quin pro fracta Hagenbuchius male integram bis posuerit. — Item quem Vindonissae sibi emptum mox perdidit Hallerus I, 121 = 139 (inde Orell. 441 = 245):

LEG · VI · ////

non fuit sine dubio nisi later legionis XI litteris dimidiatis. — Denique quem idem profert (I, 71 = 81 cf. II, 395; inde Orell. 441 = 245):

L · XXI · G · R

unde procudit legionem XXI geminam rapacem, certus auctor adhuc vidit nullus et omnino reiiciendus est.

Iam recensebuntur loca in quibus supra scriptae tegulae repertae sunt, in quibus sequor litterarum ordinem; ad singulas vias enim haec redigere, quod sibi proposuit Meyerus, non improbo consilium quidem, sed ut sufficiant, quae de viis antiquis stationumque militarium ratione tradita habemus, certe cautius in hac re procedendum est quam adhuc fecerunt viri docti. Primum enim si quando unica tegula vel admodum paucae alicubi prodierunt, non statim sequitur stationem militarem ibi fuisse; ruderum enim cum multus esset usus apud antiquos, quid vetuit inter alia fracta etiam tegulas olim legionarias avehere? Quare indoles aedificiorum et maxime numerus tegularum respicienda erunt ei certe qui malit nescire multa quam falsa ponere. Gravius etiam est, quod in plerisque locis pro certa notitia quam desideramus subeat nescio quae levis rerum narratio antiquiorum auctorum et maxime Halleri hominis nimis boni et ultra sapientiam facilis. Ubicunque enim Romanae aetatis vestigia in Helvetia septentrionali emergunt, antiquarii repentini indigenae statim decantant solitas de duabus famigeratis legionibus fabulas earumque ibi stationem fuisse cupide defendunt. Equidem ut huic levitati aliquatenus obviam irem, quorum locorum tegulas scriptas auctor fide dignus nullus vidit, iis asteriscum praefixi. Ceterum ordinis alphabetici incommoda compensabit mappa secunda, quae stationes has proponit interrogationis signo in re dubia nomini adscripto.

Affoltern am Albis

3 'der Erzähler aus dem Bezirk Affoltern als Kalender für 1847' p. 8 et tab. n. 5 (inde Meyer p. 137).

6 una in mus. Turic.; item Erzähler l. c. (inde Meyer p. 137). Citatur corrupta in schedis Faesianis quas mihi exhibuit Meyerus.

Praeterea tegulas legionarias ibi servari a diacono Faesi testatur *Berichtbuch der a. G.* 1837, 11.

* *Baden*

Tegulae legionum XI et XXI secundum Hallerum II, 475 (inde per Bronnerum Meyer p. 132).

* *Birmenstorf*

Tegulae legionum XI et XXI secundum Hallerum II, 413 (inde Meyer p. 136).

* *Brunegg*

Tegulae legionum XI et XXI (*'zunächst um Brunegg und oben auf der Höhe des Brunegger Bergs'*) secundum Hallerum II, 416 (inde Meyer p. 135). Tegulas eiusmodi olim ibi se vidisse affirmat ex memoria etiam Kellerus.

Buchs

1 una Hagenbuch cod. 285 p. 17. 19. 21. 47 cf. epist. ms. 1759, 182, item Schmid 1760 p. 92 ex epist. Hagenbuchii. Extat praeterea in tabula separatim edita, quam inveni in cod. Turic. S, 298. Cf. etiam commentarius antiquus Zeichn. der ant. Ges. IV, 61, ubi tamen tegulae non pinguntur. Meyer p. 132.

2 una Hagenbuch l. c.

3 tres extant in mus. Turic.; duae apud Hagenb. l. c. et in tab. sep.; quinque nuper rep. ed. Meyer in Gerlachii schweiz. Mus. I, 125, Gesch. der Leg. p. 132. In harum unius margine superiore VM inscriptum fuisse notat Meyerus; puto eandem tegulam me vidisse, sed nihil eiusmodi ibi reperi.

6 una Hagenb. l. c. et tab. sep. Meyer p. 132.

Coblenz extra vicum quarta horae parte Zurzachum versus ad viam antiquam inter Confluentes et Zurzachum

1 quinque in museo Schaufelbühlii Zurzacensis, in quo item extant octo fractae aut primi aut secundi aut tertii typi (inde Meyer p. 138). Item Lucernae in bibl. publ. ex dono Isaaci; v. epistulam eius a. 1837 Corr. der a. G. I, 44.

2 tres in museo Schaufelbühliano (inde Meyer p. 138). Item Lucernae; v. Isaaci epist.

3 duodecim in museo Schaufelbühliano (inde Meyer p. 138). Item Lucernae; v. Isaaci epist.

4 duae in museo Schaufelbühliano, quarum altera integra est (inde Meyer p. 138), altera fracta sic L · XX|

5 una in museo Schaufelbühliano fracta sic |EG · X:|

6 octodecim in museo Schaufelbühliano (inde Meyer p. 138). Item Lucernae; v. Isaaci epist.

10 una in museo Schaufelbühliano, quam Confluentibus potius quam Vindonissa se accepisse existimat dominus.

Dällikon

1 duae in mus. Turicensi, quarum una massa potius quam tegula eandem notam habet bis impressam. Meyer p. 132.

2 una in mus. Turicensi.

3 duae in mus. Turicensi. Meyer p. 132.

6 una in mus. Turicensi. Ulrich a. 1789 (Berichtbuch der ant. Ges. I, 193). Meyer p. 132.

Ellikon ad viam quam adhuc dicunt Romanam

1 una Meyer p. 132 auctore I. I. Egg Ellikonensi.

* *Entfelden*

'Im Engstel sollen Ziegelstücke mit Buchstaben früher oft gefunden worden sein'. Ex epistula doctoris Thuet data societati nostrae d. 3. Oct. 1853.

* *Gebistorf*

'Ziegel mit römischen Buchstaben fanden sich in der Winterhalde'. Ex epistula parochi Meyer scripta societati nostrae a. 1853. Item in vico Reuss prope Gebistorf tegulas legionarias repertas esse nuperrime ad nos perscripsit Stäbli.

Gerlisberg v. *Heidenburg.*

* *Gränichen*

'Tegulae legionum XI et XXI reperiuntur circa ecclesiam in planitie, maxime in loco q. d. *Mauracher*'. Haller II, 417 (inde Meyer p. 136). — 'Oestlich am Dorf fand sich eine Backsteinplatte 12 Quadratzoll gross, verkauft an Hrn. Renger in Aarau; ebendaselbst auch abgerundete und platte Steine mit verschiedenen Bildern und römischen Buchstaben'. Ex epistula praeceptoris Brunner a. 1853 societati nostrae scripta.

Heidenburg (in communi Basserstorf inter Gerlisberg et Birchwil)

2 una museo Turic. illata a. 1852. Meyer p. 132.

3 una museo Turic. illata a. 1852. Meyer p. 132.

6 una museo Turic. illata a. 1852. Meyer p. 132.

* *Kaiserstuhl*

'Man soll hier Legionsziegel gefunden haben' v. Ehroldsheim apud Meyerum p. 138.

Kirchberg supra Biberstein

1 unam ibi vidisse se narravit mihi Schaufelbühl. Meyer p. 135.

6 una in museo Schaufelbühliano. Meyer p. 135.

Contra tegulas scriptas hic reperiri negat Haller II, 430

Kloten

1 decem extant in mus. Turicensi. Item quinque huius typi fuerunt inter tegulas Kloteni anno 1724 repertas, quas recensent Hagenbuchius (ad Huberum ep. ms. 1725, 4 optime; item cod. 285 p. 11–47); Neujahrsblatt der Zürcher Stadtbibliothek 1725; Ott muthmassl. Gedanken p. 16. 17. 21; Breitinger apud Schelhorn. VII, 36. 49. 51; cod. Zolleri p. 394; Bochat I, 390; Orell. 461. 462. 464 = 269. 270. 272. – Keller Mitth. der a. G. I, 26. Meyer p. 132.

2 una extat in mus. Turic.; tres fuerunt inter repertas a. 1724. Meyer p. 132.

3 octo extant in mus. Turic.; quinque fuerunt inter repertas a. 1724. Meyer p. 132.

4 una in mus. Turic.

5 una in mus. Turic. fracta sic: LEG·X| litteris incusis. Meyer p. 132.

6 novem extant in mus. Turic.; tres fuerunt inter a. 1724 repertas. Keller Mitth. der a. G. I, 26. Meyer p. 132.

* *Königstein* castrum antiquum prope Küttigen

Tegulas legionarias hic reperiri scripsit nobis Behlhofen Aarauensis a. 1853.

* *Lenzburg*

1 Meyer p. 136, qui huius rei auctorem mihi laudavit parochum loci.

6 Meyer l. c. eodem auctore.

'Zu oberst in den Schlossreben, die Burghalden genannt, hat man Ziegel der XI. und XXI. Legion entdeckt' Haller II, 440 (inde Meyer p. 136).

Mörikon

6 Schmid 1760 p. 92. Meyer p. 135.

'Ziegel der XI. und XXI. Legion' Haller II, 450.

Oberkulm

1 quinque Schmid 1760 p. 95, idem in cod. ms. bibl. publ. Bern. (ms. V, 9) quem vidit G. Wyss. Meyer p. 136.

6 quattuor Schmid l. c. p. 92, item cod. ms. cit.; inde Orell. 436 = 239. Meyer p. 136.

prope *Oberweningen* in loco dicto *Heinimürler*

1 una in mus. Turic. Meyer in Gerlachii schweiz. Mus. I, 127, Gesch. der Leg. p. 136, auctorem citans Weidmannum.

3 una in mus. Turic. Meyer Gesch. der Leg. p. 136.

6 una in mus. Turic. Meyer in Gerlachii schw. Mus. I, 127, Gesch. der Leg. p. 136.

Oberwinterthur

1 duae in mus. Turic. Meyer p. 132, qui addit exemplum sexti typi ibidem ut ait adservatum a me tamen non repertum.

Reckingen prope Zurzach

Tegulam unam exhibuit mihi Schaufelbühlius, quae ex inscriptionis margine partem servarat litteris plane effractis. Quae narrat Meyerus p. 133 repertas ibi esse tegulas legionarias complures typi primi et sexti, falsa esse mihi affirmavit ipse Meyeri auctor Schaufelbühlius.

Rüfenach

3 una in mus. Turic., cui dedit Staebli Bruggensis. Meyer p. 136.

6 una eidem ab eodem data. Meyer p. 136.

* *Rupperswyl*

Hallerus II, 460 ubi agit de via quae ibi est a tegularum frequentia dicta tegularia ('das Ziegelgässchen'), narrat quaedam de tegulis legionariis neque tamen ullas Rupperswylio ad se adlatas esse addit. Quare Meyerus p. 135 quod vicum Rupperswyl retulit inter stationes legionarias, certe non fecit auctore Hallero II, 460 ad quem provocat; videnturque ea quae Hallerianae narrationi similia ad Meyerum scripsit Schaufelbühlius, ad societatem nostram Behlhofen Aarauensis, ex eodem Hallero simili ratione fluxisse.

Schinznach prope Vindonissam

Legionis XXI tegulam hic repertam esse auctor nobis est Müri parochus in litteris scriptis d. 29. Oct. 1853.

prope *Schleitheim* in loco dicto *Salzbrunn*

1 duae in mus. Schaffhausensi. Ed. Wanner p. 8. Meyer p. 134.

2 una in mus. Schaffhausensi. Meyer p. 134.

3 una in mus. Schaffhausensi. Meyer p. 134.

6 duae in mus. Schaffhausensi. Ed. Wanner p. 8. Meyer p. 134.

7 una in mus. Schaffhausensi. Meyer p. 134.

Seeb

4 una in mus. Turic., quam ipse inde reportavi cum Meyero eo excurrens. Hanc unicam tegulam scriptam dederunt ruinae latericiae permagnae anno 1852 ibi retectae. Meyer p. 136.

Tättwyl

1 Haller II, 466, inde Meyer p. 136.

3 Haller II, 466, qui XI legionis tegulas hic reperiri negat. Inde Meyer p. 136.

'Eine Menge Legions(?)ziegel liegen hier verstreut' F. Keller Berichtbuch der a. G. I, 51.

prope *Triengen* in loco dicto *Heidenloch* horae parte tertia infra vicum in ruinis aedificii Romani

1 Brosi in schweiz. Geschichtsfreund VII, 123.

2 Brosi l. c.; Isaac in epist. 10 Aug. 1837 (Corresp. der a. G. I, 43. 45). Meyer p. 136.

6 Brosi l. c., si quidem haec est quam sic corrupit: L · XXI · C · P · F.

Quartam ibidem repertam et inscriptam LSCSCR non ausus sum inter tegulas legionarias referre; exhibebitur infra n. 346, 7.

* prope *Urdorf, im Heidenkeller*
'Nach der Aussage der Dorfbewohner würden Ziegel mit den Legionszeichen hier gefunden' Berichtbuch d. a. Ges. 1837 p. 1.

* prope *Villmergen* in loco dicto *Bülisacker*, in ruinis thermarum Tegulas legionum XI et XXI hic reperiri auctor est Haller in Schweiz. Geschichtsforscher II (1817) p. 305 (inde Meyer p. 137).

* *Waltenschwyl* inter Bremgarten et Sarmenstorf
In ruinis aedificii Romani retectis anno 1805 tegulas scriptas repertas esse parochoque frustra exhibitas esse legendas, deinde easdem pervenisse ad Stubium medicum Sarmenstorfensem narrat Hardmeier Berichtbuch der a. G. I, 57.

[*Wettingen*]
Errore hunc locum Meyerus p. 132 retulit inter stationes Vindonissenses; nam quam citat tegulam typi sexti, auctore, ut mihi asseveravit, Kellero seminarii Wettingensis rectore, ipse Kellerus quaerenti mihi rescripsit tegulam eiusmodi vidisse se quidem, neque tamen Wettingeni repertam, sed Koenigsfeldae erutam et adservatam Badenae apud Amietum.

Windisch

1 undecim vidi a. 1852 Königsfelden in monasterio; unam praeterea Zurzachi apud Schaufelbühlium. Quattuor extant in museo Turicensi loci quo quaeque inventa sit nota carentes. Ed. Ritter p. 34 q. v.; Haller II, 395; Meyer p. 128.

2 duae in mus. Turic. (ubi praeterea servatur una sine loci indicatione); tres apud Schaufelbühlium. Ed. Haller II, 395 (inde Orell. 441 = 245); Meyer p. 128.

3 duas vidi a. 1852 Koenigsfeldae. In mus. Turicensi tria exempla extant loci nota destituta. Ed. Haller II, 395 (inde Orell. 441 = 245); Meyer p. 128.

4 quod sciam adhuc non reperta est Vindonissae; errore enim ni fallor refertur a Meyero p. 128 inter tegulas Vindonissenses auctore nullo. Certe ego neque huius typi Vindonissense exemplum vidi neque apud auctorem fide dignum reperi.

5 una in mus. Turic., duae integerrimae in mus. Schaufelbühliano. Ed. Haller II, 395 (inde Orell. 441 = 245).

6 quattuor vidi in mus. Turic., item quattuor a. 1852 Koenigsfeldae, item unam in mus. Schaufelbühlii. Exhibent Guillimannus Habsburg. p. 34; Ott apud Hagenbuch. cod. 285 p. 15; Haller II, 395 (inde Orell. 441 = 245); Meyer p. 129.

8 duae extant in mus. Turic. loco quo repertae sunt non indicato, sed Vindonissa huc pervenisse vix dubitamus. Meyer p. 128.

9 unicum quod adhuc innotuit exemplum Rothius vidit a. 1850 Augustae in museo Schmidiano, cui complura Vindonissensia illata esse constat. Meyerus p. 128 unde habuerit, non indicavit; mihi quaerenti affirmavit excepisse se olim Vindonissae ex ipsa tegula.

10 duae extant in mus. Turic. (quarum una delineata est Zeichn. der a. G. I, 54); una in museo Schaufelbühliano; una, quam vidi et ipsam, in museo Basileensi ex dono Fischii; una in bibliotheca publica Lucernensi ex dono Isaaci (v. eius epist. a. 1837 Corr. der a. G. I, 44). Meyer p. 128.

11 una museo Turicensi illata est a. 1853; una est in museo Schaufelbühliano; una Lucernae in bibl. publ. ex dono Isaaci (Corr. der a. G. I, 44). Denique Vindonissae emit Haller (I, 38 ed. 2; II, 395). Meyer p. 128.

12 unicum quod adhuc intra fines Helvetios repertum est exemplum museo Turicensi illatum est anno 1853.

Wynikon

1 una Brosi Schweiz. Geschichtsfreund VII (Einsiedeln 1851) p. 120 tab. n. 8—11. Meyer p. 136.

2 una Liebenau Lucernensis in epist. 30 Mai. 1849 (Corr. der a. G. VII, 103). Meyer p. 136.

3 una Brosi l. c. Meyer p. 136.

6 duae Brosi l. c.; Liebenau l. c. Meyer p. 136.

Zürich in colle *Lindenhof*

1 et anno 1747 cum titulo Urbici n. 236 reperta est (Hagenbuch epist. epigr. p. 531) et anno 1838 (v. ephem. der Republikaner 1838 C. n. 2; Keller Mitth. der a. G. I, 29; Meyer p. 137).

6 utroque anno simul reperta est et ab iisdem edita.

Zurzach
Tegulam unicam scriptam adhuc ibi repertam, in qua superest tantum L} littera extante, exhibuit mihi Schaufelbühlius. Complures tegulas legionarias ibi reperiri Meyerus p. 133 fama accepit, quam falsam esse auctor mihi est Schaufelbühlius.

---

345 *tegulae castrorum prope Augustam Rauricam.*

Prope vicum Kaiser-Augst tegulae quae sequuntur repertae sunt omnes; ex hoc enim vico tegulas postea museo Basileensi illatas accepit Burckhardt-Wild et ad vicum Kaiser-Augst solum has tegulas reperiri testatur qui et primus et longe plurimas earum reperit Io. Iac. Schmid (in epistula 21 Dec. 1842, Corresp. der a. Ges. II, 109). Idem confirmatur testimonio diligentissimi Bruckneri p. 2952 nullas omnino tegulas scriptas inveniri in antiquae coloniae Rauricae ruinis (cf. infra 346, 1—6). Prope Kaiser-Augst reperta sunt sepulcra integra ex his tegulis compacta, ut ordines earum iuncti quasi tectum efficerent supra corpus defuncti; ex eiusmodi sepulcro patrem traxisse et museo intulisse septem huiusmodi tegulas Schmid filius narravit Meyero.

1 *litteris incusis* E G I M

2 *litteris incusis* E G I M vel LGIM

Cum de lectione adhuc non satis constet, optimum factu erit proponere octo exempla, quae habeo recte excepta,

id est Turicensis musei cui donavit Schmidius tria, et Basileensi quae illata sunt anno 1849 ex domo Burckhardt-Wild quinque. Illa ipse excepi, haec cum non satis accurate examinassem, Rothius vir peritissimus et officiosissimus diligentissime mea causa contulit. Sunt autem haec:

Turicense	1:	EGIM
»	2:	ELC
»	3:	CIM
Basileense	1:	EGIM
»	2:	TGIM potius quam *mr*
»	3:	ELGIM aut M
»	4:	TGIM
»	5:	TGIM

Unde ut mittam elementum extremum, quod modo *mp* esse modo *mr* iure iam posuit qui primus has tegulas edidit Rothius, primum quomodo accipiendum sit videamus, quod Rothio visum est *le*. Videntur tamen exempla octo quae supra posui ducere ad *te* potius quam ad *le*. Primum enim in Bas. 2. 4. 5 linea superior inferiore utrimque duplo longior est, item in Bas. 1 linea superior dextrorsum non excedit inferiorem, sinistrorsum inferiore paullo longior est. Turicense 1 rem non diiudicat; eadem enim longitudine sunt lineae superior et inferior. Restant Tur. 2 Bas. 3, quae videntur dare *el*, non *le*; notum enim est litterarum ordinem quantum fieri potest in nexibus emendate factis servari, ut M sit *ma*, M *am*, et si quod occurrit exemplum scripturae diversae, ut n. 334 MAXIM, errori vel neglegentiae lapicidae recte imputabitur. — Quare cum pars tegularum ducat ad E, pars ad L, restat disceptandum de diversitatis huius origine; non facile enim nobis persuadebit, qui ut in fine *mp* et *mr*, ita hic initio duas diversas scripturas usurpatas esse statuet. Mihi alterum elementum ex altero inversum esse videtur, quae inversio quam frequens sit in tegulis, prudentium nemo ignorat; in optione autem quae sic nobis datur eligendum esse puto longe frequentius adhibitum signum E, ut acquiescendum sit in lectione *tegimp* vel *tegimr*. — Non adhibui ad hanc quaestionem diiudicandam reliquas auctoritates eorum qui examinarunt musei Schmidiani tegulas, ut domini ipsius (Corresp. der a. G. I, 88), Hardmeieri (Zeichn. der a. G. IV, 19), Rothii p. 17 (inde Orell. . . . = 311), denique Meyeri; data opera enim, ut dixi, de his investigandum est, neque mirum, praesertim postquam innotuit Rothii ingeniosa interpretatio, omnes primum elementum sic dedisse E, quam formam vere significantem *le* num in ulla harum tegularum extet equidem valde dubito. Denique quam addidit in editione tegulam Rothius p. 17 (inde Orell. . . . = 311): EGIM, ipse vir candidus certiorem me fecit potius sic describi debuisse EGIM; non fuit igitur nisi exemplum soliti typi paullo effractum. Interpretationem collato lapide Augustano n. 279 signiferi legionis primae Minerviae Rothius proposuit hanc: LEGio I Minerva Restituta et LEGio I Minervia Pia. De epitheto certe *restitutae* differendum est iudicium propter nummi, ad quem provocat Rothius, imperatoris Aureoli inscripti L · I · MIN · RESTITVTA (Eckhel VII, 465) admodum incertam fidem. Praeterea si recte posui initio TEG non LEG legendum esse, explicemus necesse est sic: TEGula *(legionis)* I Minerviae, quod fortasse ferri poterit, ut interpretatio Rothiana per se admodum probabilis retineatur; quamquam plane simile exemplum quod proferam non habeo.

---

346 *tegulis reliquis publicis privatisque sigilla impressa.*

1 auf dem Alphof Dietisberg zwischen Buchten und Eptingen.

LEG · VII

Bruckner Merkw. p. 2278 (inde Orell. . . . = 311); quem virum diligentissimum quamquam erroris non libenter insimulo, tamen cum praeterea plane desint in his partibus septimae legionis vestigia, unicae testae ut unico testi diffidendum est.

---

2 Basileae apud Huberum, quem aut Vindonissa aut ex Germania accepisse existimo.

XXI

Bruckner p. 2952. Tribui potest et legioni XXI et XXII.

---

3 Basileae apud Harscherum; quem Augusta accepisse addit *Haller*, male opinor. Venit potius ex Germania.

LEG · XXX

Haller I, 144 = 169 (inde Orell. . . . = 311).

---

4 Magden prope Rheinfelden in colle *Hallmatt* sub quercu vetustissima tegulam repertam esse numeris Romanis inscriptam ad nos perscripsit anno 1853 medicus oppidi Stein Aargoviensis Büngi, qui puer tegulam vidit.

---

5 in sepulcris latericiis rep. Aug. Raur. a. 1765; lateres scripti litteras monstrant aetatis infimae. Quattuor exempla extant in bibl. publica Basileensi.

AMASONIVS

Descripsi. Schoepflin Als. I, 511; Roth p. 20; Orell. . . . = 320.

---

6 in lateribus fractis Augustae in museo Schmidiano.

a HAV *b*

Roth p. 20, inde Orell. . . . = 320.

346 7 Triengen in loco dicto *Heidenloch* reperta una cum tegula legionaria inscripta L · XXI G (cf. n. 344 p. 80) *Isaac*; extat Lucernae in quinque pagorum museo *Brosi.*

litteris extantibus LSCSCR vel LSGSGR

Isaac in epist. 10 Aug. 1837 (Corr. der a. G. I, 43. 45); Brosi Geschichtsfreund VII p. 125 tab. n. 12.
Si est privata, nomina continebit exempli causa *L. Scribonii Scriboniani*; at cum reperta sit una cum legionariis tegulis neque privatae publicaeque tegulae simul reperiri soleant, vide ne subsit legionis nomen insolita ratione scriptum, exempli causa: *legionis septimae Claudiae*; *Scribonianus (fecit).*

---

8 Galgen prope Altstetten tres harum tegularum repertae sunt, quarta Turici in colle Lindenhof, quinta prope Turicum in monte Uetli; quae omnes extant in museo Turicensi.

litteris incusis D · S · P

Descripsi edidique Bull. dell' Inst. 1852 p. 107, interpretatus D*oliare* S*tationis* P*ublici*, nimirum stationis Turicensis publici quadragessimae Galliarum. Meyer Gesch. der Leg. in tab. n. 30. 31. 32. — Kloteni quam repertam esse ait tegulam Hagenbuchius (ep. ms. 1752, 4; cod. 285 p. 45) I(, hanc ipsam crederem nisi et locus vetare videretur et male lectam (fortasse pro L[) indicaret ea res, quod in museo nostro haec reperiri non potuit.

9—15 tegulae in summo monte Poenino in ruinis aedis Iovis Poenini repertae. Praeterea n. 13 Martigny vidit *de Loges*; Neufchâtel in museo *ego*; sed videntur haec quoque exempla a monte Poenino adlata esse.

9 *litteris extantibus* S · P · Q · R
10 *litteris extantibus* PVBLICVS
11 *litteris extantibus* PVBLIC
12 *litteris extantibus* ROMA
13 *litteris extantibus* SEPPI
14 *litteris extantibus* PP·VAR·SATVRN
15 *litteris extantibus* SATVRN

9. 10. 11. 12 Murith n. 24. Quam addit idem S · T · Q · R omisi, utpote sine dubio profectam ex n. 9 male excepta.
13 vidi Neufchatellae in museo integram; fractam sic ..EPI.. reperi templi Poenini ruinas pervestigans et obtuli monasterii museo. Ed. de Loges p. 171, Murith n. 24, qui quam addit praeterea S · T · P · F omisi, videtur enim eadem parum bene descripta.
14 Murith n. 25 ligno incisam dat.
15 Murith n. 24.

346 16 Buchs rep. ait *Meyer*; quo auctore, nescio, nam et exemplum quod extat Turici in museo, loci ubi repertum est adnotatione caret, et silet inventarium.

litteris extantibus L FLX[

Descripsi. Meyer Gesch. der Leg. p. 170 tab. n. 29. — Lege: *L. Flavii* . . . .

---

17 tria exempla adhuc prodierunt, primum Radelfingeni anno 1814; secundum Studenbergi, tertium '*in der Engi*' anno 1847. Illata sunt museo Bernensi.

litteris incusis L · C · PPS

Descripsi ad ectypon Meyeri. Radelfingense exemplum emit Haller Königsfeldensis ediditque Schweiz. Geschichtsforscher II (1817) p. 306; item ed. Studer p. 81, Iahn Bern p. 361. Studenbergianum ed. Studer p. 82, Iahn Bern p. 50. Tertium ed. Iahn Bern p. 231 misitque Lutz Zeichn. der a. G. II, 60; Corresp. II, 65. — Lege: *L. C(ornelii?) Prisc(iani?).*

---

18 Allmendingen rep. 1824 una cum securibus n. 211.

ADRAS

Lohnerus Thunensis reperit ediditque Schweiz. Geschichtsforscher VIII, 430, a quo pendent Orell. . . . = 223, Iahn Bern p. 255. Do ex tabulis Lohnerianis bibliothecae Thunensis. Quod mihi narraverunt Thunenses de tegula legionaria Allmendingeni reperta et deinde pessumdata, ad hanc tegulam pertinere arbitror. — Lege: *Sarda.*

---

19 rep. Pomponiani prope Hyères. Extat Genevae in museo ex dono Soreti.

C · HOSTIL[
AMPLIAT[

Descripsi. Mém. de Genève VIII, 441.

---

347 *tegulis stilo inscripta.*

1 in tegula Galgen prope Turicum rep. et illata museo Turicensi. Litterae altae sunt poll. Helv. 1½.

LIIX

Contuli. Est numerus LIIX.

347 2 in tegula Dällikoni rep. (non, ut ait Meyer, in colle Lindenhof et in monte Uetli) et illata museo Turicensi. Littera alta est 4 poll. Helv.

P

Contuli. Ed. Meyer Gesch. der Leg. p. 137 tab. n. 31.

3 in tegula musei Genevensis.

Descripsi.

4 à Palézieux une chambre de M. le préfet de Mieville a pour parquet de grandes briques romaines, dont l'une porte une inscription; d'autres portent l'empreinte de pieds de chèvre et de pattes de petits chiens. Ces briques proviennent des bains romains découverts au Martinet près de Palézieux.

XCVDIIIFSCRH^IIPL
ΛPO SDVXYC

Descripsit Troyon.

348 *in amphorarum ansis.*

Amphorarum cavis inscripta vel impressa si qua occurrunt, his subiunxi. — Ceterum pleraque ansis inscripta admodum detrita sunt et paucissima tantum bene descripta.

1 Aventici rep. [deinde Bernae, nunc in bibl. Zofingensi].

AGRICOLAE

Hagenbuchius cod. 283 p. 221, qui vidit; inde Orell. 385 = 194. Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 20. — AGRICOLA Hardm.

2 prope Genevam in moenibus antiquis reperta [apud Blavignac architectum].

N C/T/S

Descripsi.

3 litteris extantibus, Vindonissae rep. [mus. Tur.].

Q · C · K · G · H

Descripsi. Litterae certae sunt et magnae.

348 4 *a* Aug. [mus. Schmid]. *b* Studenberg [mus. Bern.]. *c* Aventici.

a { CENESPSE *Roth*
CENFISPSA *Hardm.*

b CENRSPSE

c CENRSI

a Roth p. 15. Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19.
b Studer p. 76. Iahn Bern p. 50. Misit Lutz.
c Ritter p. 36, qui GNRSI; melius Studer p. 85 ex autographo Ritteri.

5 inter Schaffis (Chavannes) et Ligerz rep.

A · CIRGI · F

Iahn Bern p. 73.

6 [mus. Avent. n. 455].

FICMB

Descripsi; evanida est. Troyon FIGMS.

7 *a. b* Aventici bis repetita [mus. Bern.].

C · I · ALB

Ritter p. 36. Studer p. 73. Misit Lutz. — GIAB Ritter.

8 [mus. Avent n. 450].

IVS · IT · V *evanida*

Descripsi. Troyon legit IVSIT additque aliam item evanidam mihi non visam n. 453: IVSN . . . . . III.

9 [mus. Avent. n. 445].

MEIIPP

Misit Troyon.

10 Studenberg [Nidau, mus. Müller].

MNERT · S

Iahn Bern p. 51. Misit Lutz.

11 Aug. [mus. Schmid].

M · N · MELISSI ET · MELISSEI

Roth p. 15.

12 Vindonissae [mus. Bern.].

NEAN

Studer p. 78. Misit Lutz. — N3A, 'aut *neu* aut *uen*' Lutz.

13 [mus. Genev.]

NRVE VEP

Descripsi.

348 14 Genevae rep. in episcopio deiiciendo [mus. Gen.].

POLYCLIT//

Contuli. Mém. de la soc. d'hist. de Gen. I, 212, ubi est POLICLE.

15 *a* Vindonissae litt. ext. *b* [Basil.].

a SCAENSI////

b SCAENSIA

a vidi. *b* ed. Bruckner p. 3076, ansam esse non monens.

16 Vidy prope Lausanne [mus. Bern.].

C STR PAVLN

Studer p. 77; Levade p. 345 (inde Orell. ... = 311); misit Lutz, qui unus bene legit. — CSRPALLN St., FOR · BEL Lev. Lege: *C. Ster(tinii) Paullin(i)*.

17 Frick (Aargau) [mus. Bas.].

//ROPHMNA

Descripsi. Vischer röm. Nied. zu Frick p. 7. Videtur fuisse *Trophimiana*.

18 [mus. Gen.].

//ESSoL

Descripsi.

19 in ventre amphorae litteris magnis scriptis, non impressis [mus. Bas.].

MVI XIII

Descripsi.

349 *in trullarum marginibus litteris magnis.*

1 [mus. Aventic.].

FVSCVS F

Descripsi.

2 [mus. Gen.].

IO

Descripsi.

3 [mus. Gen.].

IOF

Descripsi.

4 Studenberg [mus. Bern.].

cNS

Studer p. 76. Iahn Bern p. 50. Misit Lutz. — CAAS Lutz Iahn.

349 5 [mus. Aventic. n. 457].

SABINS

Descripsi.

6 Cheseaux prope Lausannam [mus. Troyoni].

VALENTN

Descripsi. Lege *Valentini*.

7 [mus. Aventic. n. 454].

CVEIs

Descripsi.

8 [mus. Aventic. n. 456].

/////STM

Descripsi.

350 *in lucernis.*

Inscriptiones, quas ad ordinem litterarum recensui corruptis ad calcem reiectis, plerumque leguntur in imis lucernis, inveniuntur tamen interdum etiam in parte superiore ut n. 4 et 13. — Ceterum complures ex his lucernis et cis et trans Alpes reperiri solent, ut sunt n. 3. 11. 12. 20; quod non observavi in vasis cretaceis scriptis. Cui consentaneum est non reperiri in his nisi cognomina sola eaque saepissime admodum barbara, nunquam trium nominum figulos; contra lucernas qui fecerunt, saepe nomina scripserunt ratione plane Romana, ut *Q. C. C., L. Cae(cilii) Sae(cularis)*, alia. Lucernarum igitur quae in Galliis reperiuntur maiorem partem ex Italia adlatam esse puto; quod secus evenit in reliquis vasis opificii omnino multo simplicioris.

1 Vindonissae [mus. Turic.].

litteris extantibus AGILIS

Descripsi.

2 [Basil. bibl. publ.]

APRIO
F

Contuli. Bruckner p. 2893 tab. XV f. 3. Roth p. 14.

3 *a* Vindonissae in coemeterio. *b* Augustae rep. [mus. Tur.]. *c* [Basil. apud Huberum]. *d* [Basil. mus.].

litteris extantibus ATIMETI

a Stumpf cod. 47 p. 103, ed. VII, 11 aere expr. (inde Tschudy ed. p. 143, cod. 105 f. 8. 87; Simler cod. 102 f. 23; Grut. 902, 15 ex Stumpfio; Orelli 444 = 249).
b. d Descripsi.
c Huber ad Hagenbuch. ep. 1737, 39. Hagenbuch cod. 283 p. 303.
ATIMETI lectum est in prima et quarta, ATIAKTI in secunda, ATIME in tertia. — Ceterum vulgaris est; v. I. N. 6308, 6.

350 4 in lucernae parte superiore; Aug. rep. [mus. Turic. n. 753, ubi male adservatur inter res antiquas ex Italia inferiore adlatas].

litt. ext. ЯVꓤ

Descripsi. Ed. Wagner ed. 2 p. 36, ed. 3 p. 52. Bruckner p. 2870.

5 [mus. Bas.].

Q C C

Descripsi.

6 *a* Lunneren [mus. Turic.]. *b* inter Mett et Brügg rep.

a gladiatores duo; *b Victoria cum biga.*

litt. incusis L CAE SAE

a Descripsi.
b Iahn Bern p. 89.
Extrema littera, quam Iahnius habuit pro R, mihi aut E aut B esse visa est.

7 *a* Piedimonte in Italia inferiore [mus. Turic.]. *b* [mus. Turic. ex dono Schinz-Hirzelii].

litt. incusis C COR VRS

Descripsi! Vulgaris in Italia; v. I. N. 6308, 13.

8 Bois de Vaux prope Lausannam.

I · D · P

Notices d'utilité publique I, 330.

9 [mus. Turic. ex dono Schinz-Hirzelii].

litt. incusis ERACLIO

Descripsi.

10 *a* Basileae [Basil. mus.]. *b. c* ex ruinis villae Romanae Kästeli prope Prattelen [Basil. mus.]. *d* Dällikon [mus. Turic.].

litt. extant. EVCARPI

a Descripsi. Roth p. 15.
b. c Descripsi. Locum indicaverunt schedae Rothii et epistula Vischeri.
d Descripsi.

11 Aug. [mus. Schmid. Puto hanc ipsam esse quam servat mus. Turic. n. 760 inter allata ex Italia inferiore; cf. n. 350, 4].

litt. extant. FAOR

Descripsi. Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19. — Reperitur in Italia, v. I. N. 6308, 15.

350 12 *a* Culm [mus. Bern.]. *b* rep. a Vindonissa leugis sex [mus. Bern.]. *c* Lausannae rep. 1719. *d* Vindon. [mus. Schaufelbühlii].

litt. ext. FORTIS

a. b Ritter p. 35. Studer p. 87 n. 32. 37.
c Ruchat, vide notam ad n. 129.
d Descripsis.
Ubivis obvia, v. e. c. I. N. 6308, 16.

13 in lucernae parte superiore; rep. Vindonissae [mus. Turic.].

litt. extant. HERACLAE

Descripsi.

14 Aug. [mus. Schmid].

IEGIDI

Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19.

15 [mus. Tur. ex dono Simleri Trüllikonensis].

litt. incusis IVVE SECV

Descripsi.

16 ex Italia vel ex Graecia adlata [mus. Turic.].

litt. incusis KY

Descripsi.

17 ex Italia inferiore adlata [mus. Turic.].

litt. extant. LITOGENE

Descripsi.

18 ex Italia adlata [mus. Bas.].

C LOL BIA

Descripsi.

19 [Basil. Werthemann-Burckhardt, nunc in mus.].

I VꟼI

Descripsi. Roth p. 15. Videtur legendum *Lupi.*

20 Vindonissae [mus. Turic.].

litt. incusis C M EVPO

Descripsi. — In Italia vulgaris, v. I. N. 6308, 21.

21 [Basil. mus. Faesch, nunc bibl. publ.].

C · OPPI · RES

Contuli. Bruckner p. 2905 tab. XIX n. 5. Roth p. 15.

22 [Basil. mus. Faesch, nunc bibl. publ.].

Q ORATI HYLAE

Contuli. Bruckner p. 2905 tab. XV n. 1. Roth p. 15.

350 23 lucerna solitis maior; rep. Vindonissae [mus. Turic.].

litt. incusis C PAS ISID

Descripsi.

24 [Basil. mus. Faesch, nunc bibl. publ.].

C PVF SEC

Contuli. Huber ad Hagenbuch. ep. 1738, 6. Hagenb. cod. 283 p. 307. Bruckner p. 2904 tab. XIX n. 2. Roth p. 15.

25 [mus. Bas.].

SAECVL

Descripsi. Roth p. 15 qui citat etiam schedas Bruckneri.

26 Aug. [mus. Schmid].

ODESS

Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19.

27 ex Italia allata [mus. Bas.].

IASAVGV *lect. inc*

Descripsi.

28 [mus. Bas.].

CVNCNAC *lect. inc.*

Descripsi.

29 [olim in bibl. publica Turic., nunc in museo ibidem].

litteris incusis incertis III///O Я Ǝ

Descripsi.

351 *inscriptiones in pateris caelatis pictisve.*

Inscriptiones, quae in lateribus vasorum caelatorum inter ipsas figuras collocantur, vasariorum esse, non caelatorum probatum ivit Lauchert (Mitth. des arch. Vereins für Rottweil 1845 p. 25 sq.), provocans ad Cibisi nomen quod et in lateribus saepe legitur et in imis pateris. Similiter in his nostris Albani vel Albuciani vel Albucii, Cerialii, Cesorini, Germani nomina in utraque serie reperiuntur. Quo probatur, si quid video, cum vasa tum typos hos caelatos, quos et ipsos cretaceos fuisse constat, ab iisdem opificibus vasariis simul et caelatoribus proficisci.

1 in latere vasis sub corona hederacea, Studenberg [mus. Bern.].

ACOHILARVS

Studer p. 75. Iahn Bern p. 49. Misit Lutz.

2 in vasis caelati latere; Cheseaux prope Lausannam [mus. Troyoni].

litt. ext. ALD

Descripsi.

351 3 patera, quae venationem anaglypho exhibet, Vindonissae [mus. Tur.].

CERIAI

Descripsi.

4 [Basil. apud Huberum].

CESORIN

Bruckner p. 2958 (hic CISORIN). 3076.

5 in latere paterarum. *a* Aug. Raur. [Merian-Burckhardt]. *b* Studenberg [mus. Bern.]. *c* Vicques prope Delemont. *d* [in mus. Aventic. n. 845, cui dedit Tharmaier 1852].

a. b CIBISVS FEC

c CIRISVS I

d CIBISVS F

a Roth p. 14.
b Studer p. 76. Iahn Bern p. 49. Misit Lutz.
c Misit Quiquerez. Zeichnungen der a. G. III, 46, ubi est RIISASI·ЯIↃ.
d Descripsi.

6 Aug. rep. 1792 [servat Victor Gibelin Salodurensis].

CIИИ

Brosi in nescio quo libello incredibiliter absurdo quem inscripsit 'die Steinschrift Cinnenius von Olten'.

7 in latere typi cretacei ad pateras caelatas formandas facti, Vindonissae [mus. Turic.].

COBNERTVS F *litt. inversis*

Descripsi.

8 Aug. [mus. Bas.].

EIIA

Descripsi.

9 Aug. [mus. Bas.].

CERMANI

Descripsi.

10 in latere vasis; supra genii duo cum equo; Studenberg [mus. Bern.].

ILVST

Studer p. 74. Iahn Bern p. 49. Misit Lutz.

351 11 *a* in vase caelato (mus. Avent. n. 496). *b* [mus. Bas.].

a IMAИ
b IM litt. ext.

a Descripsi.
b Rothius descripsit.

12 in latere vasis cretacei cum pictura alba, rep. Kloten 18 7.

'/ V

Zeichnungen der ant. Ges. I, 39. 44. Neujahrsblatt 1838 tab. 1 f. 8.

352 *in testis reliquis impressa vel inscripta.*

Referuntur hoc loco in testis reliquis sigillo impressa vel stilo inscripta quae cunque reliquis ordinibus supra n. 348–351 non potuerunt inseri. Longe maxima pars inscriptionum excepta est ex sigillis figulorum imae parti vasorum paterarumve impressis.

1 Vindonissae rep. (mus. Tur.).

OFIC · ACVI

Descripsi.

2 Aug. (mus. Bas.).

ADVOCISI · O

Descripsi. Pro c potest etiam legi G.

3 (Basil. bibl. publ.).

AESIIVI M

Bruckner p. 3076. Roth p. 14. — AESIVNA Br.

4 *a. b* Aug. rep. (mus. Schmid; mus. Turic.).

ΛRICΛN M

a Roth p. 14: ARICANM sive AFRICANIM.
b Descripsi.

5 Vindonissae rep. (mus. Tur.).

EX · ΛL//////

Descripsi. Litterae quattuor primae certae sunt et praecedit spatium, ut non possit fuisse SEX.

6 *a* Studenberg (mus. Bern.). *b* Vindon. (mus. Tur.).

a OF Λ.BΛI
b OF Λ..BΛI

a Studer p. 75. Iahn Bern p. 50. Misit Lutz. — OF·A.BANI Iahn. OF ABANI St.
b Descripsi. Non videtur fuisse .B.
Cf. inter vasa caelata n. 351, 2.

352 7 *a. b* [Basil. loco inc.; mus. Schmid].

ALBVCIANI

a Bruckner p. 3074.
b Roth p. 15 qui AERVCIANI.

8 *a* Aug. (mus. Basil.). *b* (Basil.). *c* Badenae (mus. Tur.). *d. e* Aug. (mus. Schmid, nunc Turic.; mus. Bas.).

a A.B/CI · OF
b ALBVCI · M
c. d e ALBVCI

a. c. e Descripsi.
b Bruckner p. 3075.
d Descripsi. Roth p. 15; Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19.

9 *a. b* Aug. Raur. rep. (Parent; Merian-Burckhardt).

ALBVS · FE

a Parent ed. p. 25 et ms. Sal. p. 58 (hic est F, sed in ed. et cod. Gen. FE).
b Roth p. 14.

10 Studenberg rep. (mus. Bern.).

OF · ALRI

Studer p. 75. Iahn Bern p. 50. Misit Lutz, qui ALRI. Corrige ALBI. — Harum figlinarum aliqua fuisse videtur, quam *in der Engi* reperit Iahn Bern p. 228 inscriptam litteris fugientibus ALB.

11 Vindonissae rep. (mus. Tur. n. 225).

ALEX

Descripsi.

12 *a* Develier rep.
b Bois de Vaux prope Laus. (mus. Troyoni).

a AMANDVS
b OF · AAN

a Mittheilungen der ant. Ges. in Zürich II p. 95 tab. I n. 12.
b Descripsi.

13 Aug. rep. (mus. Schmid; nunc mus. Turic.).

ANAILL · F

Descripsi. Roth p. 14 qui ANAILLF vel ANANI · F. Mihi lectio certa visa est.

14 Vindonissae rep. (mus. Tur.).

ANE//F

Descripsi.

352 15 Vindonissae [mus. Turic.].

OF · APRI ·

Descripsi.

16 *a* Vindonissae [mus. Bas.]. *b—e* Vind. [mus. Tur.]. *f* Vind. [mus. Bas.]. *g* Aug. [mus. Bas.]. *h* Vind. [mus. Tur.]. *i* Vind. [mus. Schaufelbühl]. *k—q* Vind. [*k—p* mus. Tur., *q* mus. Bas.]. *r* Vind. [mus. Bas.].

a OF AQVIT
b—d OF AQVIT
e OF AQVI infra graphio scr. est ILV
f OF AQVIT/
g. h OF AQV|
i AQVITANVS
k—q AQVITAN
r AQVIT

Descripsi omnes; *q* ed. Roth p. 15.

17 *a* Aug. ut vid. [mus. Basil.]. *b* Vindonissae [mus. Bas.]. *c. d* Vindonissae rep. [mus. Turic.].

a. b. d ARDACI
c OF · ARD

Descripsi omnes.

18 Vindonissae rep. [mus. Turic.].

ASPR

Descripsi.

19 Aug. [mus. Bas.].

AT/////A

Descripsi.

20 *a* Oberculm. *b* in der Engi.

a ATERIE
b ATEI

a Schmid 1760 p. 98.
b Iahn Bern p. 214.

21 Neftenbach.

ATERNOS

Vogel 1781 (Berichtb. der a. G. I, 167).

22 [Basil.].

ATTICI M

Bruckner p. 3074.

23 Vindonissae rep. [mus. Turic.].

OF N////

Descripsi.

352 24 Aug. rep. [mus Turic.].

AVENTINI M

Descripsi.

25 Aug. [mus. Bas.].

AVET

Descripsi.

26 Vindonissae rep. [mus. Turic.].

N F

Descripsi.

27 Lunneren rep.

AVG....

Sulzer cont.

28 Aug. rep. [mus. Schmid].

AVGELIA · F

Roth p. 14.

29 in der Engi rep.

AVIL

Iahn Bern p. 214.

30 Vindonissae [mus. Turic.].

C · AVT *stilo scr.*

Descripsi.

31 *a. b* Vind. [mus. Turic.]. *c* [mus. Bas.]. *d* Vind. [mus. Tur.]. *e* Vind. [mus. Schaufelbühl]. *f. g. h. i* Vind. [mus. Tur.]. *k* Vind. [mus. Bas.]. *l* Aug. [mus. Tur.]. *m* Aug. [mus. Schmid]. *n. o. p* Aug. [mus. Tur., Bas., Schmid]. *q* Vind. [mus. Bas.]. *r* Lunneren. *s* Vind. [mus. Bas.].

a. b OF BASSI · CO
c OF · BA/SI · CO
d ////////ASSICO
e OF BASSIC
f BASSIC
g—m OF BASSI
n—q BASSI
r ///ASSI
s BAS

Descripsi omnes exceptis *m. p. r.* Praeterea exhibent
c Bruckner p. 3076 male.
m Roth p. 14.
p Roth p. 15.
r Breitinger p. 51. Hagenbuch cod. 285 p. 294.

352 32 Aug. rep. [mus. Schmid].

BELSVS F

Roth p. 14; Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19.

33 *a* Vindonissae rep. [mus Tur. n. 1454]. *b* Turgi [apud Kappelerum].

a OFI BILIC/

ab altera parte graphio scriptum:

ſ(ΙΛΠ

b OFIC BILIC

a Descripsi.
b Descr. Meyer.

34 Oberwinterthur rep. [mus. Tur.].

BISSVN

Descripsi.

35 *a. c* [Basil.]. *b* Aug. rep. [mus. Schmid].

a BORILLI OF
b BOLMI OF
c SORILLI · M ·

a Huber ad Hagenb. epp. 1737, 34 (inde Hagenbuch cod. 283 p. 299). Bruckner p. 3074.
b Roth p. 14.
c Bruckner p. 3076.

36 Aug. [mus. Bas.].

BRIC/

Descripsi.

37 Vind. [mus. Tur.].

CABVCA

Descripsi.

38 *a—d. g. h* Vindonissae rep. [*a. b. g. h* mus. Tur.; *c* mus. Bern.]. *e. f* Studenberg [mus. Bern.].

a—f. h OF CALVI
g OFI /AI—VI

a. b. g. h Descripsi.
c Studer p. 77: OF CALV.
d Haller II, 396 (inde Orelli 442 = 246): OF · CALVS.
e. f Studer p. 76. Iahn Bern p. 150. Misit Lutz.

39 Aug. rep. [mus. Schmid, nunc mus. Tur.].

CANTOMIII M

Descripsi. Roth p. 15.

40 [Basil.]. *b* Aug. rep. [mus. Schmid, nunc mus. Tur.].

a CARVS F
b CAR/////

a Bruckner p. 3074.
b Descripsi. Roth p. 15.

352 41 Vindon. [mus. Tur.].

CASTVS · FE

Descripsi.

42 Aug. rep. [mus. Schmid, nunc mus. Turic.].

CATASEXTVS · F

Descripsi. Roth p. 14.

43 in thermis Zofingensibus rep.

a CATo
b CAT

a. b Zeichn. der a. Ges. II, 101.

44 *a. b. c* in bibl. publ. Zofingensi.

a CATVLL
b ATVLLINVS
c TVIVITVJ

a. b. c Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 20.

45 Aug. rep. [mus. Bas.].

CAVTERRA

Descripsi. Roth p. 14.

46 Vind. [mus. Bas.].

CELSI OF

Descripsi.

47 *a* Aug. rep. [mus. Schmid; nunc mus. Tur.]. *b* [Turici in museo Iacobi Wolff a. 1610].

CERIALI · M

a Descripsi. Roth p. 14.
b Cod. Zolleri p. 689, qui CEREALI · M.
Cf. inter vasa picta 351, 3.

48 Aug. rep. [mus. Turic.].

CESORIN/////

Descripsi.
Cf. inter vasa picta 351, 4.

49 *a* Aug. rep. [mus. Bas.]. *b* [Bas.].

a OF CI/M
b OF CIAM

a Descripsi.
b Bruckner p. 3076. Rothius ex eodem refert sic: OF·CIAM.

352 50 *a* Neftenbach [mus. Turic.]. *b* Aug. rep. [Merian-Burckhardt].

CINTVGENI

a Descripsi. Berichtbuch der a. G. I, 167.
b Roth p. 15, qui CINT · VCENI; sed punctum ad circulum refertur, non ad inscr.
Hanc qui ad CIVITATEM TVGENI, i. e. Zugium pertinere voluerunt (Berlin. Nachr. von Staats- und gel. Sachen 1837 Beil. Nr. 1), non ridendi sunt; ipsi enim riserunt.

51 [Basil.].

COCV

Bruckner p. 376.

52 [Bas.].

OF · COM

Bruckner p. 3074.

53 Aug. [mus. Bas.].

CONSTAS · F

Descripsi.

54 Studenberg [mus. Bern.].

CONTI OΓꟻIC

Studer p. 85. Iahn Bern p. 50. Misit Lutz. — OONTIOINC Lutz.

55 Vindonissae rep. [mus. Tur.].

COSIVS · VRA

Descripsi.

56 Lunneren [mus. Turic.].

COSRVF

Descripsi. Breitinger p. 50. Hagenbuch cod. 285 p. 294 (inde Orell. 460 = 267). — COFRV sive COSPV Br.; COSRV Hag.

57 [Basil. bibl. publ.].

COTIO

Bruckner p. 3076. Roth p. 14.

58 Vindon. rep. [mus. Turic.].

CR/////TV

Descripsi.

59 [Basil.].

OF · CREA

Bruckner p. 3074.

352 60 *a*. *b* Aug. [bibl. publ. Basil.]. *c* an der Schindellegi supra Altenburg prope Vindonissam [mus. Bern.]. *d* Aug. ut vid. [mus. Bas.] *e* Vind. [mus. Bas.].

a CREIRO
b CRESN
c CRESTIO
d. *e* CRESTI

a Roth p. 15. Num CRESTIO?
b Roth p. 15, citans item suppl. ad Bruckner a. 1766 notansque in schedis se vidisse.
c Studer p. 77. Misit Lutz.
d. *e* Descripsi.

61 Vind. [mus. Tur.].

OF · CRE/

Descripsi.

62 Vindonissae rep.

OF · CRESPI

Haller II, 396, inde Orelli 442 = 246.

63 Aug. rep.

OF · CRETIO

Parent ms. Sal. p. 58, ed. p. 12.

64 Aug. [mus. Bas.].

CRICIRO FIICI

Descripsi.

65 Iouxtens (prope Lausanne) in balneis Romanis rep.; possidet Rivier.

CRISPVS F

Misit Troyon.

66 Aventici rep.

PCRISP

Hagenbuch cod. 283 p. 221 a Stadlero. Orelli 385 = 196.

67 *a*. *b* Vind. [mus. Bas.].

a CRISPI
b //RISPIN/

a. *b* Descripsi.

68 Aug. rep. [mus. Schmid].

CROBISC M

Roth p. 14; Hardmeier Zeichnungen der a. G. IV, 19. — CROBISOM Roth.

352 69 Aug. rep. [mus. Schmid].

CVCALI M

Roth p. 14. Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19. Contra legit Meyer: C · VCCI · L · LIM.

70 Aug. ut videtur [mus. Bas.].

CVCILOF

Descripsi.

71 *a* [Basil.]. *b* Vind. [mus. Tur.].

OF CVS

a Bruckner p. 3074 qui OECVS.
b Descripsi; pro s est ƨ.

72 Aug. rep. [mus. Schmid].

DAMINI · M

Roth p. 14. Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19.

73 Aug. [mus. Bas.].

DAMONVS

Descripsi.

74 Vind. [mus. Turic.].

DATIC

Descripsi. Lectio non satis certa.

75 *a* [Basil.]. *b* Aug. [mus. Bas.].

a DOCCA
b |OCCALVS F

a Bruckner p. 3074.
b Descripsi.

76 Aug. [mus. Schmid, nunc mus. Tur.].

ƆOCIO:F

Descripsi. Roth p. 15. — DOCIOFF Roth.

77 Aug. [mus. Bas.].

DOMI\

Descripsi. Rothius in schedis ROMAI\

78 Solothurn in coemeterio rep. 1763/4.

DONITIONICI

Cod. Wallier Muthm. p. 15.

79 Aug.

EDATI · M

Parent ms. Sal. p. 58, ed. p. 25.

80 Aug. rep. [mus. Schmid, nunc mus. Tur.].

• | E D DIL | ∘

Descripsi. Roth p. 15.

352 81 Vindonissae rep. [mus. Turic.].

ERMII

Descripsi.

82 *a* Vindonissae rep. [mus. Turic.]. *b* Lunneren rep. 1741 'ausser dem Dörflein an dem Scheideweg, der nach Ober-Lunneren und nach Maschwanden führt'. *c* Aug.

a ΘEИONA
b ∴ EPOM
c ΘEΠOM

a Descripsi.
b Breitinger neue Entd. merkw. Ant. tab. cf. p. 15. 49. Hagenbuch cod. 285 p. 293 q. v. (inde Orell. 460 = 267).
c Parent ed. p. 13.
Cf. n. 91.

83 Aug. rep.

OF · FAR

Roth p. 14 ex add. ms. ap Brucknerum.

84 Vind. [mus. Tur.].

FELIC

Descripsi.

85 Vind. [mus. Tur.].

FELIX SEX

Descripsi.

86 Vind. [mus. Tur.].

F F I L///////M

Descripsi.

87 Aug. [mus. Schmid, nunc mus. Turic.].

OF FESE

Descripsi. Roth p. 15. — OF FESE ego.

88 Vindonissae rep. [mus. Turic.].

FESTVS

Descripsi.

89 *a* Aug. [mus. Schmid]. *b* Aug. [mus. Bas.].

a OF FIRMO
b FIRMO

a Roth p. 15.
b Descripsi.

90 Vindon. [mus. Tur.]. Litterae aetatis deterioris, solitis maiores.

FLORENTINVS F

Descripsi.

352 91 Baden [mus. Tur.].

. ƆFRONIı

Descripsi. Cf. n. 82.

92 [Basil.].

Q · A · GEMELL

Bruckner p. 3076. Fortasse OF · GEMELL.

93 [Basil.].

GENIALIS · F

Bruckner p. 3075.

94 *a. b* Oberwinterthur [mus. Tur.]. *c* Turici in colle Lindenhof [mus. Tur.]. *d* Aug. ut videtur [mus. Bas.]. *e* [mus. Schmid]. *f* Aug. rep. *g—k* [Basil.]. *l* Vind. [mus. Schmid.].

a ÇERAMNIF
b CERAMD
c C·ERAMNI
d Ç·ERAMNI
e C·FRAAN
f ЄEПMAN
g GERMANICI
h GERMANIR
i CIRMNIOI
k C-ANI....
l CERAM

a—d. l Descripsi.
e Roth p. 15.
f Parent ms. Sal. p. 58, ed. p. 13.
g. h Bruckner p. 3076.
i Roth p. 15 ex add. ms. ad Brucknerum.
k Bruckner p. 3074.
Cf. inter vasa picta 351, 9.

95 Aug. [mus. Schmid].

HABILIS · M

Roth p. 14. Hardmeier Zeichnungen der a. G. IV, 19.

96 Aug. [mus. Bas.].

IAИVARI

Descripsi.

97 Aug. rep.

OF · IGEM

Parent ms. Sal. p. 58, ed. p. 28.

98 *a. b. c* Vindonissae rep. [*a. b* mus. Tur., *c* mus. Schaufelbühl.].

a ʻıLIBERTVS
b. c IBERTVs

a. b. c Descripsi. Forma litterarum plane diversa est.

352 99 Aug. rep. [mus. Tur.].

IЍEƧI

Descripsi. Lectio incerta.

100 Turici in colle Lindenhof [mus. Turic.].

graphio scr.

Descripsi. Lege INCIINVI, *Ingenui*.

101 Aug. [mus. Schmid].

INI

Roth p. 15.

102 Vindonissae rep.

IOVIANVS · F

Haller II, 396, inde Orell. 442 = 246.

103 Vindonissae rep. [mus. Bern.].

ISE OF

Studer p. 77.

104 Neftenbach.

IVCA

Vogel 1781 Berichtb. der a. G. I, 167.

105 *a* Aug. rep. *b* Vind. [mus. Schaufelbühl]. *c* Vind. [mus. Tur.].

a OF · IVCVN ·
b. c IVCVNDI

a Parent ms. Sal. p. 58, ed. p. 24.
b. c Descripsi.

106 Lunneren [Turici bibl. publ., nunc in museo].

IVKMS

Descripsi. Hagenbuch cod. 285 p. 294 (inde Orell. 460 = 267). — ovkʍo Hag.

107 Galgen prope Turicum [mus. Tur.].

IVИIVS F

Descripsi.

108 *a. b* Aug. rep. [*b* mus. Schmid, nunc mus. Tur.]. *c* Studenberg [mus. Bern.].

a IVSTI M
b IVSTI/////
c IVSTI

a Roth p. 14 ex suppl. ms. ad Bruckner.
b Descripsi. Roth p. 15.
c Studer p. 75. Iahn Bern p. 50. Misit Lutz.

352 109 *a* Aventici vidit Stadler. *b* [Aventici in museo n. 447].

a LACONIS

b LAC....

a Hagenbuch cod. 283 p. 221 a Stadlero, inde Orell. 385 = 195.
b Misit Troyon.

110 Aug. [mus. Schmid; nunc mus. Turic.].

LALLO · F

Descripsi. Roth p. 14.

111 Vind. [mus. Bas.].

LAVRIC

Descripsi.

112 Aug. [mus. Schmid; nunc mus. Turic.].

LAXTVCIS F

Descripsi. Roth p. 14: TAXTVCISF vel IAXTVCISF. Sed lectio certa est.

113 *a* Vind. [mus. Bas.]. *b* Aug. [Merian-Burckhardt]. *c* Vind. [mus. Tur.]. *d* Aug. *e* Vind. [mus. Schaufelbühl]. *f* Aug. *g*. *h* Vind. [mus. Bas.].

a OF LICINIAA

b L·IGINIAAΘ

c /////NIAAΘ

d IC·NIMO

e. *f* OF · LICIN

g OF · LICN *sic*

h L·ICAIVS

a. *c*. *e*. *g*. *h* Descripsi.
b Roth p. 14.
d Parent cod. Sal. p. 58, ed. p. 27.
f Parent cod. Sal. p. 58, ed. p. 25.

114 *a*. *b* Studenberg [mus. Bern.]. *c* Vind. [mus. Tur.].

a. *b* LOGIRN M

c LOGIRNI

a. *b* Studer p. 76. Iahn p. 50. Misit Lutz. — LOCIRNM St.
c Descripsi. M non fuit in sigillo.

115 Aug. rep. [mus. Schmid; nunc mus. Tur.].

LΘLLI · M

Descripsi. Roth p. 14.

116 Aug. rep. [Werthemann-Burckhardt].

LVCI · OΓ

Roth p. 15.

117 Iouxtens (prope Lausanne) in balneis Rom. rep. [possidet Rivier].

MA}

Misit Troyon.

352 118 Vindonissae rep. 1845 [mus. Tur.].

OFI · MACCA

item graphio scriptum:

[illegible]

item:

[illegible]

Descripsi. Lege SIPVRI et L·CRISPI.

119 [Basil. bibl. publ.].

MACERATI

Bruckner p. 3075. Roth p. 15.

120 *a*. *b* Aug. [*b* mus. Schmid, nunc mus. Tur.].

AACRNI

a Bruckner p. 3075: AACKNI.
b Descripsi. Roth p. 15.

121 [Basil. bibl. publ.].

MALLEDV

Roth p. 15, citans Brucknerum.

122 [Basil.].

MAÆRIS · F

Bruckner p. 3076.

123 *a*. *c* Aug. [mus. Schmid]. *b* Vindonissae rep. [mus. Turic.]. *d* [mus. Tur.]. *e* [Basil.].

a OF · MANI

b AANI OF

c MM OF

d MAИI

e MAN

a. *c* Roth p. 15.
b. *d* Descripsi.
e Bruckner p. 3075.

124 [Basil.].

MARCINAA^x C · F

Bruckner p. 3075.

125 [Basil. bibl. publ.]

MARINVS F

Huber ad Hagenb. ep. 1738, 6, inde Hagenbuch cod. 283 p. 109. Roth p. 14. — MARIANS F Huber.

352 126 *a* [Basil.]. *b* Vind. [mus. Schaufelbühl].

a MARTIALI

b //RTIALIS · M

a Bruckner p. 3075.
b Descripsi.

127 [Basil.].

MARTINVS · F

Bruckner p. 3075.

128 *a*. *b*. *c* Vindonissae [*a*. *b* mus. Tur., *c* mus. Schaufelbühl]. *d* Oberwinterthur [mus. Tur.]. *e* Oberculm.

a. *d* ΛΛSCLI

b OF MASCLI

c MΛSCELI OF

e OF · MASCL ·

a–*d* Descripsi.
e Schmid 1760 p. 97.

129 [Basil.].

MATORINI

Bruckner p. 3075.

130 Aug. [mus. Schmid; mus. Turic.].

MEAINM

Descripsi. Roth p. 15. — MEAIN s. MEAIMA Roth; item alio loco MAIIIAAA.

131 *a*. *b* Aug. rep. [*a* mus. Tur.].

OF MEM

a Descripsi.
b Parent ms. Sal. p. 58, ed. p. 27. — MEN cod. Sal.

132 *a* [Turici in museo Iac. Wolff 1610]. *b* Aug. rep. [mus. Tur.]. *c* [Basil.]. *d* Lunneren [mus. Tur.].

a MERCATOR

b MERCA

c MERCA

d MERC

a Cod. Zolleri p. 689.
b Descripsi; evanida est.
c Bruckner p. 3075. Roth p. 15, qui addit 'al. V · ERCA'.
d Descripsi. Sulzer in app. non pag.

133 *a*. *c* Vind. [mus. Tur.]. *b* Buchs.

a OF · MODEST

b OF MODES

c OF MOD

a. *c* Descripsi.
b Hagenbuch cod. 283 p. 338 (inde Orell. 461 = 268); epp. 1759, 182; apud Schmid 1760 p. 97. Haller Bibl. IV, 206 ex litteris ad magistratus datis.

352 134 *a* Vind. [mus. Bas.]. *b* Aug. [mus. Schmid].

a OF MOI

b OF MO

a Descripsi.
b Roth p. 15. Zeichn. der a. G. I, 54.

135 *a* [Basil. Merian-Burckhardt]. *b*. *e* [Bas. mus. publ.]. *c* Aug. [mus. Tur.]. *d* [Basil.].

a OF MON · C

b ΘMONVS

c OF MON

d OF MOM

e ·/MOM

a Roth p. 15.
b ex schedis Rothii.
c Descripsi.
d Bruckner p. 3075.
e Rothius descripsit.

136 [Basil.].

MOXSIVS F

Bruckner p. 3075.

137 [Basil. Merian-Burckhardt].

MVNDV

Roth p. 15.

138 Vindonissae [mus. Tur.].

MVRrANIANVS

Descripsi.

139 *a* Vindonissae [mus. Turic.]. *b* Aug. [mus. Bas.].

OF MRRA

a. *b* Descripsi.

140 Aug. [mus. Schmid].

MVSICI · M

Roth p. 14. Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19. Vidit etiam Meyer.

141 Augusta videtur habuisse Iux.

OF NANSI

Walz Kunstblatt 1845 p. 98 ex schedis Iuxianis.

142 Oberwinterthur [mus. Tur.].

NASSI8

Descripsit Keller.

143 [Basil.].

NIBO · FEC ·

Bruckner p. 3075.

352 144 Aug.

OR NICA

Parent ms. Sal. p. 58, ed. p. 14.

145 *a* [Basil.]. *b. c. d* Vind. [mus. Tur.].

a NICI OF
b. c NICI O
d F NICI

a Bruckner p. 3075.
b. c. d Descripsi.

146 *a. b* Vindonissae [mus. Turic.].

OF NGR

Descripsi.

147 *a.* b Aug.

a OCBIMAI
b OSBIMANVS

a Roth p. 14 ex supplem. ms. Brucknerianis a. 1770.
b Parent ms. Sal. p. 58, ed. p. 25.

148 *a* Vind. [mus. Tur.]. *b* Studenberg [mus. Bern.].

a OF PARC
b OF PAR

a Descripsi.
b Studer p. 75. Iahn Bern p. 50. Misit Lutz.

149 *a* [Basil.]. *b. e. g. h. i. k* Vind. [mus. Tur.]. *c* [Bas. mus.]. *d* Vind. [mus. Bas.]. *f* Lunneren.

a OF · PASSIEN
b OF PAƧƧENI
c INƎIƧƧAꟼ ꟻO
d PASSENS F
e PASSI/N AA
f O PASN
g O PASN
h PASSEN:
i PASSEN
k PASSN

a Bruckner p. 3075.
b. c. d. g. h. i. k Descripsi.
e Descripsi. Lectio incerta.
f Breitinger tab. cf. p. 41. Sulzer p. 12. Hagenbuch cod. 285 p. 293 (inde Orell. 460 = 267). — OPASN Sulzer.

150 Vind. [mus. Turic.].

PASTORCE *sic*

Descripsi.

352 151 [Basil. apud Huberum].

PATERCLINI

Huber ad Hagenbuch. ep. 1737, 39; inde Hagenbuch cod. 283 p. 305. Bruckner p. 3075.

152 [Aug. mus. Schmid].

PATERNI · M

Rothius descripsit.

153 *a* Aug. [mus. Bas.]. *b* [Bas.].

a OF PATRIC
b OF PATRIC

a Descripsi.
b Bruckner p. 3076.

154 *a* Aug. rep. *b* in thermis Zofingensibus rep. *c* Vind. [mus. Turic.].

a. b PAVLI M
c PAVLLVS

a Parent ms. Sal. p. 58, ed p. 12.
b Zeichnungen der a. G. II, 101.
c Descripsi.

155 ad Steinegg rep. [ibi mus. Zeerleder].

PAVLIANVS

Descripsi. Bluntschli Berichtbuch der a. G. I, 29. Misit etiam Zeerleder.

156 [Basil.].

PIINTII · MAV

Bruckner p. 3075.

157 [mus. Bas.].

PERP//TVS

Descripsi.

158 Vind. rep.

PERRIMN

Descripsi. Lectio certa est neque A adest inter duas litteras extremas.

159 [Basil.].

PIIRVINCI · F

Bruckner p. 3075.

160 Vindonissae rep. [mus. Turic.].

PEIVS

Descripsi.

352 161 Vind. rep. [mus. Tur.]; vas ex argilla nigra, cuius vix alterum exemplum praeterea repertum est. Scriptura optima est, quali praeterea non usi sunt figuli nostri.

PINDARVS

Descripsi. Cf. 352, 204.

---

162 Vindonissae rep. [mus. Turic.].

OF PONTIN

Descripsi.

---

163 a. b Vindonissae [mus. Tur.].

OF PRIM

Descripsi. Eadem forma impressa utraque.

---

164 a Aug. [mus. Bas.]. b Vindonissae, an der Schindellegi [mus. Bern.]. c in der Engi. d Vind. [mus. Tur.].

a OFIC·PRIMI
b OFIC IRIMI
c ...RIMI
d OF PRMI

a. d Descripsi.
b Studer p. 78. Misit Lutz.
c Iahn Bern p. 230.

---

165 a Galgen prope Turicum [mus. Tur.]. b Aug. [mus. Schmid].

a PRIMVLVS F
b PRIMV F

a Descripsi.
b Roth p. 15. Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19. — PRIMVI Roth.

---

166 Lunneren [mus. Turic.]

PRISCINI M

Descripsi. Sulzer cont.; ex Sulzeri litteris Hagenbuch cod. 285 p. 295 (inde Orell. 460 = 267). — ..PRISCINI Sulzer; ..RISCINVSM Hag.

---

167 Vindonissae rep. [mu. Turic.].

PRITMII

Descripsi.

---

168 [Basil.].

OF PVDE

Bruckner p. 3075.

352 169 Studenberg [mus. Bern.].

OF QVI

Misit Lutz. Videtur eadem ac 352, 179.

---

170 a Aug. [mus. Schmid]. b [Basil. bibl. publ.].

a QVINTVS
b QVINTVS

a Roth p. 14.
b Huber ad Hagenbuch. ep. 1737, 34; inde Hagenbuch cod. 283 p. 301. Bruckner p. 3074. Roth p. 14. — CVINTVS Br.

---

171 [Basil. bibl. publ.].

QVINTILIANI

Roth p. 15.

---

172 Develier.

RIIC/////FE

Misit Quiquerez. Zeichn. der a. G. III, 46; hic: RIIC///CE.

---

173 Aug. [mus. Schmid, nunc mus. Tur.].

REGALIS·F

Descripsi. Roth p. 14.

---

174 a Aug. b [mus. Bas.].

REGENVS

a Roth p. 14 ex suppl. ms. Brucknerianis, ubi est male puto REHENVS.
b Descripsi.

---

175 [Basil.].

RINNVS

Bruckner p. 3075.

---

176 [Turici in museo Iacobi Wolff 1610].

RVFI·M

Cod. Zolleri p. 689.

---

177 Vindonissae rep. [mus. Tur.].

RVFINI

Descripsi.

---

178 Vindonissae rep. [mus. Schaufelbühl].

RFIO·X·
T·RFREX

Descripsi. Sigillum excedit circulum qui solet esse in imo vase.

352 179 Studenberg [mus. Bern.].

OF RVL

Studer p. 76. Iahn Bern p. 50. — OF·PV Iahn. Cf. 352, 169.

180 Iouxtens (prope Lausanne) in balneis Romanis rep. [possidet Rivier].

OFF SAB

Misit Troyon.

181 *a. b* Aug. [mus. Schmid; nunc mus. Tur.]. *c. d* [Basil.]

a. b SACIRO·F

c SACIROM

d SACRIo MAN

a. b Descripsi. Roth p. 14.
c Bruckner p. 3075.
d Roth p. 14 ex suppl. ms. ad Bruckner.

182 Aug. [mus. Schmid, nunc mus. Tur.].

SACRATVS F

Descripsi. Roth p. 14.

183 Oberculm, in cavo vasis.

SALVETV

Schmid 1760 p. 98. Eadem puto ac 352, 185.

184 *a. c* Vindon. [mus. Tur.]. *b* [Basil.].

a. b OF SALVI

c SALVI

a. c Descripsi.
b Bruckner p. 3075 qui QE SAI · VI.

185 *a. b* Aug. [*a* mus. Schmid; *b* mus. Bas.].

ƧANVITTI·MA

a Roth p. 14 qui SANVHIIMA, legens AMEHANVS.
b Descripsi. Potest legi etiam ƧANVIIII.

186 *a* Vindonissae [mus. Turic.]. *b* Lunneren.

OF·SARR/T

a Descripsi.
b Breitinger p. 50. Hagenbuch cod. 285 p. 295 (inde Orell. 460 = 267). — AFSARR ▫▫ Hag., APSARK Br.

187 *a* Vind. [mus. Tur.]. *b* Vind. [mus. Bas.]. *c* Aug. [mus. Schmid, nunc mus. Tur.].

a SCOTI

b SCOTNS, lege *scotius*

c SCOΠI·Θ, lege *scotii officina*

Descripsi omnes. *c* ed. Roth p. 15.

352 188 *a* Aug. [mus. Schmid, nunc mus. Tur.]. *b* Vindonissae mus. Tur.]. *c* Vind. [mus. Bas.]. *d* Aug. [mus. Bas.]. *e* Vind. [mus. Bas.]. *f* [Basil.]. *g. h* Vindonissae [mus. Turic.].

a. b SECVNDI

c. d SECVNDI

e SECWDI

f SIIGVDI M

g IECVDI

h OF SEC

a Descripsi. Roth p. 15.
b—e. g. h Descripsi.
f Bruckner p. 3075.

189 Aug. [mus. Bas.].

SENAIOFF

Descripsi. Schedae Rothii SENATORF.

190 Vind. rep. [Badenae apud Amietum].

SENICI OFF

Descr. Schulthess.

191 *a* Aug. [mus. Schmid]. *b* Vind. [mus. Tur.].

a SENILIS·F

b SEИIJ

a Roth p. 14. Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19.
b Descripsi.

192 Aug. [apud typogr. Seul].

SEXTVS

Roth p. 14.

193 *a. b* Vindonissae [mus. Tur.].

a SILVAI

b SILVANI

a. b Descripsi.

194 Vind. [mus. Turic.].

:SILVI

Descripsi. Prima littera incerta.

195 *a. b* Aug. [*a* mus. Schmid, nunc mus. Tur.].

SVARA

a Descripsi. Roth p. 14.
b Parent ms. Sal. p. 58, ed. p. 12 qui male VARA.

196 Aug. [Merian-Burckhardt].

SVИOIVA

Roth p. 14, qui legit AVIONVS.

352 197 *a*. Aug. [mus. Tur.]. *b* Aug. [bibl. publ. Bas.].

SVOBNEDOF

a Descripsi.
b Bruckner p. 3076. Roth p. 15 schedaeque eiusdem, quae meam lectionem exhibent; F om. Br. et ed. Roth.

---

198 Aug. [mus. Schmid, nunc mus. Turic.].

SVRBVRO

Descripsi. Roth p. 14.

---

199 Vind. [mus. Bas.].

TASCOW

Descripsi.

---

200 Aug. [mus. Schmid].

TAVRICI OF

Rothius descripsit.

---

201 *a. b* Studenberg [mus. Bern.]. *c* Vindonissae [mus. Bern.].

a. b OF TERT
c TERTIVS·F

a. b Studer p. 75. Iahn Bern p. 50. Misit Lutz. — OF·TER Iahn.
c Haller II, 396 (inde Orelli 442 = 246). Studer p. 77. Misit Lutz. — F om. St. Lutz.

---

202 Aug. [mus. Schmid, nunc mus. Tur.].

sic OE TESE

Descripsi. Roth p. 15. — OF FESE Roth.

---

203 Vind. [mus. Bas.].

TETTI

Descripsi.

---

204 Petinescae.

TINDARV..

Iahn Bern p. 59. Videtur eadem ac n. 352, 161: PINDARVS.

---

205 Kanincheninsel im Bielersee.

L·TITI

Iahn rheinl. Jahrb. V, 175 tab. I, 2a. Bern p. 214.

---

206 Genevae apud Mezestratum, olla.

C·V·VA·

Spon ad n. 51, inde Orelli 296 = 99.

---

207 Aug. [mus. Schmid].

VAGIRV

Roth p. 15. Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19.

352 208 [mus. Tur.].

VALE

Descripsi.

---

209 Aug. [mus. Schmid, nunc mus. Tur.].

VALEИTIИI·.

Descripsi. Roth p. 15.

---

210 Vind. [mus. Bas.].

VDEI

Descripsi.

---

211 Aug [mus. Schmid, nunc mus. Tur.].

VENER·AND·

Descripsi. Roth p. 14 qui VENER·MA.

---

212 Aug. [mus. Schmid, nunc mus. Tur.]

VIINIVI

Descripsi. Roth p. 15. Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19. — VINIVI Hardm. VIIVIVI s. VENIVI Roth.

---

213 Galgen prope Turicum [mus. Tur.].

VERECVNDI

Descripsi.

---

214 *a* Turici in colle Lindenhof [mus. Tur.]. *b* [Basil.].

a VESPO·F
b VESPONI

a Descripsi.
b Bruckner p. 3075; qui postea dedit Iuxio, ex cuius schedis ed. Walz Kunstblatt 1845 p. 98, legens VESPON.

---

215 Vindonissae rep. [mus. Turic.].

OF VIBII

Descripsi.

---

216 *a. b* [Basil. bibl. publ.].

a VICTOR FEC·
b VICTOR

a Bruckner p. 3076.
b Roth p. 14.

---

217 *a* in vase nigro [mus. Basil.]. *b* Nieder-Muben [mus. Bern.].

a VILLO FEC
b VILLO

a Descripsi.
b Studer p. 73. Misit Lutz.

352 218 *a. f. g* Vind. [mus. Tur.]. *b. d. i. k* [Bas.]. *c. e* [Bas. mus.]. *h* [Bas. Merian-Burckhardt].

a //F VIΤ̄ΛIS
b OF · VITALI
c OF VITAI
d OF · VIΤ̄
e ΘF VIΤ̄
f OF VITA
g //////ITAL
h. i. k VITA

a. f. g Descripsi.
b. i Bruckner p. 3075.
c. e ex schedis Rothii.
d Bruckner p. 3076.
h Roth p. 15.
k Parent ms. Sal. p. 58, ed. p. 13.

---

219 *a. b* Aug. [mus. Schmid].

a VLLINVS
b VIMINVS

a. b Roth p. 14.

---

220 Vind. [mus. Tur.].

VRSV|

Descripsi.

---

221 in der Engi.

VTILI
S · EPO...

Iahn Bern p. 214.

---

222 Aug. [mus. Bern.].

VXXOPILLI

Descripsi. Lectio clara est et omnino certa.

---

223 Kanincheninsel im Bielersee.

ΛΓCVS
PVBLI

Iahn in Rheinl. Jahrb. V, 175 tab. I, 2c. Canton Bern p. 214.

---

224 Kanincheninsel im Bielersee.

Τ̄ΛΕÞ

Iahn rheinl. Jahrb. V, 175 tab. I, 2b.

---

225 Aug. rep. [mus. Tur.].

C · A · DG · AT̄

Descripsi. Lectio certa est.

---

352 226 Studenberg [mus. Bern.].

C/VO/VS

Studer p. 75. Iahn Bern p. 50. Misit Lutz. — CIVIOIVS Iahn.

---

227 Aug.

COOVIL · M ·

Parent ms. Sal. p. 58, ed. p. 13 (ubi deest M).

---

228 [Basil.].

GASCE

Bruckner p. 3076.

---

229 in operculo vasis cret. rep. Vindonissae 1794.

HONOR · IMP

Haller II, 383.

---

230 Lunneren.

IA

Descripsi. Hagenbuch cod. 285 p. 293.

---

231 Aug.

IAMNIA

Parent ms. Sal. p. 58, ed. p. 13.

---

232 [Basil.].

IASOALSOETIR

Bruckner p. 3075.

---

233 Aug. [mus. Tur.].

IИИOI

Descripsi. Lectio incerta est.

---

234 Aug. [mus. Schmid].

KEBVRRIN

Roth p. 15.

---

235 [Basil.].

ΛΛIX

Bruckner p. 3076.

---

236 Oberwinterthur [mus. Tur.].

ΩIIMNIOI

Descripsi. Incerta.

---

237 [Basil.].

RTN

Bruckner p. 3075.

---

248 [Basil.].

Τ̄FI·

Bruckner p. 3074.

352 239 in der Engi.

C · TIG
RANI

Iahn Bern p 214.

240 Vindonissae [mus. Turic.].

KRIV////

Descripsi. Lectio incerta est.

241 Aug. [mus. Schmid].

VNI · M

Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19.

242 Aug. [mus. Schmid].

VPM

Roth p. 15.

243 Aug. [mus. Bas.].

IEDVS

Descripsi.

244 Vind. [mus. Bas.].

CEΓ.P *inc.*

Descripsi.

245 Vind. [mus. Bas.].

· PATER

Descripsi.

246 Vind. [mus. Turic.]

IAIV

Descripsi.

247 Vind. [mus. Tur.].

A BI

Descripsi.

248 Vind. [mus. Tur.].

ICIS · M

Descripsi.

249 Vind. [mus. Tur.].

/·ŇDI

Descripsi.

250 Vind. [mus. Tur.].

IVIΛEPI

Descripsi.

251 Schindellegi ad Vindonissam [mus. Bern.].

IS F OF

Misit Lutz.

352 252 Galgen prope Turicum [mus. Tur.].

IP ILLI

Descripsi.

253 Oberwinterthur [mus. Tur.].

/ CEL

Descripsi.

254 Develier.

MIRIM

Mitth. der a. G. in Zürich II p. 94 tab. I n. 3.

255 Develier.

M ΘD

Mitth. der a. G. in Zürich II p. 94 tab. I n. 4.

256 Aug. [mus. Schmid].

RI · APT

Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19.

257 Aug. [mus. Schmid, nunc mus. Turic.].

VENIS

Descripsi. Roth p. 15, qui supplet IVVENIS.

258 [Basil. bibl. publ.].

ΓLMI

Roth p. 15.

259 Turici, Lindenhof [mus. Tur.].

VO Γ V///

Descripsi. Cf. n. 226.

260 in der Engi.

B.I · MII · L · XXX *graphio scr.*

Iahn Corresp. der a. G. VI, 94; idem Bern p. 226. — MIL · L · in ed.

261 Galgen prope Turicum.

KAFEL

Descripsi.

262—269 Solothurn in coemeterio rep. 1763/4.

262 RIM ·
263 OF · P ·
264 OF CONCS
265 F · C
266 MI ·
267 IN
268 AHA ·
269 CAW ·

262—269 Cod. Wallier Muthm. p. 15.

352 270 *a—i* Aug. [*a* mus. Tur. *b* mus. Schmid. *c. d* Merian-Burckhardt. *e. f. g* bibl. publ. Basil. *h. i* mus. Schmid].

a IIVMIIIMIII

b MVXIVIIIM

c IIIIINIXIIXI

d INıIWXW

e IλNXA..IIIIII

f W...WIII...

g IVIAI7IIA

h I8oI5OC

i IIII

a Descripsi.
b Roth p. 15. Hardmeier Zeichn. der a. G. IV, 19. — MVXIVLIIM Hardm.
c—i Roth p. 15.

271 in forma cretacea parva quadrata, quae est Zurzaci apud Schaufelbühlium.

Descripsi.

353 *in signaculis aereis.*

1 signaculum aereum fig. pedis [Basil., ubi tamen non est rep., in bibl. publ.].

ALPHIAE
LVCILL *litt. inversis*

Descripsi. Bruckner p. 3061 tab. XXV n. 6. Roth p. 21 n. Orell. ... = 319.

2 sign. aer. [mus. Neufchatell.].

M CAL
ADIVI

Descripsi.

3 sign. aer. rep. prope Romam a. 1841 [museum Lausannense].

FAVSTIL
COCCE—I

Descripsi.

4 signaculum aereum quod videtur venisse ex Italia inferiore [mus. Turic.].

palma IƆSEꓤ
PꓤASTIꓠ *sic litt. turbatis*

Descripsi.

5 signaculum aereum rep. in Italia inferiore [mus. Turic.].

C · TREB · CE
RIA *litt. inversis*
LIS

Descripsi. Ed. in corp. inscr. Neap. 6310, 221.

354 *in anulis signatoriis.*

1 in gemma crocodilum sub stella octo radiorum exhibente, rep. Vindonissae [Zurzach apud Schaufelbühlium].

sic SI QA FATA SINANT

Descripsi.

2 in anulo aureo litteris nigris [Aug. apud Schmidium].

FELIC
ꓥROR

Rothius descripsit.

3 iaspis exhibens imperatorem palmam tenentem, Aug.

QOLAE

Russinger de vet. urb. Basil. p. 36, inde Wagner ed. 2 p. 36, ed. 3 p. 52. — Genuinam esse minime contendo.

4 in anulo Aug. rep. a. 1843 [mus. Schmid].

AVE
VITA

Roth p. 20, inde Orell. ... = 316.

5 in anulo rep. Hohberg prope Solothurn 1844.

Zeichnungen der ant. Ges. III, 87. Beilage zum Echo vom Jura. — Vix crediderim esse aetatis Romanae; legendum videtur *Renati*.

6 in gemma Vindonissensi [Zurzach apud Schaufelbühlium].

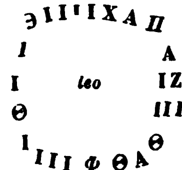

Descripsi.

7 anulus aureus capita duo conexa Antonini et Faustinae exhibens, rep. Pfyn.

A F

Cod. Zolleri p. 676, ubi pictus datur. Vix est antiquus.

8 in anulo argenteo Aug. rep. 1772 [Basil. bibl. publ.].

VTERE XIꓶƎꓘ

Roth p. 20, inde Orell. ... = 315.

APPENDIX.

I. LAPIDES INDICATI NON DESCRIPTI.

1 'Una piccola lapidetta di marmo di Carrara con iscrizione sepolcrale latina fù trovata a S. Pellegrino presso Giornico (distr. di Leventina)'. Ita antiquarii Ticinenses ad Turicenses retulerunt.

2 'On voit à la porte de l'église du bourg de S. Pierre les restes d'une vieille inscr. sur une pierre'. de Loges p. 186.

3 *Martigny.* Relato cippo Constantini n. 316 Stumpflus pergit in itinerario ms. cod. 47 p. 209: 'alia statua [i. e. columna] marmorea cum inscriptione iacens in terra, quam ob eius molem evertere et legere non potuimus. Extant adhuc ibidem plura fragmenta veterum inscriptionum quae penitus sunt illegibilia. Presertim statua marmorea litteris insculpta iacens ante portam templi parochialis magnae molis, quam nec evertere nec scripturam perfecte videre potuimus'. Eadem fere leguntur in ed. XI, 20 indeque apud Simlerum descr. Valles. f. 31.

4 *S. Maurice.* 'Noch vil alter Römischer Gschrifften erscheynend in diser kirchmauren zu St. Mauritz umb den Chor, item zu beiden seyten neben dem eyngang des Tempels, item auf der mauren die im hof des Closters umm den Weyer gadt etc., welche doch alle gemeinlich zerbrochen unn sonst von grossem alter durchs wätter verzeert oder mit den füssen zerschlissen unn derhalb nit meer lässlich sind. In mitten des Münsters im pflaster ligt ein grosser breiter Marmor als ein grabstein, darin erscheynend noch etliche gantze und halbe Buchstaben einer alten Römischen gschrifft, die sind ob einer spannen lang'. Haec Stumpf XI, 21. 'Hic extiterunt olim plures inscriptiones, sed periere plures occasione incendii fatalis a. 1691'. Scheuchzer it. 1709 p. 491.

5 Genevae in urbis moenibus lacum versus ('à l'angle de l'ancien bastion où est la prison pénitentiaire') extant lapides duo admodum corrosi alter iuxta alterum collocati, qui adhuc recte legi non potuerunt. Quae ab amico habui exempla apponam, ut aliquando emendentur:

TOI › IDEILI	AOIVIV '
IANV COS	SBLEICOAB
ANTOV	

Monuit praeterea alter amicus secundum titulum maioribus litteris scriptum esse quam priorem, in hoc autem versum tertium esse nullum, sed ibi marginis vestigia habita esse pro elementis. Ipse titulos non vidi.

6 In Donattiere [= Domdidier?] prope Aventicum lapides scriptos extare eccl. muro immissos ex ore Schmuzii refert Hagenbuch cod. 283 p. 83.

7 Motier en Vuylly [inter lacus Moratensem et Neufchatellensem]. 'Dans la cave de M. Sam. Jenner de Fribourg-Haus il y a le fr. d'une inscr. sur une col. que le beau-père de M. Jenner y avait fait amener sans doute depuis Avenches'. Wild p. 190.

8 'Du-Bois zeigte mir an einem druidischen Denkmal in der Nähe von Neufchâtel römische Buchstaben. Der Stein war tief in die Erde eingesunken und in den vierziger Jahren ausgegraben worden'. F. Keller.

9 Mont-terrible prope Porrentruy ex lapide calcareo admodum evanido haec excepit Gul. Vischer Basileensis:

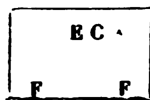

10 'Altenburg in domo cuiusdam rustici fragmentum' Stumpf cod. 47 p. 103, inscr. omissa. — Tschudius cod. 105 f. 8. 87, ed. p. 143 notat rusticum quendam a. 1535 ibi multos lapides confregisse 'und hat eine inwendig über sin hussthur gesezt und die Buchstaben under über sich gricht'.

11 'In vico Frassnacht superioris Durgow prope Arbonam lapis marmoribus quadratis' Stumpf cod. 47 p. 106, ipsa inscr. omissa. Inde Tschudi cod. S. G. 1083 p. 68.

12 In vico Mumpf Aargoviano non longe a Säckingen lapides scriptos repertos esse rursusque a redemptoribus absumptos scripsit ad nos parochus loci Knapp d. 6 Aug. 1853, incertam tamen traditionem potius quam accurata testimonia secutus.

II. TITVLI NVNC HELVETICI ORIGINIS EXTERNAE.

13 'in vico Mandourre [i. e. Epamanduoduri] ad Dubium non procul a Monbelgardo, vetus balinei, cuius adhuc certa vestigia extant, epigramma, quod quoniam in plures partes ruptum est et apud mercatorem quendam hodie magna pars latet, hic adscripsi, ut ex fragmentis inter se coniunctis legi' *Pithoeus.* Manduriae in fodinis prope Mompelgardium *Grut.* frustum emit Massiliae a pictore qui in hac tabula colores terebat *Faesch*, cum cuius museo transiit in bibl. publ. Basil.

F L A V I V S C A T V L L V S
T E S T A M E N T O A D M A R M O R A N
DVM BALNEVM LEGAVIT · R P · X LXXV
Q V O D Q *Decius g*ALLVS HER · P · C
denariis tot *attr*IBVTIS LEGAT · SS
*ad consum*MATONEM

Contuli partem superstitem. Petr. Pithoeus (in epistola ad Ios. Simlerum scr. a. 1570, cod. bibl. civ. Turic. F, 60, ep. 582), qui vidit. Grut. 181, 4 ex Antonio le Bois. Faeschianum fragmentum exhibent Huber ad Hagenbuch ep. ms. 1737, 44; Schoepflin Als. I, 576; Roth p. 5 not. Basil. fragm. complectitur v. 1. 2. 3. 4 incip. In reliqua parte Pithoeum secutus sum.

14 ex Italia allata Genevam.

Q GELLIVS
CHRESTVS
GELLIAE
APILIAE
I... SVAE
CARISSIMAE
V · A · XVIIII

Descripsit Meyer. 4. 5 lege APRICLAE || FIL · SVAE.

15 al Gran Bernardo nella chiesa, si venera come martire *Am.* Romana igitur.

FAVSTINA
· DVLCIS ·
ANIMA

Amati p. 85.

III. TITVLI EXTERNI MALE RELATI INTER HELVETICOS.

16 *Ligornetto Luciliae, uxoris Petronii Primogenii* titulum (Grut. 449. 4 = 736, 8) tribuit Apianus p. 95; eundem pago q. d. Senatus Apian. p. 84. At vere Castillionei (Castiglione ad fl. Plona) extitisse titulum docet Castillioneus de Gall. Insubr. p. 176 Graev., optimus utique huius rei testis utpote hinc oriundus.

17 prope *Bellinzonam L. Dunii Valentini* titulum (Apian. 85, inde Grut. 681, 2 et Aldini marmi Com. n. 122 p. 182; cod. Brancacc. n. 73; Zaccaria p. 97 n. 71) repertum esse ait Bridel apud Orell. 5068 ed. 1. At ex eadem sylloge Ioviana, unde habuerunt reliqui, Bridelium quoque traxisse arbitror cumque non intellegeret quam illa praemittit indicationem sane obscuram 'in supremo tractu vici Surici agro Comensi', ex arbitrio videtur originem latius indicasse.

18 *Briegii in superiore valle Poenina* titulus *Iovi o. m.* a C. Publicio municipum Mediolanensium liberto dedicatus collocatur a Labusio in notis ad Amorettium viaggio p. 107 (inde Orell. 4905), sed errore, de quo sic ad me scripsit die 12 Febr. 1853 paullo ante mortem humanissimus Labus nuper litteris ereptus: 'L'iscrizione non appartiene a Briga. L'ab. Frasconi comunicandomela mi trasse in errore; la nota a p. 107 del Viaggio ai tre laghi, nell' esemplare che ho postillato a penna, la ho trasferita alla p. 73. Il marmo esiste tuttora nella Canonica della Cattedrale di Novara, e ci venne non da Briga presso le Tavernelle, ma da Briga presso presso Borgo Manero provincia Novarese'.

---

19 *Aventico* titulum '*d. m. et memoriae attiniae* [leg. *aeternae*] *Tiberiae Maximae*' rel. (Grut. 531, 2; Spon Gen. n. 47) tribuit Haller II, 272 mero errore; extat enim vel extabat ad Annemasse in confinio agri Genevensis et Sabaudiae.

---

20 *Aquis Helvetiis* titulum *Caracallae* dicatum (Grut. 267, 8) Simlerus cod. 102 f. 24 et hunc secuti alii complures, ut Donat. 332, 6, attribuerunt eum, qui adhuc extat Aquis Aureliis (Baden-Baden). Errorem notavit Orell. 452 = 259.

---

21 *Vindonissae* lucernam Graece inscriptam "Ἄρτεμις Ἐφεσίων κ. τ. λ. repertam ait Orell. 443 = 247, male exscribens Hallerum, qui lucernam hanc sumpsit ex tabula Belloriana.

---

22 *Augustae Rauricae* *L. Munatii Planci* notissimum titulum Caietanum adscripsit Gnochius apud Donat. 66, 3 = 258, 3.

---

23 *Augustae Rauricae* *Laberiae Irene* titulum (Grut. 692, 7) Amerbachii aetate repertum esse posuit Patin p. 141 (inde Schoepflin I, 585; Bruckner p. 3071; Donat. 367, 6; Orell. 425 ed. 1). At Romanum esse et ab Amerbachio exceptum ex Mazochii epigrammatum f. 114 acute, ut solet, et accurate demonstravit schedis Amerbachianis denuo inspectis Rothius n. 3.

---

24 '*en l'abbaye de Bonneval au païs des Suisses*' *Vergiliae Heliodorae* titulum, quem unus quod sciam Gabr. Symeon servavit (obs. ant. p. 92, inde Smet. 170, 1. Grut. 839, 3) descripsisse quidem ille se ait, iter faciens Brixia Turicum et inde Lugdunum per Grisones. At cum huius nominis locus in Helvetia sit nullus neque in alpestri Raetia tituli Latini ulli inveniantur, inscriptionis ratio praeterea Galliam maxime referat, omnino intelligenda est abbatia Bonneval en Beauce VI leugis ab oppido Chartres ad Ligerim amnem, quam Italus homo male Raetiae videtur attribuisse.

IV. CVRIENSES MEDII AEVI.

25 Curiae in crypta monasterii S. Lucii marmori insculpta *Stumpf* similiterque *Tsch.*

SCE M EPCS
HOC IACIT IN TOMOLO QVEM DEFLEVIT
RETICA TELLVS
MAXIMA SVMMORVM GLORIA PON
TIFEÇVM
ABIECTIS QVI FVDIT OPES NVDA
TAQVE TEXIT
AGMINA CAPTIVIS PRAEMIA LARGA
FERENS
EST PIETAS VICINA POLO NEC FV
NERIS ICTVM
SENTIT OVANS FACTIS QVI *p*ETIT
· ASTRA BONIS
HIS POLLENS TITVLIS VALENTIA
NE SACERDVS
CREDERIS A CVNCTIS NON POTV
ISSE MORI QVI VIXIT IN HOC SAE
C · ANN · PL[s] · MN · LXX · DP[s] · SVB · D · ÇI · ID · IA ·
548 SEP[s] · PC[s] · BASI VCC[s] · IND · XI · PAVLNVS · NE
POS IP*sius haec fieri ordinavit*

Stumpf cod. 47 p. 91, ed. X, 17; a quo pendent reliqui: Tschud. cod. 105 f. 1, Vind. f. 28, ed. p. 298 qui vult se vidisse; Reines. 20, 428 (ex Sclobing. not. ad res Alemann. Vadiani f. 139); Mur. 425, 6 ex Goldasto; Mohr cod. dipl. Raetiae (Cur. 1848—1852) I n. 2 describens titulum ex Stumpfio edito, citans tamen praeter illos auctores Ulrici Campelli († 1581) historiam Raetiae ms., quem lapidem vidisse credit. V. l. dabo Tschudii solius ut reperi in cod. Vind. f. 28. — 3 RHETICA Tsch. — 4 SVMORVM Tsch. — 5 TIFICVM Tsch. — 12 PETIT traditur. — 18 DE[s] · SVB · SI · IDIAN Tsch. — 19 BASI Tsch. — IN pro IND Tsch. — 20 in ed. Stumpfius supplementa non discrevit neque discrevit Tsch., qui HEC.
Ceterum ex ipso titulo apparet diu post annum 548 eum esse positum.

26 Curiae in monasterio S. Lucii ad scalam *Stumpf.* In Italos quosdam homines nequam qui lapidem hunc et alterum paucos ante menses pessumdederint acriter invehitur *Campellus.*

HIC SVB ISTA LABI
DEM · MARMOREA
QVEM · VECTOR ·
VER · INLVSTER · PRESES
ORDINABIT · VENIRE
DE · TRIENTO ·
HIC · REQVIESCIT . . . . .
CLARESIMVS . . . .
PROAVVS
DOMNI · VECTORIS
EPI
ET · DOMNI · IAC*ta*DI

Stumpf cod. 47 p. 91, ed. X, 17, a quo pendent Tschud. cod. 105 f. 1, Vind. f. 28, ed. p. 299; Guillimann. p. 421; Mohr cod. dipl. Raetiae I n. 3, qui citat praeterea Campellum. 'omnes c sunt sic ᴄ' *Stumpfii cod.* — 7. 8 Tschudius sic bis diverse interpolavit:

cod. f. 1	cod. Vind. f. 28, ed.
HIC REQVIESCIT	HIC REQVIESCIT
CLARESIMVS IACTAT	CLARESIMVS VICTOR

Ceterum CLARISSIMVS St. ed. err. typ. — 12 IACTADI Tsch.

27 Curiae in crypta monasterii S. Luciae litteris maiusculis marmori insculpta *Stumpf.* Videtur interiisse cum praecedente.

HIC SVB ISTA LABIDE
MARMOREA
QVEM VECTOR VER IN
LVSTER PRESES
ORDINABIT VENIRE
DE VENOSTES
HIC REQVIESCET
DOMINVS

Stumpf cod. 47 p. 92, ed. X, 17; a quo pendent Tschud. cod. 105 f. 1, Vind. f. 27, ed. p. 298; Guillimann. p. 421; Mohr cod. dipl. Raetiae I n. 6 ex his et Campello, qui tamen non vidit.
1 LAPIDE St. ed. err. typ.

INSCRIPTIONES FALSAE VEL SVSPECTAE.

νᾶφε καὶ μέμνασ' ἀπιστεῖν· ἄρθρα ταῦτα τᾶν φρενῶν.

Epicharmus.

I. RAETIA.

1 in columnis Iulii montis.

ab uno latere: | *ab altero:*

huc usque non ultra | omitto Rhaetos indomitos

Scheuchzer p. 115 'sunt qui scriptum fuisse volunt'; inde Orell. 474 = 282. — Columnas illas ut lapides miliarios Germaniarum et Galliarum complures non scriptas esse neque unquam fuisse testantur homines diligentes, v. Neuer Sammler für Bünden III, 231. VII, 315.

---

2 Curiae in Rhaetia rep. 1530.

diuae helenae | nobilissimae. ac. uenerabili | matri. d. n. fl. ual | constantini pii felicis | uictoris semper | augusti | m. auidius priscus | proc. hered. in. dalmatia | d. n. m. q. eius

Ex Gallettii dissertatione (adi. ad biographiam Gallettii auctore Paulio) p. XXXVII Marini inscr. chr. ap. Mai. script. vet. nova coll. V, p. 239. — Falsa est sicut altera eidem Helenae dicata a P. Ianuario Primo v. c. corr. Apuliae corr. Campaniae cos. ibidem et fere reliquae Gallettianae, de quibus dixi I. N. p. 9 et ad n. 468*. Apud nos nemo novit.

3 tr. près du château d'Yberg, communauté de Wattwyl (St. Gallen). Deux côtés de la pierre, celui du dessus et le côté gauche, paroissent entiers: mais la partie inférieure et celle qui est à droite sont rompues. La pierre brisée a encore de hauteur près de 3 pieds et dans sa plus grande largeur, qui est à la seconde ligne, elle a 3 1/2 pieds *N. Bibl.*

MINERVÆ · AVC . . .
oL·CALLIDIVS · PFTR . . . *sic*
PALMARo C·V·IV . . . .
QVADRAT · AMIC . . . .
ET·C·SECVND . . . . . .
PRO · INCOLVM . . . .
INo SODALI . . . . . .
. . . .
. . . .

Nouv. Bibl. ou hist. litt. des principaux écrits qui se publient. A la Haye Juill. 1740 VI, 429 (inde Hagenbuch cod. 286 p. 179; item — nempe 'de la copie qui en fut répandûe' —. Bochat II, 424; Orell. 471 = 279). Quamquam titulus corrupti potius quam conficti speciem prae se fert, tamen inter suspectos ideo reieci, quod in his partibus, ubi nulli lapides scripti aetatis Romanae reperiri solent, si qui quando affertur, certiore auctore indiget quam homine extero et plane ignoto, cum praesertim illius tractus hominum nemo ne fando quidem de eo audiverit. Quare recte iam miratus est Ibergense hoc prodigium Ildeph. ab Arx (Zus. zur Gesch. von St. Gallen 1830 p. 6). Accedit admodum suspecta similitudo lapidis Placentini, quem citavit Hagenbuchius, Grut. 1067, 1: MINERVAE AVG || L · CALLIDIVS · PRIMVS et rel.

II. VALLIS POENINA.

4 'Si on suit le glacier sous le roc d'Abricole, on y trouve des cristaux; de là, en traversant le glacier, on parcourt *les Manchettes*, séjour des neiges éternelles, ... c'est là parmi les ruines du glacier, que j'ai découvert, le 18 août 1790, une inscription romaine sur une portion de roc détaché de la voûte (?) et que je crois pouvoir rétablir en partie':

. . . . .us | . . . . | quinti. catulli*) | . . . . | redit . . . . . . rupit . . . .

*) 'D'autres croient que c'est Antullus, rapporté dans la 9e inscr. des essais de l'hist. du St. Bernard' [i. e. de Loges p. 46, apud nos n. 35: C. Iulius Antullus praefectus cohortis cet.].

Postquam de Cimbris quaedam narravit atque ad 'Quintum Catullum Romanorum proconsulem' hunc titulum pertinere sibi videri significavit, sic pergit auctor: 'Par la vallée de l'Arola en Herens, on passe pour aller dans la Valpeline. Ce chemin n'était pas très fréquenté autrefois. Les habitants d'Ivolena (Gaulois) ont peut-être indiqué la mauvaise route à cet vs, qui était pressé de s'en retourner en Italie par un défilé. Donc cet vs gardait le passage de Zermat et d'Ivolena en même temps vers la Dent Ronde. En examinant aujourd'hui les glaciers cela ne paraît plus possible'. Haec mea causa excerpsit Troyon ex libello 'Voyage à Ivolena' (Journal de Lausanne 1791 n. 8 p. 31; inde male Orell. 5062 ed. 1, in ed. 2 deest). Quae quam ridicule conficta sint, neminem fugere arbitror eorum, quibus non plane inauditum accidat nomen Q. Lutatii Catuli consulis a. u. c. 652.

5. 6 Narrat Rolandus Viot in vita S. Bernhardi (Lyon 1627) p. 132 sq. sic: 'Il s'esleva un bruit, ou plustot alarme par la la Cité d'Aouste, du degast, et rauage que faisoit le Diable à Mont-joux, et Colomne-joux ayant fraischement rauy et emporté l'onziesme — des pelerins François, qui passoient pour Rome, les autres tous effrayés et appaouris s'estans refugiez dans la ville. Auquel, le Sainct — voulut voir les Pelerins, et estre assavanté de la source de tels malheurs. Il apprint donc en premier chef, que les Romains ayant conquis la Vallée d'Aouste, par la valeur de Terentius Varro, sous l'Empire d'Auguste, dresserent à la cime des Alpes Pennines, iustement sur le passage ordinaire, de la dite vallée au pays de Valeys, l'ancienne statuë de Jupiter, que les Valleysans auoient abbatuë, pour y eriger celle de leur Dieu Pennin; Et que de plus, certain Polycarpe homme riche et puissant, auoit posé aux Alpes Graiës, sur le chemin qui tend en Tarentaise, une colomne de Porphyre fort artiste, et mis sur le chapiteau d'icelle une escarboucle sans prix, qu'on appella l'oeil de Jupiter, pource qu'on croyoit que de là il voyoit plus tost et de plus loin les malades qui se reclamoient à luy. D'où il arriva par le cours du temps, que les Diables sans autre forme de saisine, s'emparerent, et de la statuë, et de l'escarboucle'. Maligni inimici quomodo vexarint homines iter ibi facientes postquam satis multis verbis exposuit narrator, pergit docere, qua ratione sanctus Bernhardus diabolum in statua intus morantem obsidione cinxerit et cruce percussum plaudentibus cunctis everterit, denique *seposuerit* 'dans les fondrieres inhabitables du Mont-maillet' condicione imposita, ne inde exeat stante mundo; videturque omnino nactum esse Iovem diabolum dicto satis audientem. Idem postea Carbunculum passum esse in alterius *montis* columna degentem vix opus est monere. — Neque tantae rei documentis auctor destituitur; imo 'produisons, inquit, les pieces, et antiques mesmes, pour armer la verité de toutes ses iustifications'. Fortunatus homo *novo* puto miraculo, quo prius in contrarium versum est, reperit ea ipsa quae sanctus beati hominis furor evertit fregit corrupit, neque Iovem illum et Carbunculum solos, quos in pulverem redactos et a Bernhardo ventis datos *esse* nobis narrarat, proposuit pictos, sed Pennini quoque statuam ab ipso Varrone eversam denuo reperit et depingendam curavit. Inscriptiones denique affert has:

5 'table de marbre qui estoit au pied de la Statue de Jupiter, treuuée aupres de la maison du grand St. Bernard' *Viot* p. 163.

ioui. o. m. | genio loci | fortunæ | reduci d:· | terentius | uarro | dedicauit

6 'l'autel du Dieu Pennin'. *Viot* p. 167.

ara accensa

lucius lucilius | deo penino | optimo | maximo | donum dedit

Haec Viotus. A Vioto pendent reliqui, nempe in priore Guichenon I, 46; Gud. ms. 461, 1, ed. 3, 1 a Graevio h. e. ex Guich.; Spon misc. p. 86; Mur. 13, 6 a Caissoto, 2099, 1 ex Bagnolo; Murith n. 51; in posteriore Guichenon I, 45; Gud. ms. 460, 1, ed. 54, 6 (cf. praef. p. 9) a Graevio; Spon misc. p. 85; Mur. 8, 6 a Caissotto; Murith n. 50; Orelli 247 = 43. — Damnavit hanc Maffei oss. lett. V, 209 neque ego unquam ne momentum quidem temporis dubitavi, quominus utramque inter falsas referrem; iam auctore cognito, qui latebat, sanae mentis neminem expectare puto ut rationes exponantur. Occasionem autem fraudibus dedisse videntur cum columna XX fere pedes alta marmoris q. d. Cipollini quae adhuc stat in Alpe Graia (Wickham and Cramer passage of Hannibal p. 97. 99) tum tabula quaedam votiva cum Iovis Poenini nomine reperta in Alpe Poenina.

III. GENAVA.

7 Genevae *Lips.* ad S. Petri eruta a. 1583 cum reficerentur gradus *Grut.*

d. m. s. | c. iulius caesar longinus | ᴅ. cil | c. iull leibertus | perruptis montibus huc tandem | ueni ut hic locus meos conte|geret cineres | apollo tuam fidem | vixit anos $\overline{xli}$ mess. $\overline{iii}$ | dies xiii | hor. nu.... | t. fuluius d. d. l | commilito commiliton... | uale longine aiternu... | s. t. t. l.

Paulus Gulielmius apud Lips. p. 44; a P. Gulielmo et Boissardo Grut. 544, 6; ex his Civ. Genev. p. 329; Hentzner p. 61; Guichenon I, 37; Spon n. 8; Orell. 300 = 104 qui damnavit.
11 *nul* Grut.

8 Genevae ad portam Burgundicam *Lips. Grut.*

d m | papiriae polcrae | quae uixit an. uiiii | mess. ii dies xii | magna frequentia | leg. xiiii | el. est | l. papirius c. f. probus | trib. mil | aelia aeliana | par moer | fil mer | p. c.

Paulus Gulielmius apud Lips. p. 43; a P. Gulielmo et Boissardo Grut. 556, 1; ex his Hentzner p. 61; Guichenon I, 37; Spon n. 40; Orell. 301 = 105 qui damnavit.

9 Genevae iuxta officinam monetalem retro horologium ad portam S. Gervasii *Grut.*

c. ualerio t. f. an | tr. mil. leg. ii | patrono optumo | geneuens. prouincia | b. m. p | uixit ann. lx m. ii | dies xuii

Paulus Gulielmius apud Lips. p. 47; Grut. 477, 4 a P. Gulielmio, Boissardo, Guldasto; Civ. Genev. p. 328 ex Grut.; Hentzner p. 61; Guichenon I, 37 ex Grut. et Lipsio; Spon n. 14, cf. Abauzit in ed. 1730 p. 388. Orell. 255 = 58. Orellius qui factum sit ut huius tituli manifesto spurii patrocinium susciperet vix intellego. Provocat ad Hentznerum qui exscripserit; at neque hic ait descripsisse se neque aliunde putandus est eum sumpsisse quam unde habuit reliquos Gulielmianos quos refert tantum non omnes, adeo ut in sinceris etiam textum a Gul. interpolatum repraesentet (v. n. 91). Omnino et auctor citatur idem ille conclamatus falsarius neque magis defendi potest *Genevensis provincia* vel si mavis *Genevenses provinciales* quam reliqua Gulielmiana inaudita et perversa. Omnino cum libri tum lapides sinceri, denique denarii et diplomata aetatis Burgundicae et Merovingiorum (v. Soret. mém. de la soc. d'hist. de Genève I, 245. Meyer Bracteaten der Schweiz p. VII) Genevam nullam, sed solam Genavam norunt.

10 Genevae.

d m s | ueturiae c. f. bellae | heu positae gnatae tristes posuere parentes | c. ueturius q. f. c. n. ouf | iuliana ɔ f. scapt | libb. mer

Paulus Gulielmius apud Lips. p. 45, ex hoc Grut. 714, 4; Hentzner p. 61; Guichenon I, 37 ex Lipsio et Grutero; Spon n. 39; Mur. 1228, 6 a Bimardo; Orell. 302 = 106 qui damnavit.

11 Genevae *Lips. Grut.* 'autrefois dans les murailles vers la Corraterie' *Spon.*

uixi ut uiuis | morieris ut sum mortuus | sic uita truditur | uale uiator | et abi in rem tuam

Paulus Gulielmius [qui certe ad praec. auctor citatur] apud Lips. p. 45; a P. Guliel. et Boissardo Grut. 898, 1; ex Grutero civ. Gen. p. 370; Hentzner p. 61; Guichenon I, 38; Spon. n. 29; Orell. 299 = 103 qui damnavit. — v. 3 sumptum esse ex Petron. c. 82 notavit Orellius.

12. 13 Cologny prope Genevam, quem vicum nescio qui inepte callidi habent pro colonia C. Caesaris.

12 prae(sint) d(ii) aed(ibus) | aug(usti) i(ulii) caes(aris)

13 d(eo) m(arti) | sal(uum) fac imp(eratorem) | hic sed(entem)

Haec satis male lusit nescio qui in Mercure Suisse Iul. 1745 p. 29, auctores laudans qui nunquam extiterunt (ut la Motte Geneva sepulta retecta II, 92 ed. Holland.); quae tamen ne antiquarii quidem eiusdem loci probaverunt, sed statim explosa sunt; v. Mercure Suisse Aug. 1745 p. 158; Haller Bibl. der S. G. IV p. 133 n. 308. — Orell. 304. 305 = 108. 109.

IV. NOVIODVNVM.

14 Versoix.

q. fabio maxum . . | allobrog. uictori | r. c.

Grut. 406, 6 a Frehero; inde Orell. 303 = 107 qui damnavit hoc consulis u. c. 633 fictum elogium.

15 Aventici *Gul.* Extare negat *Wild.* Qui nuntius quos rumores flebiles magis an ridiculos nescio excitarit, accipe ex diariis Salodurensibus a. 1810 p. 214, ubi haec leguntur sub titulo '*Trauerbotschaft*': '*Lange prangte die Inschrift im Schlosse von Avenche als eine der köstlichsten Reliquien des alten Helvetiens. — Mit einem Male erscholl durch alle Gauen des Schweizerlandes der Wehausruf Johannes von Müller* (I, 57): «*Die Inschrift ist verschwunden! Niemand weiss wo sie hingekommen.*» — *Traurig vernahm's die ganze Eidgenossenschaft; sie tröstete kaum die Hoffnung, es habe irgend ein edler Schweizer sie bekommen, der dem kindlichen Geschöpfe in seinem Garten ein neues Grabmal habe wollen errichten lassen. — Leider ist auch diese Hoffnung dahin. Vor vier Jahren schrieb Marc. Anton Pellis in seinen élémens de l'histoire de l'ancienne Helvétie die herzdurchdringenden Worte: MAN HAT SIE NACH ENGLAND VERKAUFT*'. — Cui nuntio qui sapit fidem nullam habebit; dudum enim hoc percrebuit ut in antiquorum oppidorum ruinis qui degunt exagitati ab anxiis antiquitatis perquisitoribus molestos homines amandent in Angliam tanquam in aliquam rerum antiquarum voraginem; quae cum multa devorarit, quid non absorbuerit non facile demonstratum iri habent persuasum.

iulia. alpinula. hic. iaceo | infelicis. patris. infelix. proles | deae auent. sacerd | exorare. patris. necem. non. potui | male. mori. in. fatis. illi. erat | uixi. annos. xxiii

Lips. p. 53 a Paulo Gulielmio indeque Grut. 319, 10. Orell. 400 = 213.
Conflctam esse ex Tac. hist. I, 68 ('in Iulium Alpinum Caecina animadvertit') adsumptis titulis deae Aventiae n. 154. 155 et Alpiniae Alpinulae n. 241 intellexerunt Hagenbuch cod. 283 p. 217 et Orellius, neque quemquam hodie ignorare puto praeter Zellium qui in delectum n. 576 recepit. Omnino etsi argumenta alia deessent, quae adsunt plurima et maxima, suspectum redderet titulum ipse ille plausus, quo eum exceperunt tenerae mulierculae virorumque genus Mercuriale; cuius indolis nescio quem Helvetium lamentantem cum iam audierimus, adscribere non gravabor Anglici poetae eximii carmina non iniucunda (Childe Harold III, 66) condita puto inter ipsas ruinas Aventicenses:

And there — oh! sweet and sacred be the name! —
Julia — the daughter, the devoted — gave
Her youth to heaven, her heart, beneath a claim
Nearest to Heaven's, broke o'er her father's grave.
Justice is sworn 'gainst tears, and hers would crave
The life she lived in; but the judge was just,
And then she died on him she could not save.
Their tomb was simple, and without a bust,
And held within their urn one mind, one heart, one dust.

At bene poeta ait: *Justice is sworn 'gainst tears*; neque nos commovebimur frigidi homines et lapidarii sententiarum illarum nescio quibus illecebris, quales hodie in coemeteriis satis multae leguntur, pueris maxime et puellis scriptae et longe illae quidem remotae a severa verae antiquitatis pulchritudine puroque Romani elogii splendore.

16. 17 fragmenta Aventici.

16 uespasian

17 uespas

Tschudy cod. 105 f. 94, ed. p. 158, a quo pendent reliqui: Simler cod. 102 f. 30; Plantin. 1656 p. 261; Orell. 392 = 203. 204.
Frusta haec cum desint apud Stumpfium et in ipsa prima sylloge Tschudiana neque quidquam Aventicensium reperiatur praeterea apud Tschudium nisi ex Stumpfio desumptum, propter Flaviam coloniam conficta ea esse censeo.

18 bronze tr. à Avenche dans une vigne en 1747 *Merc.*

fertili. baccho. oreo | cn. corn. cotta | d. d

P. P .... de L[ausann]e Merc. Suisse Oct. 1745 p. 378, a quo pendent reliqui: Bochat III, 623; Donat 24, 7 (misit S. Schmid); Orell. 386 = 197, qui recte damnavit.
Editor, qui damnat indignabundus antiquioris furis nugas Colognenses (fals. 12. 13), ex hoc titulo demonstratum ivit C. Cottam a Sulla expulsum, quem aliunde (?) constaret venisse Aventicum, vites has sevisse circa a. u. c. 684. 'J'ai d'abord été surpris, addit idem, de trouver le mot OREO dans l'inscription. Mais après qu'on m'eut apris que la vigne, dans laquelle on avait trouvé ce monument, était située sur une hauteur, je vis qu'il convenait parfaitement'. (!)

19 simul rep. cum praecedenti.

u. et. de | b | m. l. ed

Merc. Suisse Oct. 1745 p. 381, unde pendet Orell. 398 = 210. 'Il y a aparence que c'est un Edile qui l'a fait graver'.

VI. NEVFCHATEL, male NOIDENOLEX.

20—25 Nugarum Noidenolicensium longa series ipsumque Noidenolicis horribile nomen originem traxerunt ex notitia provinciarum Galliae saeculi quarti. Ibi in provincia Maxima Sequanorum, ubi nunc sic editur:

civitas Equestrium Noiodunum
civitas Elvitiorum Aventicus

complures neque infimae aetatis codices post *Aventicus* male repetunt *civitas Nividunum*, ut Guerardi (essai sur le syst. des div. terr. de la Gaule. Paris 1832 p. 12 sq.) codex *G* noni, codices *FH* decimi saeculi; quod comma tamen cum non agnoscant optimi quique et antiquissimi libri, ut Bernenses duo (Sinner cat. I, 535. 539) octavi alter, alter noni saeculi et Guerardi *BEX* noni, *ALW* decimi saeculi et codex Schelestratii (ant. eccl. II, 644), omnino expungendum esse patet. Nihilominus antiquiores libri editores cum retinuerunt tum nescio qua ratione inde novam hanc et adhuc inauditam civitatem effecerunt. Ii enim et primus quidem quantum vidi Aldus in ed. ad calcem Melae a. 1518 sic posuerunt:

civ. Equestrium. id est Neuiduno
civ. Eluntiorum. id est Aventicum
civ. Noidenolex Aventicus.

Cuius lectionis origo etsi adhuc latet, tamen et interpolationis notam cum prae se ferat et constet nihil simile reperiri in codicibus a Sirmondo Schelestrato Sinnero Guerardo collatis plurimis et optimis, qui quidem sanae mentis sit neque rei criticae usu plane destitutus, Noidenolicem hanc nunquam extitisse statim intelleget, ortum autem nomen ex mero sive librarii cuiusdam sive editoris errore*) dudum exploso adhuc a sexcentis auctoribus pro vero et antiquo nomine Neuenburgi oppidi haberi satis mirabitur. Neuenburgi nomen antiquum primus, quantum vidi, in hoc monstro deprehendisse sibi visus est Guillimannus, qui in Helvetia (1598) p. 30 cum citasset ex not. prov.: '*Noidenolex Aventicus*', opinione eorum qui de Novioduno haec accipiebant reiecta 'ego, inquit, nihil horum arbitror et Neocomum sive Neoburgum comitatus cognominis constanter adfirmo'. Vanam hanc opinionem ne post codices notitiae accuratius inspectos plane abiicerent viri docti et tanquam puerum insignis deformitatis Noidenolicem vel Noïdenolicem illam cito necarent, non tam fecit barbarus et plane ut aiunt Celticus vocabuli sonus, quamquam hic quoque multos ut plauderent movit, quam studium in Noidenolicensibus antiquitatibus augendis a falsariis collocatum. Qui simulaverunt primum Aventici lapidem (n. 20) repertum esse lacerum quidem, sed qui moenia Aventicensia lapide Noidenolicensi facta esse testaretur; mox tribus lapidibus ex muris illis extractis lapicidas Neuenburgenses ad unum omnes consensisse huiusmodi lapidem in solis Neuenburgensibus montibus reperiri. Denique extitisse ad ipsam Noidenolicem inscriptiones aliquot hoc nomine insignes. — Somnia haec esse nemo non vidit videruntque dudum accurati patriarum antiquitatum investigatores F. Dubois et Sandoz-Rollin; neque puto futuros, qui sequentes lapides defendant. Unum addam de auctore. Is est cancellarius de Montmollin († a. 1703), qui quamquam non omnia se ipsum vult vidisse, sed quaedam refert accepta cancellario de Hory qui scripserit ante annos LXX, tamen in hac ipsa narratione non magis fide dignus est quam in reliquis videturque tantummodo vulgari falsariorum artificio usus antiquum aliquem hominem auctorem sibi adsociavisse. Innotuerunt autem Montmolliniana per Sinnerum maxime voy. I, 167, item per Hallerum I, 289, qui uterque adhibuit schedas eius; quibus nuper editis factum est, ut excerptis illis carere possimus. Ceterum in aliis etiam rebus, quae ad medii aevi historiam pertinent, Montmollini fraudes iam deprehensas esse et conclamatas narravit quaerenti mihi senex venerabilis Sandoz-Rollin.

*) Mihi ex *Noiduno i. e.* ortum videtur *Noidenolex*.

20 'En 1647, le ministre Olivier Perrot m'ayant dit, qu'un sien ami, pasteur d'Avenches, venait de l'informer qu'un particulier creusant en un lieu proche des vieux murs d'enceinte, avait découvert une inscr. sur marbre, laquelle semblait se rapporter à notre pays, vu qu'il croyait y lire le mot Noïdenolex, nous nous y transportâmes sur le champ, et trouvâmes une grande et belle pierre plus fine et plus blanchâtre que notre marbre bâtard ou roche du Jura, longue de 3 pieds 4 pouces, et haute de 2 pieds 6 pouces, ayant une face polie chargée d'une inscription. — — — Sachant le peu d'estime que les gens d'Avenches font de ces choses, j'eus dessein de la faire transporter par bateau à Neuchâtel, mais le baillif y porta opposition; sur quoi le bon pasteur du lieu nous dit en branlant la tête: 'Votre inscription a bien la mine d'être employée comme plusieurs autres à fonder cave ou écurie'. Certain est-il que dix ou douze ans après, en ayant pris information a réitérées fois, il ne s'en est retrouvé trace aucune'. *Montmollin.*

imp. *caes*. ue*s*pas. *aug*. | *po*nt. m*ax*. *t*rib. p*ot* . . . *cos* . . . i*mper*. ii . . p. p | *lapid*i*bus* n*o*idenol*ice* m$^{oles}_{ul}$to lab*ore* | tr*actis* *a*uent*ic*i moe- nia *inst*$^{aurata}_{ituta}$ — tit. ue*spasiani* au*gusti filius dedicauit*

Montmollin II, 8 (ex cuius cod. ms. exscripserunt Sinner voy. I, 167 et Haller I, 310 = 157; inde Levade p. 22. Orell. 381 = 188), quem si audis, ipse descripsit accurate, deinde misit Basileam et Genevam a viris doctis supplendam inscriptionemque, quamquam in numeris tr. pot., consulatus, imperii paullum variarent supplementa, tamen in summa re ab omnibus recepit aequabiliter suppletam, optime autem a Wetstenio consule Basileensi.

---

21 grande pierre bordée autrefois d'un ornement, comme on voit par deux fragmens d'astragale; aujourd'hui à l'angle du bâtiment de la Maladière, du côté du levant. Litteras bonae aetatis esse Wetstenius censuit.

imperatori caesari alexandro seuero augusto pontifici maximo tribunitia potestate . . . . consuli secundum (*vel* tertium) felicitatis publicae restitutori patri patriae noïdenolex

Montmollin II, 19 (ex cuius ms. descripserunt Sinner I, 173 et Haller I, 192 = 218; inde Orell. 358 = 165) ex schedis Hory cancellarii ante annos LXX conscriptis, sed addens titulum quamquam corruptum et consumptum tamen maxima ex parte adhuc legi plane sicut Hory legisset; cuius rei auctor rursus citatur Wetstenius. 'Un chacun peut confronter la présente restitution ou explication avec le restant du dit monument'! — Dubois adscripsit: 'citée par Walthard antiq. Novocastrenses p. 132. Mscr. de M. de Sandoz-Rollin'.

22 beau marbre blanc jaunâtre, presque intègre; tr. en 1617 au pied du monticule de roche qui est en bise du petit chemin de Clos-Brochet. 'Le chancelier Hory le fit transporter dans sa maison rue du château, et enchâsser dans le mur du vestibule, tel et ainsi qu'on le voit à l'heure d'à présent'. Wetstenius litteras priorum saeculorum esse affirmavit.

ioui | et diis penatibus | publius marcius miles ueteranus legionis xxi | ciuium noidenolicis curator duumuir designatus | d s d

Montmollin II, 20 (inde Sinner I, 169 male et Haller II, 291; ex his Orell. 356 = 163), indicans solvisse se *sigla* v. 3. 4; ceterum titulum facile legi et si qui velit conferre, licere.

---

23 pierre blanchâtre dans la ruelle qui aboutit au Clos-Brochet par dessus; au jambage d'une vieille porte. 'La forme des lettres indique le bon temps, comme disent les maîtres'.

pt . . st | ag . . r | lo . . f | il . . e | *h*eluet$^{ii}_{ia}$

Montmollin II, 21, qui adhuc extare affirmat. Ex hoc Sinner I, 170, Haller II, 292. Orell. 359 = 168.

---

24 plat d'argent avec les mots circulairement arrangés entre deux cordons de feuillage en relief; tr. en 1656 dans un cercueil de terre cuite découvert dans la vigne du maître-bourgeois Frédéric Rollin. 'Je payai ces choses largement', sed mox donavit Henrico II regi Franciae *Montm.*

simp(*ronius*) quintil($^{ianus}_{ius}$) seuir aug(*ustalis*)

Montmollin II, 22 (inde Sinner I, 170, ex hoc Orell. 357 = 164) longa de patera inventa fabula contexta.

---

25 colonne milliaire brisée tr. en un verger de Fahy en 1597.

imperatori c*ae*s*ari* tr*aiani* f*ilio* | *ha*dri*a*no *au- gusto* p(*atri*) p*atriae* | *pontifici maximo* t*ribu- nitia potestate* . . . co*nsuli* iv | a *uia* f*lauia* m. p x . . . i

Montmollin II, 23 (unde quaedam dedit Sinner I, 171) ex schedis Hory, qui dicitur dixisse valde consumptam, 'toutefois pouvait-on fort bien recognoistre le sujet par le restant des caractères'.

VII. EPISCOPATVS BASILEENSIS.

26 déc. sur le plateau du Monterrible dit le Jules-César entre le puits et la ruine, enfoncée dans le sol végétal à 55 centim. de profondeur, gravé en relief.

	legunt:
L A B. L. I V L. C A E S.	*Labienus legatus Iulii Caesaris*
T R I B. P O T E S T. I V.	*tribunicia potestate IV*
H. P. II. C. L. XIV. P. S. C.	*hoc posuit secunda cohors legionis XIV post senatus consultum* vel *post supplicationes constitutas*
I N V. I O V. S T A T	*invicto Iovi statori.*

(de Kloeckler et Maupassant) discussion relative à une inscr. romaine présentée à la soc. jurassienne d'émulation. Porrentruy juillet 1852. 8. pp. 16. Quod si libet monstri huius originem cognoscere, lege fabulas de monte isto Caesariano apud Trouillat mon. de l'hist. de l'ancien évêché de Bâle Porrentruy 1852 p. XX.

VIII. SALODVRVM.

27 Saliburgi in Helvetiis *Lips.* Qui locus non magis quam ipse titulus unquam extitit; de Saloduro falsarium cogitasse probabiliter iudicaverunt auctor. cod. *Ott.* apud Hagenb. cod. 286 p. 102 et *Haller* II, 366 ex Zolleri cod.

p cornelio | deo caro | d bal | constant. imp | fid. sat | c cornelius | philoth | praef sat | ex mandatu imp | fil. cariss | pater. mer | p

Lips. p. 30 a Paulo Gulielmio, inde non sine errore Grut. 600, 14 et rel., ut Orell. 475 = 283. — Damnaverunt Hagenbuch cod. 286 p. 101 et Orellius.

IX. VITVDVRVM.

28. 29 tegulae duae satis crassae marginibus extantibus, quibus ante quam coquerentur litterae instrumento aliquo obtuso inscriptae sunt. Rep. Oberwinterthur ibi ubi vicus nunc desinit intra veteres muros una cum urna parvula, in cuius fundo fuit littera L *Hagenb.* p. 289. Extant Winterthuri in bibl. civium.

28 i o m | diis manibu | cor lu sac iou | iul f p uale u

29 d m | c luci pr | m f p p o | u m s

Descripsi. Hagenbuch cod. 286 p. 283 sq. 289 sq., cui misit a. 1728 Rahn quique postea a. 1736 ipse vidit; Donat priorem 4, 5, a Sam. Schmid; Meyer in Gerlach Schweiz. Mus. I, 123; Orell. 465. 466 = 273. 274.
Indubitatae fidei quamquam dixit Orellius, tamen qui attente legerit magnopere dubitabit, qui viderit statim condemnabit. Materia insolitae vilitatis, litterae barbarae, interstitia prava inter verba, figura denique et coctura plane non Romana singula sufficerent ut nigro lapillo notaremus.

X. INSTRVMENTVM.

30 amuletum 'materiae mixtae', rep. Vindonissae.

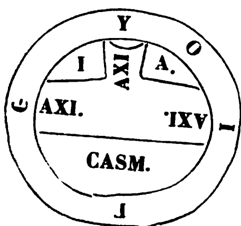

Breitinger, qui accepit a possessore cognato suo clinico quodam Turgoviensi, Hagenbuchio misit ep. 1721 pr. k. Mart.; inde Orell. 440 = 244. — Vide ne lusus magis quam fraus subsit huic Cabirorum enumerationi; certe auctor certus et doctus, quo sane opus est in tam singulari monumento, nullus nobis citatur.

31 Figura ex creta cocta, quae ex Hispaniae castello Maruas nostro museo illata dicitur, litteras monstrat Graecas corruptas; quas nolui referre, cum neque sensum ullum elicere inde potuerim et fraudem subesse admodum probabile videatur. Extat cum aliis similibus non scriptis in museo n. 1177—1180; de quibus videant quorum haec est provincia; nobis indicavisse sufficiet.

32 médaille trouvée a Profaleon entre St. Leonhard et Sierre.

d'une part: gratus | triumuir | seduni

de l'autre: vii

de Rivaz ms. (inde Rion Corr. der a. G. V, 232).

33 caveau de thuille, nouvellement trouvé. avec une pièce d'or de Claude.

t. clud. coesar | auguste104

de Loges p. 170, ipse de tanto prodigio dubitans.

34 pierre gravée vue à Moudon.

ΝΑΦΕ — — ΑΡΘΡΑ ΤΑϒΤΑ ΤΑΝ ΦΡΕΝΑΝ

Ruchat hist. ms. I, 1, 62 notissimum versiculum errore aliquo potius quam fraude refert tamquam ex gemma exceptum.

XI. EXTERNAE.

35 protomae marmoreae M. Modii Asiatici, quae Smyrnae reperta hodie prostat Parisiis in bibliotheca, exemplum alterum servat Basileae bibliotheca publica, in qua constat extitisse iam anno 1785, neque tamen unde ei illatum sit traditur. Inscriptio sic legitur in exemplo Basileensi:

ΜΜΟΔΙΟϹΑϹΙΑΤΙΚΟϹ | ΙΑΤΡΟϹΜΕΘΟΔΙΚΟϹ | ΙΗΤΗΡΜΕΘΟΛΟϒΑΣΙΑΤΙΚΕΠΡΟΣΤΑΤΑΧΑΙΡΕ (sic) *| ΠΟΛΛΑΑΜΕΝ-* (sic) *ΕΣΘΛΑΠΑΘΩΝΟΡΕΣΙ* (sic) *ΠΟΛΛΑ | ΔΕΛϒΓΡΑ*

Archetypum ed. Boeckh C. I. G. 3283, quem vide; antigraphum G. Vischer (über einige Gegenst. p. 3 sq.) et edidit et condemnavit.

36 tabula lapidis schisti nigricantis (Thonschiefer) fastigiata, quae reperta dicitur Romae in montis Palatini radicibus Circum versus; unde sibi emptam Horner pictor Basileensis domum retulit. Hodie extat in museo Basileensi.

Q · CAECILIVS · CN · A · Q ·
FLAMINI · LEIBERTVS ·
IVNONE · SEISPITEI
MATRI · REGINAE

Examinavi ipse, postquam descripserat mihi F. Ritschl expresseratque mea causa Theoph. Burckhardt, edidique pictam cum commentario in musei Rhenani novissimi vol. X p. 450—461; quem commentarium adeant lectores. Lapidis genus aliaque externa cum iustam suspicionem excitassent, tituli argumentum autem certissima genuinae antiquitatis vestigia prae se ferret, ego loco indicato rationibus expositis inscriptionem vindicavi. Nuperrime vero rumor percrebuit extare Romae archetypum adhuc ineditum, quod olim inventum, at, ut facere solet vulgus litteratorum aliorum commodis male suaeque famae peius consulens, ab eo qui reperit diu celatum paene in oblivionem abiit; quod si ita est, iam optime conciliabuntur et meae et amicorum rationes, vehementerque desideramus ut tandem aliquando nos quorum interest de titulo hoc satis memorabili recte et plene doceamur. Interim etsi certi quidquam adhuc non comperi, tamen Basileensem lapidem eo loco exhibere rectius et modestius visum est, quo referre soleo exempla novicia inscriptionum antiquarum; quamquam miro et fortasse unico casu dum archetypum latet inscriptio non cognita est nisi per nostrum hoc antigraphum solum.

INDICES.

• significat quae afferuntur procedere ex titulo suspecto vel lectionis interpretationisve incertae.

† significat Christiana.

MAIVSCVLIS in indicibus primo et secundo scripta sunt nomina hominum ordinis celsioris.

K quaere in C.

Neque appendicis tituli neque falsi indicibus reperientur inserti.

I. Nomina virorum et mulierum

Eorum qui duo vel plura nomina habent non prima tantum, sed omnia nomina exhibentur suo quodque loco. Fracta a principio neque certa ratione supplenda quaere in cognominibus. — Imperatorum nomina et domus imperatoriae quaere in indice VIII.

II. Cognomina virorum et mulierum

Cognomina exhibentur suo quodque loco quaecunque in hoc corpore inveniuntur integra vel propemodum integra. Quae in indice nominum redeunt, ea hoc loco inclusa sunt uncis quadratis; quae illo loco non inveniuntur, iis si qua videbantur adscribenda quo facilius dignoscerentur, ut nominis reliquiae, cognomen alterum, patris patronive nomen, ea post numerum collocata sunt curvis parenthesis signis circumscripta, ut tamen, si plura cognomina sunt, haec in primo solo adscripta reperiantur. — Imperatorum cognomina et domus imperatoriae quaere in indice VIII.

III. Tribus

Domus in titulis expressae extra parentheses, coniectura positae uncis quadratis inclusae leguntur.

IV. Regiones. Populi. Oppida. Pagi. Vici

Addita sunt suis quaeque locis quae de provinciarum rerumve publicarum administratione in titulis habentur. Nomina oppidorum uncis inclusa in lapidibus non reperiuntur.

V. Dii. Deae

Divos imperatores quaere in indice VIII.

VI. Sacerdotia publica populi Romani

Imperatorum sacerdotia quaere in indice VIII.

VII. Sacerdotia municipalia

VIII. Imperatores et domus imperatorum

Ordine Eckheliano ita exhibentur, ut primo loco collocata sint nomina, secundo honores sacri et civiles enumerentur, denique si qua praeterea notabilia videbantur recenseantur. Inscriptiones, quae imperatorum nomina titulosque plene enumerant, ab iis, in quibus imperator tantummodo breviter indicatur, ita distinctae sunt, ut hae uncis quadratis circumscriberentur. Imperatores consules quaere in indice IX; item sicubi imperator nominatur in alterius cuiusdam imperatoris titulo, ut solent maiores adscribi, plerumque suo capite non reperietur.

IX. Honores muneraque publica civilia maiora

Imperatorum honores praeter consulatus quaere in indice VIII.

X. Officia publica civilia minora

XI. Legiones

XII. Cohortes

XIII. Alae

XIV. Munera militaria

XV. Rerum publicarum condicio

XVI. Honores et munera municipalia

XVII. Corpora. Artes. Opificia

XVIII. Notabilia varia

XIX. Notae aliquot explicatae

XX. Carminum principia

XXI. Numeri syllogarum Orellianarum cum hac sylloge comparati.

I. NOMINA VIRORVM ET MVLIERVM.

II. COGNOMINA VIRORVM ET MVLIERVM.

III. TRIBVS.

IV. REGIONES. POPVLI. OPPIDA. PAGI. VICI.

V. DII. DEAE.

VI. SACERDOTIA PVBLICA POPVLI ROMANI.

VII. SACERDOTIA MVNICIPALIA.

VIII. IMPERATORES ET DOMVS IMPERATORVM.

IX. HONORES MVNERAQVE PVBLICA CIVILIA MAIORA.

X. OFFICIA PVBLICA CIVILIA MINORA.

XI. LEGIONES.

I	Italica 77	centurio 77
I	Minervia 3. 279. *345	tr. mil. 3; signifer 279
II	augusta 77	centurio 77
HI	Italica 30	frumentarius 30
IIII	Macedonica 31. 179	tr. mil. 179; eques 31
*V	Macedonica 274	
VI	ferrata 175	legatus imp. Traiani 175
VI	victrix 91	tr. mil. 91
VI	victrix pia fidelis 32	centurio 32
VII	346, 1	
VIII	augusta 83 = 84	tr. mil. 83 = 84
VIII	augusta pia fidelis constans Commoda 64	
VIIII	Hispana 77	centurio 77
*X	85	
XI	Claudia pia fidelis 251. 253. 254. 255. 256. 257. 258. *260. 268. 269. 344, 6	centuriâ 251. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 268. 269
XIII	gemina 267	veteranus 267
XIIII	gemina 33	missus honesta missione 33
XVI	Flavia firma 175	legatus imp. Nervae 175
XX...	77. 132	centurio 77; beneficiarius 132
XXI	252. 344, 1. 2. 3. 4. 5 *cf.* 346, 2. *Nomen eius erasum* 248	medicus *libertus* 252
XXI	rapax 259	
XXII	82. *344, 7. *346, 2	adiutor .... 82; immunis consularis 219
XXII	Antoniniana primigenia pia fidelis 219	
XXII	Alexandriana pia fidelis 14	
XXX	346, 3. *352, 260	
....	gemina 34	

XII. COHORTES.

V	Asturum 35	praef. 35
I	Gallorum 116	tr. mil. 116
I	Hispanorum 116	tr. mil. 116
III	Hispanorum 344, 12	
...	Lusitanorum 79	praef. 79
VI	Raetorum 344, 8. 9	
VII	Raetorum 344, 10	
*I	Ho... (*fortasse* vol.) c. r. 180	centuriâ (*id enim latet in* S) 180
XXII..	*voluntariorum* 36	centurio 36
XXVI	(*sc. voluntariorum*) 344, 11	
XXX	voluntariorum 37	
I	urbana 78	78: centurio *p. Chr.* 90; evocatus Augusti *p. Chr.* 88; cornicularius equestribus stipendiis *p. Chr.* 83; beneficiarius *p. Chr.* 77; factus miles *in ea p. Chr.* 73
I....	280	
.....		praef. 38; *signifer 237

XIII. ALAE.

miliaria I Ulpia contariorum 3	praef. 3
I praetoria	praef. 3

XIV. MVNERA MILITARIA.

XV. RERVM PVBLICARVM CONDICIO.

XVI. HONORES ET MVNERA MVNICIPALIA.

XVII. CORPORA. ARTES. OPIFICIA.

XVIII. NOTABILIA VARIA.

XIX. NOTAE ALIQVOT EXPLICATAE.

P ·	praeses 10
P · C ·	ponendum curavit 103. 107. 124 *cf.* 117
P · F ·	pia fidelis *passim*
P · F · C · C ·	pia fidelis constans Commoda 64
P · P · F ·	primigenia pia fidelis 219
P · P · S ·	posuit pecunia sua 74
PR ·	primus 3 *ter*; *cf.* L · P · M ·
Q · V ·	qui vixit 229
S · A · D ·	sub ascia dedicavit 107 cf. 9. 106. 124
S · S ·	supra scripti 229
T · L · H · F · C ·	testamento legavit, heres fieri curavit 7
T · P ·	testamento posuit 68
T · P · I ·	testamento poni iussit 78. 138. 159
V · E ·	vir egregius 19
V · F ·	vivus fecit 11
V · INL · / V · I ·	vir inlustris 342, 1. 2
V · P ·	vir perfectissimus 10
V · S · L · M ·	votum solvit libens (solverunt libentes) merito (*vide* 1. 48) *vel* voto soluto libens merito (*vide* 45) *passim*
V · S · L · L · M ·	votum solvit libens laetus merito 34. 40
V · V · S · L · M ·	vovit (?); votum solvit libens merito 128
☧	Χϱιστός 10. 111
IIIIII · AVG ·	sevir Augustalis 149
7	centurio *vel* centuriâ *passim*
Ɔ	sextarius 242 *c*
	Notae ponderum et mensurarum aliae 242 *c*. 340. *348, 19

XX. CARMINVM PRINCIPIA.

At tua templa 51 | Devotione vigens 10 | Si qua fata sinant 354, 1

XXI. NVMERI SYLLOGARVM ORELLIANARVM

CVM HAC SYLLOGE COMPARATI.

Orell. 1828	*Orell.* 1844	*huius libri*
209	1	15
209	2	23
210	3	16
211	4	17
212	5	18
213	6	22
214	7	25
215	8	21
216	9	20
217	10	26
218	11	24
219	12	28
5064	13	19
5065	14	23
5027 / 5065	15	14
220	16	27
221	17	13
222	18	12
223	19	312
224	20	312
225	21	316
226	22	315
227	23	316
228	24	50
229	25	35

Orell. 1828	*Orell.* 1844	*huius libri*
230	26	42
231	27	52
232	28	31
233	29	41
234	30	55
235	31	40
236	32	43
237	33	48
238	34	38
239	35	53
240	36	44
241	37	45
242	38	39
243	39	49
244	40	37
245	41	54
246	42	51
247	43	fals. 6
5028	44	32
....	45	30
....	46	34
....	47	46
....	48	36
....	49	56
248	50	8
249	51	9

Orell 1828	*Orell.* 1844	*huius libri*
250	52	10
251	53	6
......	54	externa
252	55	108
253	56	83
254	57	84
255	58	fals. 9
256	59	91
257	60	90
258	61	89
259	62	87
260	63	92
261	64	88
262	65	93
5030	66	78
263	67	79
264	68	77
265	69	85
266	70	81. 82
267 / 268	71	65
269	72	67
270	73	66
271	74	72
272	......	63
273	75	62

Orell. 1828	*Orell.* 1844	*huius libri*
274	76	69
......	77	externa
......	78	externa
275	79	64
276	80	75
277	81	74
278	82	321
279	83	externa
280	84	323
281	85	328
282	86	343, 1
283	87	109
284	88	99
285	89	106
286	90	107
287	91	98
288	92	104
289	......	101
290	93	102
291	94	105
292	95	76
293	96	100
294	97	94
295	98	96
296	99	352, 206
5029	100	97

Orell. 1828	Orell. 1844	huius libri
297	101	124
298	102	80
299	103	fals. 11
300	104	fals. 7
301	105	fals. 8
302	106	fals. 10
303	107	fals. 14
304	108	fals. 12
305	109	fals. 13
306	110	115
307	111	327
308	112	120
309	113	121
310	114	122
311	115	119
312	116	117
313	117	116
314	118	127
315	119	125
316	120	123
317	121	118
318	122	329
319	123	325
320	124	112
321	125	326
322	126	128
323	127	322
324	128	133
325	129	129
326	130	130
325 *n.*	131	348, 16
327	132	134
328, 333	133	132
329	134	113
......	135	135
330	136	332
331	137	311
332	138	131
334	139	313
335	140	61
336, 1	141	343, 6
336, 2	142	343, 7
337	143	314
338	144	319
339	145	149
340	146	334
341	147	146
342	148	331
343	149	151
344	150	142
345	151	143
346	152	136
347	153	139
......	154	140
348	155	138
349	156	141
350	157	144
351	158	144
352	159	333
353	160	147
354, 378	161	201
355, 379	162	199
356	163	fals. 22
357	164	fals. 24
358	165	fals. 21
5031	166	163
5032, 5067	167	162
359	168	fals. 23
360	169	192
361	170	169
362	171	178
363	172	179
364	173	175
365	174	182
366	175	159
367	176	164
368	177	155
369	178	154
370	179	156
371	180	200
372	181	187
373	182	190
374	183	191
375	184	191
376	185	198
377	186	202
380	187	168
381	188	fals. 20
381 n.	189	203
382	190	338
383 *a*	191	339, 1
383 *b*	192	339, 1
384	193	339, 2
385 *a*	194	348, 1
385 *b*	195	352, 109
385 *c*	196	352, 66
386	197	fals. 18
387	198	165
388	199	166
389	200	158
......	200 n.	161
390	201	173
391	202	176
392	203	fals. 16
392	204	fals. 17
393	205	195
394	206	195
395	207	204
397	208	167
397	209	205
398	210	fals. 19
399	211	172
396	212	203
400	213	fals. 15
401	214	181
402	215	219
403	216	220
404	217	218
405	218	221
406	219	335
407	220	335
408	221	224
409	222	226
410	223	231
411	224	230
412	225	228
413	226	227
414	227	223
415	228	222
416	229	229
417	230	212
418	231	213
5066	232	214
....	233	346, 18
419	234	217
......	235	216
......	236	215
434, 5025	237	234
435, 5025	238	235
436	239	344
437, 5026	240	245
438	241	250
439	242	251
......	243	253
440	244	fals. 30
441	245	344
442	246	352, 28. 62. 102. 201.
443	247	app. 21
444	248	262
444	249	350, 3
444	250	263
445	251	256
446	252	255
447	253	254
448	254	252
......	255	248
449	256	330
450	257	240
451	258	243
452	259	app. 20
453	260	267
454	261	268
455	262	269
456	263	270
457	264	241
458	265	242
459	266	236
460	267	352 *passim*
461	268	344
462	269	344
462 n.	270	344
463	271	344
464	272	344
465	273	fals. 28
466	274	fals. 29
467	275	239
468	276	272
469	277	271
470	278	237
471	279	fals. 3
472	280	343, 5
473	281	343, 12
474	282	fals. 1
475	283	fals. 27
422	284	298
422, 5060	285	284
423	286	282
424	287	278
432	288	296
431	289	293
5061	290	290
....	291	304, 1. 6
....	292	300
....	293	283
....	294	302
....	295	279
....	296	297
....	297	299

Orell. 1828	*Orell.* 1814	*huius libri*
....	298	286
....	299	277
....	300	289
....	301	295
....	302	287
....	303	285
....	304	294
....	305	280
429	306, 307, 308, 309, 310	352 *passim*
....	311	345, 346, 1, 3
426, 427	312	343, 10
......	313	340
428	314	343, 2
......	315	354, 8
......	316	354, 4
......	317	343, 8
......	318	343, 11
......	319	353, 1
......	320	346, 5. 6
......	321	341
420	....	304, 5
421	....	304, 4
425	....	app. 23
430	....	303
433	....	nulla
5039	....	238
5062	....	fals. 4
5063	....	310
5068	....	app. 17
476	322	externa
477	323	externa
478	324	externa
479	325	externa
480	326	externa
......	327	externa
......	328	externa

LOCI
IN QVIBVS REPERTAE SVNT
TEGVLAE CASTRORVM VINDONISSENSIVM.

Schleitheim
Heidenschlösschen (Grossh. Baden)
Rhein
Thur
Elliken
Koblenz
Zurzach
Rechingen
Kaiserstuhl ?
Aare
Ob. Winterthur
Ob. Weningen
Seeb
Heidenburg
Kloten
Windisch
Gebisdorf ?
Birmenstorf ?
Baden ?
Tätwyl
Buchs
Dällikon
Schinznach
Königstein ?
Kirchberg
Brunegg ?
Mörikon
Reuss
Limat
Rupperswyl ?
Lenzburg ?
Urdorf ?
Zürich
Gränichen ?
Entfelden ?
Villmergen ?
Waltenschwyl ?
Ob. Kulm
Affoltern
Wynikon
Triengen